

SEJDI BILALLI

MATEMATIKA

B

PËR KLASËN
E TRETË TË
SHKOLLËS
FILLORE

2021

Shtëpia Botuese
Shitëpshekanja
BERATI
Prizren

Shtëpia botuese “BERATI” ©

Vetim Shala PN

Prizren 20000

Republika e Kosovës

www.berati-ks.com

info@berati-ks.com

Për botuesin:

Begri Abdullahu

Lektor:

Ramadan Haxhiaj

Dizajni:

Kastriot Sinani

Kopertina:

Kenan Ilijazi

Redaktor:

Remzi Bujari

Recenzentë:

Xhevdet Thaqi

Nusha Berisha

Mimozë Musliu

Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit të Kosovës e ka lejuar për botim dhe përdorim këtë tekst shkollor për klasën e tretë të arsimit fillor me numër të vendimit: 01B/229 të datës 13.08.2021

Të gjitha të drejtat e rezervuara. Asnjë pjesë e këtij botimi nuk mund të riprodhohet, memorizohet, apo të përcillet në ndonjë formë a me ndonjë mjetë elektronik, mekanik me anë të fotokopjes, në disk ose në mënyra të tjera, përfshirë edhe kinemanë, radion, televizionin pa autorizim me shkrim nga botuesi.

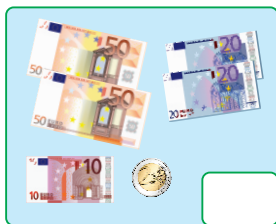
Të njihemi me fletëmonedhat - EURO.

1

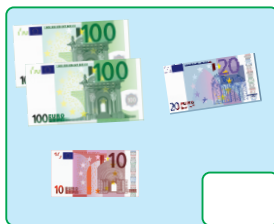

Duke i numëruar përcaktojmë se cili ka më shumë para.

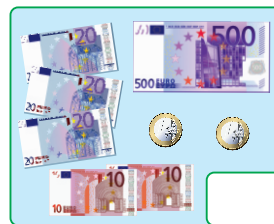
2

Joni ka ____ euro

Rona ka ____ euro

Lisi ka ____ euro

Blerta ka ____ euro

Të njehsojmë shumën:

3

$$180 \text{ €} + 75 \text{ €} = \boxed{} \text{ €}$$

$$287 \text{ €} + 165 \text{ €} = \boxed{} \text{ €}$$

$$480 \text{ €} - 75 \text{ €} = \boxed{} \text{ €}$$

$$270 \text{ €} + 130 \text{ €} = \boxed{} \text{ €}$$

$$359 \text{ €} + 426 \text{ €} = \boxed{} \text{ €}$$

$$620 \text{ €} - 210 \text{ €} = \boxed{} \text{ €}$$

$$650 \text{ €} + 210 \text{ €} = \boxed{} \text{ €}$$

$$724 \text{ €} + 231 \text{ €} = \boxed{} \text{ €}$$

$$860 \text{ €} - 350 \text{ €} = \boxed{} \text{ €}$$

Plotsojmë tabelën në mënyrë që të fitojmë numrin e eurove.

4

	500	200	100	50	20	10	5	2	1
758 €	1	1		1			1	1	1
864 €									
809 €									

Plotsojmë:

5

$$235 \text{ c} = \text{____} \text{ € } \text{____} \text{ c}$$

$$428 \text{ c} = \text{____} \text{ € } \text{____} \text{ c}$$

$$602 \text{ c} = \text{____} \text{ € } \text{____} \text{ c}$$

$$5 \text{ € } 73 \text{ c} = \text{____} \text{ c}$$

$$9 \text{ € } 93 \text{ c} = \text{____} \text{ c}$$

$$8 \text{ € } 47 \text{ c} = \text{____} \text{ c}$$

Njehsojmë dhe plotësojmë:

6

$$7 \text{ € } 30 \text{ c} + \boxed{} \text{ c} = 8 \text{ €}$$

$$4 \text{ € } 45 \text{ c} + \boxed{} \text{ c} = 5 \text{ €}$$

$$4 \text{ € } 40 \text{ c} + \boxed{} \text{ c} = 5 \text{ €}$$

$$9 \text{ € } 20 \text{ c} + \boxed{} \text{ c} = 10 \text{ €}$$

$$9 \text{ € } 10 \text{ c} + \boxed{} \text{ c} = 10 \text{ €}$$

$$7 \text{ € } 75 \text{ c} + \boxed{} \text{ c} = 8 \text{ €}$$

MËSOJMË

7

Plotësojmë tabelën në mënyrë që të fitojmë çmimin e gjësëndit:

	çmimi							
	285 €	—	1	—	1	1	1	1
	755 €							
	675 €							
	825 €							
	205 €							

8

Duke njehsuar plotësojmë:

$80 \text{ €} + \boxed{} \text{ €} = 200 \text{ €}$	$285 \text{ €} + \boxed{} \text{ €} = 500 \text{ €}$	$975 \text{ €} + \boxed{} \text{ €} = 1000 \text{ €}$
$120 \text{ €} + \boxed{} \text{ €} = 200 \text{ €}$	$315 \text{ €} + \boxed{} \text{ €} = 500 \text{ €}$	$145 \text{ €} + \boxed{} \text{ €} = 1000 \text{ €}$
$70 \text{ €} + \boxed{} \text{ €} = 200 \text{ €}$	$75 \text{ €} + \boxed{} \text{ €} = 500 \text{ €}$	$265 \text{ €} + \boxed{} \text{ €} = 1000 \text{ €}$

9

Plotësojmë:

$3 \text{ € } 50 \text{ c} = 350 \text{ c}$

$\boxed{} \text{ € } \boxed{} \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$\boxed{} \text{ € } \boxed{} \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$1 \text{ € } 30 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$3 \text{ € } 70 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$7 \text{ € } 50 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$6 \text{ € } 50 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$2 \text{ € } 90 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$4 \text{ € } 10 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$7 \text{ € } 40 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$5 \text{ € } 60 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$6 \text{ € } 30 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$9 \text{ € } 20 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$1 \text{ € } 40 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

$9 \text{ € } 80 \text{ c} = \boxed{} \text{ c}$

10

Nga sa para i mbesin Blertës për sendet e blera.

$25 \text{ €} - 21 \text{ €} = 4 \text{ €}$

1

500 200 100 50 20 10 5 2 1

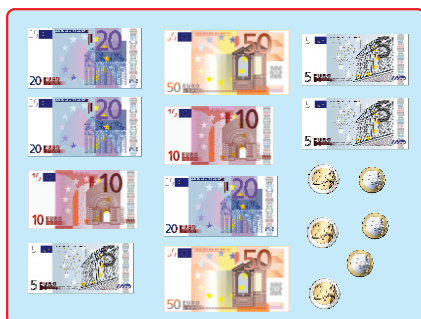
Altini ka €

Luli ka €

Artani ka €

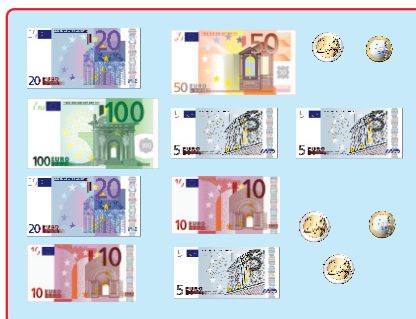
2

Ti numërojmë eurot e Blendit dhe Ronës.

Rona

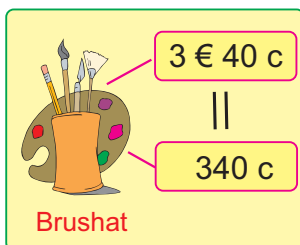
Blendi

Blendi ka: $1 \cdot 100 \text{ €} + _ \cdot 50 \text{ €} + _ \cdot 20 \text{ €} + _ \cdot 10 \text{ €} + _ \cdot 5 \text{ €} + _ \cdot 2 \text{ €} + _ \cdot 1 \text{ €} =$
 $= _ + _ + _ + _ + _ + _ + _ = _ \text{ €}$

Rona ka: $2 \cdot 50 \text{ €} + _ \cdot 20 \text{ €} + _ \cdot 10 \text{ €} + _ \cdot 5 \text{ €} + _ \cdot 2 \text{ €} + _ \cdot 1 \text{ €} =$
 $= _ + _ + _ + _ + _ + _ = _ \text{ €}$

3

Brushat

640 c = € c
 580 c = € c
 710 c = € c
 290 c = € c

180 c = € c
 760 c = € c
 350 c = € c
 460 c = € c

4

Njehsojmë dhe plotësojmë:

1 € 30 c + c = 2 €

4 € 25 c + c = 5 €

3 € 40 c + c = 4 €

9 € 35 c + c = 10 €

5 € 10 c + c = 6 €

7 € 15 c + c = 8 €

5

MËSOJMË

I. SHUMËZIMI I NUMRAVE DYSHIFRORE ME NJË NUMËR NJËSHIFROR

1

Prodhimin e numrave $32 \cdot 3$, Toni, Miri dhe Hana e njehsuar kështu:

Toni:

$$\begin{array}{r} 32 \\ 32 \\ 32 \\ \hline 96 \end{array}$$

Miri:

$$\begin{array}{r} 3 \cdot 30 = \underline{90} \\ 3 \cdot 2 = \underline{6} \\ \hline 3 \cdot 32 = \underline{96} \end{array} \quad \left. \vphantom{\begin{array}{r} 3 \cdot 30 = \underline{90} \\ 3 \cdot 2 = \underline{6} \\ \hline 3 \cdot 32 = \underline{96} \end{array}} \right\} +$$

Hana:

$$\begin{array}{r} 3 \cdot 2 = \underline{6} \\ 3 \cdot 30 = \underline{90} \\ \hline 3 \cdot 32 = \underline{96} \end{array} \quad \left. \vphantom{\begin{array}{r} 3 \cdot 2 = \underline{6} \\ 3 \cdot 30 = \underline{90} \\ \hline 3 \cdot 32 = \underline{96} \end{array}} \right\} +$$

2

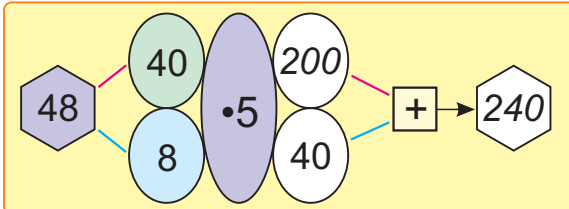
Në një autobus janë 54 ulëse. Sa ulëse janë në 6 autobusa?

$$54 \cdot 6 = (50 + 4) \cdot 6 = \underline{\quad} \cdot 6 + 4 \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Në gjashtë autobus janë $\underline{\quad}$ vende.

3

Duke shfrytëzuar figurën njehsojmë prodhimet:

$26 \cdot 4 = \underline{\quad}$

$63 \cdot 4 = \underline{\quad}$

$35 \cdot 7 = \underline{\quad}$

$45 \cdot 8 = \underline{\quad}$

$49 \cdot 2 = \underline{\quad}$

$18 \cdot 9 = \underline{\quad}$

4

Duke zbatuar vetinë e shpërndarjes së shumëzimit ndaj shumës dhe ndryshimit, njehsojmë:

$64 \cdot 5 = (60 + 4) \cdot 5 = \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

$64 \cdot 5 = (70 - 6) \cdot 5 = \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} - \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$

$76 \cdot 4 = \underline{\quad} = \underline{\quad}$

$76 \cdot 4 = \underline{\quad} = \underline{\quad}$

5

Njehsojmë prodhimin edhe në këtë mënyrë:

$15 \cdot 8 = \underline{\quad}$

$78 \cdot 5 = \underline{\quad}$

$72 \cdot 7 = \underline{\quad}$

$49 \cdot 5 = \underline{\quad}$

$$\begin{array}{r} 25 \cdot 5 = \underline{125} \\ 20 \cdot 5 = \underline{100} \\ 5 \cdot 5 = \underline{25} \\ \hline 100 + 25 = \underline{125} \end{array}$$

$47 \cdot 6 = \underline{\quad}$

$78 \cdot 7 = \underline{\quad}$

$35 \cdot 4 = \underline{\quad}$

$18 \cdot 9 = \underline{\quad}$

6

Duke parë shembullin e parë njehsojmë prodhimet:

$69 \cdot 7 = \underline{\quad}$

$49 \cdot 7 = \underline{\quad}$

$58 \cdot 5 = \underline{\quad}$

$36 \cdot 5 = \underline{\quad}$

$50 \cdot 7 = \underline{350}$

$18 \cdot 7 = \underline{\quad}$

$28 \cdot 2 = \underline{\quad}$

$1 \cdot 7 = \underline{7}$

$$\begin{array}{r} 350 \\ - 7 \\ \hline 343 \end{array}$$

$28 \cdot 3 = \underline{\quad}$

1

Herësin e numrave $96 : 4$, Toni, Miri dhe Hana e njehsuar kështu:

Toni:

$$\begin{array}{r} 96 : 4 = 24 \\ 80 : 4 = 20 \\ 16 : 4 = 4 \end{array}$$

Miri:

$$\begin{array}{r} 96 : 4 = 24 \\ 40 : 4 = 10 \\ 40 : 4 = 10 \\ 16 : 4 = 4 \end{array}$$

Hana:

$$\begin{array}{r} 96 : 4 = 24 \\ 44 : 4 = 11 \\ 44 : 4 = 11 \\ 8 : 4 = 2 \end{array}$$

2

Nëna bleu 5 pako sheqerka dhe pagoi 95 cent. Sa kushton 1 pako sheqerka?

Një pako sheqerka kushton: $95 : 5$ Mënyra e parë: $95 : 5 = (50 + 45) : 5 = \underline{\quad} : 5 + 45 : \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$ Mënyra e dytë: $95 : 5 = (100 - 5) : 5 = \underline{\quad} : 5 - 5 : \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$ Njëna pako sheqerka kushton $\underline{\quad}$ cent.

3

Njehsojmë herësin:

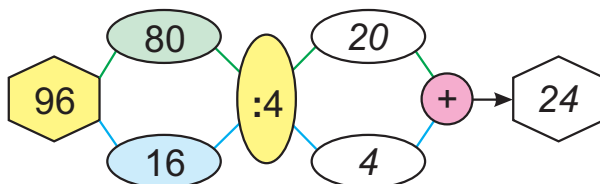
$75 : 5 = \underline{\quad}$

$65 : 5 = \underline{\quad}$

$52 : 4 = \underline{\quad}$

$48 : 3 = \underline{\quad}$

$96 : 4 = \underline{\quad}$

$88 : 4 = \underline{\quad}$

$78 : 6 = \underline{\quad}$

$84 : 7 = \underline{\quad}$

$96 : 8 = \underline{\quad}$

4

Pjesëtojmë duke zbatuar vetinë e shpërndarjes:

$39 : 3 = (30 + 9) : 3 = \underline{30} : \underline{3} + \underline{9} : \underline{3} = \underline{10} + \underline{3} = \underline{\quad}$

$54 : 2 = \underline{\quad} = \underline{\quad}$

$88 : 4 = \underline{\quad} = \underline{\quad}$

$45 : 3 = \underline{\quad} = \underline{\quad}$

5

Gjyshi ka i 66 vjet. Sa vjet i ka e mbesa Vjona, nëse ajo është 6 herë më e re se gjyshi?

Njehsojmë: $66 : 6 = \underline{\quad}$

Pra, Vjona ka $\underline{\quad}$ vjet.

USHTROJMË

SHUMËZIMI DHE PJESTIMI

SHUMËZIMI DHE PJESTIMI | NUMRAVE DYSHIFRORE ME NJË NUMËR NJËSHIFOR

- 1 Artani i ka 72 euro dhe donë ti ndaj 6 shokëve të tij. Nga sa euro i takojnë secilit prej tyre?

$$72 : 6 = (60 + 12) : 6 = \underline{\quad} : \underline{\quad} + 12 : \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

Çdo njërit prej shokëve i takojnë nga $\underline{\quad}$ euro.

- 2 Duke zbatuar vetinë e shpërndarjes së shumëzimit ndaj shumës dhe ndryshimit, njehsojmë:

$$64 \cdot 5 = (60 + 4) \cdot 5 = \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$64 \cdot 5 = (70 - 6) \cdot 5 = \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} - \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$76 \cdot 4 = \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$76 \cdot 4 = \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

- 3 Duke ndjekur shembullin e parë njehsojmë herësin:

$$91 : 7 = \boxed{\quad}$$

$$27 : 3 = \boxed{\quad}$$

$$96 : 8 = \boxed{\quad}$$

$$72 : 8 = \boxed{\quad}$$

$$48 : 4 = \boxed{12}$$

$$40 : 4 = \boxed{10}$$

$$8 : 4 = \boxed{2}$$

$$\boxed{12}$$

$$32 : 4 = \boxed{\quad}$$

$$85 : 5 = \boxed{\quad}$$

$$60 : 4 = \boxed{\quad}$$

$$84 : 6 = \boxed{\quad}$$

- 4 Njehsojmë:

$$84 : 3 = \boxed{\quad}$$

$$\boxed{\quad} - 26 = \boxed{\quad}$$

$$\boxed{\quad} \cdot 4 = \boxed{\quad}$$

$$\boxed{\quad} \cdot 9 = \boxed{\quad}$$

$$\boxed{\quad} : 3 = \boxed{\quad}$$

$$\boxed{\quad} + 42 = \boxed{\quad}$$

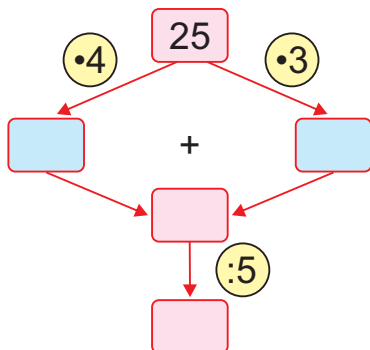
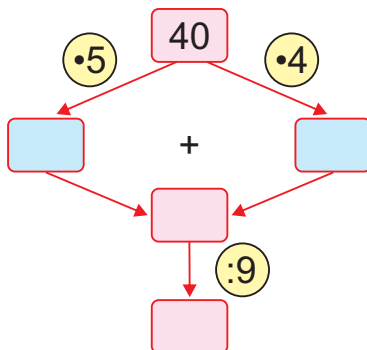
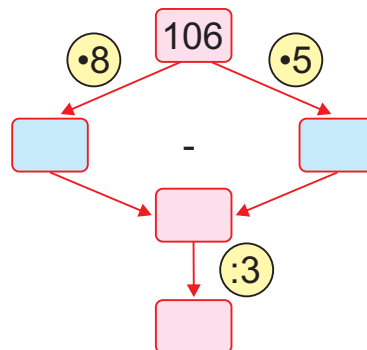
$$\boxed{\quad} : 6 = \boxed{\quad}$$

$$\boxed{\quad} + 9 = \boxed{\quad}$$

$$\boxed{\quad} \cdot 4 = \boxed{\quad}$$

- 5 Njehsojmë dhe plotësojmë:

Prodhimin e numrave $213 \cdot 3$, Albani, Blini dhe Zana e njehsuar kështu:

1

Albani:

$$\begin{array}{r} 213 \\ + 213 \\ + 213 \\ \hline 639 \end{array}$$

Blini:

$$\begin{array}{r} 3 \cdot 3 = 9 \\ 10 \cdot 3 = 30 \\ 200 \cdot 3 = 600 \\ \hline 213 \cdot 3 = 639 \end{array}$$

Zana:

$$\begin{array}{r} 213 \cdot 3 \\ \hline 9 \\ 30 \\ 600 \\ \hline 639 \end{array}$$

Në bibliotekën e shkollës arritën 3 paketa nga 123 libra.
Sa libra arritën në bibliotekën e shkollës?

2

$$123 \cdot 3 = (100 + 20 + 3) \cdot 3 = \underline{\quad} \cdot 3 + 20 \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

Në bibliotekë arritën libra.

Të njehsojmë prodhimin edhe në këtë mënyrë:

3

$432 \cdot 2$

$$\begin{array}{r} 2 \cdot 2 = \boxed{\quad} \\ 30 \cdot 2 = \boxed{\quad} \\ 400 \cdot 2 = \boxed{\quad} \\ \hline 432 \cdot 2 = \boxed{864} \end{array}$$

$325 \cdot 3$

$$\begin{array}{r} \boxed{\quad} = \boxed{\quad} \\ \boxed{\quad} = \boxed{\quad} \\ \boxed{\quad} = \boxed{\quad} \\ \hline \boxed{\quad} = \boxed{\quad} \end{array}$$

$273 \cdot 3$

$$\begin{array}{r} \boxed{\quad} = \boxed{\quad} \\ \boxed{\quad} = \boxed{\quad} \\ \boxed{\quad} = \boxed{\quad} \\ \hline \boxed{\quad} = \boxed{\quad} \end{array}$$

Duke zbatuar vetinë e shpërndarjes prodhimin mund ta njehsojmë edhe kështu:

4

$$313 \cdot 3 = (300 + 10 + 3) \cdot 3 = \underline{300} \cdot \underline{3} + \underline{10} \cdot \underline{3} + \underline{3} \cdot \underline{3} =$$

$$= \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$124 \cdot 6 = (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} =$$

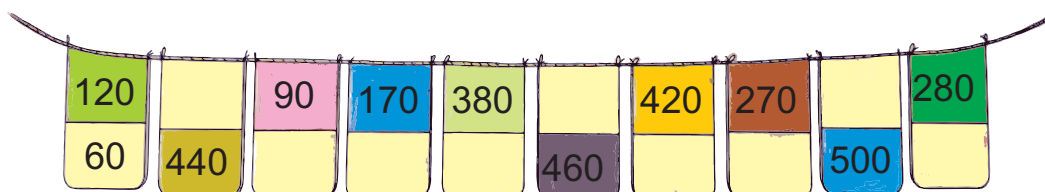
$$= \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$243 \cdot 4 = (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} =$$

$$= \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

Zbulojmë rregullën dhe plotësojmë:

5

MËSOJMË

4. PJESËTIMI I NUMRAVE TRESHIFRORË ME NJË NUMËR NJËSHIFROR

1

Të ndajmë në mënyrë të barabartë 936 euro për tre punëtorë:

Endriti llogariti:

$900 : 3 = \underline{\quad}$

$30 : 3 = \underline{\quad}$

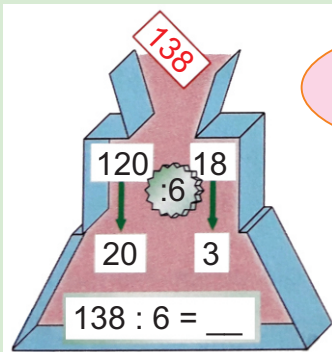
$6 : 3 = \underline{\quad}$

$936 : 3 = \underline{\quad}$

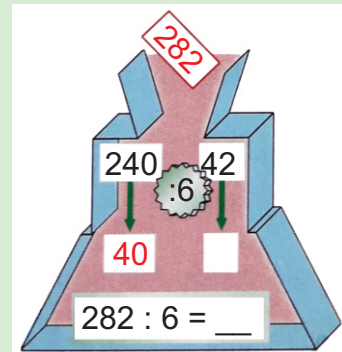
2

6 shokë shkuan së bashku në shëtitje. Rruga dhe harxhimet tjera kushtuan gjithsejt 138. Nga sa euro duhet të paguajë secili prej tyre?

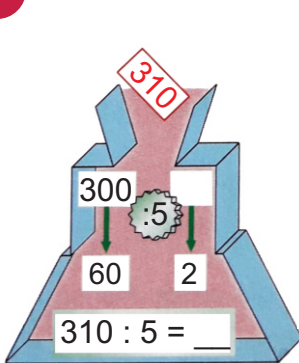
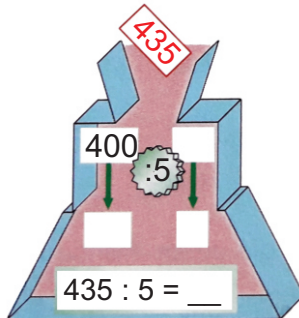
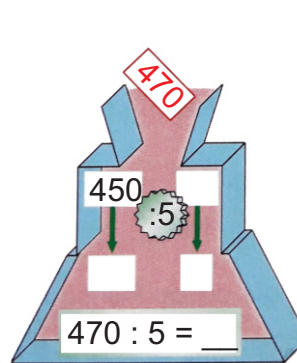
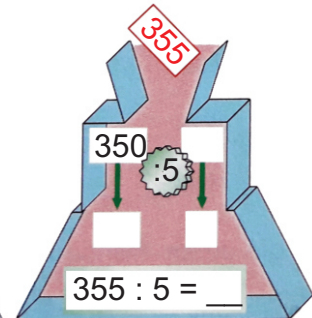
Dreni e përdori makinën e ndarjes

Secili prej tyre pagoi nga ____ euro

3

Njehsojmë dhe plotësojmë:

4

Duke shfrytëzuar figurën njehsojmë herësin:

$168 : 2 = \underline{\quad}$

$693 : 3 = \underline{\quad}$

$875 : 7 = \underline{\quad}$

$944 : 8 = \underline{\quad}$

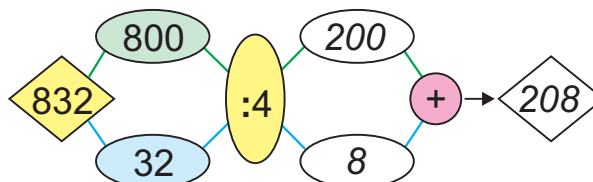
$832 : 4 = \underline{\quad}$

$745 : 5 = \underline{\quad}$

$672 : 6 = \underline{\quad}$

$888 : 4 = \underline{\quad}$

$273 : 7 = \underline{\quad}$

2

Njehsojmë herësin dhe bëjmë provën:

Q	Dh	Nj	$\div 3$	Q	Dh	Nj
3	9	6	$\cdot 3$	1	3	2

Q	Dh	Nj	$\div 2$	Q	Dh	Nj
8	6	4	$\cdot 2$			

Q	Dh	Nj	$\div 3$	Q	Dh	Nj
6	6	9	$\cdot 3$			

Q	Dh	Nj	$\div 4$	Q	Dh	Nj
4	8	8	$\cdot 4$			

1

Të gjejmë herësin edhe në këtë mënyrë:

$252 : 7 =$	$210 : 7 = 30$	$+$	36
	$42 : 7 = 6$		
$432 : 9 =$	$450 : 9 =$	$-$	
	$18 : 9 =$		

$111 : 3 =$
$207 : 9 =$
$552 : 6 =$
$804 : 4 =$
$504 : 9 =$

3

Njehsojmë dhe rezultatet në vagona i ngjyrosim.

95	78	48	284	245	149	254	176	51	49
$147 : 3 = 49$	$234 : 3 =$	$153 : 3 =$	$285 : 3 =$	$144 : 3 =$					
$735 : 3 =$	$528 : 3 =$	$852 : 3 =$	$762 : 3 =$	$447 : 3 =$					
$468 : 6 =$	$564 : 6 =$	$318 : 6 =$	$252 : 6 =$	$474 : 6 =$					
$744 : 6 =$	$828 : 6 =$	$732 : 6 =$	$816 : 6 =$	$924 : 6 =$					
138	42	124	79	154	53	78	122	136	94

4

Gjejmë vlerat e figurave 1 figurë një numër.

$54 : \text{star} = \text{moon}$ $\text{moon} + \text{moon} = \text{sun}$ $\text{star} \cdot \text{star} = 36$ $\text{star} =$ $\text{moon} =$ $\text{sun} =$	$64 : \text{banana} = \text{banana}$ $\text{banana} \cdot 7 = \text{apple}$ $\text{apple} - \text{grapes} = \text{banana}$ $\text{apple} =$ $\text{banana} =$ $\text{grapes} =$	$100 : \text{rose} = \text{rose}$ $\text{sunflower} - \text{rose} = \text{blue flower}$ $\text{blue flower} : 7 = 36$ $\text{rose} =$ $\text{blue flower} =$ $\text{sunflower} =$	$4 \cdot \text{cup} = 36$ $\text{water bottle} - \text{cup} = \text{cup}$ $\text{water bottle} : \text{cup} = 8$ $\text{water bottle} =$ $\text{cup} =$ $\text{cup} =$
--	--	--	---

USHTROJMË

SHUMËZIMI DHE PJESËTIMI

SHUMËZIMI DHE PJESËTIMI | NUMRAVE TRESHIFRORE ME NJË NUMËR NJËSHIFOR

1 Njehsojmë dhe rezultatet i bashkojmë.

$96 : 3 = \square$

$707 : 7 = \square$

$848 : 4 = \square$

$642 : 2 = \square$

$\square \cdot 7 = 707$

$\square \cdot 3 = 96$

$\square \cdot 2 = 642$

$\square \cdot 4 = 848$

2 a) Nga prodhimi i numrave 135 dhe 7 zbresim prodhimin e numrave $45 \cdot 8$.

Njehsojmë: $135 \cdot 7 - 45 \cdot 8 = \square - \square = \square$

b) Shumën e numrave 112 dhe 101 e rrisim 4 herë.

Njehsojmë: $(112 + 101) \cdot 4 = \square \cdot 4 + \square \cdot 4 = \square + \square = \square$

c) Ndryshimin e numrave 262 dhe 112 e rrisim 3 herë.

Njehsojmë: $(262 - 112) \cdot 3 = \square \cdot 3 - \square \cdot 3 = \square - \square = \square$

3 Nga prodhimi i numrave 95 dhe 6, zbresim herësin e numrave 665 dhe 5.

Njehsojmë: $\square \cdot \square - \square : \square = \square - \square = \square$

4 Katër pako me peshë të njëjtë peshojnë 420 kg. Sa peshojnë 6 pako?

Një pako peshon :

6 pako peshojnë :

5 Njehsojmë dhe rezultatet i bashkojmë:

$216 : 3 = \square$

$145 : 5 = \square$

$144 : 3 = \square$

$636 : 3 = \square$

$954 : 9 = \square$

$234 : 2 = \square$

212

648

48

106

725

468

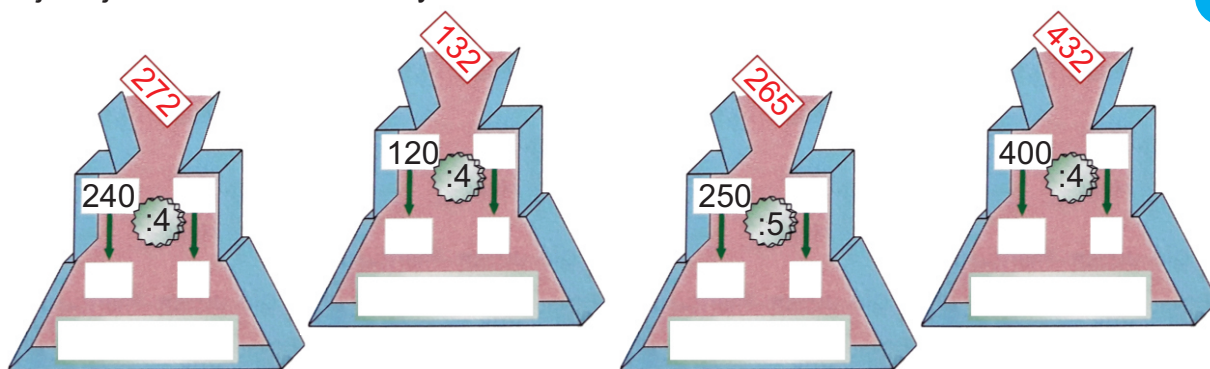
Njeshsojmë dhe rezultatet i vijëzojmë:

1

		$211 \cdot 3$	$28 \cdot 3$	$32 \cdot 3$	$43 \cdot 2$		
		$423 \cdot 2$	$122 \cdot 4$	$102 \cdot 4$	$230 \cdot 3$		
		$310 \cdot 3$	$111 \cdot 8$	$333 \cdot 3$	$304 \cdot 2$		
		$342 \cdot 2$	$202 \cdot 3$	$13 \cdot 3$	$411 \cdot 2$		

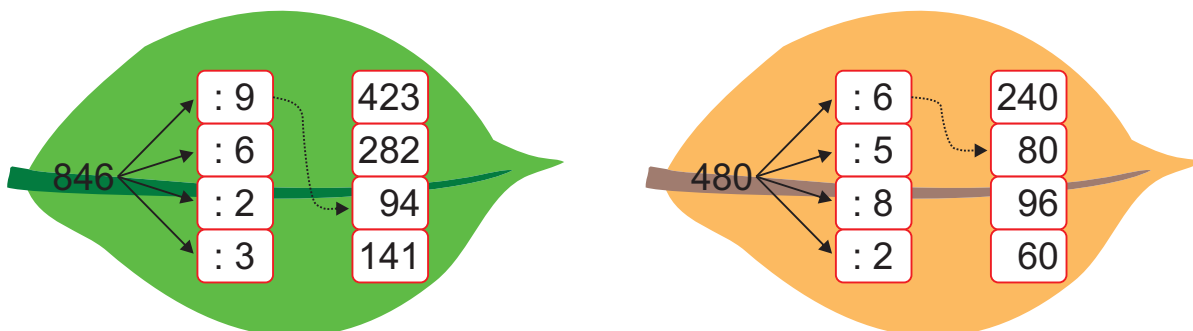
Pjestojmë edhe në këtë mënyrë:

2

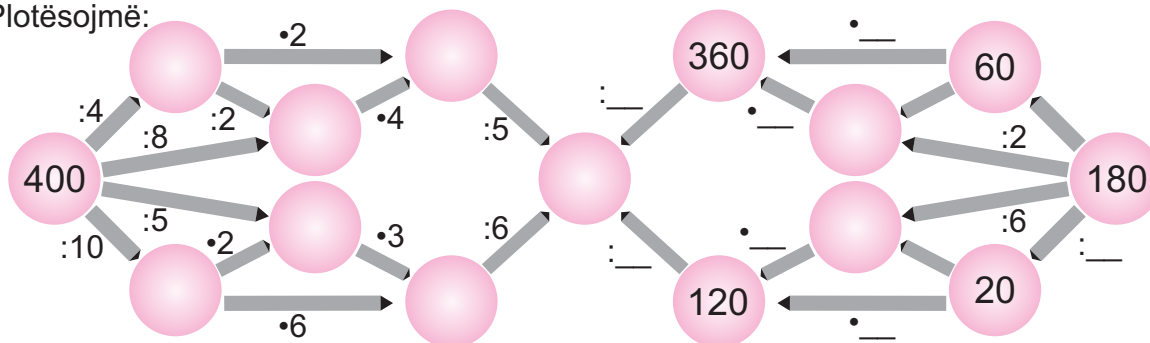
Njeshsojmë dhe rezultatet i vijëzojmë:

3

Plotësojmë:

4

MËSOJMË

5. VARËSIA E PRODHIMIT NGA FAKTORËT

1

Jona bleu 3 fletore të njëjta. Çmimi i një fletore është 40 cent.

Jona pagoi:

$$3 \cdot 40 = 120$$

3 - është faktori i parë

40 - është faktori i dytë

120 - është prodhimi

Të zbulojmë se çka mendoi Jona:

Po të kisha blerë
4 herë më shumë
fletore, atëhere do të
kisha paguar ____

$$(3 \cdot 4) \cdot 40 = _ \cdot _ = _$$

Jona duhet paguaj ____ cent
Faktori i parë është rritë 4 herë
prodhimi është rritë për 4 herë

Po qëse çmimi i fletores
është rritë për 2 herë,
atëhere do të kisha
paguar ____

$$3 \cdot (40 \cdot 2) = _ \cdot _ = _$$

Jona duhet paguaj ____ cent
Faktori i dytë është rritë 2 herë
prodhimi është rritë për 2 herë

Vlera e prodhimit rritet aq herë sa herë, rritet ndonjëri nga faktorët.

Po të kisha blerë
3 herë më pakë
fletore, atëhere do të
kish paguar ____

$$(3 : 3) \cdot 40 = _ \cdot _ = _$$

Jona duhet paguaj ____ euro
Faktori i parë është zvogëluar 3 herë
prodhimi është zvogëluar për 3 herë

Po qëse çmimi i fletores
është zvogëluar për 2 herë,
atëhere do të kisha
paguar ____

$$3 \cdot (40 : 2) = _ \cdot _ = _$$

Jona duhet paguaj ____ euro
Faktori i dytë është zvogëluar 2 herë
prodhimi është zvogëluar për 2 herë

Vlera e prodhimit zvogëlohet aq herë, sa herë do të zvogëlohet ndonjëri nga faktorët.

2

Duke zbatuar barazinë, njehsoni:

$$25 \cdot 4 = 100$$

$$120 \cdot 3 = 360$$

$$75 \cdot 4 = 300$$

$$25 \cdot (4 \cdot 5) = \square$$

$$(120 \cdot 2) \cdot 3 = \square$$

$$75 \cdot (3 \cdot 4) = \square$$

3

Duke ditur se $9 \cdot 100 = 900$, njehsoni:

$$(9 : 3) \cdot 100 = \square$$

$$9 \cdot (100 : 5) = \square$$

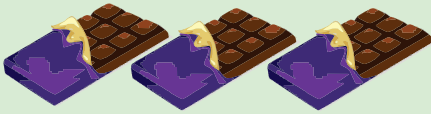
$$9 \cdot (100 : 4) = \square$$

1

Zonja Mira bleu për 3 çokolata të njëjta pagoi 480 cent. Sa kushton një çokolatë?

Njehsojmë:

$$480 : 4 = 120$$

480 - është i pjesëtueshmi

4 - është pjesëtuesi

120 - është herësi

Një çokolatë kushton ____ cent.

Të zbulojmë se çka mendoi zonja Mira:

Po të ishin çokolatat
2 herë më shtrenjtë,
atëherë një çokolatë do të
kushtonte ____

Po të ishin çokolatat
2 herë më lirë, atëherë
një çokolat do të
kushtonte ____

$$(480 \cdot 2) : 4 = _ : _ = _$$

Çmimi i çokolatës do të ishte ____ cent. I pjesëtueshmi është **ritë** 2 herë, herësi është ____ 2 herë

$$84 : 4 = 21 \xrightarrow{\cdot 2} (84 \cdot 2) : 4 = 168 : 4 = 42$$

$$(480 : 2) : 4 = _ : _ = _$$

Çmimi i çokolatës do të ishte ____ cent. I pjesëtueshmi është **zvogëluar** 2 herë, herësi është ____ 2 herë

$$162 : 9 = _ \xrightarrow{:3} (162 : 3) : 9 = _ : _ = _$$

Herësi rritet (zvogëlohet) aq herë, sa rritet (zvogëlohet) i pjesëtueshmi

3

Herësin:

800 : 40 zvogëloje 2 herë: $800 : (40 \cdot 2) = _ : _ = _$

950 : 50 rrite 5 herë: $950 : (50 : 5) = _ : _ = _$

Sa herë rritet (zvogëlohet) pjesëtuesi, për aq herë zvogëlohet (rritet) herësi.

4

Plotësojmë tabelën:

x	y	x : y
84	4	
$84 \cdot 2$	4	
$84 \cdot 4$	4	

x	y	x : y
80	5	
80	$5 \cdot 2$	
80	$5 \cdot 4$	

- 1 Në prodhimin e dhënë të numrave 16 dhe 8, rrisim vetëm faktorin e parë 4 herë, pastaj rrisim vetëm faktorin e dytë me 4 herë.

$$16 \cdot 8 = 128$$

$$16 \cdot 8 = 128$$

$$(16 \cdot 4) \cdot 8 = ___ \cdot ___ = \boxed{}$$

$$16 \cdot (8 \cdot 4) = ___ \cdot ___ = \boxed{}$$

Po vërejmë se:

- 2 Në prodhimin e dhënë të numrave 16 dhe 8, zvogëlojmë vetëm faktorin e parë 4 herë, pastaj zvogëlojmë vetëm faktorin e dytë me 4 herë.

$$16 \cdot 8 = 128$$

$$16 \cdot 8 = 128$$

$$(16 : 4) \cdot 8 = ___ \cdot ___ = \boxed{}$$

$$16 \cdot (8 : 4) = ___ \cdot ___ = \boxed{}$$

Po vërejmë se:

- 3 Prodhimi i dy numrave është 180. Çka ndodh me prodhimin nëse:

a) njëri nga faktorët rritet 2 herë.

Nëse njëri nga faktorët rritet 2 herë, edhe prodhimi rritet 2 herë.

b) njëri nga faktorët zvogëlohet 2 herë.

- 4 Herësi i dy numrave është 104. Çka ndodh me herësin nëse:

a) i pjesëtueshmi rritet për 2 herë.

Nëse i pjesëtueshmi rritet 2 herë, edhe herësi rritet 2 herë.

b) i pjesëtueshmi zvogëlohet për 2 herë.

1

Xha Sokoli në kopshtin e vetë në 8 rreshta i mbolli nga 24 fidane.
Sa fidane xha Sokoli i mbolli?

Xha Sokoli i mbolli: $8 \cdot 24 = 192$

Po të kisha
mbjell 2 herë më
shumë rreshta

Atëhere është
dasht në çdo rresht
me i mbjell 2 herë
më pak fidane

Po të kisha
mbjell 2 herë më
pakë rreshta

Atëhere është
dasht në çdo rresht
me i mbjell 2 herë më
shumë fidane

$$(8 \cdot 2) \cdot (24 : 2) = _ \cdot _ = _$$

$$(8 : 2) \cdot (24 \cdot 2) = _ \cdot _ = _$$

Në kopsht janë ___ fidane.
Faktori i parë është rritë
për ___ herë, kurse faktori
i dytë është zvogëlu
për ___ herë.
Prodhimi është i njejtë.

Në kopsht janë ___ fidane.
Faktori i parë është zvogëlu
për ___ herë, kurse faktori
i dytë është rritë
për ___ herë.
Prodhimi është i njejtë.

*Prodhimi nuk e ndryshon vlerën, nëse njëri nga faktorët pjesëtohet,
kurse tjetri shumëzohet me të njëjtin numër.*

2

Duke ditur se $60 \cdot 8 = _$, do të jetë:

$$(60 : 2) \cdot (8 \cdot 2) = _ \cdot _ = \boxed{}$$

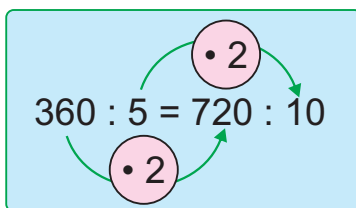
$$(60 \cdot 4) \cdot (8 : 4) = _ \cdot _ = \boxed{}$$

$$(60 : 5) \cdot (8 \cdot 5) = _ \cdot _ = \boxed{}$$

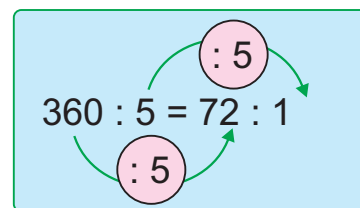
$$(60 \cdot 8) \cdot (8 : 8) = _ \cdot _ = \boxed{}$$

3

Të shohim çka ndodh me herësin nëse pjesëtuesin dhe të pjesëtueshmin
e shumëzojmë ose e pjesëtojmë me të njëjtin numër.

$$\begin{aligned} 360 : 5 &= 72 \\ (360 \cdot 2) : (5 \cdot 2) &= \\ &= _ : _ = 72 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 360 : 5 &= _ \\ (360 : 5) : (5 : 5) &= \\ &= _ : _ = 72 \end{aligned}$$

*Herësi nuk e ndryshon vlerën, nëse i pjesëtueshmi dhe pjesëtuesi shumëzohen
ose pjesëtohen me të njëjtin numër.*

4

Njihsoni prodhimin në mënyrë sa më të lehtë për ju:

$$78 \cdot 5 = (78 : 2) \cdot (5 \cdot 2) = _ \cdot _ = \boxed{}$$

1 Duke u bazuar në barazimin e dhënë njehsojmë:

$$6 \cdot 25 = 150$$

$$(6 \cdot 2) \cdot 25 = \square$$

$$6 \cdot (25 \cdot 5) = \square$$

$$6 \cdot 25 = 150$$

$$(6 : 3) \cdot 25 = \square$$

$$6 \cdot (25 : 5) = \square$$

2 Zbulojmë numrin e panjohur në bazë të vetive të prodhimit.

$$10 \cdot 25 = 250$$

$$(10 \cdot x) \cdot 25 = 500; \quad x = \square$$

$$10 \cdot (25 : x) = 50; \quad x = \square$$

$$40 \cdot 18 = 720$$

$$(40 : x) \cdot 18 = 72; \quad x = \square$$

$$40 \cdot (18 : x) = 80; \quad x = \square$$

3 Duke njehsuar plotësojmë:

56		
	920	
		65
84		
	832	
		30

570		
	62	
		765
396		
	88	
		459

4 Nëse $a \cdot b = 240$, njehsojmë:

$$(a \cdot b) \cdot 2 = 240 \cdot 2 =$$

$$(a : 5) \cdot b =$$

$$(a : 4) \cdot (b \cdot 5) =$$

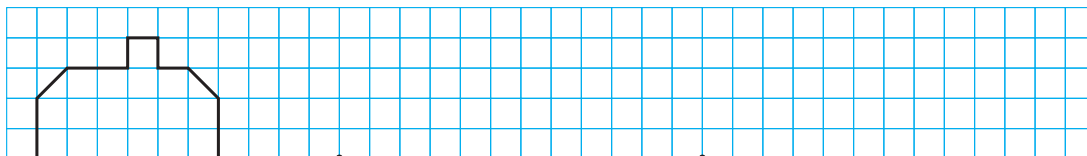
5 Nëse $a : b = 68$, njehsojmë:

$$(a \cdot 10) : b = 68 \cdot 10 =$$

$$a : (b \cdot 4) =$$

6 Kopjojmë figurën edhe dy herë duke filluar nga pika dhe përcjellë shigjetat.

2↑ 1↗ 2→ 1↑ 1→ 1↓ 1→ 1↘ 2↓ 6←

Njehsojmë dhe bashkojmë:

Shumën e numrave 153 dhe 97 e rrisim 4 herë

Nga prodhimi i numrave 125 dhe 4 zbrisim herësin e numrave 54 dhe 6

Ndryshimi i numrave 700 dhe 382 e rrisim për prodhimin e nr. 49 dhe 8

Nga prodhimi i numrave 116 dhe 7 zbrisim prodhimin e nr. 87 dhe 7

$$125 \cdot 4 - 54 : 6$$

$$(153 + 97) \cdot 4$$

$$116 \cdot 7 - 87 \cdot 7$$

$$(700 - 382) + 49 \cdot 8$$

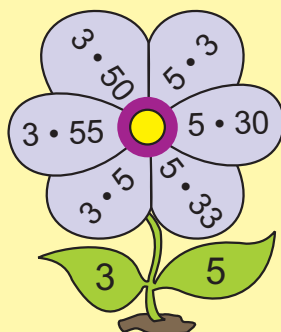
1000

491

710

203

1

$$5 \cdot 3 = 15$$

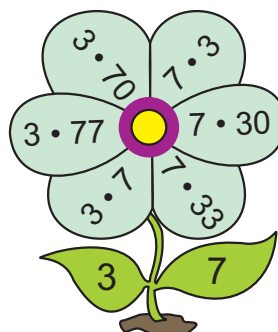
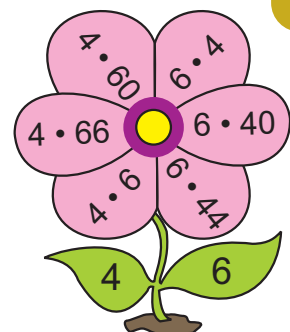
$$5 \cdot 30 = 150$$

$$5 \cdot 33 = 165$$

$$3 \cdot 5 = \square$$

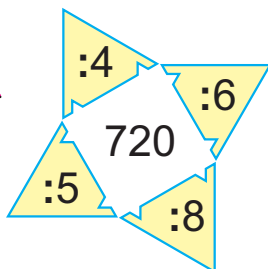
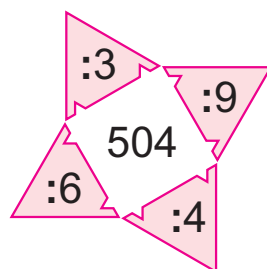
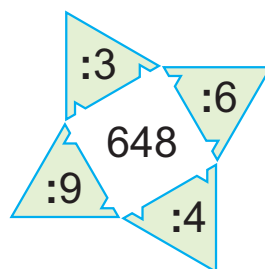
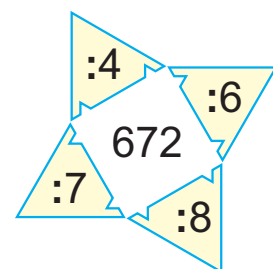
$$3 \cdot 50 = \square$$

$$3 \cdot 55 = \square$$

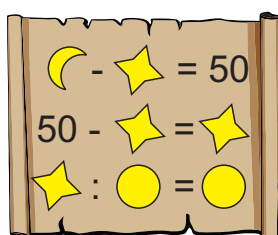
2

Njehsojmë:

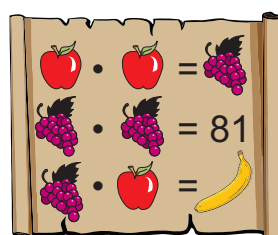

3

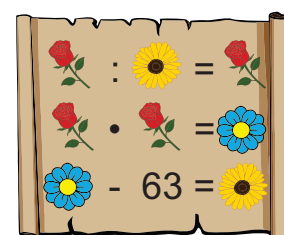
Gjejmë vlerat e figurave 1 figurë një numër.

$$\begin{aligned} \text{Star} &= \square \\ \text{Moon} &= \square \\ \text{Circle} &= \square \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Apple} &= \square \\ \text{Banana} &= \square \\ \text{Grapes} &= \square \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Rose} &= \square \\ \text{Flower} &= \square \\ \text{Sunflower} &= \square \end{aligned}$$

4

VLERËSOJMË

VLERËSOJMË TË KUPTUARIT

1 Vazhdoni të shumëzoni:

$$27 \cdot 30 = (20 + 7) \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$27 \cdot 30 = (30 - 3) \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} - \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

2 Vazhdoni të pjesëtoni:

$$896 : 4 = (880 + 16) : 4 = \underline{\quad} : \underline{\quad} + \underline{\quad} : \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$896 : 4 = (1000 - 104) : 4 = \underline{\quad} : \underline{\quad} - \underline{\quad} : \underline{\quad} = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

3 Duke zbatuar vetinë e shpërndarjes prodhimin njehsoni edhe kështu:

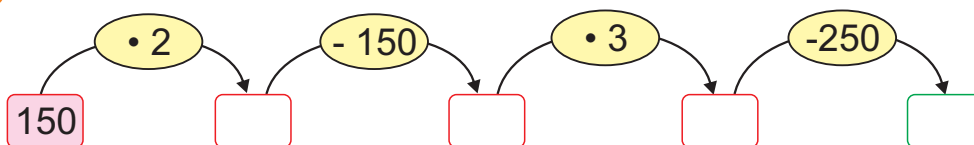
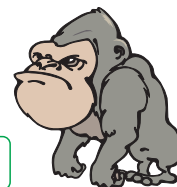
$$225 \cdot 4 = (200 + 20 + 5) \cdot 4 = \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} + \underline{\quad} \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

4 Plotësoni:

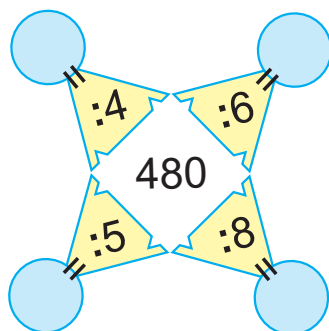
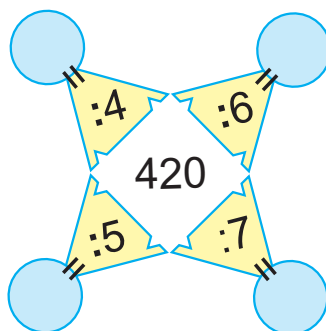
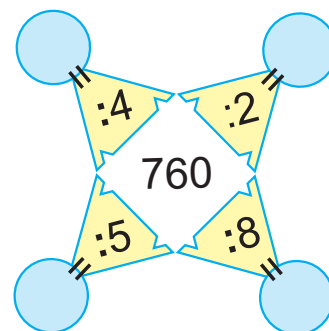
<input type="text"/> c	<input type="text"/> € <input type="text"/> c
853	
	6 € 53 c

<input type="text"/> c	<input type="text"/> € <input type="text"/> c
	7 € 88 c
477	

5 Duke njehsuar zbuloni se sa kilogram mund të peshon gorilla.

6 Njehsoni:

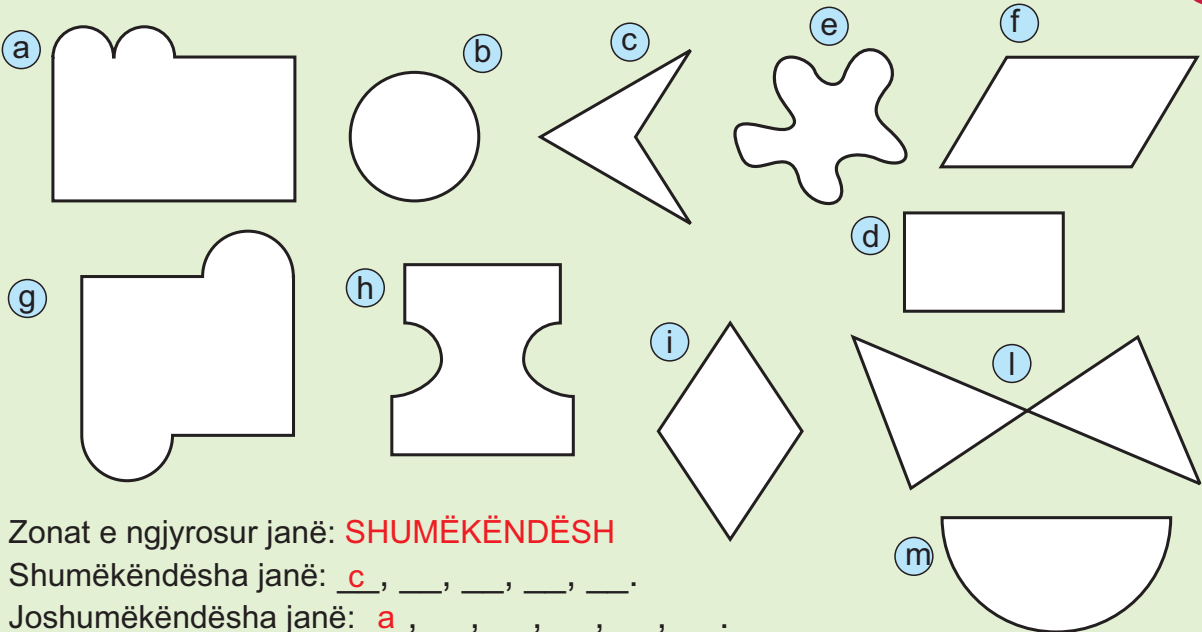
7 Plotësoni vendet e zbrazëta:

1

Ngjyrosim zonat e mbyllura që kanë si kufi një vijë të thyer.

Zonat e ngjyrosur janë: **SHUMËKËNDËSH**

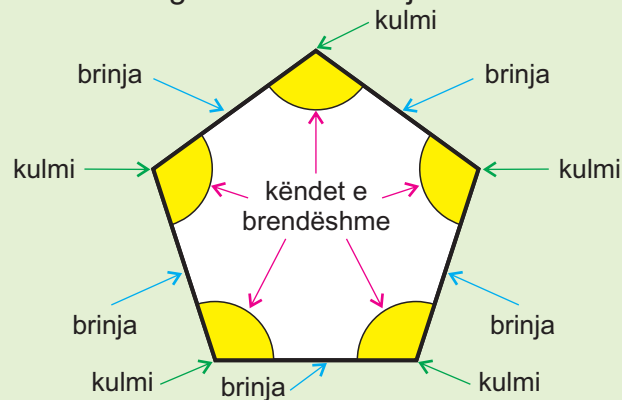
Shumëkëndësja janë: **c**, __, __, __, __.

Joshumëkëndësja janë: **a**, __, __, __, __, __.

- Nga klasa e dytë dimë se: vija e thyer e mbyllur quhet **shumëkëndësh**
- Pjesa e rrafshit e kufizuar me një shumëkëndësh quhet **sipërfaqe shumëkëndëshe**

2

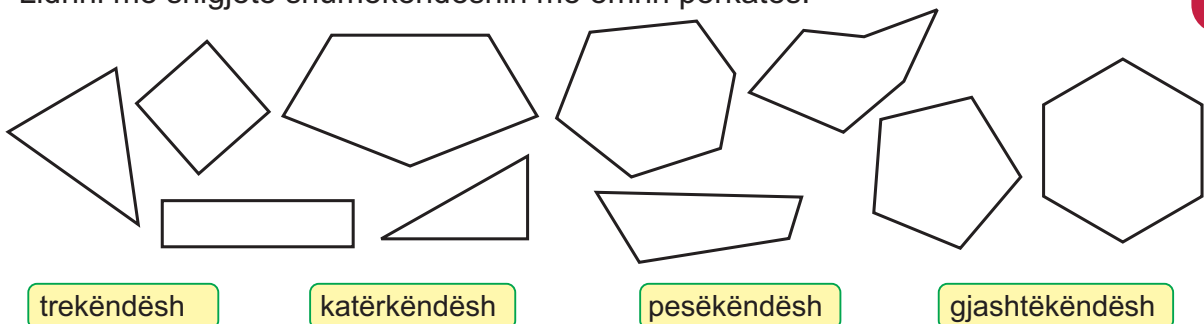
Në figurë janë dhënë disa nga elementet e një shumëkëndëshi (pesëkëndëshi).

Kjo figurë ka __ brinjë dhe __ kënde të brendëshme dhe është në **PESKËNDËSH**

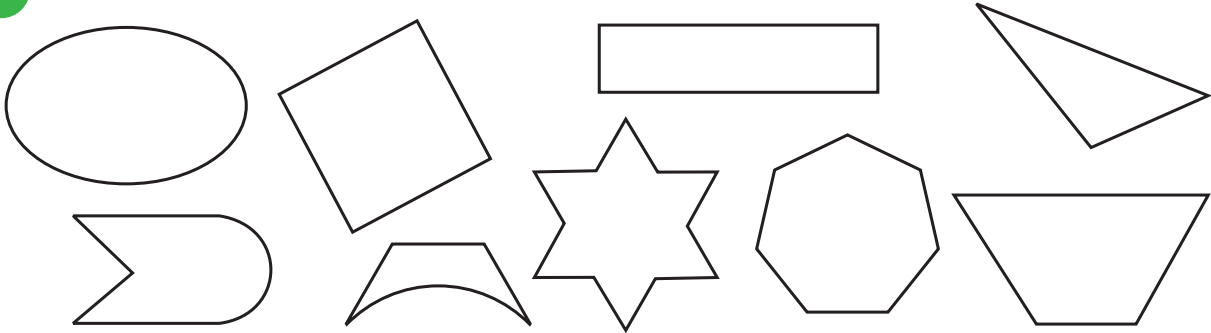
3

Lidhni me shigjetë shumëkëndëshin me emrin përkatës:

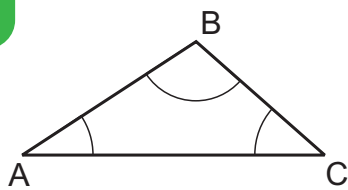

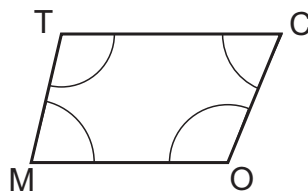
1 Ngjyrosim vetëm shumëkëndëshat.

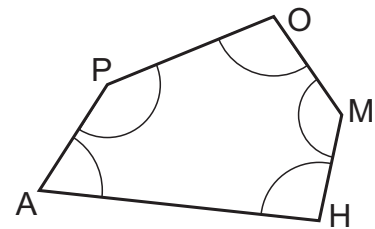
2

Këndet e brendshme
i ngjyrosim me ngjyrë
të kuqe. Ky shumëkëndësh
quhet _____ dhe ka
___ brinjë dhe ___ kënde.

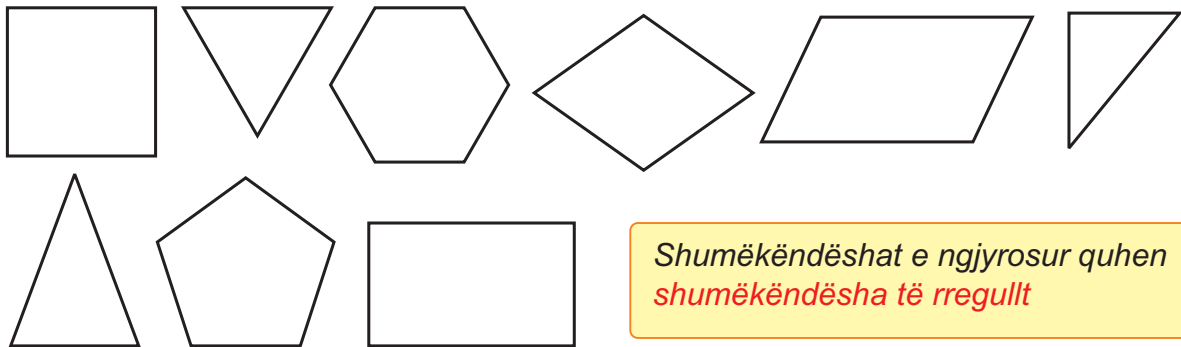
Këndet e brendshme
i ngjyrosim me ngjyrë
të kaltërt. Ky shumëkëndësh
quhet _____ dhe ka
___ brinjë dhe ___ kënde.

Këndet e brendshme
i ngjyrosim me ngjyrë
të verdhë. Ky shumëkëndësh
quhet _____ dhe ka
___ brinjë dhe ___ kënde.

3

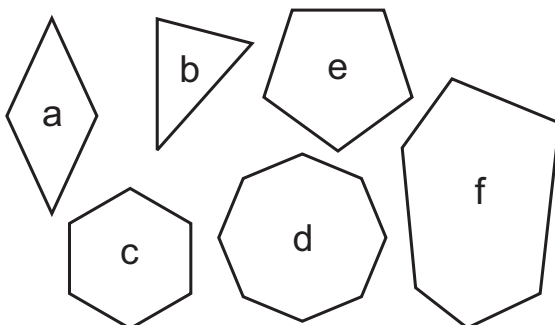
Ngjyrosim me të gjelbër shumëkëndëshat që i kanë brinjët e barabarta:

*Shumëkëndëshat e ngjyrosur quhen
shumëkëndësha të rregullt*

4

Numërojmë brinjët, kulmet dhe këndet e çdo shumëkëndëshi
dhe plotësojmë tabelën.

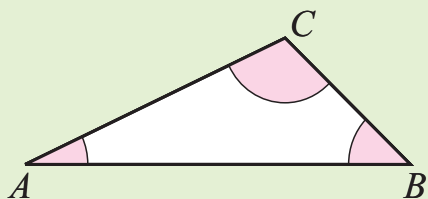
	a	b	c	d	e	f
Nr. i këndeve						
Nr. i brinjëve						
Nr. i kulmeve						

1

Trekëndëshi: Në figurë është dhënë një trekëndësh, të cilin po e shënojmë me $\triangle ABC$.

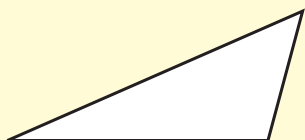

- A , B dhe C janë kulmet e trekëndëshit.
- AB , AC dhe BC janë brinjët e trekëndëshit.
- $\angle BAC$, $\angle ABC$ dhe $\angle ACB$ janë këndet e trekëndëshit.

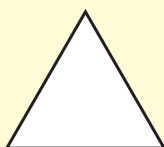
Trekëndëshi është një shumëkëndësh me 3 kënde, 3 brinjë dhe 3 kulme

2

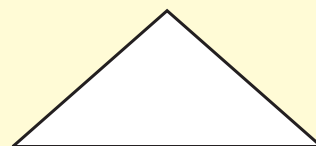
Të shohim se si klasifikohen trekëndëshat sipas gjatësive të brinjëve.

Trekëndëshi brinjët e të cilit kanë gjatësi të ndryshme quhet **trekëndësh brinjëndryshëm**

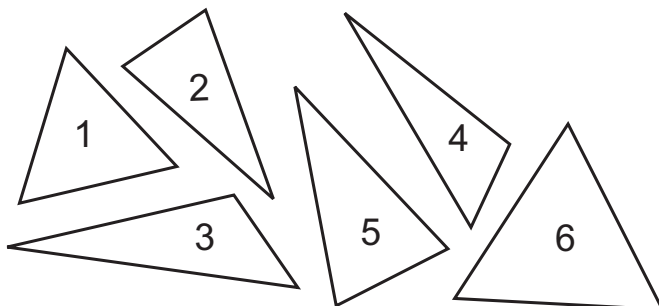
Trekëndëshi brinjët e të cilit kanë gjatësi të barabarta quhet **trekëndësh barabrinjës**

Trekëndëshi që i ka dy brinjë me gjatësi të barabarta quhet **trekëndësh barakrahësh**

3

Të përcaktojmë se cili nga trekëndëshat e dhënë është brinjëndryshëm, barabrinjës apo barakrahësh.

1 ~ **trekëndësh barabrinjës**

2 ~

3 ~

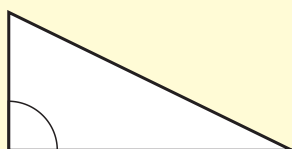
4 ~

5 ~

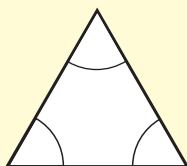
6 ~

4

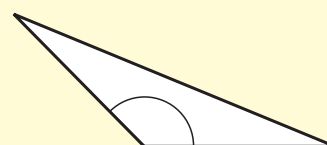
Të shohim se si klasifikohen trekëndëshat sipas madhësisë së këndeve.

Trekëndëshi që ka një kënd të drejtë quhet **trekëndësh këndrejtë**

Trekëndëshi që ka tri kënde të ngushta quhet **trekëndësh këndëngusht**

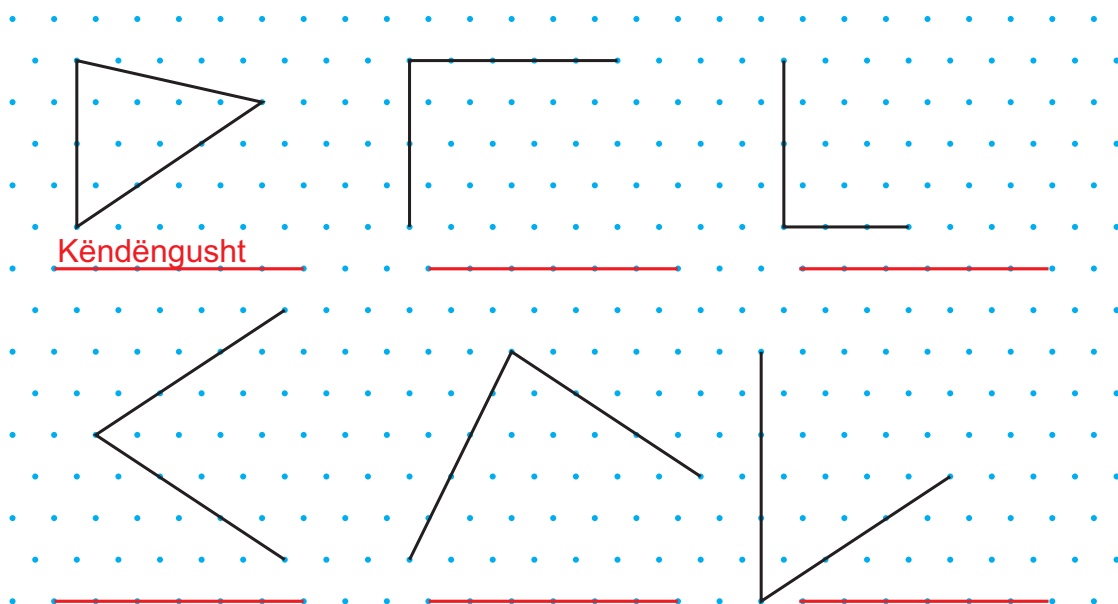

Trekëndëshi që ka një kënd të gjërë quhet **trekëndësh këndëgjërë**

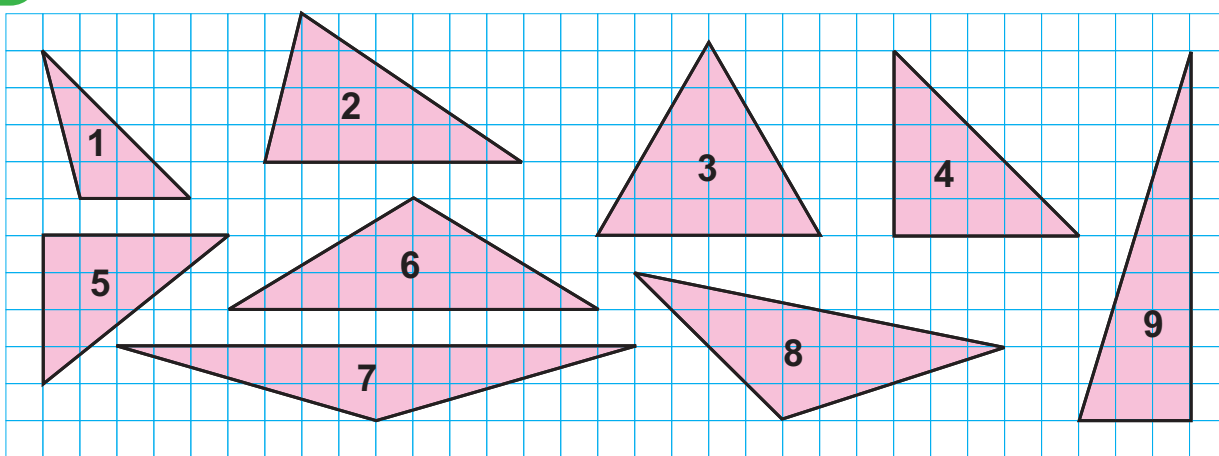

1 Duke i bashkuar skajet e segmenteve formojmë trekëndësha dhe i emërojmë.

2 Emërtojmë trekëndëshat sipas këndeve dhe brinjëve:

Barakrahësh dhe kënddrejtë 4, _____

Barabrinjës dhe këndngushtë _____

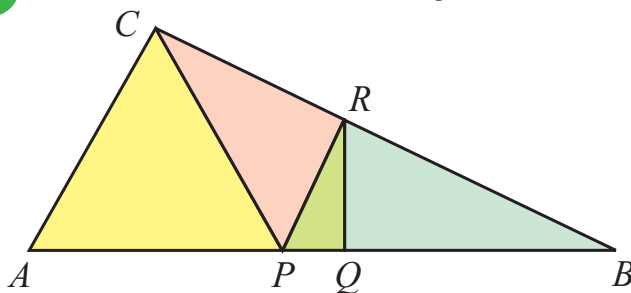
Barakrahësh dhe këndgjerë _____

Barakrahësh dhe këndngushtë _____

Brinjëndryshëm dhe kënddrejtë _____

Brinjëndryshëm dhe këndgjerë _____

3 Numri i trekëndëshave në figurë është _____.

Trekëndëshat kënddrejtë janë:

BQR,

Trekëndëshat këndgjerë janë:

BPC,

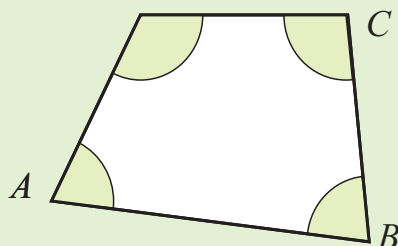
Trekëndëshat këndngushtë janë:

ACP,

Katërkëndëshi: Në figurë është dhënë një katërkëndësh, të cilin po e shënojmë me $ABCD$.

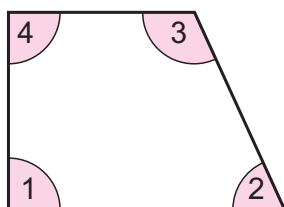
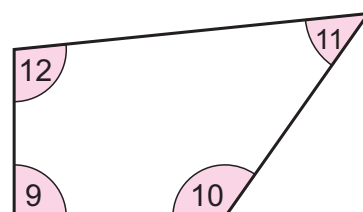

- A, B, C dhe D janë kulmet e katërkëndëshit.
- AB, BC, CD dhe DA janë brinjët e katërkëndëshit.
- $\angle BAD, \angle CBA, \angle BCDA$ dhe $\angle ADC$ janë këndet e katërkëndëshit.

Katërkëndëshi është një shumëkëndësh që ka 4 kënde, 4 brinjë dhe 4 kulme

1

Vështrojmë katërkëndëshat e dhënë. Duke patur parasysh madhësinë e këndeve i emërtojmë ato:

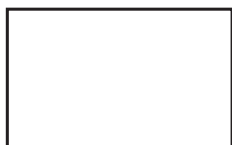
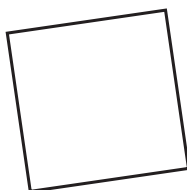
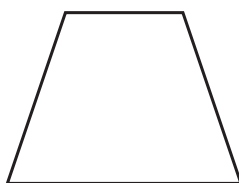
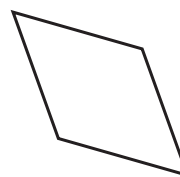
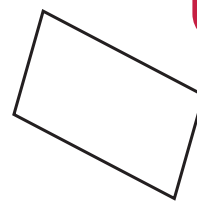
Këndet: 7, , , , , dhe janë të drejta.

Këndet: 12, dhe janë të gjëra.

Këndet: dhe janë të ngushta.

2

Bashkojmë figurën me emërtimin përkatës.

trapez

paralelogram

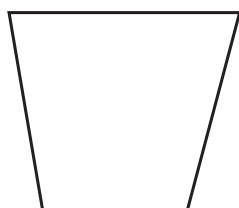
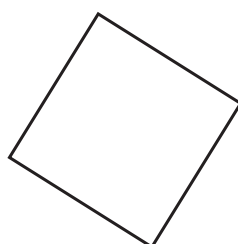
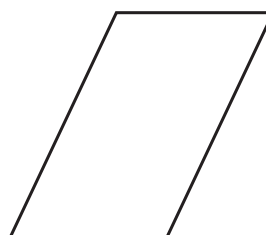
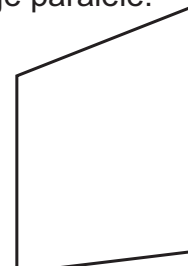
Katror

Drejtëndësh

romb

3

Vështrojmë katërkëndëshat e dhënë. Ngjyrosim me të kuqe katërkëndëshat me brinjë dy nga dy paralele dhe me të gjelbër ata që kanë vetëm dy brinjë paralele.

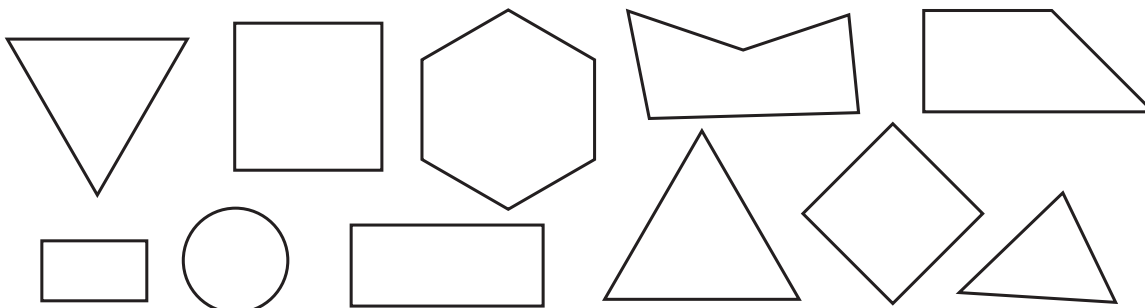

4

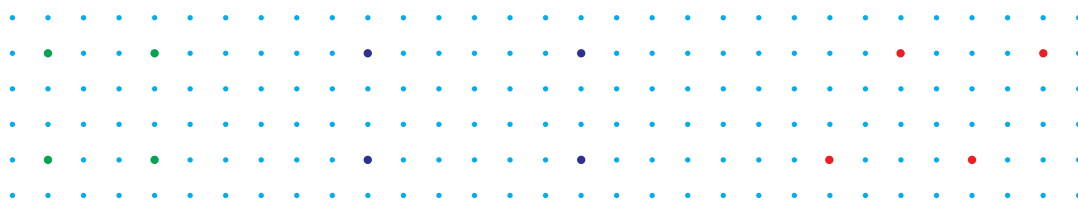
- 1 Figurat në formë të katërkëndëshit i ngjyrosim me ngjyrë të kuqe.

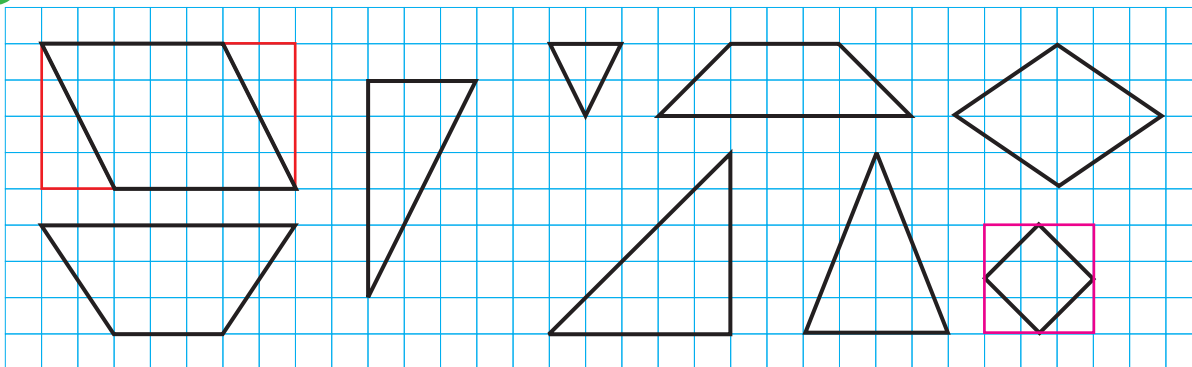
Figurat e ngjyrosura kanë nga 4 brinjë, 4 kulme dhe 4 kënde.

Katërkëndëshi është një shumëkëndësh me 4 kënde, 4 brinjë dhe 4 kulme

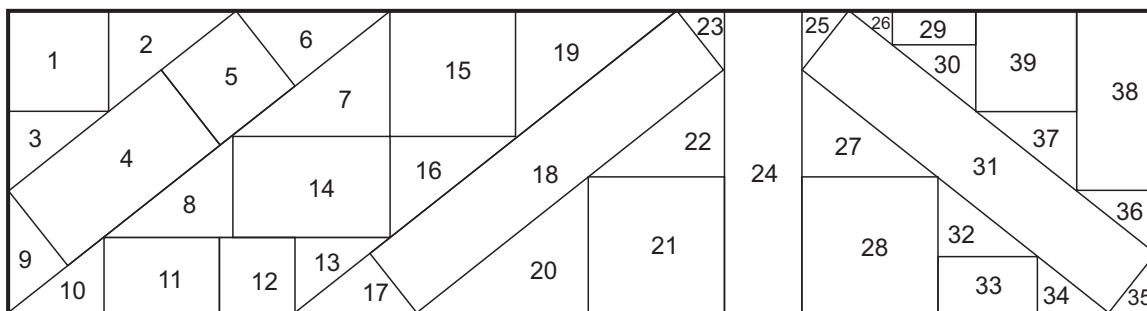
- 2 Bashkojmë pikat dhe figurat e fituara i emërtojmë.

- 3 Figurat e vizatuara i plotësojmë në mënyrë që të fitojmë drejtëkëndësja dhe katror.

- 4 Katrorët i ngjyrosim me të kuqe, kurse drejtëkëndëshat me të verdhë:

Drejtëkëndëshat: 4,

Katrorët: 1,

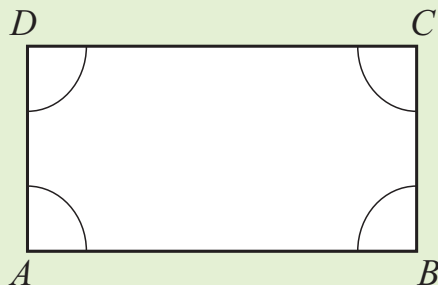

4. KATËRKËNDËSHAT (DREJTËKËNDËSHI DHE KATRORI)

1

Drejtëkëndëshi: Në figurë është dhënë një drejtëkëndësh të cilin po e shënojmë me $ABCD$.

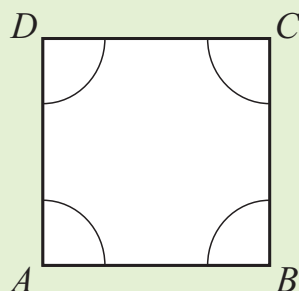

Katërkëndëshi që i ka 4 kënde të drejta, quhet **drejtëkëndësh**.

- A , B , C dhe D janë kulmet e drejtëkëndëshit.
- AB , ____, ____, dhe ____ janë brinjët e drejtëkëndëshit.
- Brinjët AB , CD dhe ____, ____ janë brinjë të përballshme.
- Gjatësitë e brinjëve:
 AB CD dhe AD BC .
- Këndet e drejtëkëndëshit janë të _____.

2

Katrori: Në figurë është dhënë një katror të cilin po e shënojmë me $ABCD$.

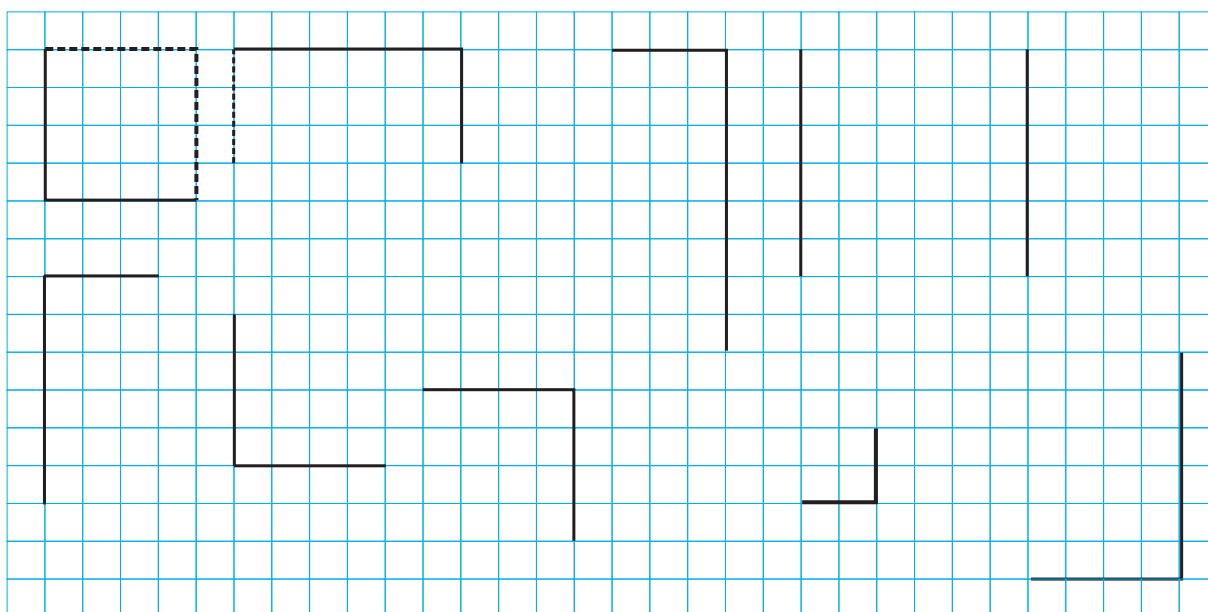

Drejtëkëndëshi që i ka të gjitha brinjët e barabarta, quhet **katror**.

- A , B , C dhe D janë kulmet e katrorit.
- AB , ____, ____, dhe ____ janë brinjët e katrorit.
- Brinjët AB , CD dhe ____, ____ janë brinjë të përballshme.
- Gjatësitë e brinjëve:
 AB BC CD AD .
- Këndet e katrorit janë të _____.

3

Plotësojmë vizatimin që të fitojmë katrorë dhe drejtëkëndësha.

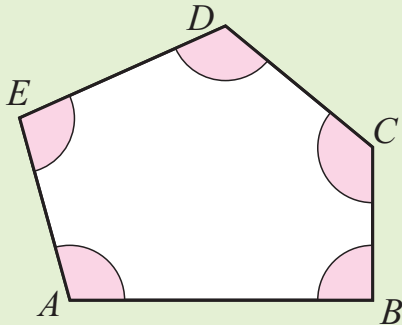

1

Pesëkëndëshi: Në figurë është dhënë një pesëkëndësh të cilin po e shënojmë me $ABCDE$.

Pesëkëndëshi ka ____ brinjë, ____ kulme dhe ____ kënde.

- Brinjët: AB , ____, ____, ____ dhe ____.
- Kulmet: A , ____, ____, ____ dhe ____.
- Këndet: $\angle ABC$, ____, ____, ____ dhe ____.

Këndi te kulmi ____ është i drejtë.

Shumëkëndëshi që ka 5 brinjë, 5 kulme dhe 5 kënde quhet **pesëkëndësh**.

Gjatësitë e brinjëve të pesëkëndëshit në figurë janë:

$AB = 40$ mm $BC =$ ____ mm $CD =$ ____ mm $DE =$ ____ mm $EA =$ ____ mm

Shumën e gjatësive të brinjëve të pesëkëndëshit e quajmë perimetër të pesëkëndëshit dhe e shënojmë me **P**.

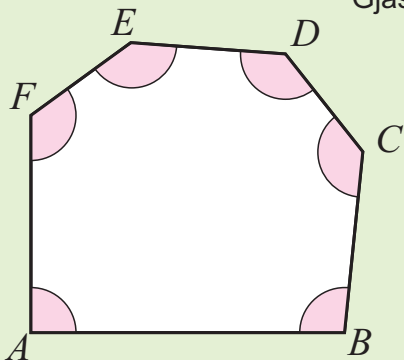
Perimetri i pesëkëndëshit në figurë është:

$P =$ ____ mm + ____ mm + ____ mm + ____ mm + ____ mm = ____ mm

2

Gjashtëkëndëshi: Në figurë është dhënë një gjashtëkëndësh, të cilin po e shënojmë me $ABCDEF$.

Gjashtëkëndëshi ka ____ brinjë, ____ kulme dhe ____ kënde.

- Brinjët: AB , ____, ____, ____, ____ dhe ____.
- Kulmet: A , ____, ____, ____, ____ dhe ____.
- Këndet: $\angle ABC$, ____, ____, ____, ____ dhe ____.

Këndi te kulmi ____ është i drejtë.

Shumëkëndëshi që ka 6 brinjë, 6 kulme dhe 6 kënde quhet **gjashtëkëndësh**.

Gjatësitë e brinjëve të gjashtëkëndëshit në figurë janë:

$AB = 40$ mm $BC =$ ____ mm $CD =$ ____ mm $DE =$ ____ mm $EF =$ ____ mm

$FA =$ ____ mm

Shumën e gjatësive të brinjëve të gjashtëkëndëshit e quajmë perimetër të gjashtëkëndëshit dhe e shënojmë me **P**.

Të zbulojmë se sa është sasija e ujit në enën e madhe?

Në enën e madhe
ka 5 bokalla ujë

Ka 8 gota ujë

Ka 3 tenxhere ujë

Për të matur sasinë e ujit në enën e madhe marrim një njësi
për matjen e vëllimit të lëngjeve. Kjo njësi është: **LITRI**

1 Litër shkurtimisht - **1 l**

1

Sasia e lëngut matet me **litër**.

1 LITËR ËSHTË HAPËSIRA TË CILËN E
ZË SASIA E UJIT PESHA E TË CILIT
ËSHTË 1 KILOGRAM

2

njësit matëse →

l — dl — cl — ml

1 l = 10 dl

1 dl = 10 cl

1 cl = 10 ml

1 l = 10 dl = 100 cl = 1000 ml

1 l = 10 dl = 100 cl = 1000 ml

l - litri

dl - decilitri

cl - centilitri

ml - mililitri

3

2 l = 20 dl = 200 cl

3 l = ___ dl = ___ cl

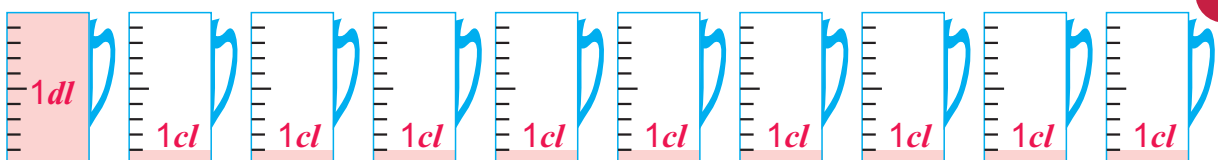
7 l = ___ dl = ___ cl

6 l = ___ dl = ___ cl

4 l = ___ dl = ___ cl

4

1 dl = 10 cl

5

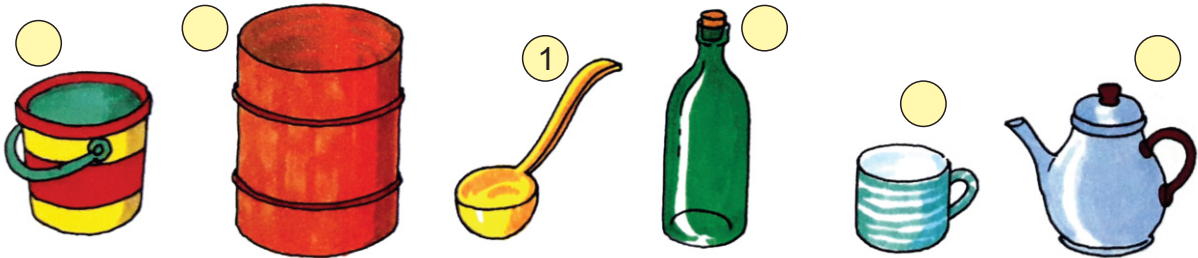

MËSOJMË

2. MATJA E LËNGJEVE (LITRI, DEKALITRI, HEKTOLITRI DHE KILOLITRI)

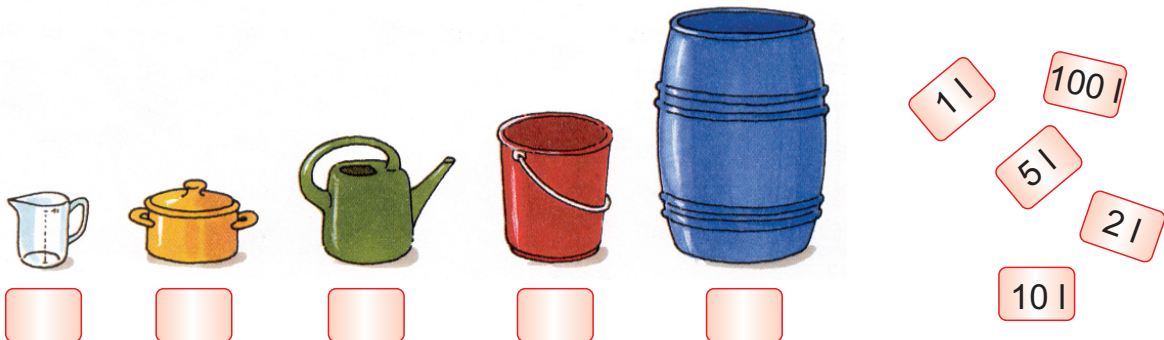
1

Duke i shënuar numrat në rrathët e zbrazët i rradhisim sipas sasis së lëngjeve që zenë ena.

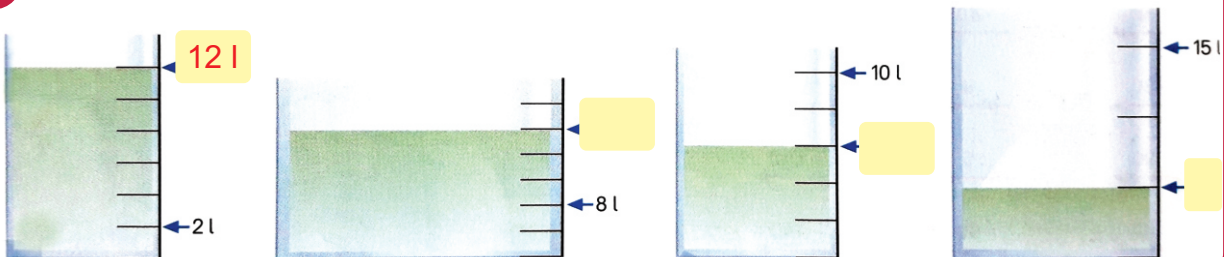
2

Masat e dhëna i vendosim pranë enëve përkatëse:

3

Përcaktojmë sasin e ujit në enët e dhëna.

4

Njehsojmë:

$$15 \text{ dl} + 5 \text{ dl} = \underline{\quad} \text{ l}$$

$$26 \text{ dl} + 14 \text{ dl} = \underline{\quad} \text{ l}$$

$$31 \text{ dl} + 39 \text{ dl} = \underline{\quad} \text{ l}$$

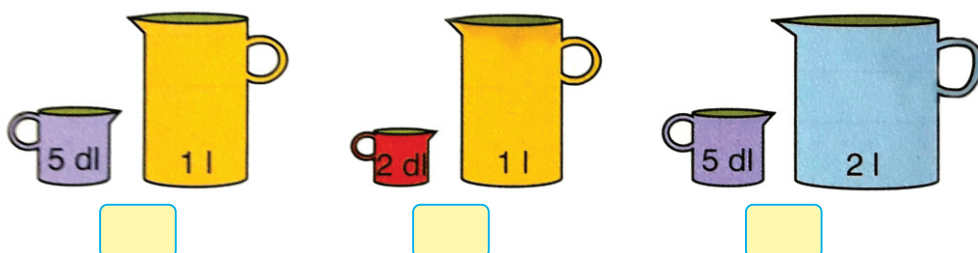
$$18 \text{ dl} + 12 \text{ dl} = \underline{\quad} \text{ l}$$

$$57 \text{ dl} + 13 \text{ dl} = \underline{\quad} \text{ l}$$

$$45 \text{ dl} + 55 \text{ dl} = \underline{\quad} \text{ l}$$

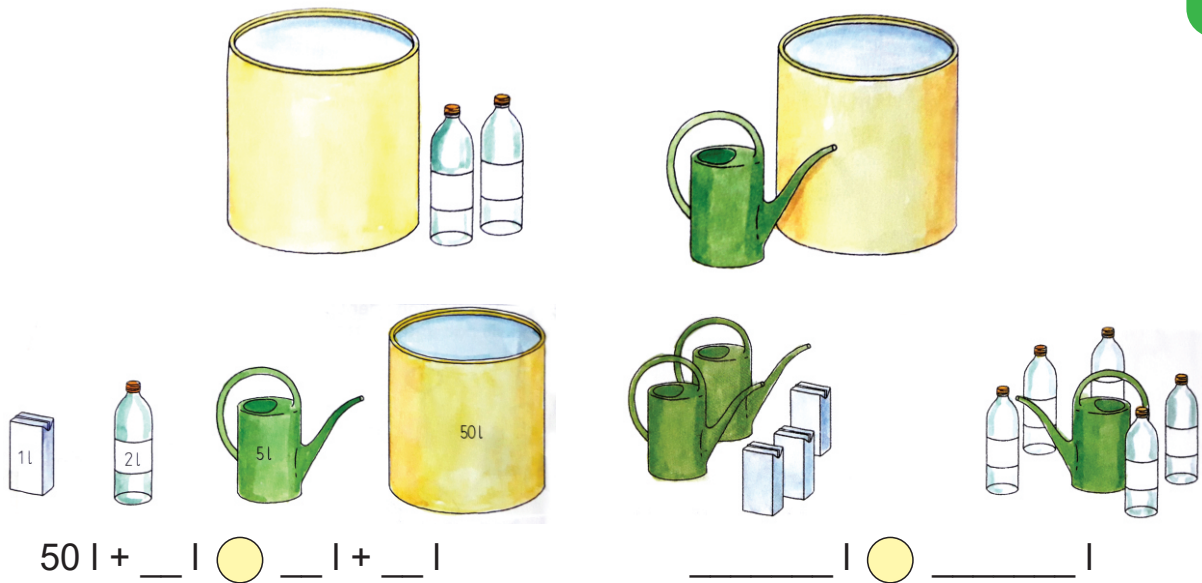
5

Sa enë të vogla nevoiten për ti mbush enët e mëdha.

1

Nëna për ditëlindjen e Lumit ka blerë 7 l lëng dredhze, 3 l lëng portokalli dhe 2 l lëng qershie. Sa litra pije ka blerë nëna për ditëlindjen e Lumit?

2

Njehsojmë: l + l + l = l

Pra, nëna për ditëlindjen e Lumit kishte blerë ___ l pije.

Në kuzhinën e shkollës kishte 134 l qumësht. Për mëngjes u shpenzuan 55 l, kurse për drekë edhe 49 l. Sa litra qumësht kanë mbetur në kuzhinën e shkollës?

3

Njehsojmë: l - (l + l) = l - l = l

Pra, në kuzhinë kanë mbetur ___ l qumësht.

I ndihmojmë Jonit me anën e enëve anash ta mbush pishinën që nxenë 100 litra ujë.

4

___ • 10 l + ___ • 5 l + ___ • ___ l + _____

MËSOJMË

I. MBLEDHJA E NUMRAVE TRESHIFRORË PA KALIM TË DHJETËS

1

Në një shkollë janë 345 djemë dhe 423 vajza.
Sa nxënës janë gjithsejtë në atë shkollë?

Tani do të mësojmë se si mbledhen numrat
me **SHKRIM**.

Numrat i shkruajmë në këtë mënyrë:

Njështet nën **njëshe**

Dhjetëshet nën **dhjetëshe**

Qindëshet nën **qindëshe**

Q	Dh	Nj
3	4	5
4	2	3

Në fillim mbledhim **njështet** pastaj **dhjetëshet** dhe në fund **qindëshet**.

Kjo mënyrë e mbledhjes quhet **MBLEDHJA ME SHKRIM**

Njehsojmë kështu:

MBLEDHIM NJËSHET

$$5 + 3 = 8$$

Shkruajm shifren 8
nën **njëshe**

3	4	5
4	2	3
		8

MBLEDHIM DHJETËSHET

$$4 + 2 = 6$$

Shkruajm shifren 6
nën **dhjetëshe**

3	4	5
4	2	3
	6	8

MBLEDHIM QINDËSHET

$$3 + 4 = 7$$

Shkruajm shifren 7
nën **dhjetëshe**

3	4	5
4	2	3
7	6	8

Në shkollë gjithësejt janë ____ nxënës.

2

Njehsojmë:

Q	Dh	Nj
2	0	7
6	4	1
8	4	8

Q	Dh	Nj
3	1	7
6	8	2

Q	Dh	Nj
4	0	2
5	8	7

Q	Dh	Nj
3	4	3
1	2	6

Q	Dh	Nj
4	3	2
5	2	4

3

Njehsojmë shumën dhe vijëzojmë zgjidhjet.

4	3	2
2	4	5

2	4	2
1	2	7

5	0	2
3	8	7

6	4	1
2	0	7

3	1	7
6	8	2

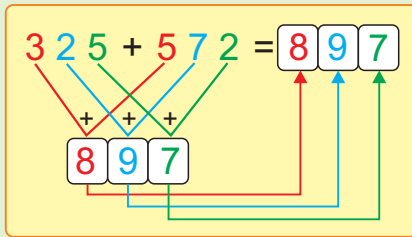
369
677
848
889
999

Njehsojmë shumën edhe në këtë mënyrë::

1

$$145 + 234 = \square$$

$$208 + 371 = \square$$

$$516 + 342 = \square$$

$$271 + 725 = \square$$

$$235 + 531 = \square$$

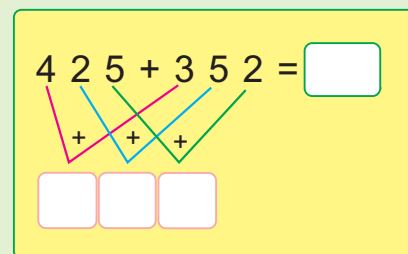
$$367 + 432 = \square$$

Njehsojmë shumën e numrave 425 dhe 352.

2

$$\begin{array}{r} 425 = 400 + 20 + 5 \\ + 352 = 300 + 50 + 2 \\ \hline \square = \square + \square + \square \end{array}$$

Q	Dh	Nj
4	2	5
+	3	5

Njehsojmë:

3

Q	Dh	Nj
5	3	6
+	2	5

Q	Dh	Nj
3	7	3
+	4	0

Q	Dh	Nj
5	6	1
+	2	3

Q	Dh	Nj
	5	3
+	8	2

Q	Dh	Nj
6	4	0
+	3	1

Njehsojmë edhe në këtë mënyrë:

4

$$\begin{array}{r} 531 + 218 = \square \\ \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 267 + 512 = \square \\ \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 234 + 755 = \square \\ \square \end{array}$$

Njehsojmë edhe në këtë mënyrë:

5

$$\begin{array}{r} 284 = 200 + 80 + 4 \\ + 413 = 400 + 10 + 3 \\ \hline 697 = 600 + 90 + 7 \end{array}$$

$$225 + 414 = \square$$

$$130 + 855 = \square$$

$$621 + 273 = \square$$

$$720 + 107 = \square$$

$$251 + 544 = \square$$

$$485 + 503 = \square$$

MËSOJMË

2. ZBRITJA E NUMRAVE TRESHIFRORË PA PRISHJE TË DHJETËS

1

Njehsojmë ndryshimin e numrave 796 dhe 342.

Tani do të mësojmë se si zbriten numrat me SHKRIM.

Zbritësin e shkruajmë nën të zbritëshmin

Njëshet nën njëshe

Dhjetëshet nën dhjetëshe

Qindëshet nën qindëshe

Q	Dh	Nj
7	9	6
3	4	2

Kjo mënyrë e zbritjes quhet ZBRITJE ME SHKRIM

Njehsojmë kështu:

ZBRESIM NJËSHET

$$6 - 2 = 4$$

Shifrën 4 e shkruajmë nën njëshe

7	9	6
3	4	2
		4

ZBRESIM DHJETËSHET

$$9 - 4 = 5$$

Shifrën 5 e shkruajmë nën dhjetëshe

7	9	6
3	4	2
	5	4

ZBRESIM QINDËSHET

$$7 - 3 = 4$$

Shifrën 4 e shkruajmë nën qindëshe

7	9	6
3	4	2
4	5	4

Ndryshimi është ____.

2

Njehsojmë ndryshimin dhe vijëzojmë zgjidhjet.

7	9	8
5	8	8

6	4	3
5	2	1

8	7	5
8	6	3

2	6	9
	5	8

4	2	7
3	0	4

122
211
123
12
210

3

Njehsojmë ndryshimin:

$$424 - 113$$

4	2	4
1	1	3
3	1	1

$$864 - 523$$

$$985 - 742$$

$$888 - 666$$

4

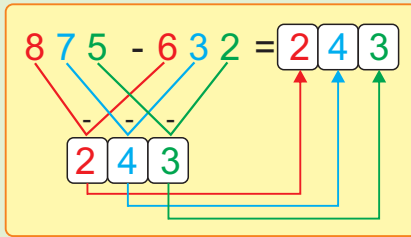
Blendi është i gjatë 135 cm, kurse prindëri i tij është 179 cm. Për sa centimetra prindëri i Blendit është më i gjatë se Blendi?

Njehsojmë ndryshimin edhe në këtë mënyrë:

1

$$784 - 562 = \square$$

$$876 - 432 = \square$$

$$867 - 325 = \square$$

$$726 - 404 = \square$$

$$793 - 241 = \square$$

$$935 - 322 = \square$$

Njehsojmë ndryshimin e numrave 765 dhe 342.

2

$$\begin{array}{r} 765 = 700 + 60 + 5 \\ - 342 = 300 + 40 + 2 \\ \hline \end{array}$$

Q	Dh	Nj
7	6	5
- 3	- 4	- 2

$$\begin{array}{r} 765 - 342 = \square \\ \hline \end{array}$$

Q	Dh	Nj
7	3	8
- 2	- 1	- 5
		3

Q	Dh	Nj
5	4	7
- 4	- 0	- 6

Q	Dh	Nj
9	6	8
- 5	- 3	- 7

Q	Dh	Nj
3	5	7
-	- 4	- 6

Q	Dh	Nj
6	7	2
- 5	- 1	- 2

3

Njehsojmë edhe në këtë mënyrë:

4

$$\begin{array}{r} 978 = 900 + 70 + 8 \\ - 546 = 500 + 40 + 6 \\ \hline 432 = 400 + 30 + 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 865 \\ - 713 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 987 \\ - 563 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 346 \\ - 123 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 897 \\ - 346 \\ \hline \end{array}$$

6 7 9

- 3 4 7

3 3 2

865

- 42

999

- 666

586 - 472 =

687 - 365 =

809 - 608 =

588 - 376 =

624 - 213 =

965 - 654 =

5

Të njehsojmë:

6

$$647 - 215$$

$$838 - 416$$

$$958 - 736$$

$$793 - 241$$

$$574 - 231$$

$$726 - 405$$

$$877 - 352$$

$$698 - 424$$

$$\begin{array}{r} 432 \\ \hline \end{array}$$

MËSOJMË

3. MBLEDHJA E NUMRAVE TRESHIFRORË ME KALIM TË DHJETËS

1 Shumën e numrave 543 dhe 329, Toni e njehsoi kështu:

MBLEDHIM NJËSHET

$$3 + 9 = 12 \text{ (1Dh, 2Nj)}$$

Shifren 2 e shkruajmë nën **njëshe**, kurse 1 **dhjetëshe** ia shtojmë **dhjetësheve**

MBLEDHIM DHJETËSHET

$$4 + 2 + 1 = 7$$

Shifren 7 e shkruajmë nën **dhjetëshe**

MBLEDHIM QINDËSHET

$$5 + 3 = 8$$

Shifren 8 e shkruajmë nën **qindëshet**

Q	Dh	Nj
5	4	3
3	2	9
+		
	1	12
		2

Q	Dh	Nj
5	4	3
3	2	9
+		
	7	2

Q	Dh	Nj
5	4	3
3	2	9
+		
8	7	2

2 Njehsoni:

Q	Dh	Nj
3	5	6
+	2	8
	1	
5	8	4

Q	Dh	Nj
5	3	7
+	3	5

Q	Dh	Nj
5	0	7
+	4	9

Q	Dh	Nj
3	6	4
+	5	9

3 Duke u bazuar në shembullin e parë njehsoni shumën:

		+1
2	5	8
+	5	2
		4
		7
		8
		2

1	3	5
+	3	4

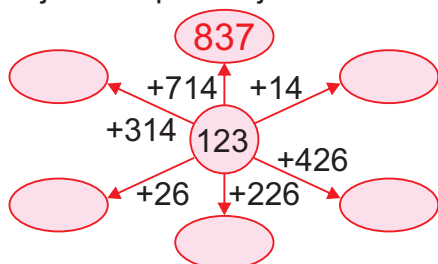
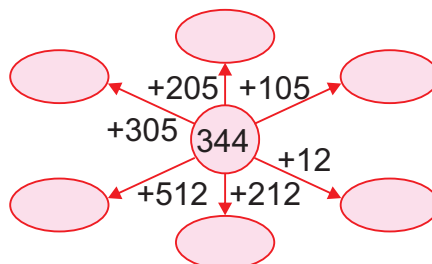
6	3	3
+	2	4

4	6	9
+	3	2

3	5	8
+	4	2

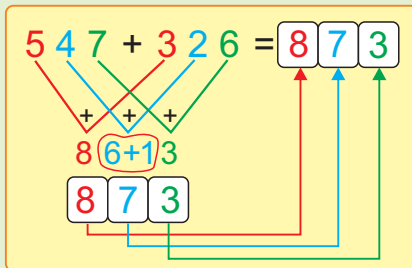
2	5	7
+	3	2

4 Duke njehsuar plotësojmë:

Njehsojmë shumën edhe në këtë mënyrë::

$$475 + 219 = \square$$

$$629 + 261 = \square$$

$$618 + 334 = \square$$

$$435 + 335 = \square$$

$$519 + 325 = \square$$

$$623 + 349 = \square$$

1

Njehsojmë shumën e numrave 326 dhe 458.

$$\begin{aligned} 326 &= 300 + 20 + 6 \\ + 458 &= 400 + 50 + 8 \\ \hline \square &= \square + \square + \square \end{aligned}$$

Q	Dh	Nj
3	2	6
+	4	5

2

Njehsojmë shumën:

732 + 259		
7	3	2
2	5	9
+		1
	9	9
	9	1

528 + 453		

607 + 258		

126 + 654		

3

Njehsojmë shumën:

$$\begin{array}{r} +1 \\ 549 \\ + 324 \\ \hline 873 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 576 \\ + 318 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 709 \\ + 162 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 417 \\ + 378 \\ \hline \square \end{array}$$

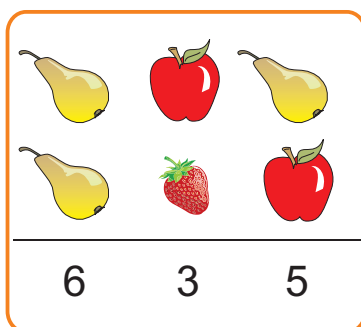
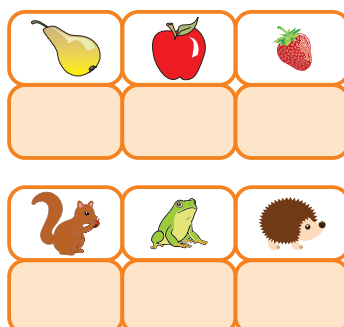
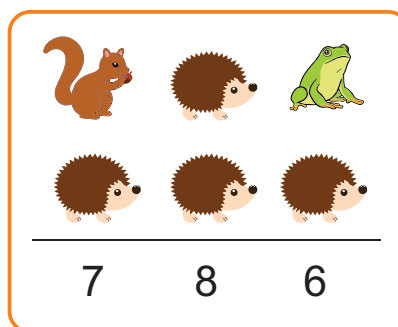
$$\begin{array}{r} 509 \\ + 279 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 374 \\ + 618 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 419 \\ + 378 \\ \hline \square \end{array}$$

4

Kërkojmë dhe zbulojmë (një figurë një numër)

5

MËSOJMË

4. ZBRITJA E NUMRAVE TRESHIFRORE ME PRISHJE TË DHJETËS

1 Njehsojmë ndryshimin e numrave **863** dhe **437**, Rona njehsoi kështu:

Qindëshet	Dhjetëshet	Njëshet
4	2	6

Q	Dh	Nj
8	6 5 + 1	3
4	3	7
4	2	6

7 njëshe nuk mundemi me i zbritë nga 3 njëshe, marrim 1 dhjetëshe nga 6 dhjetëshe, atëherë kemi 5 dhj. dhe 13 nj.
 $13 - 7 = 6$
 Shifrën 6 e shkruajm nën njëshe

Nga 5 dhjetëshe të mbetura zbresim 3 dhjetëshe.
 $5 - 3 = 2$
 Shifrën 2 e shkruajm nën dhjetëshe

Zbresim qindëshet
 $8 - 4 = 4$
 Shifrën 4 e shkruajm nën qindëshe

2 Njehsojmë ndryshimin:

$$\begin{array}{r} 794 \\ - 528 \\ \hline 266 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 602 \\ - 309 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 625 \\ - 319 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 864 \\ - 247 \\ \hline \end{array}$$

3 Njehsojmë:

$$\begin{array}{r} 531 \\ - 217 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 643 \\ - 129 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 832 \\ - 415 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 374 \\ - 328 \\ \hline \end{array}$$

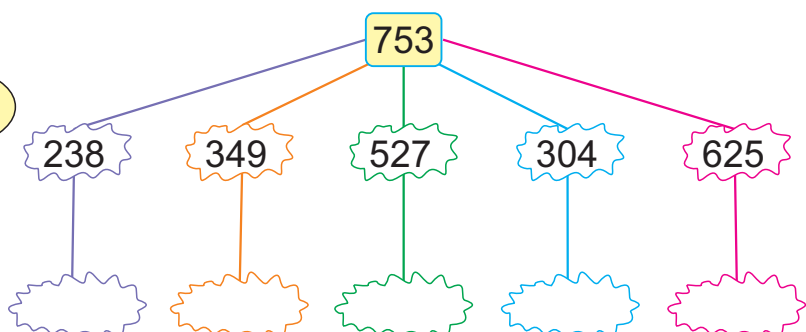
$$\begin{array}{r} 585 \\ - 346 \\ \hline \end{array}$$

4 Miri i ka 753 euro.

Nëse blejë një kompjuter për...

Më mbetin...

Njehsojmë ndryshimin edhe në këtë mënyrë:

$$\begin{array}{r} 4 \text{ } 10 \\ 7 \text{ } 5 \text{ } 3 - 327 = 426 \\ \underline{-} \\ 4 \text{ } 2 \text{ } 6 \end{array}$$

4-2 13-7

$742 - 128 = \square$

$365 - 219 = \square$

$451 - 133 = \square$

$673 - 258 = \square$

$486 - 128 = \square$

$785 - 438 = \square$

$672 - 357 = \square$

$854 - 535 = \square$

1

Njehsojmë ndryshimin e numrave 563 dhe 345.

$$\begin{array}{r} 563 = 500 + 60 + 3 \\ - 345 = 300 + 40 + 5 \\ \hline \square = \square + \square + \square \end{array}$$

Q	Dh	Nj
5	6	3
- 3	- 4	- 5

$$563 - 345 = \square$$

2

$862 - 228$

$$\begin{array}{r} 5 \text{ } 10 \\ 8 \text{ } 6 \text{ } 2 \\ - 2 \text{ } 2 \text{ } 8 \\ \hline 6 \text{ } 3 \text{ } 4 \end{array}$$

$501 - 409$

$$\begin{array}{r} \square \square \square \square \square \\ - \square \square \square \square \square \\ \hline \square \square \square \square \square \end{array}$$

$792 - 267$

$$\begin{array}{r} \square \square \square \square \square \\ - \square \square \square \square \square \\ \hline \square \square \square \square \square \end{array}$$

$321 - 119$

$$\begin{array}{r} \square \square \square \square \square \\ - \square \square \square \square \square \\ \hline \square \square \square \square \square \end{array}$$

3

$$\begin{array}{r} 7 \text{ } 10 \\ 7 \text{ } 8 \text{ } 3 \\ - 2 \text{ } 3 \text{ } 7 \\ \hline 5 \text{ } 4 \text{ } 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 241 \\ - 119 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 872 \\ - 366 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 946 \\ - 527 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 971 \\ - 333 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 480 \\ - 369 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 521 \\ - 307 \\ \hline \square \end{array}$$

4

Në njërën nga dy shkollat fillore të qytetit mësojnë 527 nxënës, kurse në shkollën tjetër 119 nxënës më pak. Sa nxënës mësojnë në të dyja shkollat?

Në dy shkollat mësojnë: $527 + (\square - \square) = \square + \square = \square$ nxënës.

5

Njehsojmë vlerën e shprehjes:

$627 + (146 - 28) = \square + \square = \square$

$362 - (108 + 118) = \square - \square = \square$

6

PËRSËRISIM

DETYRA PËR PËRSËRITJE

1 Njehsojmë ndryshimin dhe bëjmë provën:

$$\begin{array}{r} 689 \\ - 457 \\ \hline 232 \end{array} \quad \text{sepse} \quad \begin{array}{r} 232 \\ + 457 \\ \hline 689 \end{array}$$

$857 - 534 = \square \quad \text{sepse} \quad \square + \square = \square$

$584 - 72 = \square \quad \text{sepse} \quad \square + \square = \square$

$987 - 555 = \square \quad \text{sepse} \quad \square + \square = \square$

2 T'i zgjidhim barazimet:

$X + 427 = 689$

$X = 689 - 427$

$X = \boxed{262}$

$X + 424 = 956$

$X + 350 = 850$

$X + 290 = 390$

$956 - X = 424$

$851 - X = 321$

$514 - X = 313$

$767 - X = 234$

$743 - X = 232$

$445 - X = 333$

3 Njehsojmë shumën edhe në këtë mënyrë:

$$\begin{array}{r} 368 \\ + 427 \\ \hline \end{array} = \square$$

Diagram showing the addition of 368 and 427 using a number line or similar method, with the result 795.

$576 + 216 = \square$

$325 + 328 = \square$

$555 + 225 = \square$

$258 + 328 = \square$

$233 + 628 = \square$

$265 + 317 = \square$

$358 + 428 = \square$

$305 + 429 = \square$

4 Njehsojmë ndryshimin edhe në këtë mënyrë:

$$\begin{array}{r} 753 \\ - 327 \\ \hline 426 \end{array}$$

Diagram showing the subtraction of 327 from 753 using a number line or similar method, with the result 426.

$742 - 128 = \square$

$451 - 133 = \square$

$486 - 128 = \square$

$672 - 357 = \square$

$365 - 219 = \square$

$673 - 258 = \square$

$785 - 438 = \square$

$854 - 535 = \square$

5 Duke njehsuar shkruajmë emrin e institucionit më të lartë të dijes.

$$\begin{array}{r} 543 \\ + 339 \\ \hline 882 \end{array}$$

T 8 8 2

$$\begin{array}{r} 534 \\ + 258 \\ \hline 792 \end{array}$$

S 7 9 2

$$\begin{array}{r} 137 \\ + 347 \\ \hline 484 \end{array}$$

R 4 8 4

$$\begin{array}{r} 164 \\ + 329 \\ \hline 493 \end{array}$$

E 4 9 3

$$\begin{array}{r} 536 \\ + 227 \\ \hline 763 \end{array}$$

V 7 6 3

$$\begin{array}{r} 416 \\ + 318 \\ \hline 734 \end{array}$$

I 7 3 4

$$\begin{array}{r} 376 \\ + 417 \\ \hline 793 \end{array}$$

N 7 9 3

$$\begin{array}{r} 880 \\ + 882 \\ \hline 1762 \end{array}$$

8 8 0 8 8 2 1 7 6 2

$$\begin{array}{r} 639 \\ + 241 \\ \hline 880 \end{array}$$

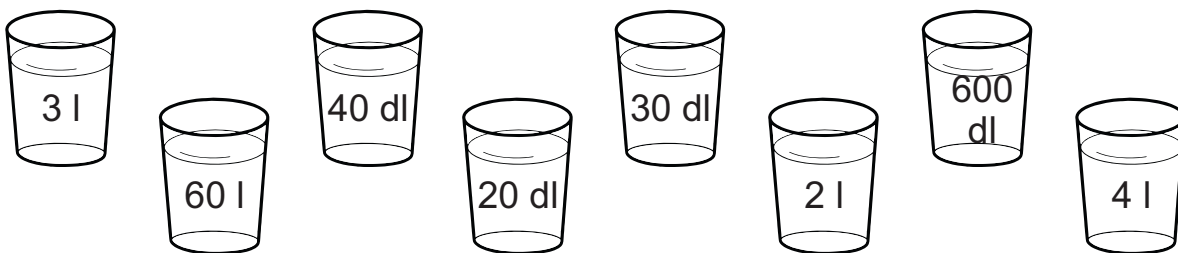
U 8 8 0

Sasitë e njëjta i ngjyrosim me ngjyrë të njëjtë.

1

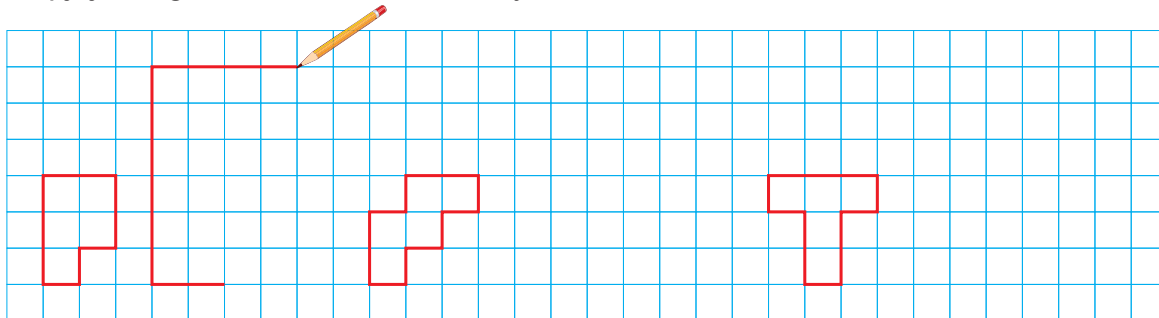
Njehsojmë:

2

$$\begin{array}{r} 643 \\ - 227 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 451 \\ - 129 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 766 \\ - 218 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 945 \\ - 708 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 432 \\ + 318 \\ \hline \end{array}$$

Kopjojmë figurat duke i zmadhuar dy herë.

3

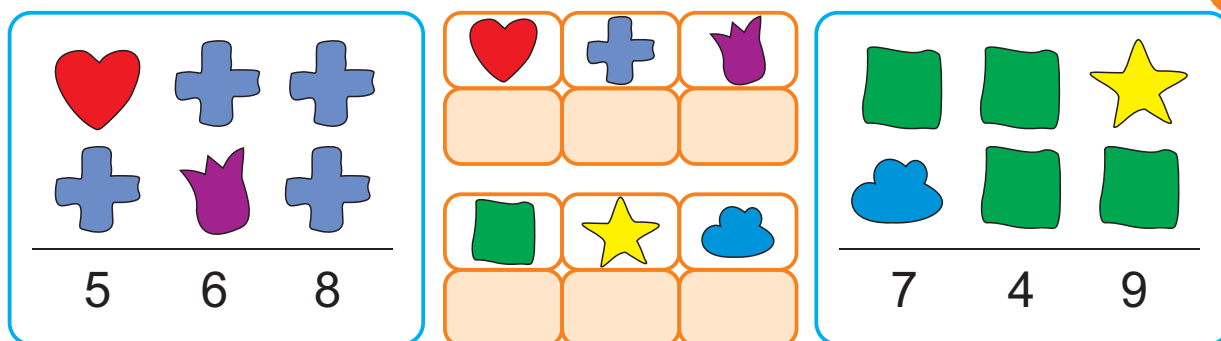
Plotësojmë fushat me numrat e duhur.

4

$$\begin{array}{r} 5 \quad \text{[heart]} \quad 8 \\ - \quad \text{[star]} \quad 6 \quad \text{[heart]} \\ \hline 5 \quad 0 \quad 6 \end{array} \quad \begin{array}{r} \text{[heart]} \quad 1 \quad 8 \\ - 7 \quad 0 \quad \text{[heart]} \\ \hline 1 \quad \text{[star]} \quad 4 \end{array} \quad \begin{array}{r} 4 \quad 2 \quad \text{[heart]} \\ - 3 \quad \text{[star]} \quad 4 \\ \hline 1 \quad 0 \quad 2 \end{array} \quad \begin{array}{r} \text{[heart]} \quad 6 \quad 9 \\ - 5 \quad 3 \quad 7 \\ \hline 4 \quad \text{[star]} \quad 2 \end{array} \quad \begin{array}{r} \text{[heart]} \quad 5 \quad 3 \\ - 8 \quad \text{[star]} \quad 3 \\ \hline 0 \quad 1 \quad 0 \end{array}$$

Kërkojmë dhe zbulojmë (një figurë një numër)

5

MËSOJMË

5. MBLEDHJA E NUMRAVE TRESHIFRORE ME KALIM TË QINDËSHES

1

Shumën e numrave 473 dhe 354, Vala e njehsoi kështu:

Q	Dh	Nj
4	7	3
3	5	4
+		
		7

MBLEDHIM NJËSHET

$$3 + 4 = 7$$

Shifrën 7 e shkruajmë nën njëshe

Q	Dh	Nj
4	7	3
3	5	4
+		
	12	7
	2	

MBLEDHIM DHJETËSHET

$$7 + 5 = 12 \text{ (1Q+2Dh)}$$

Shifrën 2 e shkruajmë nën dhjetëshe, kurse 1 qindëshe e shtojmë te qindëshet

Q	Dh	Nj
4	7	3
3	5	4
+		
8	2	7

MBLEDHIM QINDËSHET

$$4 + 3 + 1 = 8$$

Shifrën 8 e shkruajmë nën qindëshe

2

Njehsojmë:

Q	Dh	Nj
1	8	5
2	5	2
1		
4	3	7

Q	Dh	Nj
4	7	3
3	4	6

Q	Dh	Nj
5	6	3
3	7	4

Q	Dh	Nj
3	8	2
5	4	1

3

Të njehsojmë shumën:

	+1	
6	7	6
+	2	8
	2	2
	9	5
	8	

5	6	6
+	2	9
	1	

3	2	2
+	5	8
	6	

2	8	5
+	3	7
	3	

4	4	5
+	3	9
	2	

6	8	3
+	1	5
	5	

4

Njehsojmë të zbritëshmin e panjohur.

$$x - 159 = 462 + 219$$

$$x - 159 = \square$$

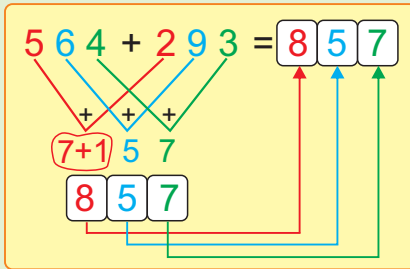
$$x - 528 = 685 - 213$$

$$x - 528 = \square$$

Njehsojmë shumën edhe në këtë mënyrë::

$$358 + 271 = \square$$

$$673 + 285 = \square$$

$$485 + 152 = \square$$

$$477 + 252 = \square$$

$$695 + 230 = \square$$

$$692 + 240 = \square$$

1

Shumën e numrave 473 dhe 386 e njehsojmë në këto tri mënyra:

$$\begin{array}{r} 473 = \square + \square + \square \\ + 386 = \square + \square + \square \\ \hline \square = \square + \square + \square \end{array}$$

Q	Dh	Nj
4	7	3
+	3	8

$$\begin{array}{r} 473 + 386 = \square \\ \hline \square \end{array}$$

2

Njehsojmë dhe nënvizojmë zgjidhjet anash:

$$\begin{array}{r} 384 \\ + 292 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 545 \\ + 184 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 456 \\ + 382 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 430 \\ + 390 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 750 \\ + 153 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 547 \\ + 280 \\ \hline \square \end{array}$$

676	903
827	838
729	820

3

Duke u bazuar në shembullin e parë njehsojmë shumat.

$$\begin{array}{r} \begin{array}{c} +1 \\ 384 \\ 240 \\ + 123 \\ \hline 747 \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 333 \\ 222 \\ + 274 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 422 \\ 174 \\ + 353 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 111 \\ 555 \\ + 283 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 332 \\ 174 \\ + 232 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 523 \\ 140 \\ + 276 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 125 \\ 352 \\ + 470 \\ \hline \square \end{array}$$

4

Në tri ndërrimet në një fabrikë punojnë 652 punëtorë. Në ndërrimin e parë punojnë 242 punëtorë, kurse në ndërrimin e dytë 71 punëtorë më tepër se në ndërrimin e parë. Sa punëtorë janë në ndërrimin e tretë?

5

MËSOJMË

1

Ndryshimin e numrave 728 dhe 376, Guri e njehsoi kështu:

Qindëshet	Dhjetëshet	Njëshet	Q	Dh	Nj
			7 6 + 1	2 10	8
			3	7	6
3	5	2	3	5	2

ZBRESIM NJËSHET

$$8 - 6 = 2$$

Shifrën 2 e shkruajmë nën njëshe

ZBRESIM DHJETËSHET

Prej 2 dhj. nuk mundemi me i zbrit 7 dhj., atëherë marrim një qindëshe dhe nga 12 zbresim 7.

$$12 - 7 = 5$$

Shifrën 5 e shkruajmë nën dhjetëshe

Nga 7 Q. - 1 Q. = 6 Q nga qindëshet e mbetura zbresim 3 Q.

$$6 - 3 = 3$$

Shifrën 3 e shkruajmë nën qindëshe

2

Të njehsojmë ndryshimin:

518 - 171	736 - 362	839 - 461	627 - 383

3

Nga numri 925 zbresim ndryshimin e numrave 625 dhe 362.

Njehsojmë: $925 - (625 - 362) = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \boxed{\quad}$

4

Duke u bazuar në shembullin e parë njehsojmë ndryshimin:

	$727 - 446$	$521 - 370$	$845 - 264$	$728 - 452$	$543 - 352$

5

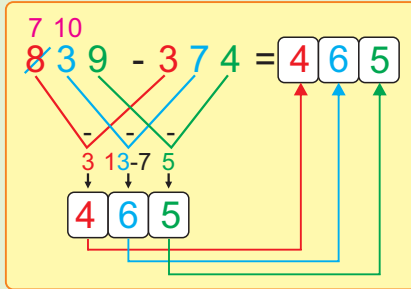
$518 - 234$	$357 - 163$	$428 - 54$	$875 - 694$	$638 - 346$

1

Ndryshimin e numrave 839 dhe 374 e njehsojmë në këtë mënyrë.

$$739 - 364 = \square$$

$$938 - 256 = \square$$

$$648 - 287 = \square$$

$$417 - 173 = \square$$

$$927 - 532 = \square$$

$$528 - 243 = \square$$

$$749 - 274 = \square$$

$$825 - 541 = \square$$

2

T'i zgjidhim barazimet:

$$X + 347 = 619$$

$$453 + X = 826$$

$$948 - X = 483$$

$$X = 619 - 347$$

$$X = \square\square\square - \square\square\square$$

$$X = \square\square\square - \square\square\square$$

$$X = \square\square\square$$

$$X = \square\square\square$$

$$X = \square\square\square$$

3

Njehsojmë ndryshimin e numrave 518 dhe 345.

$$\begin{array}{r} 518 = \square + \square + \square \\ - 345 = \square + \square + \square \\ \hline \square = \square + \square + \square \end{array}$$

Q	Dh	Nj
5	1	8
3	4	5

$$\begin{array}{r} 518 - 345 = \square \\ \square\square\square \end{array}$$

4

Njehsojmë ndryshimin:

$$738 - 294$$

$$517 - 332$$

$$925 - 643$$

$$419 - 287$$

$$\begin{array}{r} \square\square\square \\ 738 \\ - 294 \\ \hline \square\square\square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square\square\square \\ 517 \\ - 332 \\ \hline \square\square\square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square\square\square \\ 925 \\ - 643 \\ \hline \square\square\square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square\square\square \\ 419 \\ - 287 \\ \hline \square\square\square \end{array}$$

5

Njehsojmë dhe gjejmë zgjidhjet anash:

$$\begin{array}{r} 746 \\ - 461 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 905 \\ - 571 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 826 \\ - 532 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 838 \\ - 357 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 905 \\ - 632 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 859 \\ - 783 \\ \hline \square \end{array}$$

273	294
285	76
334	481

MËSOJMË

1

Shumën e numrave 587 dhe 265, Blerta e njehsoi kështu:

Q	Dh	Nj
5	8	7
2	6	5
+		
		2

MBLEDHIM NJËSHET

$$7 + 5 = 12$$

Shifrën 2 e shkruajmë nën njëshe, 1 Dhj. ia shtojmë dhjetësheve

Q	Dh	Nj
5	8	7
2	6	5
+		
	5	2

MBLEDHIM DHJETËSHET

$$1 + 8 + 6 = 15 \text{ (1Q+5Dh)}$$

Shifrën 5 e shkruajmë nën dhjetëshe, kurse 1 qindëshe e shtojmë te qindëshet

Q	Dh	Nj
5	8	7
2	6	5
+		
8	5	2

MBLEDHIM QINDËSHET

$$5 + 2 + 1 = 8$$

Shifrën 8 e shkruajmë nën qindëshe

2

Njehsoni:

Q	Dh	Nj
3	6	4
5	7	8
1	1	
9	4	2

Q	Dh	Nj
6	7	5
2	5	8

Q	Dh	Nj
2	4	8
3	8	5

Q	Dh	Nj
4	8	9
3	4	8

3

Duke u bazuar në shembullin e parë njehsojmë shumën:

	+1	+1
5	7	6
+	2	8
8	6	5

276
+ 355

249
+ 585

486
+ 378

448
+ 392

688
+ 155

4

Njehsojmë:

134
+ 298
432

188
+ 266

477
+ 356

398
+ 546

168
+ 254

667
+ 258

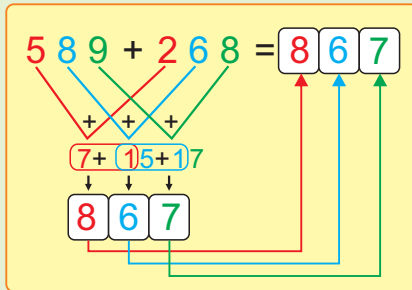
432	454
833	925
944	422

Shumën e numrave 589 dhe 268 e njehsojmë në këtë mënyrë::

1

$$458 + 276 = \square$$

$$578 + 285 = \square$$

$$385 + 259 = \square$$

$$277 + 259 = \square$$

$$698 + 135 = \square$$

$$698 + 244 = \square$$

Njehsojmë shumën e numrave 576 dhe 358.

2

$$\begin{array}{r} 576 = \square + \square + \square \\ + 358 = \square + \square + \square \\ \hline \square = \square + \square + \square \end{array}$$

Q	Dh	Nj
5	7	6
+	3	5

$$576 + 358 = \square$$

Njehsojmë dhe gjejmë zgjidhjet anash:

3

$$\begin{array}{r} 368 \\ + 259 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 545 \\ + 286 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 475 \\ + 348 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 243 \\ + 398 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 725 \\ + 196 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 831 \\ 627 \\ 921 \\ \hline 823 \end{array}$$

Duke njehsuar plotësojmë piramidën:

4

203	119	89	172				

Duke njehsuar plotësojmë:

5

$$349 + 216$$

$$163 + 298$$

$$235 + 164$$

$$386 + 295$$

$$\square + 387$$

$$\square + 539$$

$$\square + 472$$

$$\square + 256$$

MËSOJMË

1

Ndryshimin e numrave 733 dhe 476, Priami e njehsoi kështu:

Qindëshet	Dhjetëshet	Njëshet	Q	Dh	Nj
2	5	7	2	5	7

ZBRESIM NJËSHET

Prej 3 nuk mundemi me zbritë 6. Marrim 1 dhjetëshe (1Dh=10Nj)
Tani nga 13 zbresim 6
 $13 - 6 = 7$
Shifrën 7 e shkruajmë nën njëshe

ZBRESIM DHJETËSHET

Prej 2 nuk mundemi me i zbrit 7, atëherë marrim 1 qindëshe. (1Q=10Dh)
Tani nga 12 zbresim 7.
 $12 - 7 = 5$
Shifrën 5 e shkruajmë nën dhjetëshe

ZBRESIM QINDËSHET

Nga 6 qindëshe që kanë mbetë zbresim 4 qindëshe.
 $6 - 4 = 2$
Shifrën 2 e shkruajmë nën qindëshe

2

Njehsojmë ndryshimin:

423 - 276	934 - 368	830 - 361	821 - 487

3

Anjesa lexoi 208 faqe nga 400 faqe sa kishte një libër.
Sa faqe i mbetën Anjesës për të lexuar librin?

Njehsojmë: $400 - 208 = \square$

Pra, Anjesës i mbetën pa lexuar edhe _____ faqe të librit?

4

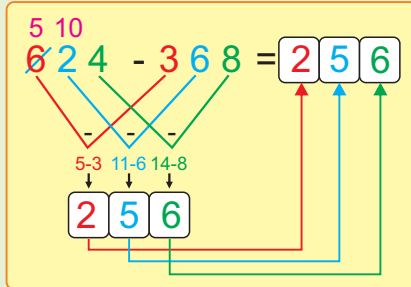
Njehsojmë ndryshimin:

$\begin{array}{r} 368 \\ - 259 \\ \hline \square \end{array}$	$\begin{array}{r} 643 \\ - 359 \\ \hline \square \end{array}$	$\begin{array}{r} 905 \\ - 796 \\ \hline \square \end{array}$	$\begin{array}{r} 812 \\ - 456 \\ \hline \square \end{array}$	$\begin{array}{r} 812 \\ - 298 \\ \hline \square \end{array}$
---	---	---	---	---

Njehsojmë shumën edhe në këtë mënyrë::

$$730 - 364 = \square$$

$$933 - 256 = \square$$

$$642 - 287 = \square$$

$$411 - 173 = \square$$

$$921 - 532 = \square$$

$$520 - 243 = \square$$

1

Njehsojmë ndryshimin e numrave 864 dhe 587.

$$\begin{array}{r} 864 = \square + \square + \square \\ - 587 = \square + \square + \square \\ \hline \square = \square + \square + \square \end{array}$$

Q	Dh	Nj
8	6	4
5	8	7

$$\begin{array}{r} 864 - 587 = \square \\ \hline \square \end{array}$$

2

Njehsojmë ndryshimin:

$$\begin{array}{r} 562 - 384 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 512 - 338 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 925 - 648 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 750 - 475 \\ \hline \end{array}$$

3

T'i zgjidhim barazimet:

$$X + 258 = 615$$

$$X = 615 - 258$$

$$X = \square$$

$$455 + X = 712$$

$$X = \square$$

$$748 - X = 489$$

$$X = \square$$

4

Duke njehsuar plotësojmë tabelën:

a	653	736				920		815	720
b	385	257	285	328	376	551	672	388	583
a - b			447	274	176		148		

5

MËSOJMË

9. MBLEDHJA E MË SHUMË NUMRAVE TRESHIFRORE

1

Shumën e numrave 357, 185 dhe 273 Mjellma e njehsoi kështu:

7+5+3=15

Q	Dh	Nj
3	5	7
1	8	5
2	7	3
+		
	1	5
		5

5+8+7+1=21

Q	Dh	Nj
3	5	7
1	8	5
2	7	3
+		
2	2	1
	1	5

3+1+2+2=8

Q	Dh	Nj
3	5	7
1	8	5
2	7	3
+		
8	1	5

2

Njehsojmë:

Q	Dh	Nj
2	3	4
4	6	1
+		
1	2	8
1	1	
8	2	3

Q	Dh	Nj
2	5	8
3	6	5
+		
2	8	7

Q	Dh	Nj
4	6	7
2	3	6
+		
	9	5

Q	Dh	Nj
	8	6
	3	5
+		
7	6	2

3

Gjejmë shumën e numrave në tollumbaca me ngjyrë të njejt.

211

103

475

318

347

219

96

156

105

121

45

$$211 + 347 + 156 = \boxed{} = \boxed{} = \boxed{}$$

4

Duke njehsuar zbulojmë se cili prej shokëve ka më shumë euro.

Lisi	Dioni	Rona	Endriti	Mjellma
285 c	140 c	388 c	265 c	485 c
130 c	345 c	130 c	130 c	230 c
+ 115 c	+ 285 c	+ 115 c	+ 114 c	+ 119 c
<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div> c	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div> c	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div> c	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div> c	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div> c
5 € 30 c	__ € __ c	__ € __ c	__ € __ c	__ € __ c

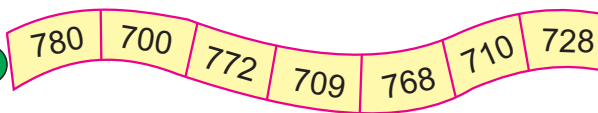

Njehsojmë dhe rezultatet i ngjyrosim:

1

$\begin{array}{r} 107 \\ 198 \\ + 405 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 404 \\ 198 \\ + 107 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 158 \\ 185 \\ + 385 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 493 \\ 132 \\ + 75 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 85 \\ 173 \\ + 514 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 296 \\ 138 \\ + 346 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 189 \\ 456 \\ + 123 \\ \hline \end{array}$
<div></div>	<div></div>	<div></div>	<div></div>	<div></div>	<div></div>	<div></div>

Në një fermë shpezësh ka 378 pula, 189 zogjë dhe 209 pata.
Sa shpezë ka në fermë?

2

Njesojmë: $378 + 189 + \boxed{} = \boxed{}$

Pra, në fermë kishte _____ shpezë.

Të njehsojmë vlerën e shprehjes:

3

$535 + 168 + 32 + 65 = (535 + 65) + (168 + 32) = \boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

$629 + 142 + 171 + 8 = (\boxed{} + \boxed{}) + (\boxed{} + \boxed{}) = \boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

$318 + 265 + 13 + 182 + 87 + 135 = (\boxed{} + \boxed{}) + (\boxed{} + \boxed{}) + (\boxed{} + \boxed{})$
 $= \boxed{} + \boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$

Duke u bazuar në shembullin e parë njehsojmë shumën:

4

$\begin{array}{r} +2 \quad +1 \\ 256 \\ 383 \\ + 189 \\ \hline 828 \end{array}$

$\begin{array}{r} 234 \\ 364 \\ + 105 \\ \hline \end{array}$

$\begin{array}{r} 173 \\ 238 \\ + 381 \\ \hline \end{array}$

$\begin{array}{r} 237 \\ 386 \\ + 357 \\ \hline \end{array}$

$\begin{array}{r} 135 \\ 224 \\ + 398 \\ \hline \end{array}$

$\begin{array}{r} 223 \\ 89 \\ + 432 \\ \hline \end{array}$

Duke njehsuar plotësojmë:

5

$\begin{array}{c} 612 \\ + 239 \\ \hline \end{array}$

$\begin{array}{c} 539 \\ + \\ \hline 811 \end{array}$

$\begin{array}{c} \\ + 603 \\ \hline 913 \end{array}$

$\begin{array}{c} 346 \\ + 547 \\ \hline \end{array}$

PËRSËRISIM

DETYRA PËR PËRSËRITJE

1 Njehsojmë:

$$726 \xrightarrow{+219} \boxed{} \xrightarrow{-188} \boxed{}$$

$$864 \xrightarrow{-426} \boxed{} \xrightarrow{+378} \boxed{}$$

$$387 \xrightarrow{+546} \boxed{} \xrightarrow{-518} \boxed{}$$

$$851 \xrightarrow{-566} \boxed{} \xrightarrow{+452} \boxed{}$$

2 Njehsojmë dhe ngjyrosim për të fituar figurë simetrike.

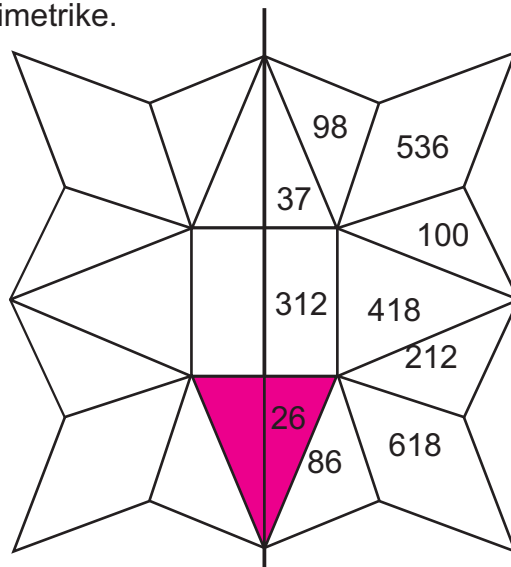
$$586 - 560 = \boxed{} \quad 310 + 186 + 122 = \boxed{}$$

$$732 - 314 = \boxed{} \quad 486 + 335 - 723 = \boxed{}$$

$$452 - 366 = \boxed{} \quad 246 + 172 + 118 = \boxed{}$$

$$148 - 111 = \boxed{} \quad 953 - 336 - 405 = \boxed{}$$

$$818 - 506 = \boxed{} \quad 936 - 418 - 418 = \boxed{}$$

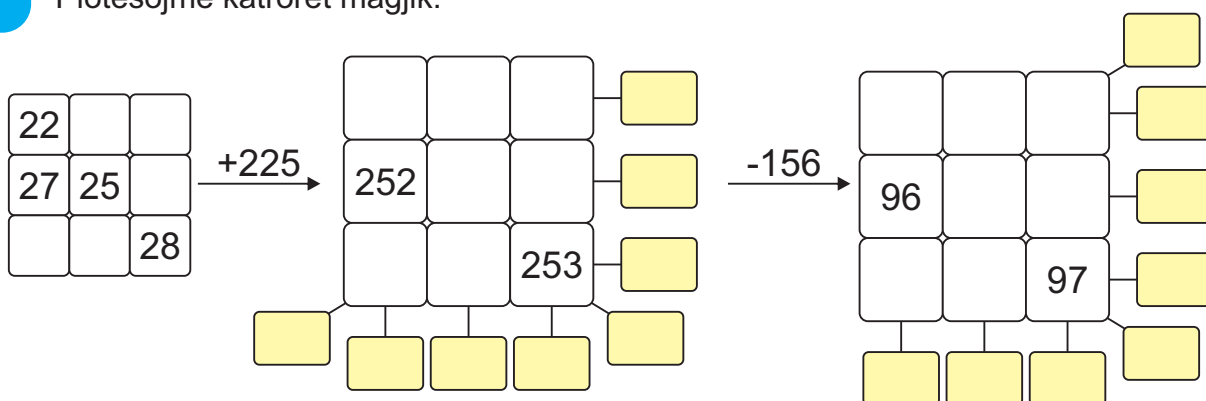
3 Në një park të qytetit është dashur të mbillen 700 fidane. Gjer më tani, nga grupi i parë i nxënësve janë mbjellë 257 fidane, kurse grupi i dytë 348 fidane. Edhe sa fidane duhet të mbillen në park?

grupi i parë grupi i dytë

Gjer më tani janë mbjellë: $\boxed{} + \boxed{} = \boxed{}$ fidane

Kanë mbetur pa mjellë: $\boxed{} - (\boxed{} + \boxed{}) = \boxed{} - \boxed{} = \boxed{}$ fidane.

4 Plotësojmë katrorët magjik:

5

Për shprehjen e dhënë me fjalë, shkruajmë shprehjen numerike dhe njehsojmë vlerën:

a) Shumën e numrave 315 dhe 458 e rrisim për 184:

Njehsojmë: $(315 + 458) + 184 = \square + \square = \square$

b) Numrin 138 e rrisim për shumën e numrave 306 dhe 215:

Njehsojmë: $138 + (\square + \square) = \square + \square = \square$

c) Shumën e numrave 384 dhe 145 e rrisim për shumën e numrave 151 dhe 193:

Njehsojmë: $(384 + 145) + (\square + \square) = \square + \square = \square$

6

$479 + 253 = \square$

Diagram showing the addition of 479 and 253 with carry-over: 9+3=12, 7+5+1=13, 4+2+1=7. The result is 732.

$573 + 388 = \square$

$764 + 187 = \square$

$456 + 258 = \square$

$656 + 264 = \square$

$378 + 546 = \square$

$587 + 175 = \square$

$684 + 246 = \square$

$376 + 358 = \square$

7

Të gjejmë shumën e pesë numrave më të vegjël treshifrorë.

Pesë numrat më të vegjël treshifrorë janë: 100, 101, 102, 103 dhe 104.

Njehsojmë: $100 + 101 + 102 + 103 + 104 = \square$

8

Njehsojmë:

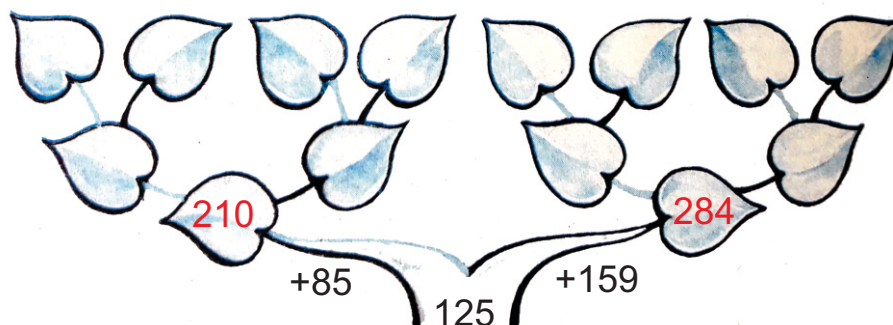
Diagram of a flower with petals containing numbers: 405, 871, 543, 316, 912, 780. The center contains the result of $405 + 871 + 543 + 316 + 912 + 780 - 276$.

Diagram of a flower with petals containing numbers: 503, 650, 583, 829, 957, 741. The center contains the result of $503 + 650 + 583 + 829 + 957 + 741 - 309$.

Diagram of a flower with petals containing numbers: 950, 765, 604, 700, 873, 519. The center contains the result of $950 + 765 + 604 + 700 + 873 + 519 - 298$.

9

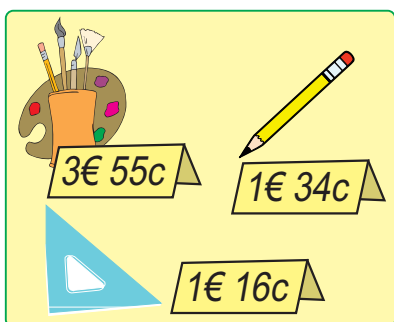
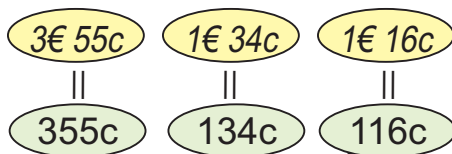
Njehsojmë dhe plotësojmë:

1

Blerta në një librari bleu gjësendet e paraqitura në figurë:

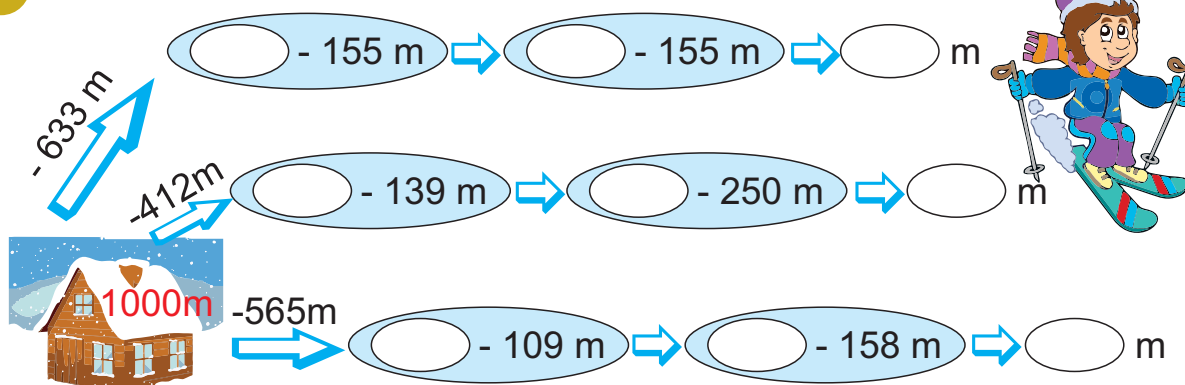

$$\begin{array}{r} 355 \text{ c} \\ 134 \text{ c} \\ + 116 \text{ c} \\ \hline \square \text{ c} \end{array}$$

Blerta pagoi: 6 € 5 c

2

Duke njehsuar zbulojmë rrugën më të shkurtër të skijatorit.

3

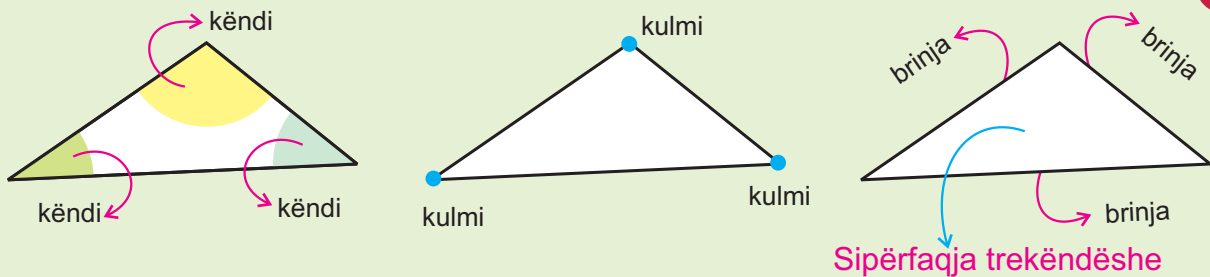
Duke njehsuar rradhisim shkronjat në tabelë, zbulojmë emrin dhe mbiemrin e shrimtarit të njohur shqiptar.

<div>N</div> <div>924</div> <div>- 752</div>	<div>Ë</div> <div>328</div> <div>+ 519</div>	<div>M</div> <div>878</div> <div>- 395</div>	<div>A</div> <div>274</div> <div>139</div> <div>+ 345</div>	<div>Sh</div> <div>118</div> <div>237</div> <div>+ 425</div>	<div>I</div> <div>896</div> <div>- 519</div>					
<div>R</div> <div>203</div> <div>453</div> <div>+ 268</div>	<div>R</div> <div>927</div> <div>- 289</div>	<div>A</div> <div>748</div> <div>- 467</div>	<div>I</div> <div>433</div> <div>418</div> <div>+ 85</div>	<div>F</div> <div>917</div> <div>- 378</div>						
172	281	377	483	539	638	758	780	847	924	936

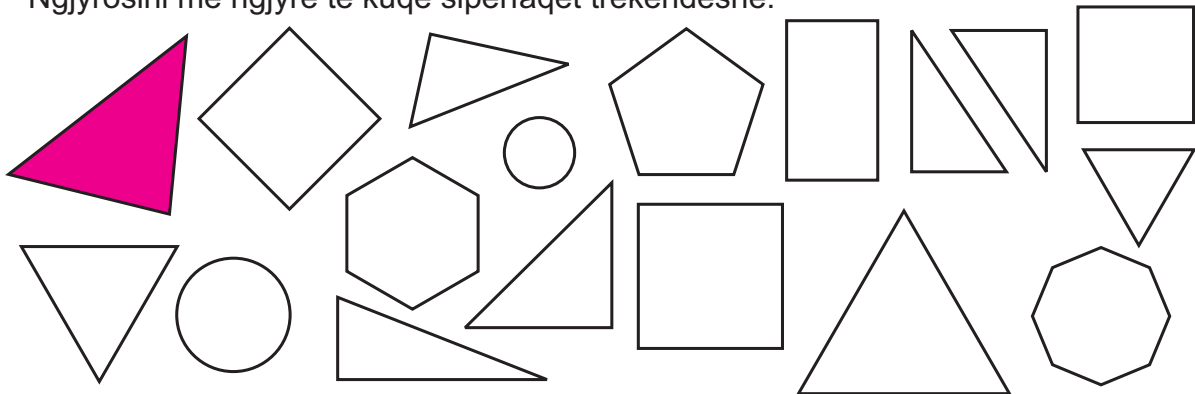

Të njihemi me elementet kryesore të trekëndëshit.

2

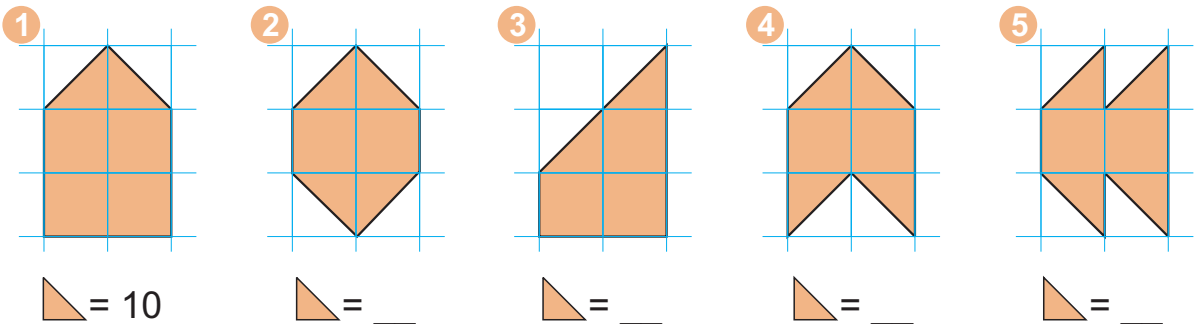
Ngjyrosini me ngjyrë të kuqe sipërfaqet trekëndëshe.

1

Të përcaktojmë madhësinë e sipërfaqeve në raport me njësinë (sipërfaqen) matëse.

- njësi matëse

= 10

= __

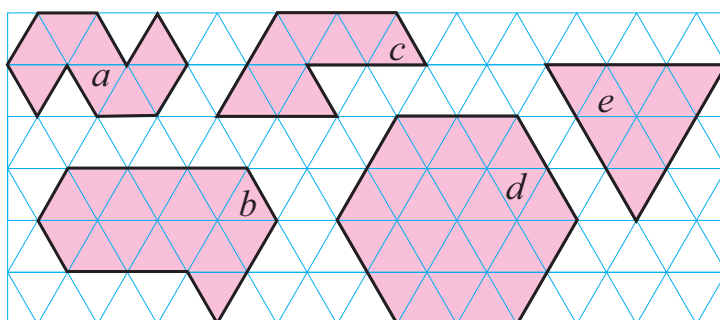
= __

= __

= __

3

Të përcaktojmë madhësinë e sipërfaqeve në raport me njësinë (sipërfaqen) matëse.

- njësi matëse

Sipërfaqja e figurës **a** është sa **8** sipërfaqe të trekëndëshit .

Figura	a	b	c	d	e
Madhësia e sipërfaqes	8				

4

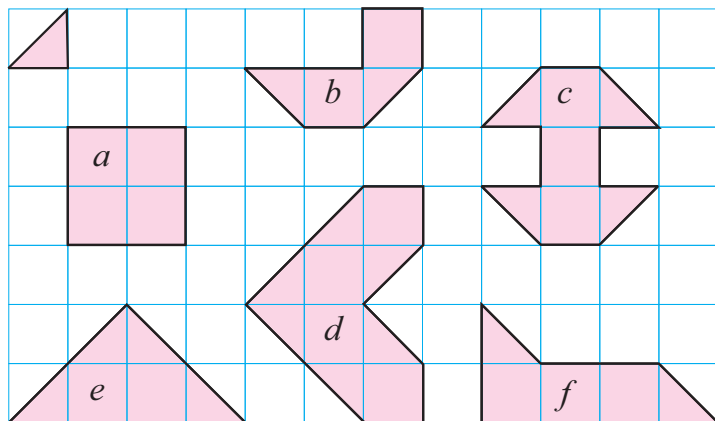
USHTROJMË

SIPËRFAQET SHUMËKËNDËSHE

SIPËRFAQJA TREKËNDËSHE

1

Sipërfaqet e dhëna në figurë janë formuar nga një numër i trekëndëshave të formës

Marrim ~ 6 €.

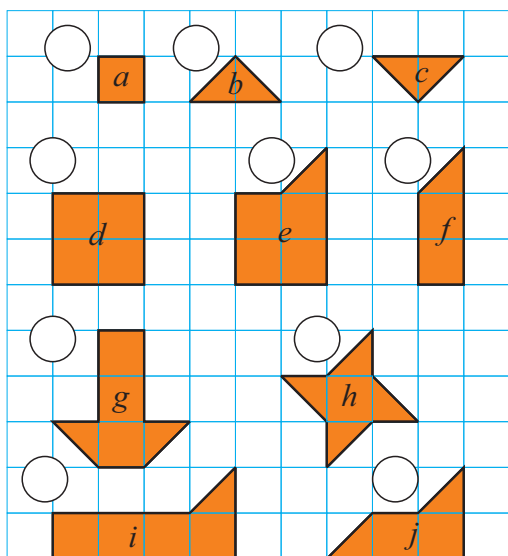
Sipërfaqja e figurës *a* është sa 8 sipërfaqe të trekëndëshit .

Figura *a* kushton: $8 \cdot 6\text{€} = 48\text{€}$.

Figura	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
Sipërfaqja	8					
Çmimi	48					

2

Sipërfaqet e dhëna në figurë janë formuar nga një numër i trekëndëshave të formës:

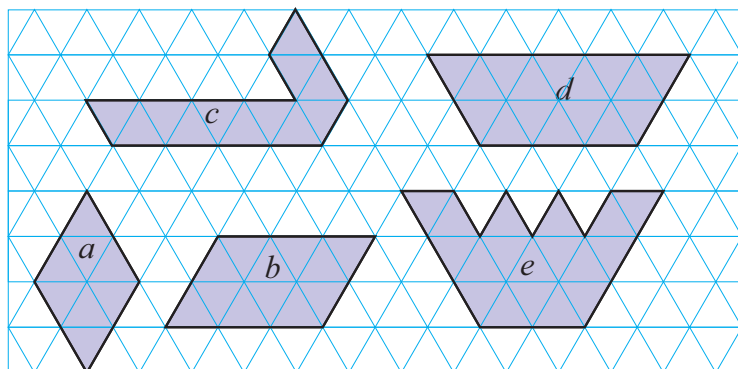
Marrim ~ 5 €.

Sipërfaqja e figurës *h* është sa 6 sipërfaqe të trekëndëshit .

a →		f →	
b →		g →	
c →		h →	30
d →		i →	
e →		j →	

3

Të përcaktojmë madhësinë e sipërfaqeve në raport me njësinë (sipërfaqen) matëse.

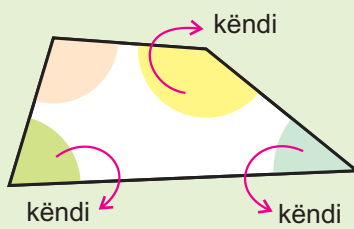
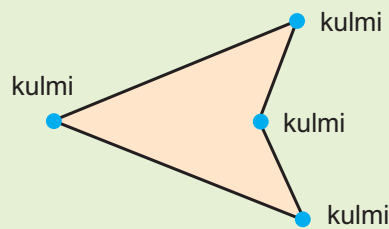
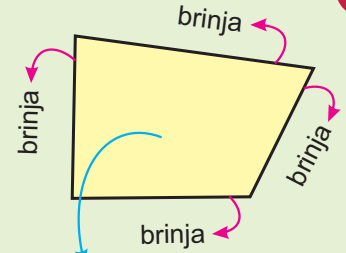
- njësia matëse

Figura	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>
Madhësia e sipërfaqes	4				

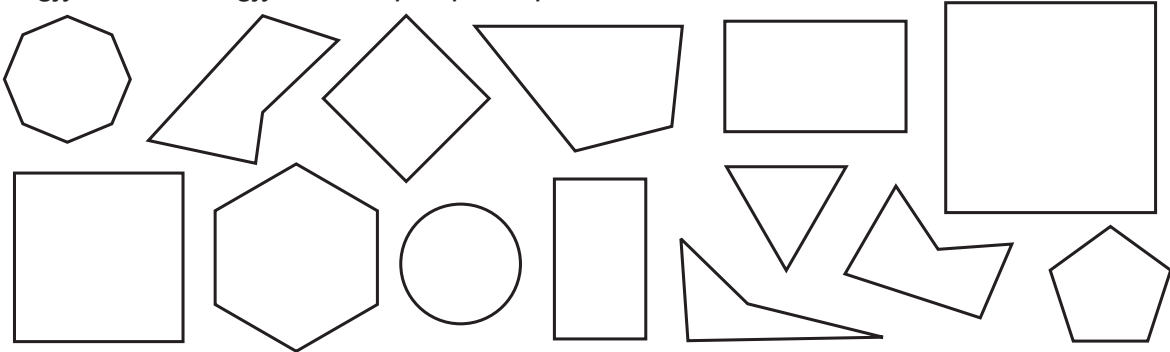
Të njihemi me elementet kryesore të trekëndëshit.

Sipërfaqja katërkëndëshe

1

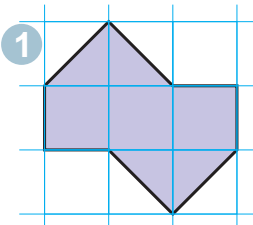
Ngjyrosim me ngjyrë të kuqe sipërfaqet katërkëndëshe.

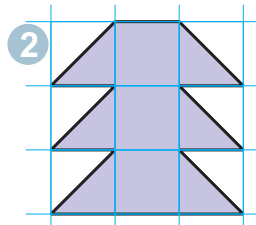
2

Të përcaktojmë madhësinë e sipërfaqeve në raport me njësinë (sipërfaqen) matëse.

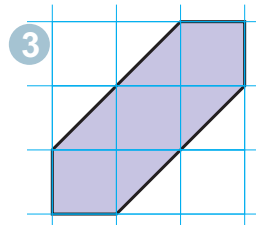
■ - njësi matëse

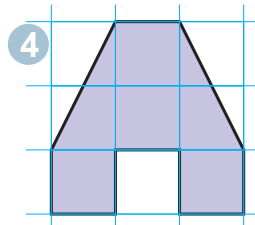
■ = 5

■ = ■

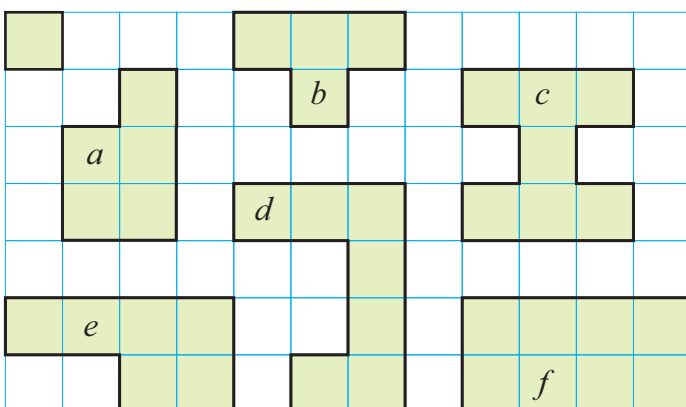
■ = ■

■ = ■

3

Të përcaktojmë se nga sa sipërfaqe katrore ■ është formuar secila figurë:

Marrim ■ ~ 9 €.

Sipërfaqja e figurës *a* është sa 5 sipërfaqe katrore ■.

Figura *a* kushton: • 9€ = 45 €.

Figura	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
Sipërfaqja	5					
Çmimi	45					

4

MËSOJMË

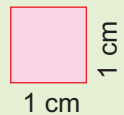
1

Edhe sa pllaka në formë të katrorit i nevojiten mjeshtrit që ta mbulojë sipërfaqen?

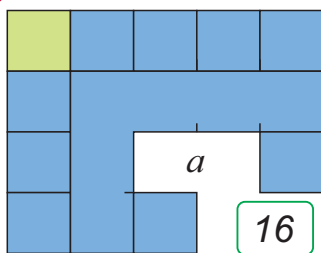
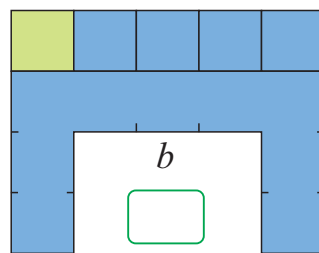
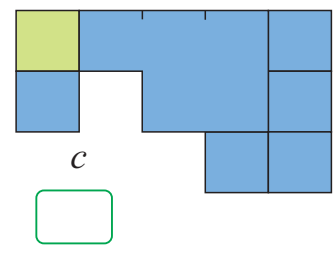
Për të matur një sipërfaqe shumëkëndëshe, e krahasojmë atë me një sipërfaqe të cilën e quajmë **sipërfaqe njësi**. Numri që tregon se sa herë përmbahet sipërfaqja njësi në sipërfaqen e dhënë quhet **masë e sipërfaqes**.

Zakonisht, për të matur një sipërfaqe shumëkëndëshe, si njësi matëse merret katrori me brinjë **1 cm** dhe quhet **centimetër katror**.

2

Të tregojmë se sa herë përmbahet katrori i gjelbër në sipërfaqen e dhënë:

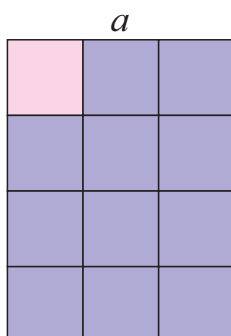
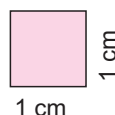
Pra: Sipërfaqja (a) ka masën 16 katrorë .

Sipërfaqja (b) ka masën ____ katrorë .

Sipërfaqja (c) ka masën ____ katrorë .

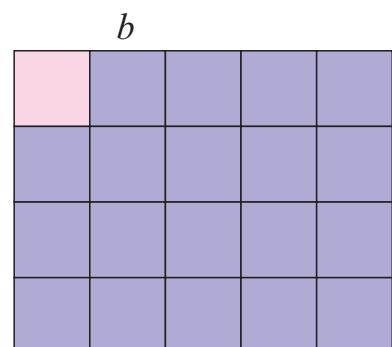
3

Të përcaktojmë masën e sipërfaqeve (a) dhe (b) nëse për njësi matëse merret centimetri katror.

Masa e sipërfaqes (a) është ____ centimetri katror.

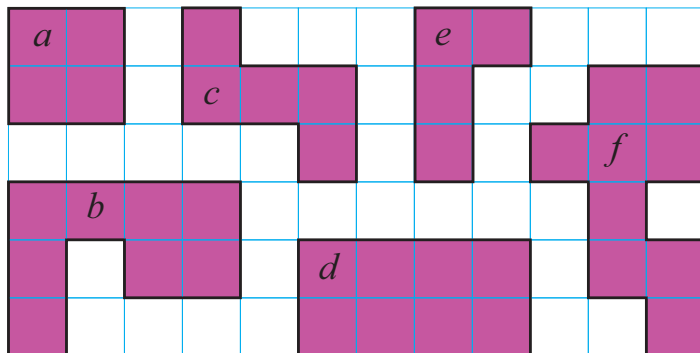
Masa e sipërfaqes (b) është ____ centimetri katror.

Të përcaktojmë madhësinë e sipërfaqeve në raport me njësinë (sipërfaqen) matëse.

1

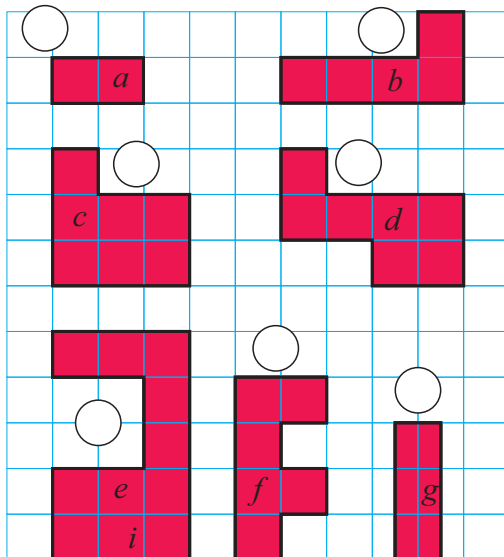
 ~ njësia matëse

Sipërfaqja e figurës *a* është sa 4 sipërfaqe të katrorit .

Figura	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
Madhësia e sipërfaqes	4					

Sipërfaqet e dhëna në figurë janë formuar nga një numër i katrorëve të formës: . Përcaktojmë nga sa katror ka secila figurë.

2

Marrim ~ 6 €.

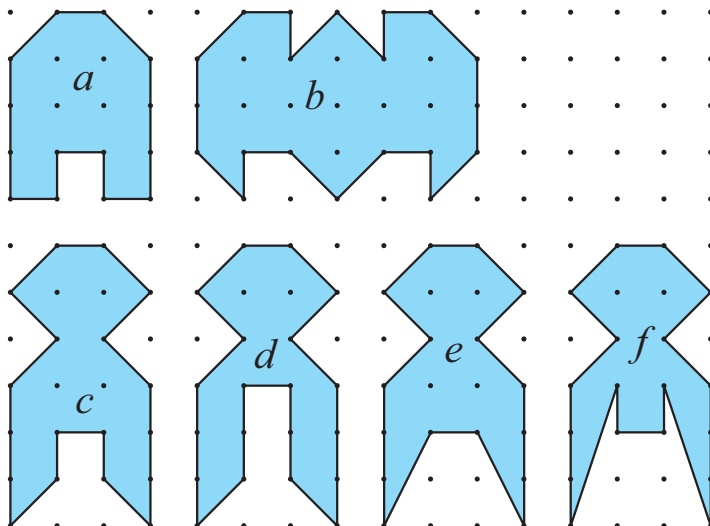
Sipërfaqja e figurës *d* është sa 7 sipërfaqe katrore .

Figura *d* kushton: • 7 € = 42 €

a →	<input type="text"/>	f →	<input type="text"/>
b →	<input type="text"/>	g →	<input type="text"/>
c →	<input type="text"/>	h →	<input type="text"/>
d →	42 €	i →	<input type="text"/>
e →	<input type="text"/>	j →	<input type="text"/>

Përcaktojmë nga sa sipërfaqe katrore është formuar secila figurë.

3

 = 10 €

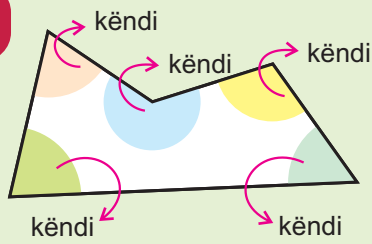
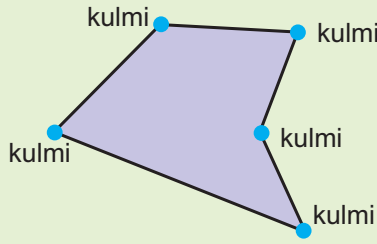
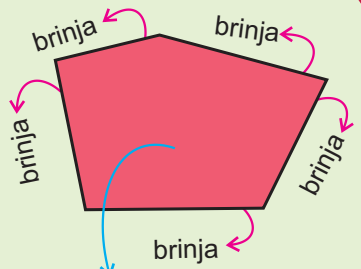
<i>a</i>	10		100 €
<i>b</i>			
<i>c</i>			
<i>d</i>			
<i>e</i>			
<i>f</i>			

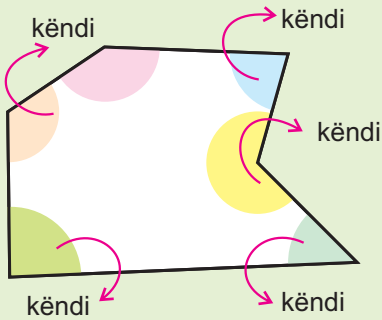
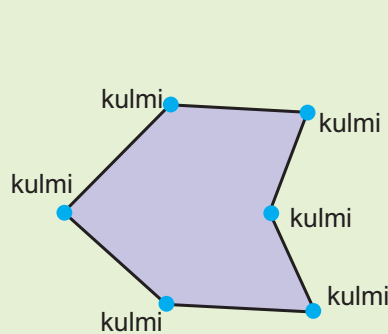
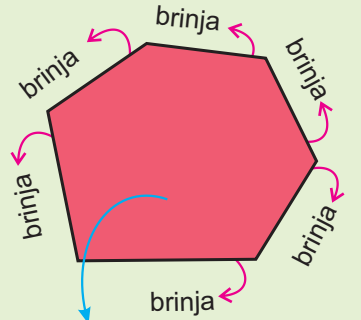

4. SIPËRFAQJET PESËKËNDËSHE DHE GJASHTËKËNDËSHE

1

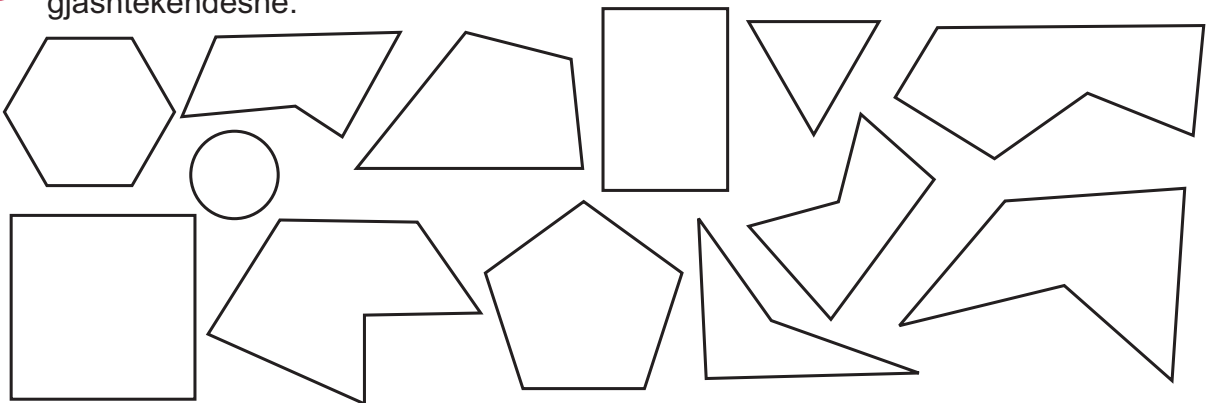
Sipërfaqja pesëkëndëshe

Sipërfaqja gjashtëkëndëshe

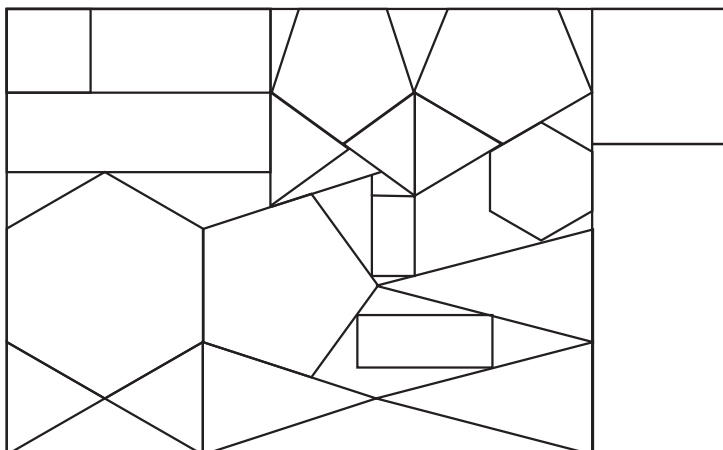
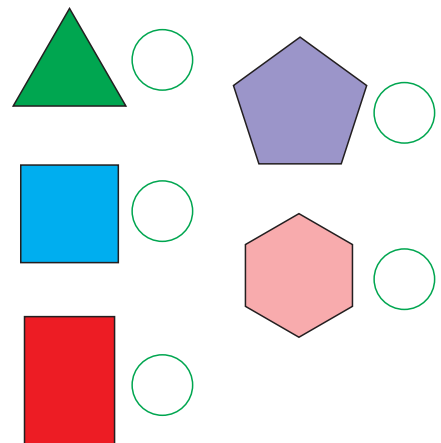
2

Ngjyrosni me të kuqe sipërfaqet pesëkëndëshe, kurse me të kaltër sipërfaqet ato gjashtëkëndëshe.

3

Në figurën e dhënë numërojmë dhe ngjyrosim shumëkëndëshat.

Njehsojmë:

$$\begin{array}{r} 478 \\ + 325 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 563 \\ + 437 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 259 \\ + 389 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 923 \\ - 498 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 873 \\ - 519 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 721 \\ - 345 \\ \hline \end{array}$$

1

Ndryshimin e numrave 923 dhe 646 e rrisim për shumën e e numrave 286 dhe 98.

$$(\quad - \quad) + (\quad + \quad) = \quad + \quad = \quad$$

2

Njehsojmë:

$$426 \xrightarrow{+ 217} \quad \xrightarrow{- 186} \quad$$

$$863 \xrightarrow{- 426} \quad \xrightarrow{+ 378} \quad$$

$$186 \xrightarrow{+ 548} \quad \xrightarrow{- 319} \quad$$

$$752 \xrightarrow{- 566} \quad \xrightarrow{+ 652} \quad$$

3

Plotësojmë fushat me numrat e duhur.

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline 7 & 8 & \text{shkëlqim} \\ \hline + & \text{shkëlqim} & 5 & 7 \\ \hline 9 & \text{shkëlqim} & 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline \text{shkëlqim} & 6 & 8 \\ \hline + & 3 & \text{shkëlqim} & 7 \\ \hline 7 & 4 & \text{shkëlqim} \\ \hline \end{array}$$

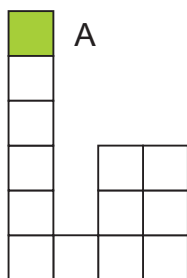
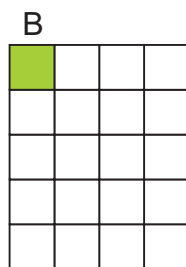
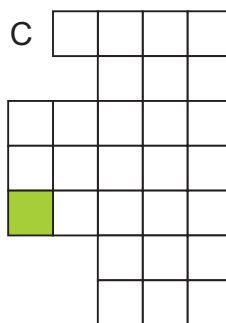
$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline 8 & 4 & \text{shkëlqim} \\ \hline - & \text{shkëlqim} & \text{shkëlqim} & 5 \\ \hline 4 & 4 & 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline \text{shkëlqim} & \text{shkëlqim} & 4 \\ \hline - & 3 & 5 & \text{shkëlqim} \\ \hline 5 & 5 & 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline \text{shkëlqim} & 6 & 4 \\ \hline - & 7 & \text{shkëlqim} & 3 \\ \hline 0 & 1 & 1 \\ \hline \end{array}$$

4

Matni sipërfaqet A, B dhe C duke përdorur si njësi matjeje katrorin

$$A = \quad \text{shkëlqim}$$

$$B = \quad \text{shkëlqim}$$

$$C = \quad \text{shkëlqim}$$

5

Kërkojmë dhe zbulojmë (një figurë një numër)

$$\text{panda} + \text{panda} = \text{fëmijë} + \text{panda}$$

$$\text{fëmijë} + \text{fëmijë} = \text{kubë} + \text{panda}$$

$$\text{panda} + \text{fëmijë} + \text{panda} + \text{fëmijë} = 2 \quad 4 \quad 0$$

6

MËSOJMË

I. SHUMËZIMI I NUMRAVE ME SHKRIM (PA KALIM)

1

Në një kuti ka 213 sfera. Sa sfera janë në tri kuti të njëjta?

Në tri kuti ka: $213 \cdot 3 = \underline{\hspace{2cm}}$ sfera

Blerina i njehsoi kështu:

Shumëzojm njëshet

$3 \cdot 3 = 9$

shifrën 9 e shkruajmë
nën njëshe

Q	Dh	Nj		
2	1	3	•	3
		9		

Shumëzojm dhjetëshet

$3 \cdot 1 = 3$

shifrën 3 e shkruajmë
nën dhjetëshe

Q	Dh	Nj		
2	1	3	•	3
	3	9		

Shumëzojm qindëshet

$3 \cdot 2 = 6$

shifrën 6 e shkruajmë
nën qindëshe

Q	Dh	Nj		
2	1	3	•	3
6	3	9		

Në tri kutitë janë $\underline{\hspace{2cm}}$ sfera.*Në fillim shumëzohen njëshet pastaj dhjetëshet dhe në fund qindëshet.*

2

Njehsojmë:

Q	Dh	Nj		
3	0	4	•	2
6	0	8		

Q	Dh	Nj		
2	1	2	•	4

Q	Dh	Nj		
2	3	2	•	13

Q	Dh	Nj		
4	2	3	•	2

3

Njehsojmë:

1	0	1	•	7
7	0	7		

1	2	0	•	4

3	1	2	•	3

1	1	0	•	9

4

Një fabrikë për një orë prodhohen 321 elemente të një prodhimi.
Sa elemente prodhon fabrika për tri orë?Për tri orë fabrika prodhon: $3 \cdot \boxed{\hspace{1cm}} = \boxed{\hspace{1cm}}$ elemente.

5

Njehsoni vlerën e shprehjes:

$4 \cdot 122 + 3 \cdot 122 = \boxed{\hspace{1cm}} + \boxed{\hspace{1cm}} = \boxed{\hspace{1cm}}$

$3 \cdot 132 + 2 \cdot 231 = \boxed{\hspace{1cm}} + \boxed{\hspace{1cm}} = \boxed{\hspace{1cm}}$

$2 \cdot (632 - 3 \cdot 133) = 2 \cdot (\boxed{\hspace{1cm}} - \boxed{\hspace{1cm}}) = 2 \cdot \boxed{\hspace{1cm}} = \boxed{\hspace{1cm}}$

1

Për të ushqyer një pulë zonjës Mira i nevoiten 214 gram grurë.
Sa gram grurë i nevoiten zonjës Mira për t'i ushqyer 4 pula?

Zonjës Mira i nevoiten: $214 \cdot 4 = \underline{\hspace{2cm}}$ gram grurë

Dioni i njehsoi kështu:

Shumëzojmë njëshet

$$4 \cdot 4 = 16 \text{ Nj}$$

shifrën 6 e shkruajmë
nën njëshe, kurse
1 Dhj. e mbledhim
me dhjetëshet

Q	Dh	Nj		
2	1	4	•	4
	1	16		
		6		

Shumëzojmë dhjetëshet

$$4 \cdot 1 = 4 \text{ Dh}$$

4 dhj. + 1 dhj. = 5 dhj.
shifrën 5 e shkruajmë
nën dhjetëshet

Q	Dh	Nj		
2	1	4	•	4
	4	16		
	5	6		

Shumëzojmë qindëshet

$$4 \cdot 2 = 8 \text{ Q}$$

shifrën 8 e shkruajmë
nën qindëshe

Q	Dh	Nj		
2	1	4	•	4
8	4	16		
8	5	6		

Njehsojmë prodhimin:

2

Q	Dh	Nj		
3	2	7	•	2
	4	14		
6	5	4		

Q	Dh	Nj		
1	2	6	•	4

Q	Dh	Nj		
3	2	8	•	3

Q	Dh	Nj		
4	2	9	•	2

Njehsojmë:

3

Q	Dh	Nj		
3	1	5	•	2

Q	Dh	Nj		
2	2	4	•	4

Q	Dh	Nj		
2	0	5	•	3

Q	Dh	Nj		
4	2	9	•	2

Njehsojmë prodhimin:

4

$328 \cdot 3$	$3 \cdot 8 = 24 \text{ Nj} = 2 \text{ Dh} + 4 \text{ Nj}$
984	$3 \cdot 2 = 6 \text{ Dh}$
	$6 \text{ Dh} + 2 \text{ Dh} = 8 \text{ Dh}$
	$3 \cdot 3 = 9 \text{ Q}$

$118 \cdot 4$
<div></div>

$205 \cdot 4$
<div></div>

$427 \cdot 2$
<div></div>

$218 \cdot 3$
<div></div>

$104 \cdot 4$
<div></div>

$229 \cdot 4$
<div></div>

$117 \cdot 5$
<div></div>

USHTROJMË

SHUMËZIMI DHE PJESËTIMI ME SHKRIM

SHUMËZIMI I NUMRAVE ME SHKRIM

1 Të njehsojmë prodhimin:

Q	Dh	Nj	
4	2	4	• 2
8	4	8	

Q	Dh	Nj	
2	3	2	• 4

Q	Dh	Nj	
1	4	2	• 3

Q	Dh	Nj	
3	4	2	• 2

2 Njehsojmë prodhimin e numrit më të vogël treshifror i përbër prej shifrave 3, 1 dhe 4 dhe numrit 2.

$$\square \cdot \square = \square$$

3 Në katrorët e zbrazët shkruajmë numrat që mungojnë.

$$\square \square 2 \cdot 4 = 84 \square$$

$$2 \square 3 \cdot \square = 609$$

4 Njehsojmë:

1	1	7	• 3

2	1	6	• 4

1	1	9	• 5

1	2	3	• 4

5 Të njehsojmë podhimin:

1	1	3	• 5
5	6	5	

2	2	7	• 2

2	1	8	• 3

2	2	9	• 2

3	1	5	• 3

6 Njehsojmë prodhimin e numrave të shkruar në qershi.

1	1	6	• 5

3	1	4	• 3

2	1	6	• 4

2	0	7	• 4

1	3	5	• 2

7 Shumëzojmë edhe në këtë mënyrë:

1	7	8	• 4
	3	2	
2	8		
+	4		
7	1	2	

3	8	8	• 2
+			

1	5	7	• 5
+			

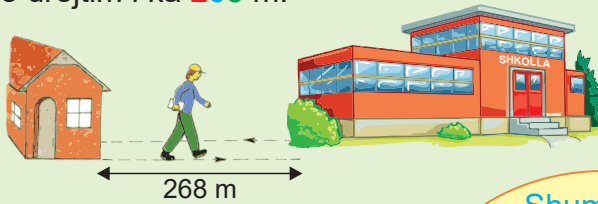
1	2	6	• 6
+			

1

Sa rrugë në ditë kalon Miri nga shtëpia në shkollë dhe anasjelltas nëse një drejtim i ka 268 m.

Miri në ditë kalon ____ • 2.

Të zbulojmë se si Miri e zgjidhi problemin.

Shumëzojmë njëshet

$$2 \cdot 8 = 16 \text{ Nj}$$

shifrën 6 e shkruajmë nën njëshe, kurse 1 Dhj. e mbledhim me dhjetëshet

Q	Dh	Nj		
2	6	8	•	2
	1	6		
		6		

Shumëzojmë dhjetëshet

$$2 \cdot 6 = 12 \text{ Dh}$$

$$12 \text{ dhj.} + 1 \text{ dhj.} = 13 \text{ dhj.}$$

shifrën 3 e shkruajmë nën dhjetëshe, kurse 1 Q. e mbledhim me qindtëshet

Q	Dh	Nj		
2	6	8	•	2
1	2	6		
	3	6		

Shumëzojmë qindëshet

$$2 \cdot 2 = 4 \text{ Q}$$

$$4 \text{ Q.} + 1 \text{ Q.} = 5 \text{ Q.}$$

shifrën 5 e shkruajmë nën qindëshe

Q	Dh	Nj		
2	6	8	•	2
4	1	2		
5	3	6		

Njehsojmë prodhimin:

2

Q	Dh	Nj		
2	5	6	•	3
6	1	5		
7	6	8		

Q	Dh	Nj		
1	7	5	•	4

Q	Dh	Nj		
2	7	6	•	3

Q	Dh	Nj		
4	5	9	•	2

Njehsojmë:

3

1	6	7	•	4

4	5	8	•	2

3	2	4	•	3

1	0	2	•	9

Në katrorët e zbrazët shkruajmë numrat që mungojnë.

4

$$24 \square \cdot 3 = \square \square 9$$

$$4 \square 6 \cdot \square = \square 7 2$$

Për sa është prodhimi i numrave 234 dhe 4 më i madh se prodhimi i numrave 134 dhe 4.

5

$$\square \cdot \square - \square \cdot \square = \square - \square = \square$$

USHTROJMË

SHUMËZIMI DHE PJESETIMI ME SHKRIM

SHUMËZIMI I NUMRAVE ME DY KALIME

1 Njehsojmë prodhimin:

$$\begin{array}{r} 11 \\ 389 \cdot 2 \\ \hline 778 \end{array}$$

$$2 \cdot 9 = 18 \text{ Nj} = 1 \text{ Dh} + 8 \text{ Nj}$$

$$2 \cdot 8 = 16 \text{ Dh}; \quad 16 \text{ Dh} + 1 \text{ Dh} = 17 \text{ Dh} = 1 \text{ Q} + 7 \text{ Dh}$$

$$2 \cdot 3 = 6 \text{ Q}; \quad 6 \text{ Q} + 1 \text{ Q} = 7 \text{ Q}$$

$$\frac{286 \cdot 2}{\square}$$

$$\frac{287 \cdot 3}{\square}$$

$$\frac{126 \cdot 5}{\square}$$

$$\frac{132 \cdot 6}{\square}$$

$$\frac{125 \cdot 7}{\square}$$

2 Shumëzojmë edhe në këtë mënyrë:

Q	Dh	Nj	
2	5	9	• 3
	2	7	
1	5		
6			
7	7	7	

Q	Dh	Nj	
3	6	7	• 2

Q	Dh	Nj	
1	4	8	• 5

Q	Dh	Nj	
1	2	5	• 6

3 Njehsojmë:

$$\frac{275 \cdot 3}{\square}$$

$$\frac{496 \cdot 2}{\square}$$

$$\frac{187 \cdot 5}{\square}$$

$$\frac{109 \cdot 7}{\square}$$

4 Prodhimin e numrave 109 dhe 9 e zvogëlojmë për numrin 798:

$$\text{Njehsojmë: } 109 \cdot 9 - 798 = \square - \square = \square$$

5 Të gjejmë numrin, i cili është tri herë më i madh se shuma e numrave 142 dhe 78:

$$\text{Njehsojmë: } (142 + 78) \cdot 3 = \square \cdot \square = \square$$

Pra, numri i cili është tri herë më i madh se shuma e numrave 142 dhe 78, është ____.

6 Ndryshimin e numrave 415 dhe 308 e rrisim 4 herë:

$$\text{Njehsojmë: } (315 - 308) \cdot \square = \square \cdot \square = \square$$

7 Njehsojmë vlerën e shprehjes:

$$856 - 132 \cdot 5 = \square - \square = \square$$

$$162 \cdot 3 + 138 \cdot 2 = \square + \square = \square$$

Të njehsojmë prodhimin:

1

Q	Dh	Nj	
3	2	9	• 2
6	5	8	

Q	Dh	Nj	
2	1	8	• 4

Q	Dh	Nj	
3	2	8	• 3

Q	Dh	Nj	
3	5	6	• 2

Duke njehsuar mësojmë se sa gramë ujë ka në 1 kilogram tranguj?

2

77	• 2

	• 6

- 472

+ 518

Duke njehsuar mësojmë emrin e një shkrimtari të njohur shqiptar.

3

2	4	5	• 3

GJ

2	3	6	• 4

M

1	2	5	• 6

E

	5	7	• 9

I

944	513	735	750	734	688

	8	6	• 8

I

3	6	7	• 2

N

Të njehsojmë:

4

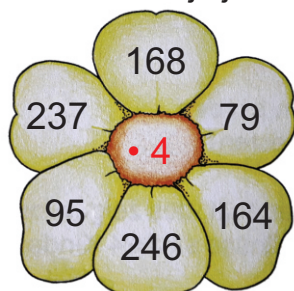
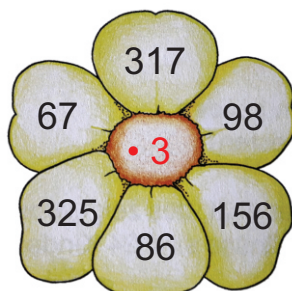
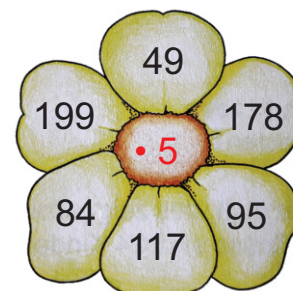
$$475 - 78 \cdot 3 = \square - \square = \square$$

$$339 + 79 \cdot 7 = \square + \square = \square$$

$$479 \cdot 2 - 944 = \square - \square = \square$$

Në fletoren tuaj njehsojmë prodhimet.

5

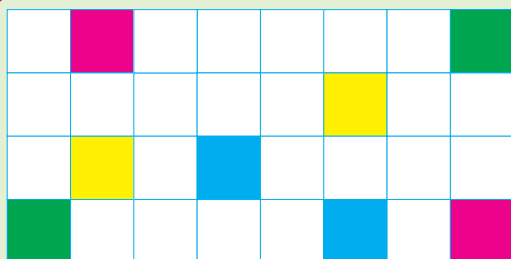
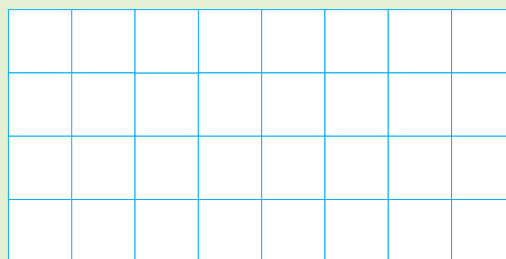

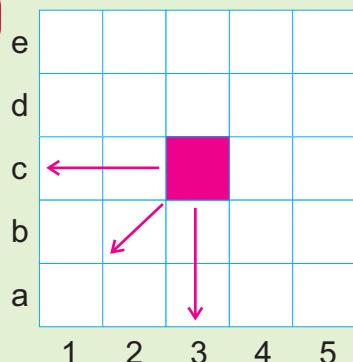
MËSOJMË

I. KATRORËT NË RRJETIN KOORDINATIV

1 Të ngjyrosim rrjetin sipas modelit të dhënë.

2

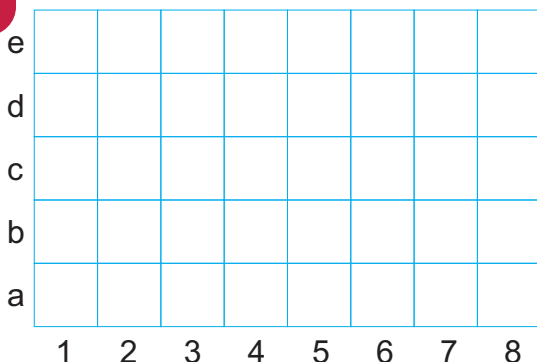

Një katror është ngjyrosur me ngjyrë të kuqe. Ky katror ndodhet në prerje të drejtimit vertikal të përcaktuar në numrin **3** dhe të drejtimit horizontal të përcaktuar me shkronjën **c**.

Prandaj themi se pozita e katrorit të ngjyrosur me të kuqe në rrjetin koordinativ është dhënë me çiftin (3, c).

Katrorët e përcaktuar me çiftet (1, b), (4, d) dhe (2, e) ngjyrosini me të gjelbër.

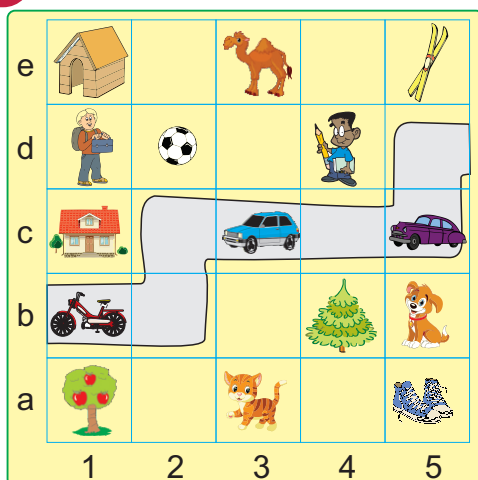
3

- Ngjyrosini me të kuqe katrorët e përcaktuar me çiftet (3, b), (4, e), (6, e) dhe (7, a).
- Ngjyrosini me të gjelbër katrorët e përcaktuar me çiftet (1, b), (3, d), (2, e) dhe (8, c).
- Ngjyrosini me të kaltër katrorët e përcaktuar me çiftet (3, a), (6, c), (1, d) dhe (4, c).

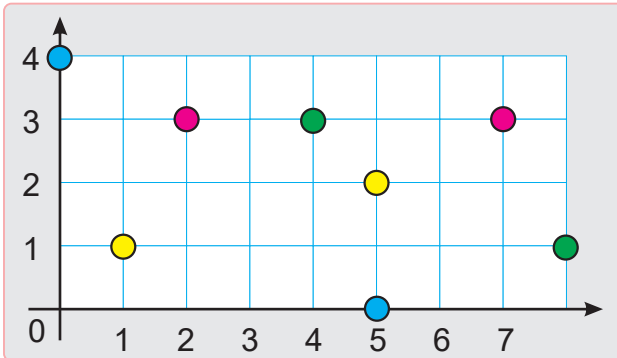
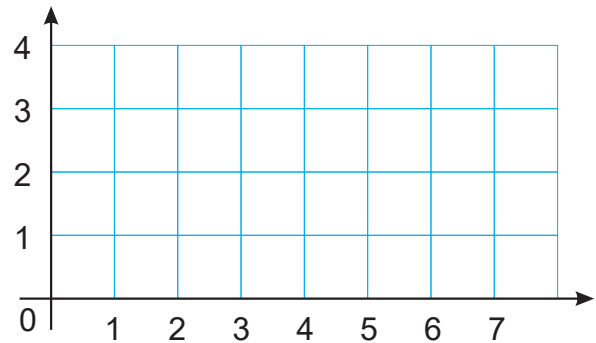
4

Vrojtoni rrjetin në anën e majtë dhe plotësoni çiftet:

Të kopjojmë figurën e dhënë.

1

Për të treguar pozitën e pikës A në rrjetin koordinativ përdorim çiftin e numrave (4, 3).

Numrat 4 dhe 3 quhen **koordinatat** e pikës A.

Shënojmë: A (4, 3)

4 - quhet koordinata e parë e pikës A.

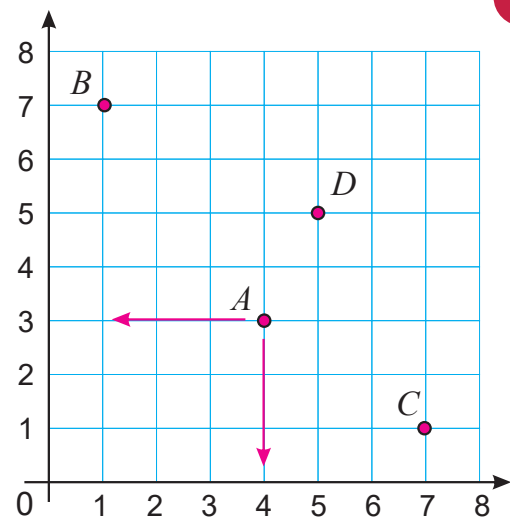
3 - quhet koordinata e dytë e pikës A.

Kujdes !

Çiftet (3, 4) dhe (4, 3) nuk e përcaktojnë të njëjtën pikë në rrjetin koordinativ.

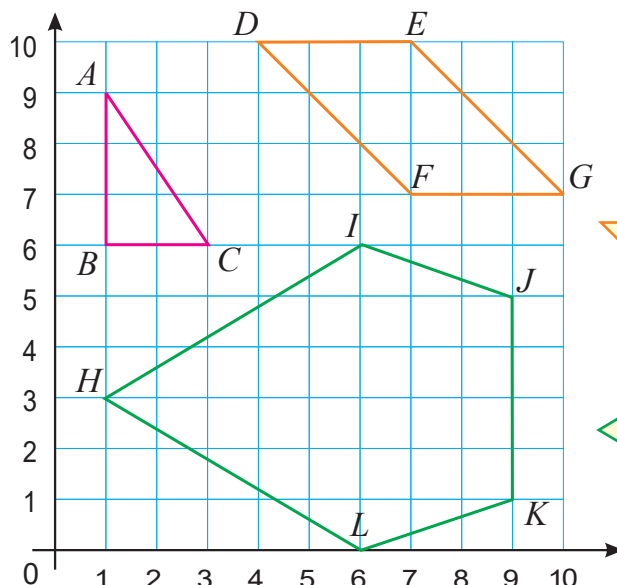
Shkruani koordinatat e pikave:

B(__, __), C(__, __), D(__, __).

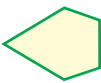
2

Përcaktoni koordinatat e kulmeve të figurave të dhëna në rrjetin koordinativ:

 A(__, __), B(__, __), C(__, __).

 D(__, __), E(__, __), F(__, __), G(__, __).

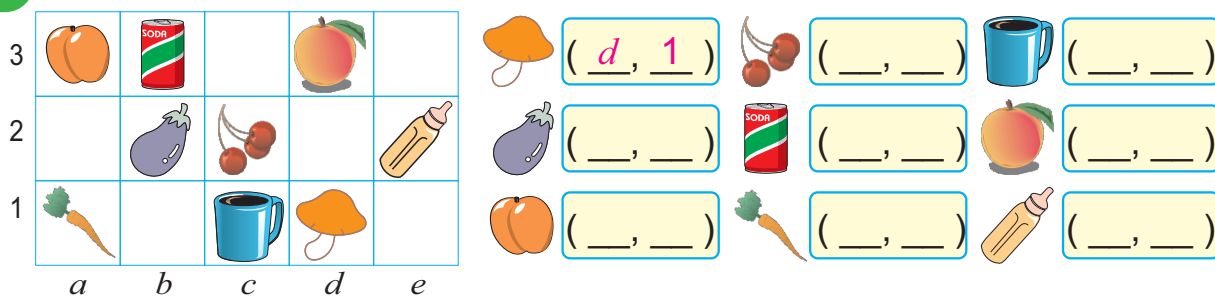
 H(__, __), I(__, __), J(__, __), K(__, __), L(__, __).

3

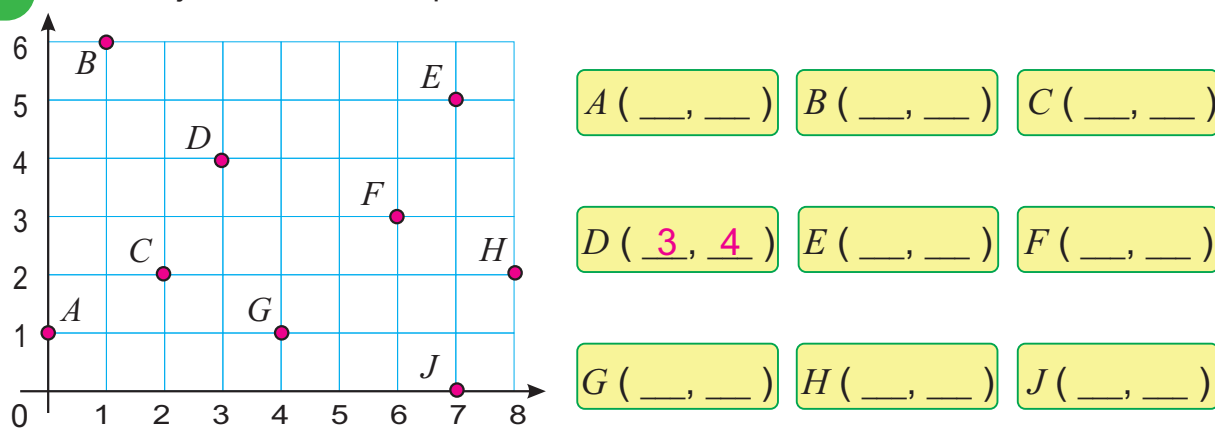

1 Përcaktoni pozitën e objekteve në rrjetin koordinativ:

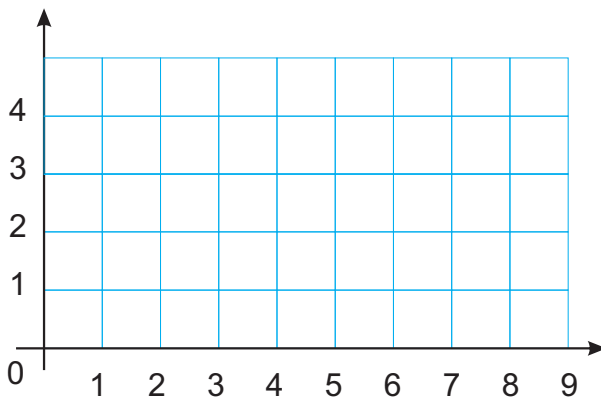
2 Përcaktojmë koordinatat e pikave.

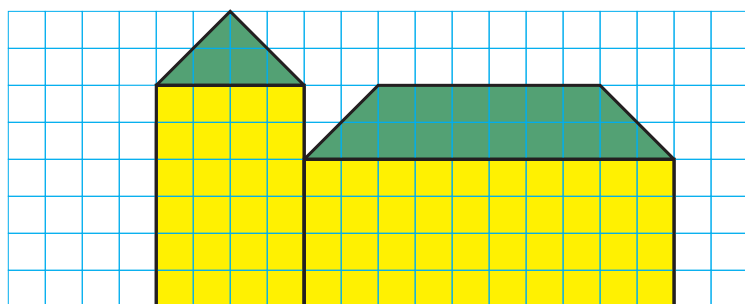
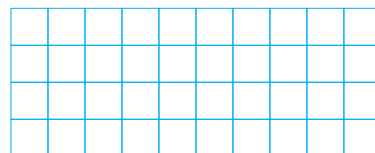
3 Përcaktojmë pozitën e pikave në rrjetin koordinativ:

P (1, 3) Q (2, 1) R (8, 4)

S (7, 1) T (6, 3) N (5, 0)

4 Kopjojmë figurën.

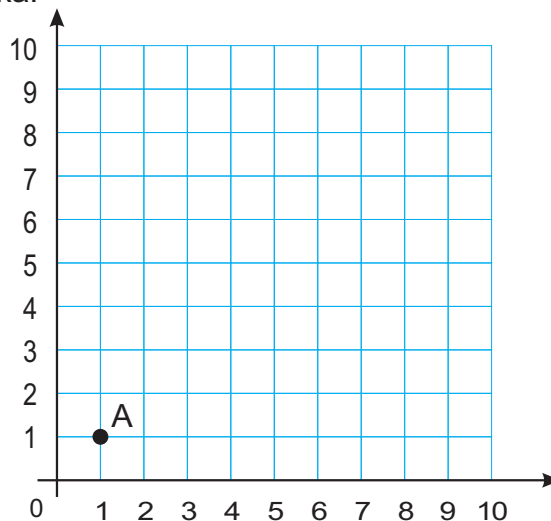

T'i paraqesim në rrjetin koordinativ këto pika:

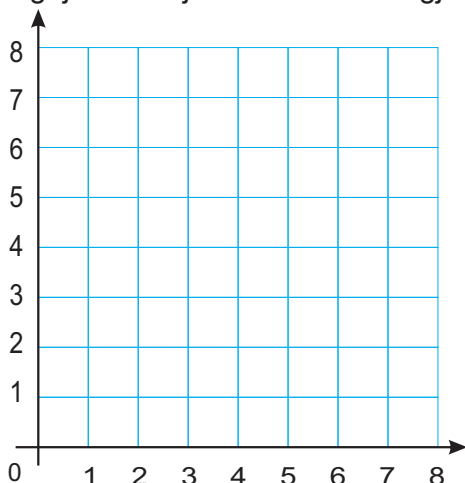
1

$A(1, 1)$	$F(8, 9)$
$B(9, 1)$	$G(2, 9)$
$C(7, 3)$	$H(3, 7)$
$D(8, 6)$	$I(2, 6)$
$E(6, 7)$	$J(3, 3)$

Tregojmë në rrjetin kordinativ të gjitha pikat, shuma e koordinatave të të cilave është 8.

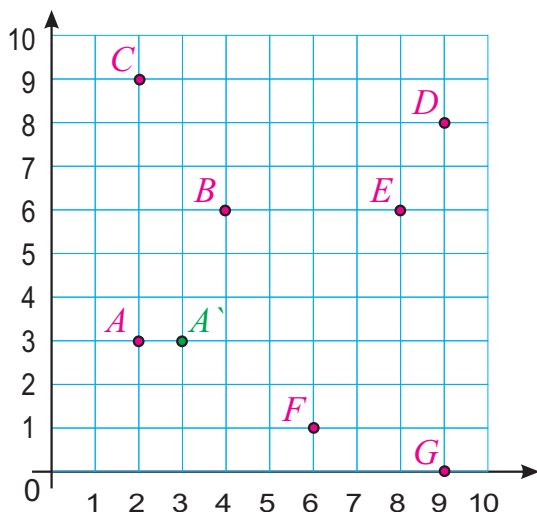
2

$A(5, 3)$	$B(7, 1)$	$C(_, _)$
$D(_, _)$	$E(_, _)$	$F(_, _)$
$G(_, _)$	$H(_, _)$	$I(_, _)$

Shënojmë koordinatat e pikave të dhëna. Në rrjetin koordinativ i shënojmë pastaj pikat që merren nga pikat e dhëna, kur kordinatës së parë të tyre i shtojmë numrin 1.

3

$A(2, 3)$	$A'(3, 3)$
$B(_, _)$	$B'(_, _)$
$C(_, _)$	$C'(_, _)$
$D(_, _)$	$D'(_, _)$
$E(_, _)$	$E'(_, _)$
$F(_, _)$	$F'(_, _)$
$G(_, _)$	$G'(_, _)$

MËSOJMË

3. ZHVENDOSJA PARALELE (TRANSLACIONI)

1

Shikojmë trekëndëshat ABC dhe $A'B'C'$. Trekëndëshi $A'B'C'$ është marrë nga trekëndëshi ABC kur atë e zhvendosim djathtas, paralel me shigjetën e dhënë dhe në largësi sa është gjatësia e shigjetës.

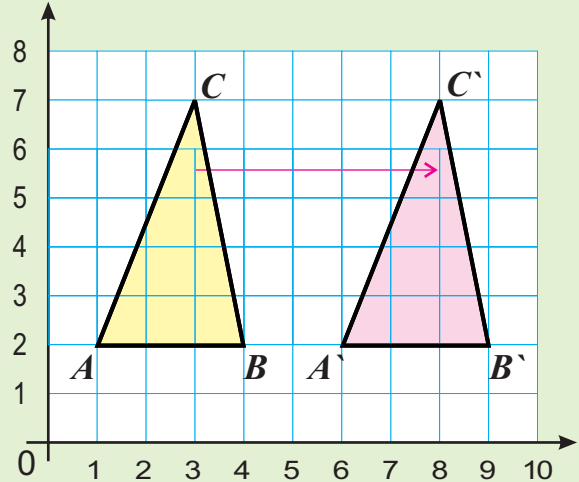
Koordinatat e kulmeve të trekëndëshit ABC janë:

$A(_, _), B(_, _), C(_, _)$.

Koordinatat e kulmeve të trekëndëshit $A'B'C'$ janë:

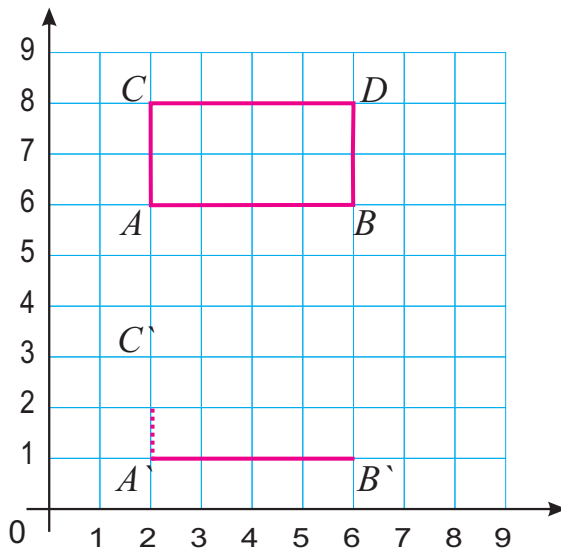
$A'(_, _), B'(_, _), C'(_, _)$.

Trekëndëshi ABC është zhvendosur paralelisht në trekëndëshin $A'B'C'$.

2

Shkruajmë koordinatat e kulmeve të figurës së dhënë. E zhvendosim atë paralelisht në drejtim vertikal për 5 katrorë dhe pastaj shkruajmë koordinatat e kulmeve të figurës së fituar.

$A(\underline{2}, \underline{6})$ $B(_, _)$

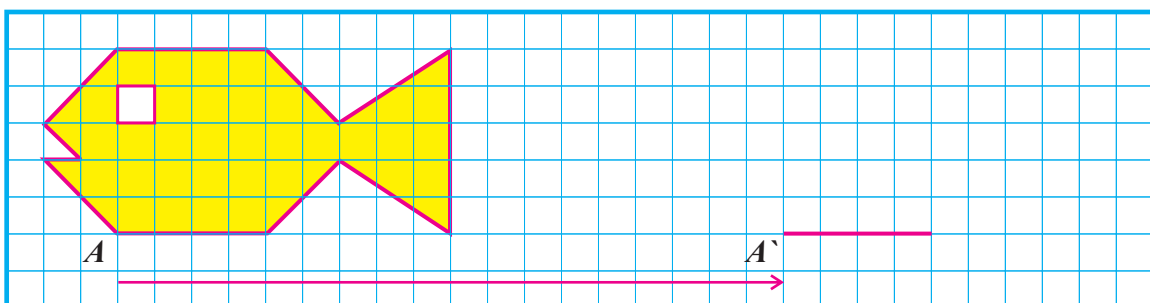
$C(_, _)$ $D(_, _)$

$A'(\underline{2}, \underline{1})$ $B'(_, _)$

$C'(_, _)$ $D'(_, _)$

3

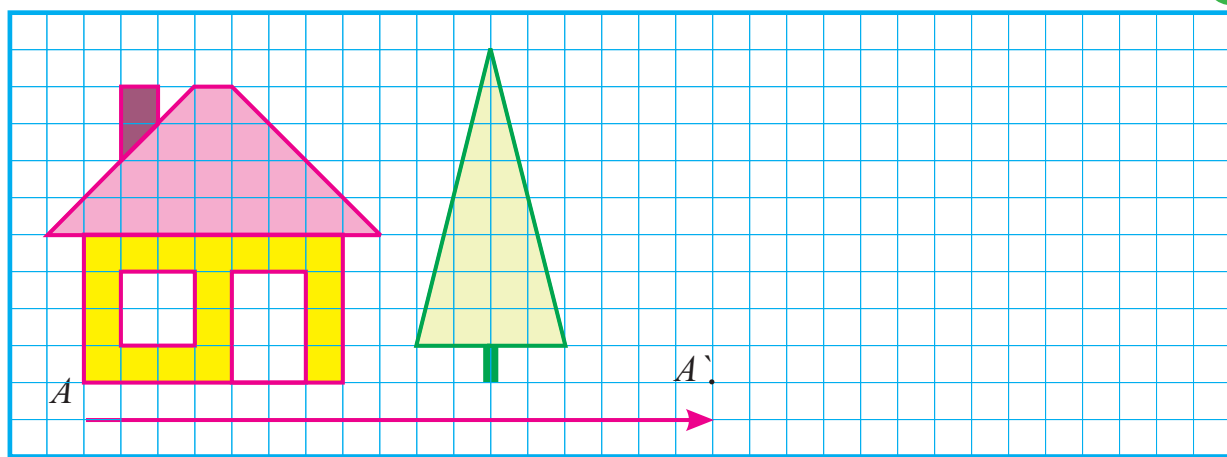
Të zhvendosim figurën sipas shigjetës së dhënë:

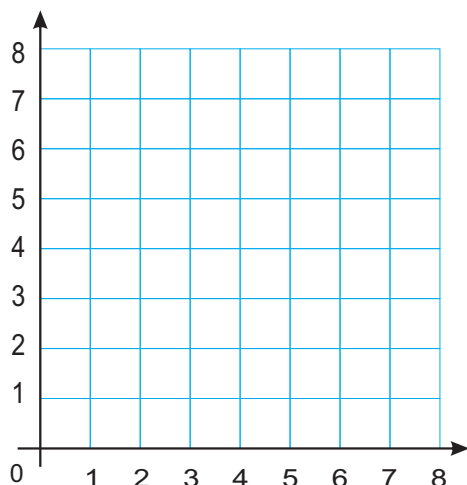
E zhvendosim paralelisht figurën dhe pastaj ngjyrosim atë.

1

Tregojmë në rrjetin koordinativ të gjitha pikat, shuma e koordinatave të të cilave është 7.

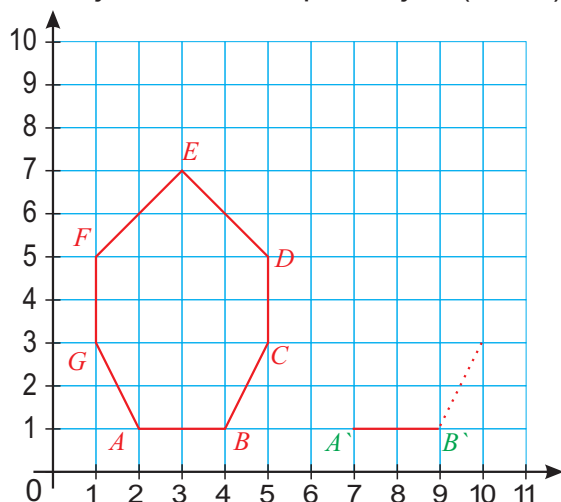
2

$A(3, 4)$ $B(1, 6)$ $C(_, _)$
 $D(_, _)$ $E(_, _)$ $F(_, _)$
 $G(_, _)$ $H(_, _)$ $I(_, _)$

Shkruajmë koordinatat e kulmeve të figurës së dhënë. Zhvendosim atë paralelisht në drejtim horizontal për 5 njësi (kator). Shkruajmë pastaj koordinatat e figurës.

3

$A(2, 1)$ $A'(7, 1)$
 $B(_, _)$ $B'(_, _)$
 $C(_, _)$ $C'(_, _)$
 $D(_, _)$ $D'(_, _)$
 $E(_, _)$ $E'(_, _)$
 $F(_, _)$ $F'(_, _)$
 $G(_, _)$ $G'(_, _)$

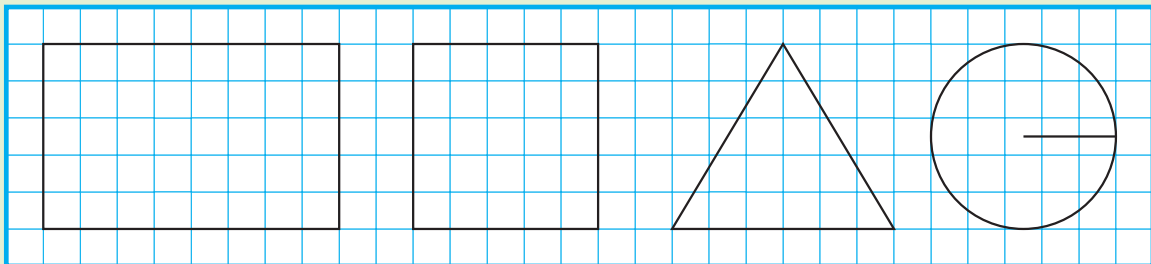

1

Në vizatim janë dhënë disa figura gjeometrike.

- Në një fletë me rrjet koordinativ vizatojmë figurat e njëjta.
- Figurat e vizatuara në fletë i presim me gërsër.
- Çdo figurë të vizatuar e mbulojmë figurat gjegjëse në libër ?

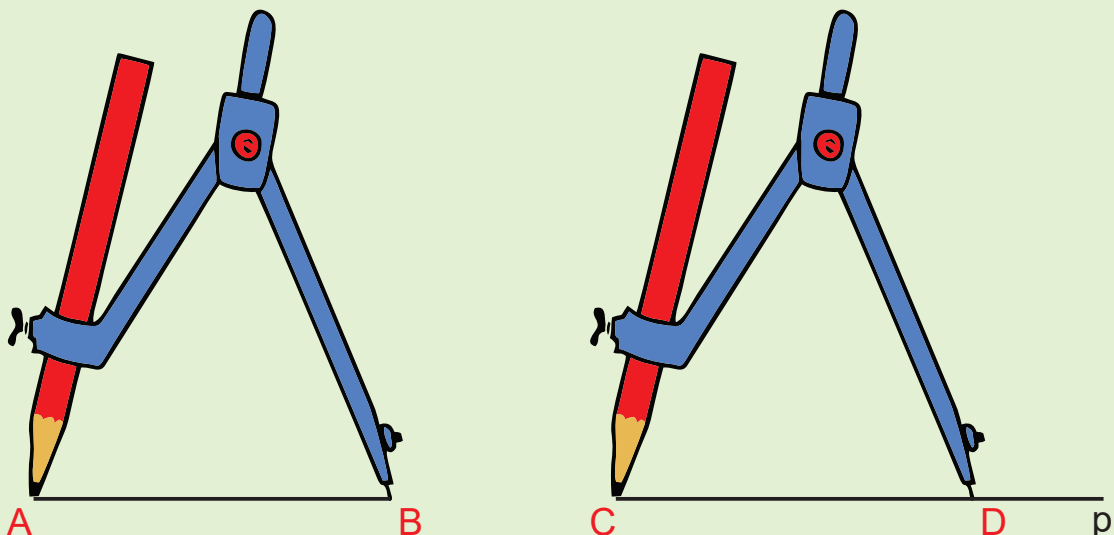
Nëse është e vërtet se: DREJTËKËNDËSHI, KATRORI, RRETHI dhe TREKËNDËSHI të prerë në mes veti **PËRPUTHEN** atëhere themi:

- Drejtëkëndëshat janë **KONGRUENT**
- Katrorët janë **KONGRUENT**
- Trekëndëshat janë **KONGRUENT**
- Rrathët janë **KONGRUENT**

Për dy figura themi se janë **KONGRUENT** nëse ato përputhen në mes veti

2

Segmenti **CD** është fituar gjatë bartjes së segmentit **AB** në drejtëzën p.

Segmenti **AB** është **KONGRUENT** me segmentit **CD** dhe shkruajmë:

$$AB \cong CD$$

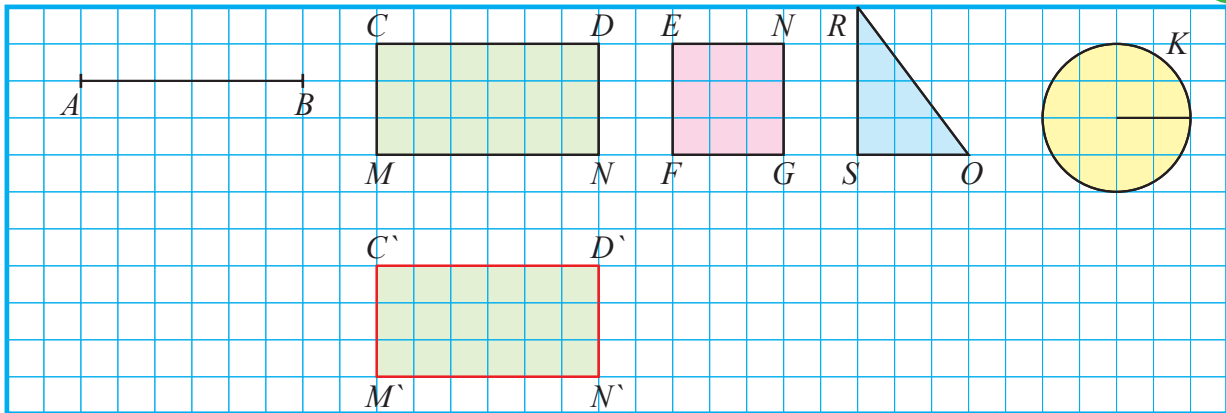
Shenja për **KONGRUENCËN** e figurave është $\cong$

Çdo figurë gjeometrike e viztojmë figurën kongruente.

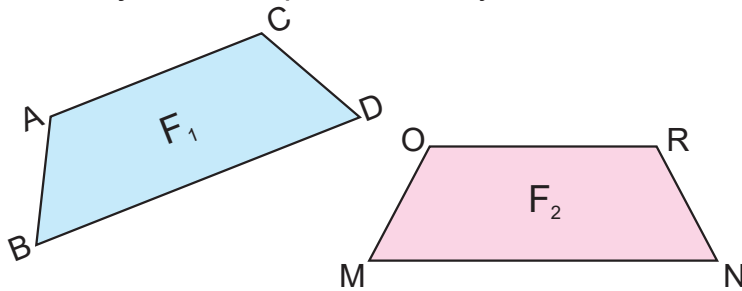
1

$AB \cong \underline{\hspace{1cm}}$ $MNCD \cong M'N'C'D'$ $FGEN \cong \underline{\hspace{1cm}}$ $SOR \cong \underline{\hspace{1cm}}$ $K \cong \underline{\hspace{1cm}}$

Le të jenë dhënë dy figura kongruente F_1 dhe F_2 .
Shënojmë kulmet përkatëse të tyre.

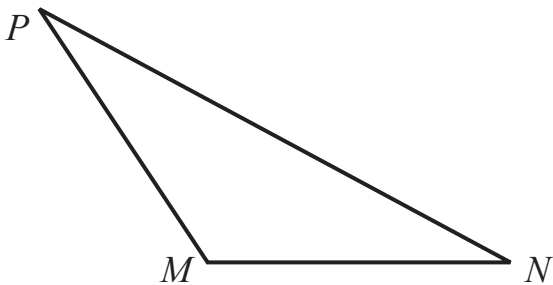
2

Pika A i përgjigjet pikës O

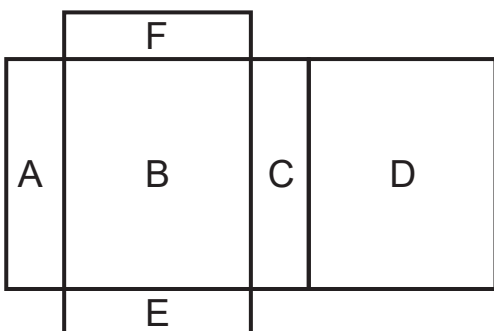
Vizatoni trekëndëshin një ABC kongruent me trekëndëshin MNP .

3

Në rrjetin (modelin) e kuboidit përcaktoni faqet që janë të përputhshme (kongruente).

4

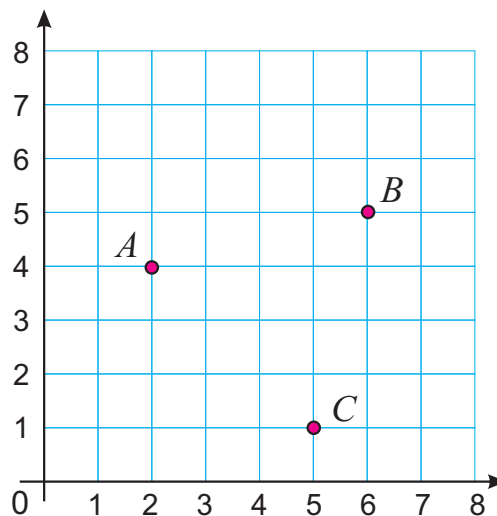
Faqja B është kongruente me faqen D

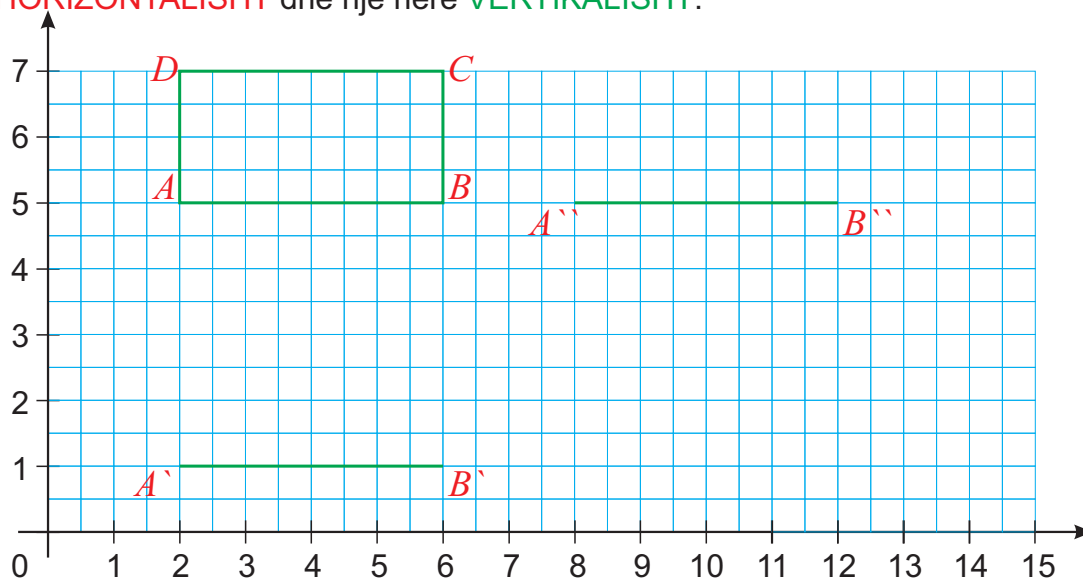

1 Cila është përgjigja e saktë:

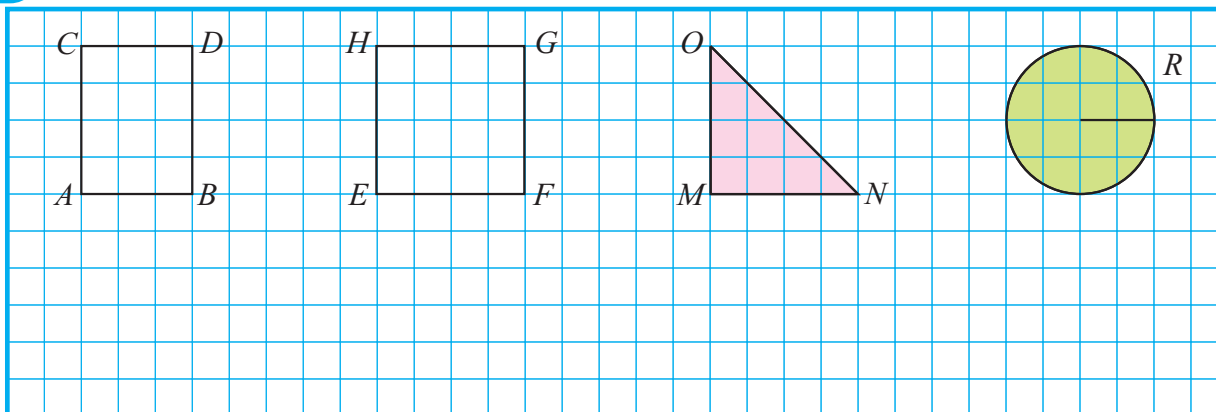
- a) Pozicioni i pikës A në rrjetin koordinativ është
(4, 3); (5, 6); (2, 4); (3, 2);
- b) Pozicioni i pikës B në rrjetin koordinativ është
(2, 3); (6, 5); (3, 4); (4, 2);
- c) Pozicioni i pikës C në rrjetin koordinativ është
(3, 2); (5, 1); (3, 3); (4, 3);

2 Vizatojmë një drejtkëndësh në rrjetin koordinativ dhe e zhvendosim një herë **HORIZONTALISHT** dhe një herë **VERTIKALISHT**.

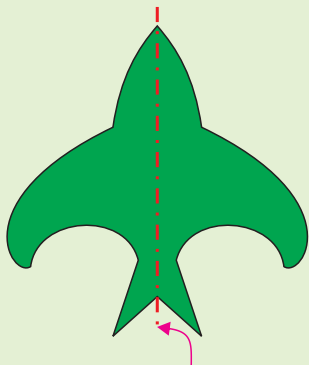

3 Çdo figura gjeometrike e viztojmë figurën kongruente.

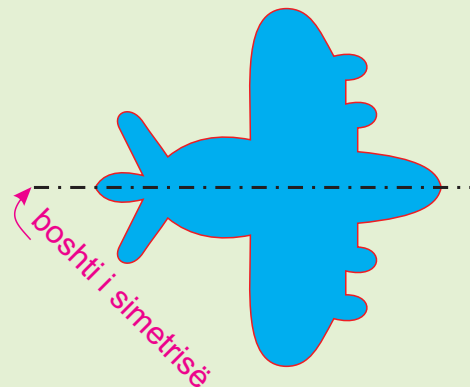

1

boshti i simetrisë

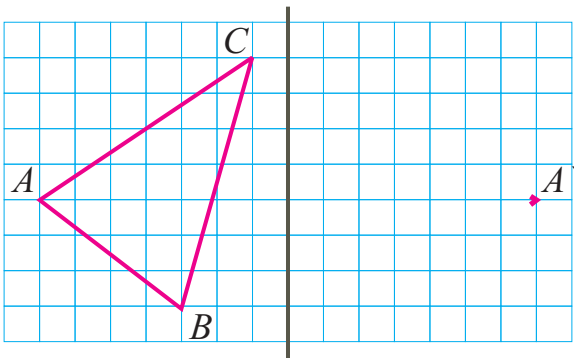
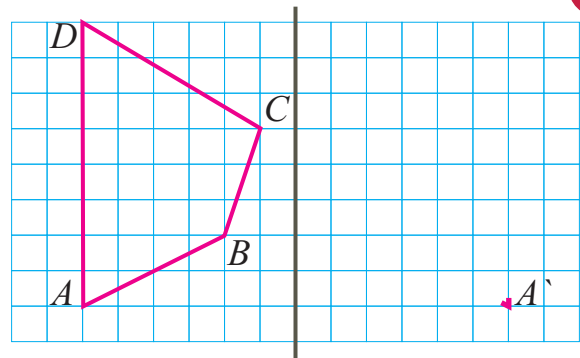
boshti i simetrisë

Vija që ndan figurën në dy pjesë të njëjta quhet **bosht simetrie**.

Figurat simetrike kanë të njëjtën formë dhe të njëjtën madhësi, por ndryshojnë vetëm për nga pozita.

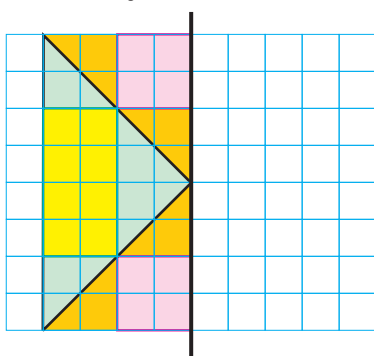
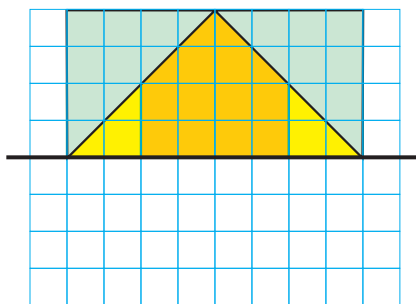
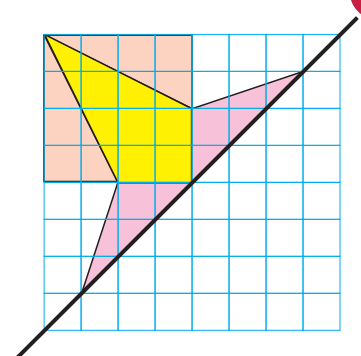
2

Vizatojmë figurën simetrike me figurën e dhënë ndaj drejtëzës së dhënë:

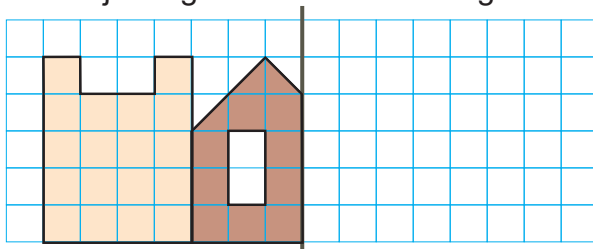
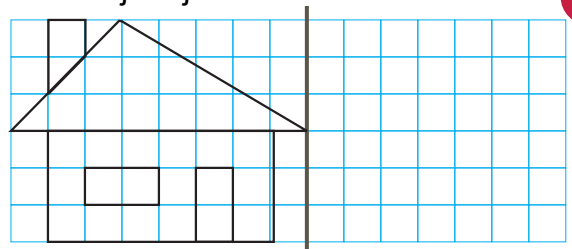
3

Plotësojmë vizatimin me pjesën simetrike ndaj drejtëzës.

4

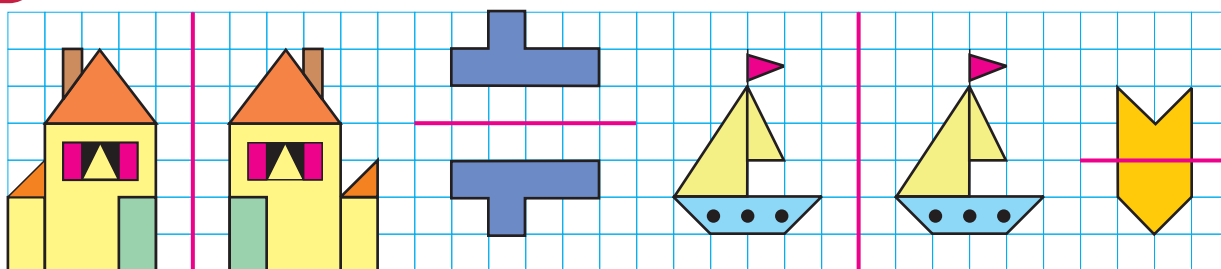
Vizatojmë figurën simetrike me figurën e dhënë ndaj drejtëzës së dhënë:

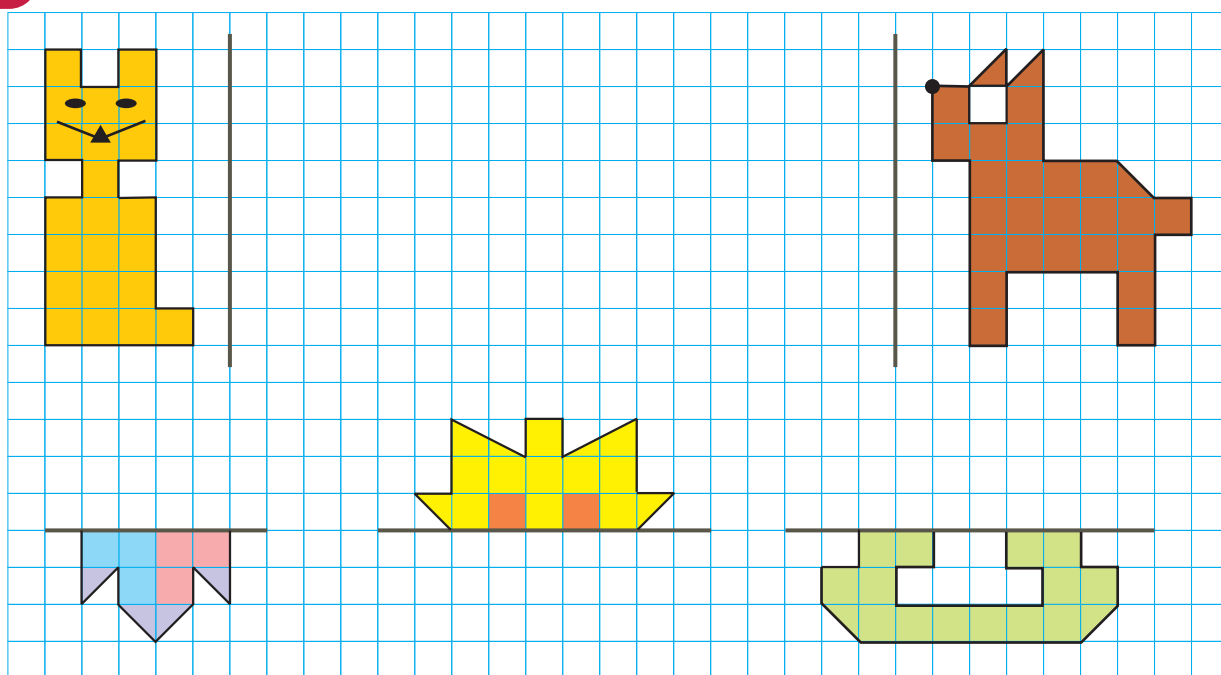

MËSOJMË

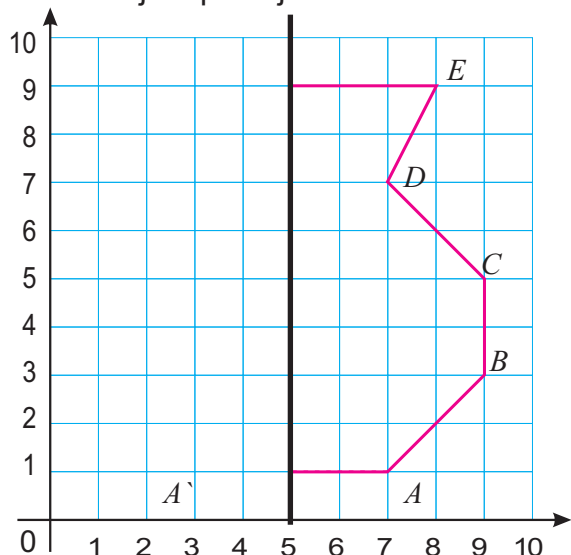
5 Të përcaktojmë se cilat nga figurat e dhëna është simetrike ndaj drejtëzës së dhënë?

6 Vizatojmë dhe ngjyrosim figurën simetrike me figurën e dhënë ndaj drejtëzës së dhënë:

7 Të vizatojmë figurën simetrike me figurën e dhënë ndaj drejtëzës së dhënë. Përcaktojmë pastaj koordinatat e kulmeve të figurave.

$A (\underline{7}, \underline{1})$

$B (\underline{\quad}, \underline{\quad})$

$C (\underline{\quad}, \underline{\quad})$

$D (\underline{\quad}, \underline{\quad})$

$E (\underline{8}, \underline{9})$

$A' (\underline{3}, \underline{1})$

$B' (\underline{\quad}, \underline{\quad})$

$C' (\underline{\quad}, \underline{\quad})$

$D' (\underline{\quad}, \underline{\quad})$

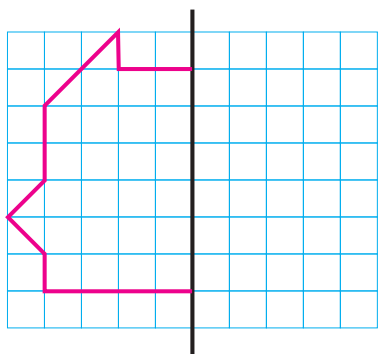
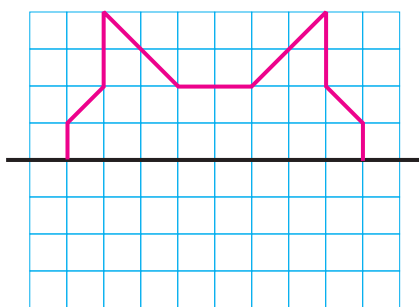
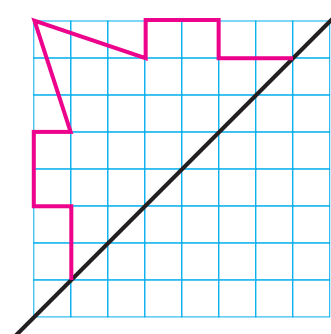
$E' (\underline{2}, \underline{9})$

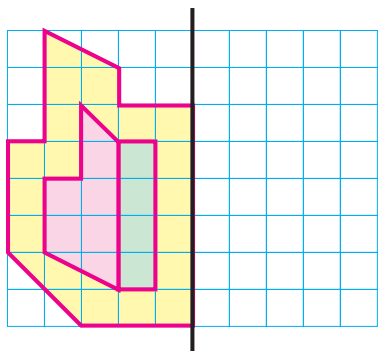
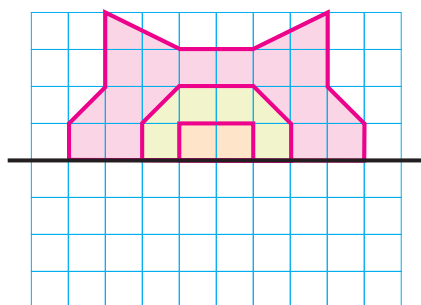
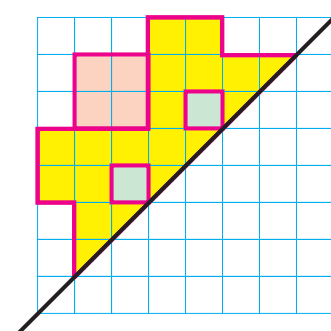
Plotësojmë vizatimin në mënyrë që figura e fituar të jetë simetrike ndaj drejtëzës së dhënë:

1

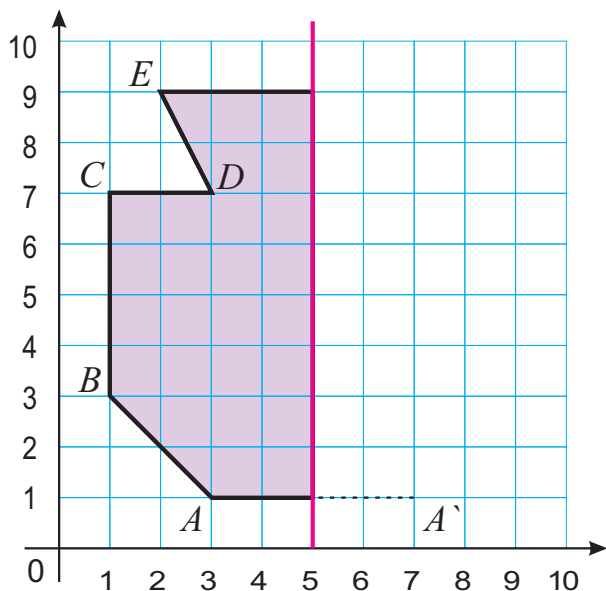
Vizatojmë figurën simetrike me figurën e dhënë në lidhje me drejtëzën e dhënë:

2

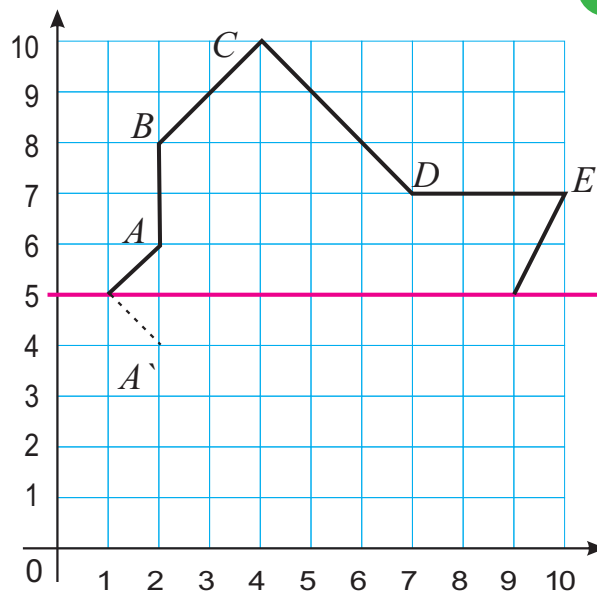

Vizatojmë dhe ngjyrosim figurën simetrike me figurën e dhënë në lidhje me drejtëzën e dhënë:

3

$A(3, 1)$	$A'(_, _)$
$B(_, _)$	$B'(_, _)$
$C(_, _)$	$C'(_, _)$
$D(_, _)$	$D'(_, _)$
$E(2, 9)$	$E'(8, 9)$

$A(_, _)$	$A'(_, _)$
$B(_, _)$	$B'(_, _)$
$C(_, _)$	$C'(_, _)$
$D(_, _)$	$D'(_, _)$
$E(_, _)$	$E'(_, _)$

VLERËSOJMË

VLERËSOJMË TË KUPTUARIT

1

$$\begin{array}{r} 44 \cdot 4 \\ 176 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 257 \cdot 2 \\ \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 75 \cdot 3 \\ \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 244 \cdot 3 \\ \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 97 \cdot 5 \\ \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 126 \cdot 5 \\ \square \end{array}$$

225

176

514

485

732

630

2

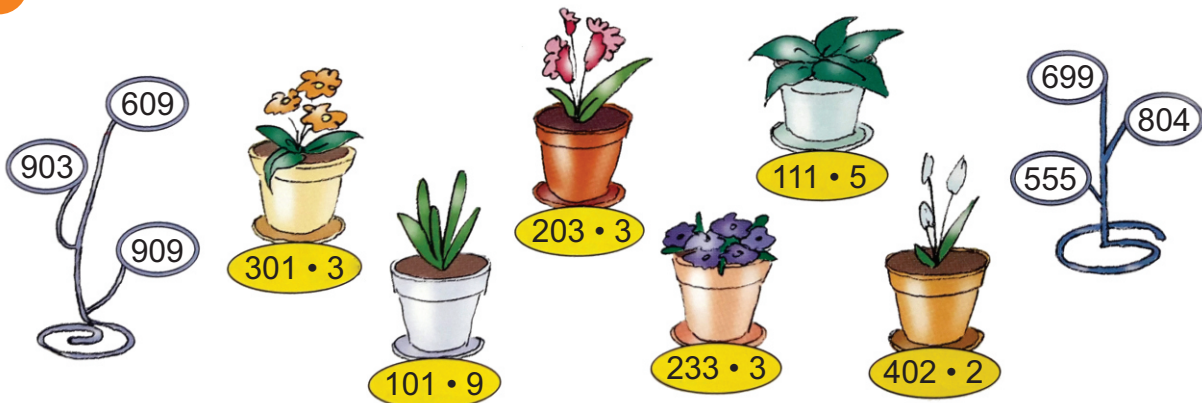
Shumën e numrave 297 dhe 179 e rrisim 2 herë (përdori kllapat).

3

Në një shitore 1 kg sheqer kushton 68 cent. Zonja Drita bleu 3 kg sheqer dhe shitësit ia dha 3 euro. Sa cent ia ktheu shitësi zonjës Drita?

4

Njehsojmë dhe rezultatet i bashkojmë:

5

Duke shumëzuar plotësojmë fushat me numrat e duhur.

$$\begin{array}{r} \square \square 3 \cdot 2 \\ 84 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \square \square \cdot 3 \\ \square 72 \end{array}$$

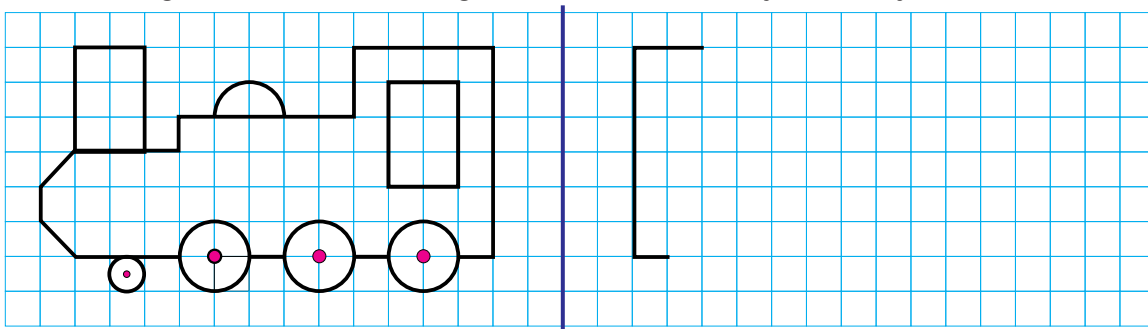
$$\begin{array}{r} \square \square 5 \cdot 4 \\ 88 \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square 36 \cdot 6 \\ 8 \square \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \square 7 \cdot 3 \\ \square 5 \square \end{array}$$

6

Vizatoni figurën simetrike me figurën e dhënë në lidhje me drejtëzën e dhënë:

Të gjejmë herësin e numrave 936 dhe 3.

Q	Dh	Nj		Q	Dh	Nj
9	3	6	: 3 =	3	1	2
- 9						
0	3					
-	3					
	0	6				
-		6				
		0				

Prova:

$$\begin{array}{r} 312 \cdot 3 \\ \hline 936 \end{array}$$

Pjesëtojmë qindëshet
 $9 \text{ Q.} : 3 = 3$, $3 \text{ Q.} \cdot 3 = 9 \text{ Q.}$
 $9 \text{ Q.} - 9 \text{ Q.} = 0 \text{ Q.}$
 Lëshojmë (zbresim) 3 Dh

Pjesëtojmë dhjetëshet
 $3 \text{ Dh.} : 3 = 1 \text{ Dh.}$, $1 \text{ Dh.} \cdot 3 = 3 \text{ Dh.}$
 $3 \text{ Dh.} - 3 \text{ Dh.} = 0 \text{ Dh.}$
 Lëshojmë (zbresim) 6 Nj

Pjesëtojmë njëshet
 $6 \text{ Nj.} : 3 = 2 \text{ Nj.}$, $2 \text{ Nj.} \cdot 3 = 6$
 $6 \text{ Nj.} - 6 \text{ Nj.} = 0 \text{ Nj.}$

1

Të gjejmë herësin dhe të bëjmë provën:

Q	Dh	Nj		Q	Dh	Nj
8	4	8	: 4 =	2	1	2
-						
-						
-						
-						

Prova:

$$\begin{array}{r} \square \cdot 4 \\ \hline \square \end{array}$$

Q	Dh	Nj		Q	Dh	Nj
4	6	8	: 2 =			
-						
-						
-						
-						

Prova:

$$\begin{array}{r} \square \cdot 2 \\ \hline \square \end{array}$$

Q	Dh	Nj		Q	Dh	Nj
9	6	3	: 3 =			
-						
-						
-						
-						

Prova:

$$\begin{array}{r} \square \cdot 3 \\ \hline \square \end{array}$$

2

Pjesëtojmë edhe në këtë mënyrë:

$$\begin{array}{r} 484 : 4 = \square \square \square \\ \hline \begin{array}{r} \leftarrow 4 \\ 8 \\ \leftarrow 4 \\ 4 \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 663 : 3 = \square \square \square \\ \hline \begin{array}{r} \leftarrow 3 \\ 6 \\ \leftarrow 3 \\ 6 \\ \leftarrow 3 \\ 3 \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 462 : 2 = \square \square \square \\ \hline \begin{array}{r} \leftarrow 2 \\ 4 \\ \leftarrow 2 \\ 6 \\ \leftarrow 2 \\ 2 \end{array} \end{array}$$

3

Njehsojmë:

$$468 : 2 = \square$$

$$488 : 4 = \square$$

$$699 : 3 = \square$$

$$824 : 2 = \square$$

$$280 : 2 = \square$$

$$555 : 5 = \square$$

$$666 : 6 = \square$$

$$480 : 4 = \square$$

4

MËSOJMË

2. PJESËTIMI I NUMRAVE ME SHKRIM (ME ZBËRTHIM TË QINDËSHES)

1

Tetë thas peshojnë 968 kg. Sa është masa e një thesi nëse secili thes e ka masën e barabart.

Një thes ka masën: $968 : \square = \square$

Në këtë rast duhet të gjejmë herësin e numrave 968 dhe 8

Q	Dh	Nj		Q	Dh	Nj
9	6	8	: 8 =	1	2	1
- 8						
1	6					
- 1	6					
	0	8				
		8				
		0				

Prova: $121 \cdot 8 = 968$

Pjesëtojmë qindëshet
 $9 \text{ Q.} : 8 = 1 \text{ Q.}$, shkruajmë 1
 në vend të qindësheve
 $1 \text{ Q.} \cdot 8 = 8 \text{ Q.}$, $9 \text{ Q.} - 8 \text{ Q.} = 1 \text{ Q.}$,
 $1 \text{ Q.} = 10 \text{ Dh.}$ 6 Dh. i shtojmë
 10 Dh. atëherë kemi 16 Dh.

Pjesëtojmë dhjetëshet
 $16 \text{ Dh.} : 8 = 2 \text{ Dh.}$, shkruajmë 2
 në vend të dhjetësheve
 $2 \text{ Dh.} \cdot 8 = 16 \text{ Dh.}$
 $16 \text{ Dh.} - 16 \text{ Dh.} = 0 \text{ Dh.}$
 Lëshojmë (zbresim) 8

Pjesëtojmë njëshet
 $8 \text{ Nj.} : 8 = 1 \text{ Nj.}$, shkruajmë 1
 në vend të njësheve
 $1 \text{ Nj.} \cdot 8 = 8 \text{ Nj.}$
 $8 \text{ Nj.} - 8 \text{ Nj.} = 0 \text{ Nj.}$

2

Të njehsojmë herësin:

$$524 : 4 = 131$$

5	2	4
- 4		
1	2	
- 1	2	
	4	
	- 4	
		0

Prova: $131 \cdot 4 = 524$

$$542 : 2 = \square$$

5	4	2
- 4		
-		

Prova: $\square \cdot 2 = \square$

$$426 : 3 = \square$$

4	2	6
- 3		
-		

Prova: $\square \cdot 3 = \square$

3

Të njehsojmë herësin:

$$486 : 3 = 162$$

4	8	6
- 3		
1	8	
- 1	8	
	6	
- 6		
		0

$$789 : 3 = 263$$

$$964 : 4 = \square$$

$$850 : 5 = \square$$

$$786 : 6 = \square$$

$$847 : 7 = \square$$

$$917 : 7 = \square$$

$$728 : 8 = \square$$

$$968 : 8 = \square$$

1

Të njehsojmë herësin e numrave 483 dhe 3.

Q	Dh	Nj	:	Q	Dh	Nj
4	8	3	:	3	=	1
-	3					
	1	8				
-	1	8				
		0				
-		3				
		0				

Prova:

$$\begin{array}{r} 161 \cdot 3 \\ \hline 483 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 483 : 3 = 161 \\ - 3 \\ \hline 18 \\ - 18 \\ \hline 3 \\ - 3 \\ \hline 0 \end{array}$$

Pas pjesëtimit të qindësheve mbetet një qindëshe të cilën e zbërthejmë në dhjetëshe dhe vazhdojmë pjesëtimin.

2

Të njehsojmë herësin:

$$462 : 3 = 154$$

$$\begin{array}{r} - 3 \\ \hline 16 \\ - 15 \\ \hline 012 \\ - 12 \\ \hline 00 \end{array}$$

Prova:

$$\begin{array}{r} \cdot 3 \\ \hline \end{array}$$

$$780 : 4 = \square$$

$$\begin{array}{r} - \\ \hline \\ - \\ \hline \\ - \\ \hline \end{array}$$

Prova:

$$\begin{array}{r} \cdot 4 \\ \hline \end{array}$$

$$936 : 6 = \square$$

$$\begin{array}{r} - \\ \hline \\ - \\ \hline \\ - \\ \hline \end{array}$$

Prova:

$$\begin{array}{r} \cdot 6 \\ \hline \end{array}$$

3

Plotësojmë:

Character 1: $: 8$ grid: $\begin{array}{|c|c|} \hline 800 & 100 \\ \hline 808 & 101 \\ \hline 880 & 110 \\ \hline \end{array}$

Character 2: $: 7$ grid: $\begin{array}{|c|c|} \hline 77 & \\ \hline 777 & \\ \hline 707 & \\ \hline \end{array}$

Character 3: $: 2$ grid: $\begin{array}{|c|c|} \hline 402 & \\ \hline 42 & \\ \hline 420 & \\ \hline \end{array}$

Character 4: $: 3$ grid: $\begin{array}{|c|c|} \hline 33 & \\ \hline 693 & \\ \hline 906 & \\ \hline \end{array}$

Character 5: $: 4$ grid: $\begin{array}{|c|c|} \hline 484 & \\ \hline 440 & \\ \hline 840 & \\ \hline \end{array}$

4

Të njehsojmë:

$$864 \xrightarrow{:6} \square \xrightarrow{:2} \square \xrightarrow{:6} \square \xrightarrow{:2} \square \xrightarrow{:6} \square \xrightarrow{:2} \square \xrightarrow{:6} \square \xrightarrow{:2} 1$$

MËSOJMË

3. PJESËTIMI I NUMRAVE ME SHKRIM (ME ZBËRTHIM TË DHJETËSHEVE)

1

Xha Tomori në 6 rreshte i ka mbjellë 678 tulipana. Sa tulipana janë në një rresht.

Në një rresht janë: $678 : \underline{\quad} = \underline{\quad}$

Q	Dh	Nj		Q	Dh	Nj
6	7	8	: 6 =	1	1	3
- 6						
0	7					
-	6					
	1	8				
-	1	8				
		0				

Prova:

$$113 \cdot 6$$

Në një rresht janë: $\underline{\quad}$ tulipana.

Pjesëtojmë qindëshet

$$6 \text{ Q.} : 6 = 1 \text{ Q.}, 1 \text{ Q.} \cdot 6 = 6 \text{ Q.}$$

$$6 \text{ Q.} - 6 \text{ Q.} = 0 \text{ Q.}$$

Zbresim 7 Dh.

Pjesëtojmë dhjetëshet

$$7 \text{ Dh.} : 6 = 1 \text{ Dh.}, 1 \text{ Dh.} \cdot 6 = 6 \text{ Dh.}$$

$$7 \text{ Dh.} - 6 \text{ Dh.} = 1 \text{ Dh.}$$

Zbresim 8 Nj.

Pjesëtojmë njëshet

$$18 \text{ Nj.} : 6 = 3 \text{ Nj.}, 3 \text{ Nj.} \cdot 6 = 18 \text{ Nj.}$$

$$18 \text{ Nj.} - 18 \text{ Nj.} = 0 \text{ Nj.}$$

2

Njehsojmë herësin dhe bëjmë proën:

7	8	4	: 4 =			

Prova:

6	7	2	: 6 =			

Prova:

3

Të njehsojmë vlerën e shprehjes:

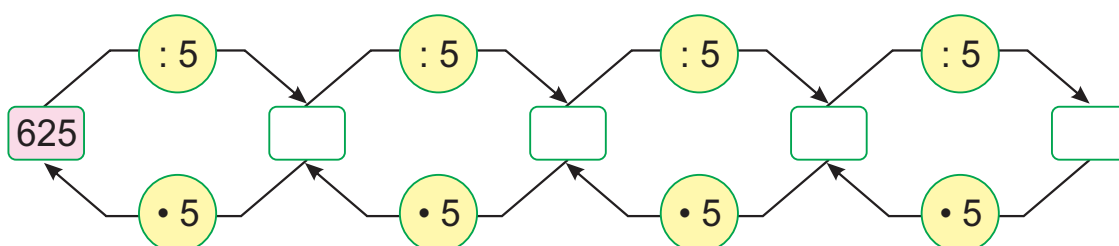
$$925 - 645 : 3 = 925 - 215 = \underline{\quad}$$

$$628 + 984 : 4 = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$695 - 684 : 6 = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

4

Duke njehsuar plotësojmë:

1

Gjejmë të gjashtë pjesë të numrit 828.

E gjashta pjesë e numrit 828 është:

$$828 : \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

Q	Dh	Nj		Q	Dh	Nj
8	2	8	: 6 =	1	3	8
- 6	↓					
2	2					
- 1	8					
	4	8				
-	4	8				
		0				

Prova:

$$\underline{138} \cdot 6$$

Pjesëtojmë qindëshet

$$8 \text{ Q.} : 6 = 1 \text{ Q.}, 1 \text{ Q.} \cdot 6 = 6 \text{ Q.}$$

$$8 \text{ Q.} - 6 \text{ Q.} = 2 \text{ Q.}$$

Zbresim 2 Dh.

Pjesëtojmë dhjetëshet

$$22 \text{ Dh.} : 6 = 3 \text{ Dh.}, 3 \text{ Dh.} \cdot 6 = 18 \text{ Dh.}$$

$$22 \text{ Dh.} - 18 \text{ Dh.} = 4 \text{ Dh.}$$

Zbresim 8 Nj.

Pjesëtojmë njëshet

$$48 \text{ Nj.} : 6 = 8 \text{ Nj.}, 8 \text{ Nj.} \cdot 6 = 48 \text{ Nj.}$$

$$48 \text{ Nj.} - 48 \text{ Nj.} = 0 \text{ Nj.}$$

2

Të njehsojmë herësin e numrave 852 dhe 3.

Q	Dh	Nj		Q	Dh	Nj
8	5	2	: 3 =	2	8	4
- 6	↓					
2	5					
- 2	4					
	1	2				
-	1	2				
		0				

Prova:

$$\underline{284} \cdot 3$$

$$\begin{array}{r} 852 : 3 = 284 \\ - 6 \\ \hline 25 \\ - 24 \\ \hline 12 \\ - 12 \\ \hline 0 \end{array}$$

Pas pjesëtimit të qindësheve mbeten 2 qindëshe të cilat i zbërthejmë në dhjetëshe.

Gjatë pjesëtimit të dhjetësheve na mbetet 1 dhjetëshe, të cilën e zbërthejmë në njëshe.

3

Njehsojmë dhe bashkojmë zgjidhjet.

504	: 6	63
	: 4	87
	: 8	126
		84

904	: 8	
	: 4	
	: 2	

226
452
113
342

804	: 6	201
	: 4	108
	: 2	134
		402

4

Nga prodhimi i numrave 226 dhe 4 zbriteni herësin e numrave 357 dhe 3.

$$\text{Njehsojmë: } 226 \cdot 4 - 357 : 3 = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

USHTROJMË

SHUMËZIMI DHE PJESËTIMI ME SHKRIM

PJESËTIMI I NUMRAVE ME ZBËRTHIM TË QINDËSHES DHE DHJETËSHES

1

Të njehsojmë herësin e numrave 942 dhe 3.

Q	Dh	Nj	:	Q	Dh	Nj
9	4	2	:	3	1	4
- 9						
0	4					
-		3				
	1	2				
-		1				
		0				

Prova:

3	1	4	•	3

$$\begin{array}{r} 942 : 3 = 314 \\ - 9 \\ \hline 4 \\ - 3 \\ \hline 12 \\ - 12 \\ \hline 0 \end{array}$$

Pas pjesëtimit të dhjetësheve mbetet një dhjetëshe, të cilën e zbërthejmë në njëshe dhe vazhdojmë pjesëtimin

2

Të njehsojmë herësin:

$$\begin{array}{r} 376 : 4 = 94 \\ - 36 \\ \hline 016 \\ - 16 \\ \hline 00 \end{array}$$

Prova:

	•	4

$$\begin{array}{r} 752 : 8 = \square \\ - \square \\ \hline \square \\ - \square \\ \hline \square \end{array}$$

Prova:

	•	8

$$\begin{array}{r} 546 : 6 = \square \\ - \square \\ \hline \square \\ - \square \\ \hline \square \end{array}$$

Prova:

	•	6

3

Të njehsojmë herësin:

$$\begin{array}{r} 924 : 7 = 132 \\ - 7 \\ \hline 22 \\ - 21 \\ \hline 14 \\ - 14 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 579 : 3 = \square \\ 498 : 3 = \square \\ 775 : 5 = \square \\ 976 : 8 = \square \\ 875 : 7 = \square \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 952 : 8 = \square \\ 845 : 5 = \square \\ 992 : 4 = \square \\ 758 : 2 = \square \\ 928 : 8 = \square \end{array}$$

4

Njehsojmë herësin dhe zgjidhjet i ngjyrosim.

$$760 : 8 =$$

$$455 : 5 =$$

$$392 : 4 =$$

$$440 : 5 =$$

$$504 : 7 =$$

$$688 : 8 =$$

$$369 : 9 =$$

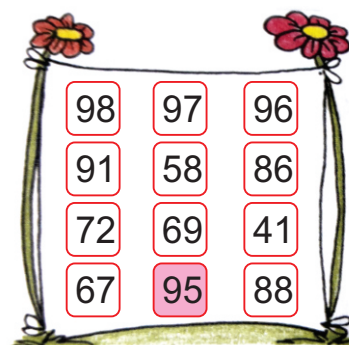
$$348 : 6 =$$

$$864 : 9 =$$

$$469 : 7 =$$

$$291 : 3 =$$

$$414 : 6 =$$

$$\begin{array}{r} 216 : 4 = 54 \\ - 20 \\ \hline 16 \\ - 16 \\ \hline 0 \end{array}$$

$245 : 7 = \boxed{35}$

$348 : 6 = \boxed{}$

$567 : 9 = \boxed{}$

$294 : 7 = \boxed{}$

$846 : 9 = \boxed{}$

$423 : 9 = \boxed{}$

$384 : 6 = \boxed{}$

$225 : 5 = \boxed{}$

5

Duke zbatuar vetinë e shpërndarjes, njehsoni vlerën e shprehjes:

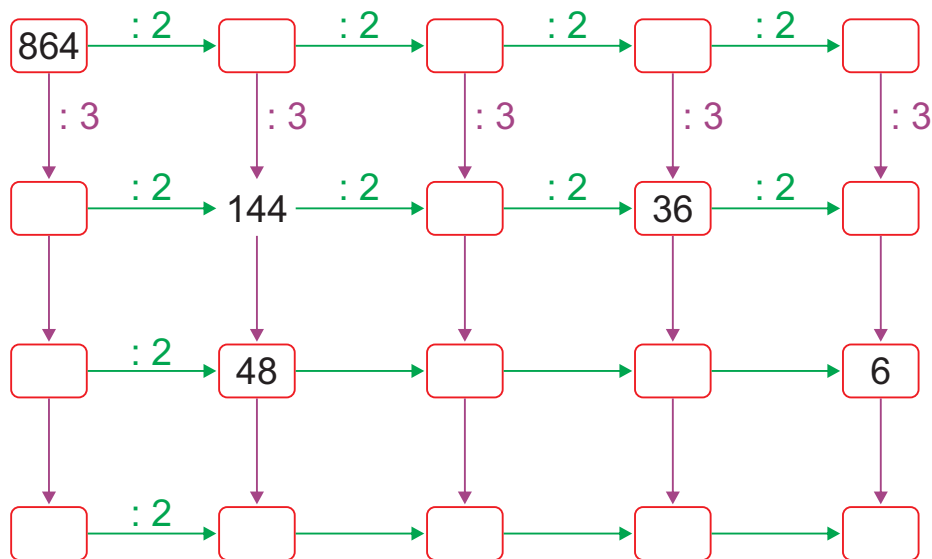
$350 : 5 + 150 : 5 = (\boxed{350} + \boxed{150}) : \boxed{5} = \boxed{500} : \boxed{5} = \boxed{100}$

$180 : 6 + 120 : 6 = (\boxed{} + \boxed{}) : \boxed{} = \boxed{} : \boxed{} = \boxed{}$

$360 : 9 + 90 : 9 = (\boxed{} + \boxed{}) : \boxed{} = \boxed{} : \boxed{} = \boxed{}$

6

Duke njehsuar plotësojmë:

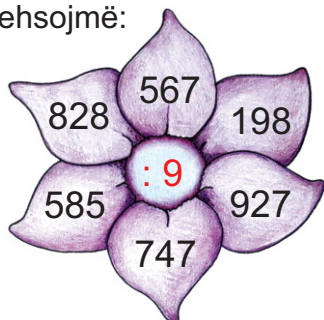
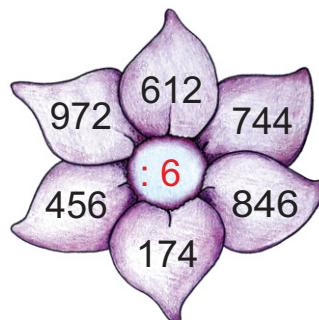
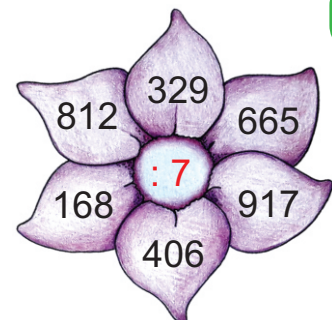
7

Nga prodhimi i numrave 226 dhe 4 zbriteni herësin e numrave 357 dhe 3.

Njeshojmë: $226 \cdot 4 - 357 : 3 = \boxed{} - \boxed{} = \boxed{}$

8

Njeshojmë:

9

MËSOJMË

1

Të njehsojmë herësin e numrave 757 dhe 8.

Q	Dh	Nj	:	8	=	Q	Dh	Nj
7	5	7	:	8	=	0	9	4
-	0							
-	7	5						
-	7	2						
-	0	3	7					
-		3	2					
			5					

Prova:

$$\begin{array}{r} 94 \cdot 8 \\ \hline 752 \\ + 5 \\ \hline 757 \end{array}$$
Tani kuptova
mbetja është 5

$$\begin{array}{r} 757 : 8 = 094 \\ - 0 \\ \hline 75 \\ - 72 \\ \hline 37 \\ - 32 \\ \hline 5 \end{array}$$

Mbani në mendë: Mbetja është çdo herë më e vogël se pjesëtuesi.

2

Të njehsojmë herësin:

$$\begin{array}{r} 547 : 3 = 182 \\ - 3 \\ \hline 24 \\ - 24 \\ \hline 07 \\ - 6 \\ \hline 1 \end{array}$$

Pjesëtimi i numrit 547 me 3 jep herësin 182 dhe mbetjen 1.

Shkruajmë: $547 : 3 = 182$ dhe mbetja 1

$$547 = 182 \cdot 3 + 1$$

$817 : 2$

$275 : 7$

$367 : 5$

$557 : 9$

$174 : 3$

$582 : 9$

3

Të gjejmë herësin dhe bëjmë provën:

$$\begin{array}{r} 143 : 3 = 47 \\ - 12 \\ \hline 23 \\ - 21 \\ \hline 2 \end{array}$$

Prova: $47 \cdot 3 = \square + 2 = \square$

$583 : 8 = \square$

Prova: $\square \cdot \square + \square = \square$

4

Njehsojmë herësin dhe vijzojmë mbetjet.

$987 : 4 =$

$925 : 7 =$

$796 : 4 =$

$497 : 3 =$

$683 : 5 =$

$845 : 6 =$

$713 : 3 =$

$875 : 5 =$

$397 : 2 =$

$973 : 8 =$

Gjejmë herësin dhe mbetjen e numrave 765 dhe 6.

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline 7 & 6 & 5 \\ \hline \end{array} : 6 = \begin{array}{|c|c|c|} \hline 1 & 2 & 7 \\ \hline \end{array}$$

Prova:

$$\begin{array}{r} 127 \cdot 6 \\ \hline 762 \end{array}$$

$$762 + 3 = 765$$

1

Në një klasë janë 30 nxënës. Mësuesi dëshiron t'i formojë 4 grupe me numër të njëjtë të nxënësve. Nga sa nxënës duhet të jenë në secilin grup?

Njehsojmë: $30 : 4 = 7$ dhe mbetja është 2.

Pra, në secilin grup janë nga 7 nxënës, dhe 2 nxënës mbetin pa u përfshirë në grupe

2

Njehsojmë herësin dhe mbetjen:

$$15 : 4 = \boxed{} \text{ dhe mbetja } \boxed{}$$

$$24 : 5 = \boxed{} \text{ dhe mbetja } \boxed{}$$

$$99 : 8 = \boxed{} \text{ dhe mbetja } \boxed{}$$

$$43 : 7 = \boxed{} \text{ dhe mbetja } \boxed{}$$

3

Njehsojmë herësin dhe mbetjen. E rrisim pastaj të pjesëtueshmin në mënyrë që gjatë pjesëtimit mbetja të jetë 0.

$$379 : 8 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ mbetja } \boxed{}$$

$$(379 + \boxed{5}) : 8 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$907 : 7 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ mbetja } \boxed{}$$

$$(907 + \boxed{}) : 7 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$953 : 4 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ mbetja } \boxed{}$$

$$(953 + \boxed{}) : 4 = \underline{\hspace{2cm}}$$

4

Duke pjesëtuar dhe shumëzuar plotësojmë fushat e zbrazëta me numrat e duhur.

$$78 \cdot 9 \rightarrow \boxed{} : 6 \rightarrow \boxed{} \cdot 5 \rightarrow \boxed{} : 3 \rightarrow \boxed{}$$

$$963 : 3 \rightarrow \boxed{} : 3 \rightarrow \boxed{} \cdot 8 \rightarrow \boxed{} : 4 \rightarrow \boxed{}$$

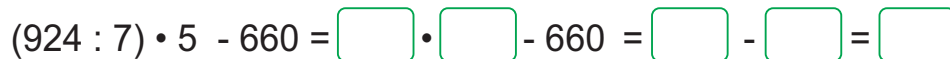
$$56 \cdot 7 \rightarrow \boxed{} \cdot 2 \rightarrow \boxed{} : 4 \rightarrow \boxed{} : 8 \rightarrow \boxed{} \bigcirc$$

$$987 : 7 \rightarrow \boxed{} : 3 \rightarrow \boxed{} \cdot 6 \rightarrow \boxed{} : 5 \rightarrow \boxed{} \bigcirc$$

5

1

2

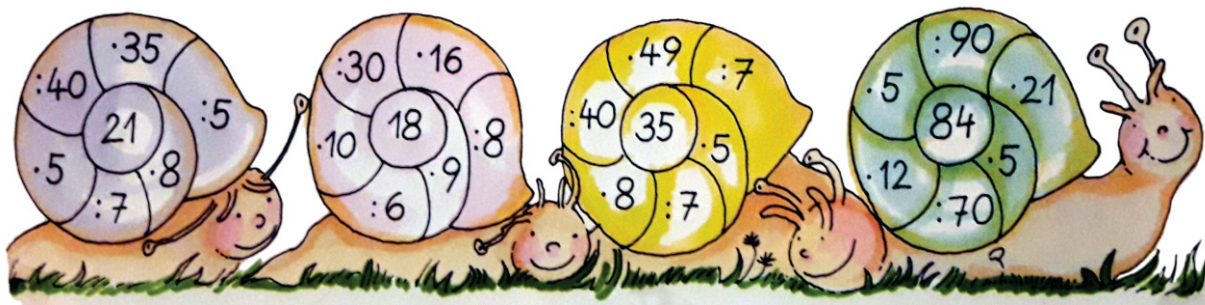
Për dhjetë orë treni kalon: • 10 = kilometra.

3

$$(847 : 7 + 807) : 4$$

[illegible]

4

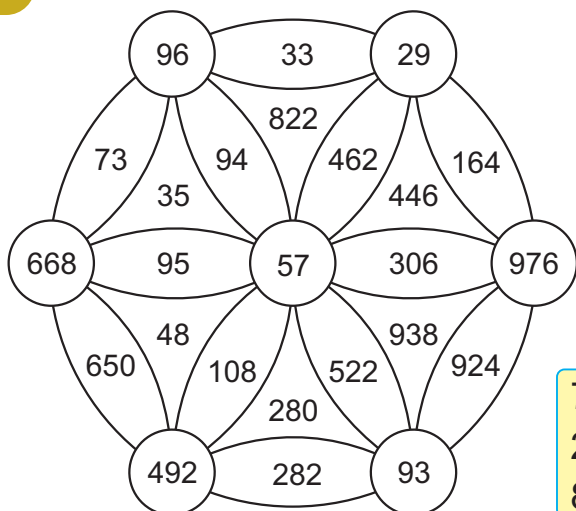

$$105 : 5 = 21$$

ZBATIMI I SHUMËZIMIT DHE PJESËTIMIT NË PROBLEME

1 Njehsojmë dhe ngjyrosim:

$326 + 496$

$$812 - 366$$

$134 \cdot 7$

35 • 8

$$288 : 6$$

$245 : 7$

$$274 + 188$$

$$644 - 338$$

58 • 9

18 • 6

$$285 : 3$$

$752 : 8$

$674 + 250$

$$500 - 336$$

47 • 6

$130 \cdot 5$

$657 : 9$

$132 : 4$

Page 10 of 10

$752 + 224$

212 - 119

82 • 6

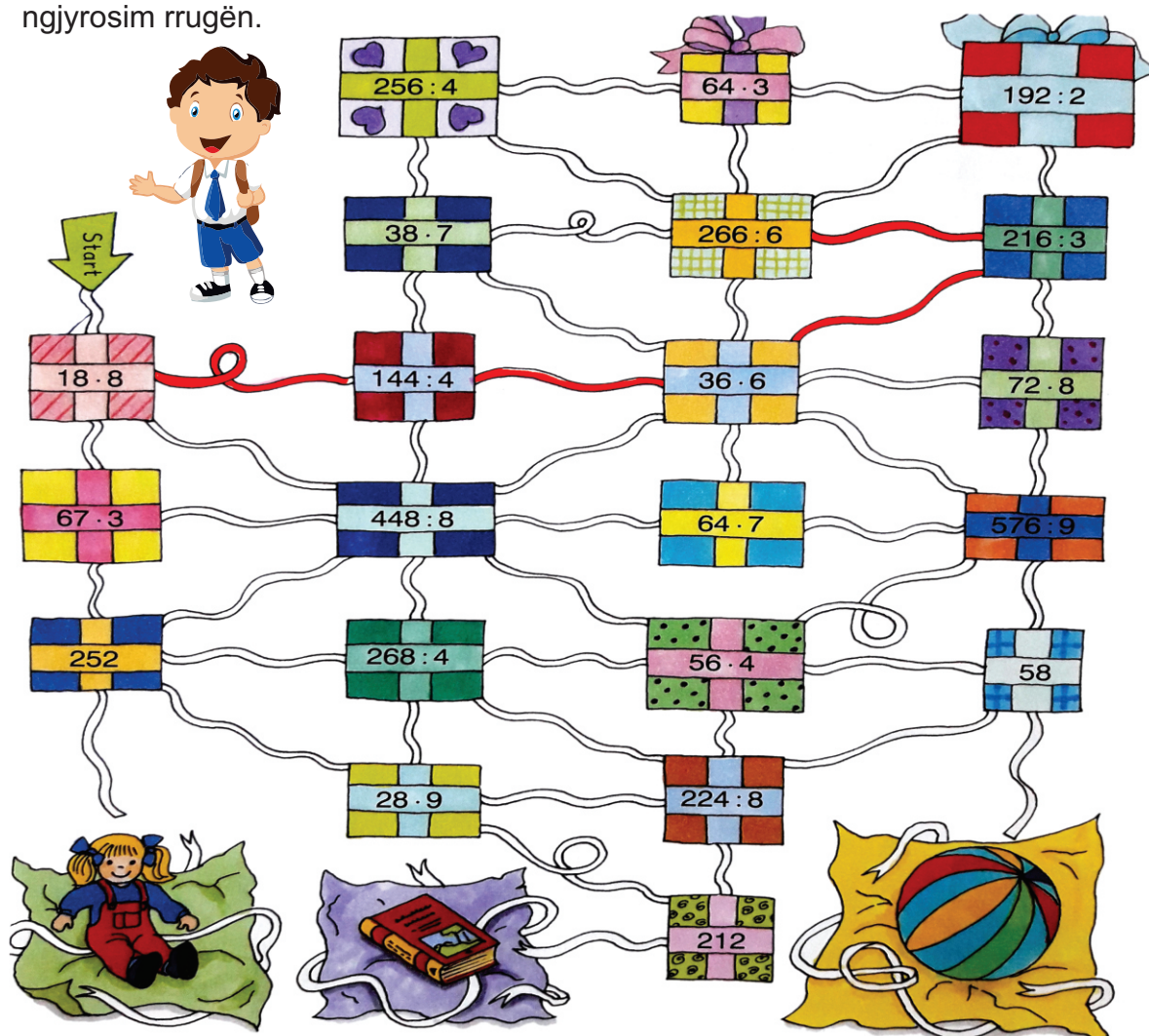
334 • 2

$384 : 4$

513 : 9

203 : 7

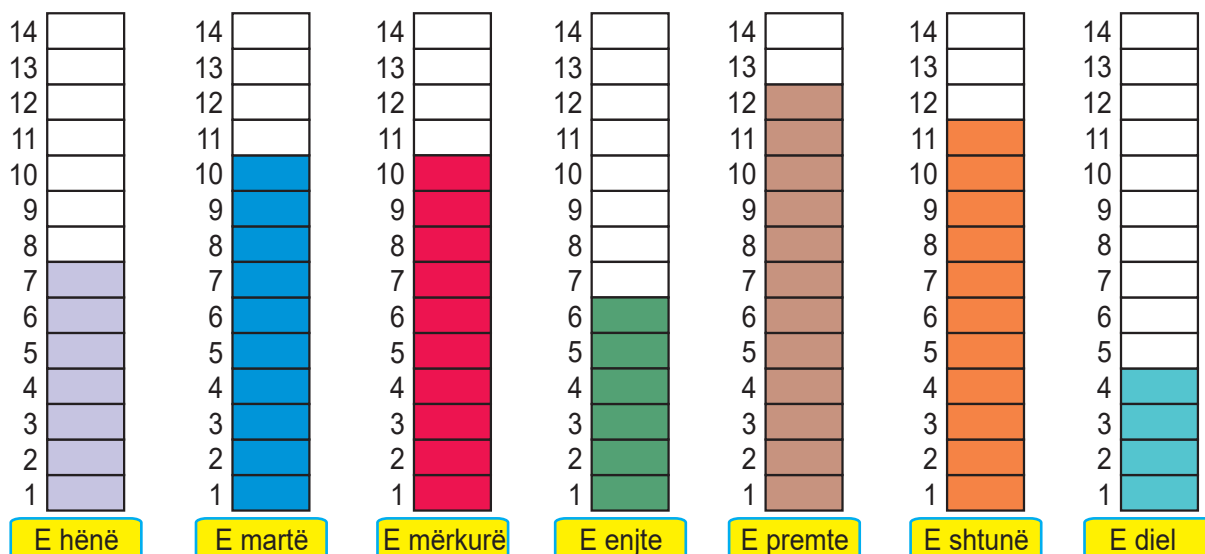
2 Duke njehsuar zbulojmë se çfarë dhurate do të merr Agroni për ditëlindje. Fillojmë në start, rezultati i njërës detyrë është numri i parë i detyrës së ardhëshme, ngjyrosim rrugën.

Dioni ka shënuar çdo ditë gjatë një jave se sa televizorë janë shitur në shitoren e babait të tij. Të dhënat e fituara i ka paraqitur në këtë diagram shtyllor:

1

Duke analizuar diagramin shtyllor, plotësoni tabelën:

Ditët	E hënë	E martë	E mërkurë	E enjte	E premte	E shtunë	E diel
Nr. i TV	7						

Numri i përgjithshëm i televizorëve të servisuar gjatë javës është:

[illegible]

- Ditën _____ numri i televizorëve të shitur ka qenë më i madh.
- Ditën _____ numri i televizorëve të shitur ka qenë më i vogël.
- Ditën _____ numri i televizorëve të shitur ka qenë 8.

Në një shitore sporti ka pasur 650 topa futbollit, 400 palë patika, 350 palë Ndrese sporive, 900 topa për tenis dhe 300 palë ski.

Paraqitni këto të dhëna në formë tabelle dhe diagrami shtyllor.

Artikujt	Topa futblli				
Nr. i artik.	650				

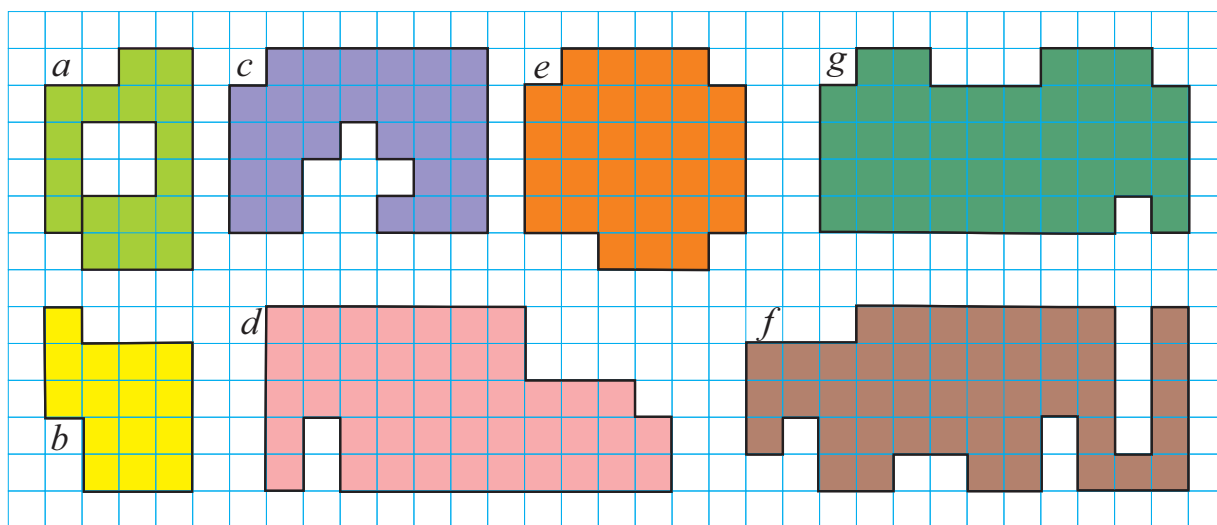
Sport	Number of Items
Topa futboli	100
Patika	100
Ndrese	100
Topa tenisi	100
Ski	100

2

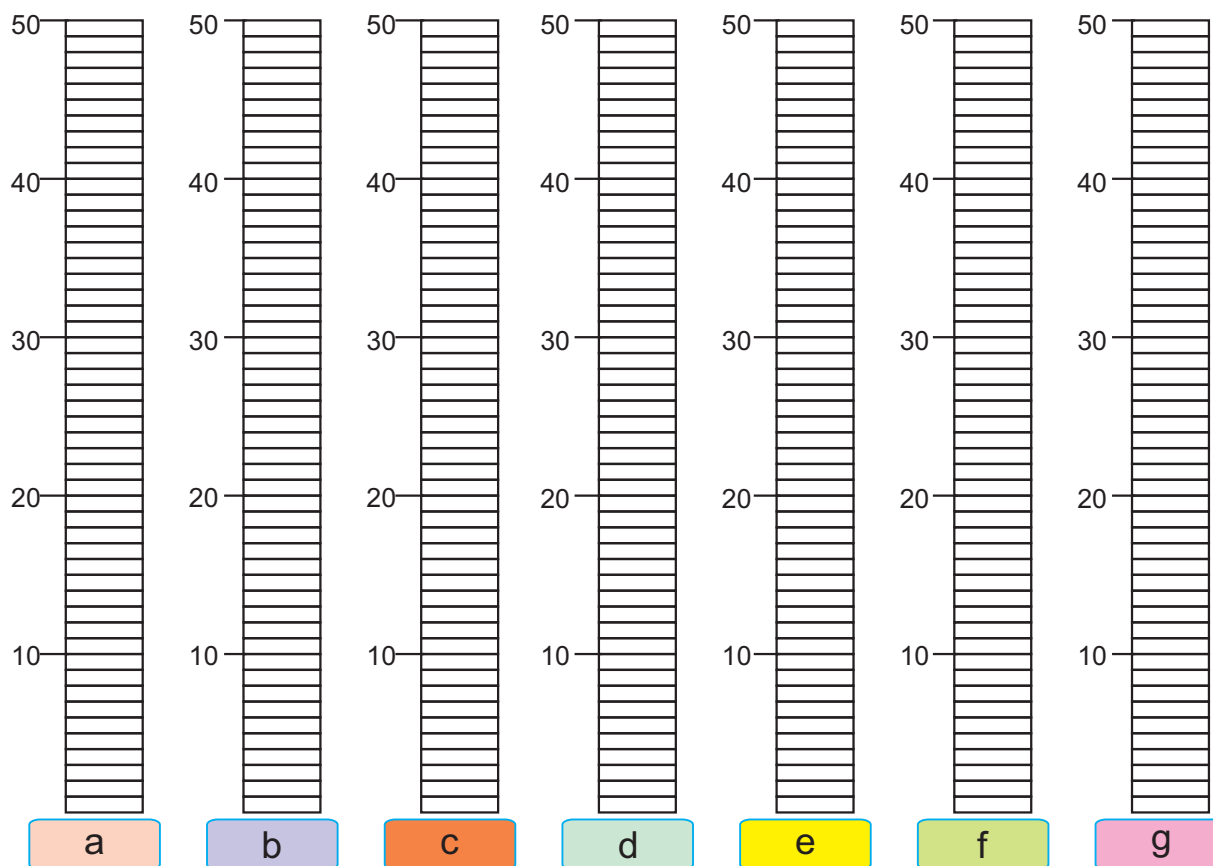
1 Numërojm katrorët e ngjyrosur në figurë:

Të dhënat e fituara paraqitini në tabelë:

Figurat	a	b	c	d	e	f	g
Numri i katrorëve	17						44

Këto të dhëna paraqitini edhe me anën e diagramit shtyllor:

1

Një grup nxënësish të klasës së tretë, 5 ditë me radhë kanë mbledhur të dhëna për numrin e automjeteve, që kanë kaluar pranë shkollës së tyre. Të dhënat e fituara i kanë paraqitur si në tabelën e mëposhtme:

Ditët	E hënë	E martë	E mërkurë	E enjte	E premte
Nr. i automj.	185	230	155	184	195

Nga tabela lexojmë:

- Ditën e _____ kanë kaluar më shumë automjete.
- Ditën e martë dhe të hënë kanë kaluar ____ + ____ = ____ automjete.
- Ditën e martë kanë kaluar ____ automjete më shumë se ditën e enjte.

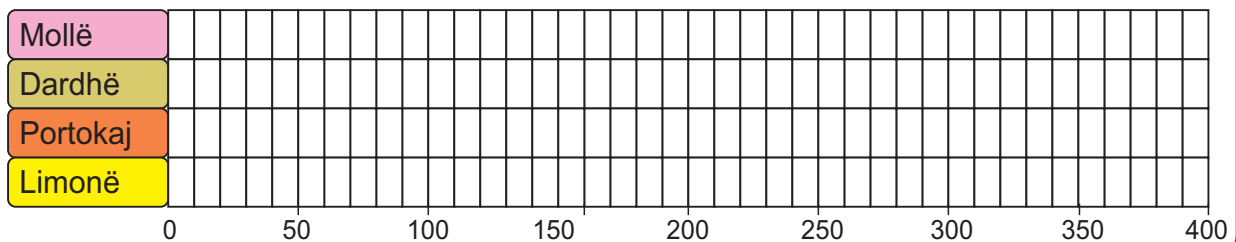
Për 5 ditë kanë kaluar ____ + ____ + ____ + ____ + ____ = ____ automjete.

2

Në një vetëshërbim gjatë një jave janë shitur 230 kilogramë mollë, 180 kilogramë dardhë, 160 kilogramë mandarinë dhe 80 kilogramë limon. Formoni tabelën me të dhënat e shitjes.

Pemët	Mollë	Dardhë	Mandarinë	Limon
Nr. i kilogram.				

Këto të dhëna paraqitini me anën e diagramit:

3

Të dhënat për shitjen e bukës gjatë një jave, shitësi i ka paraqitur me anën e tabelës:

Ditët	E hënë	E martë	E mërkurë	E enjte	E premte	E shtunë	E diel
Nr. i bukëve	145	76	102	190	158	205	73

Nga tabela vërejmë se:

- Më shumë bukë janë shitur ditën e _____.
- Të martën dhe të enjten janë shitur ____ + ____ = ____ bukë.
- Të dielën janë shitur ____ bukë më pak se të mërkurën.
- Gjatë javës janë shitur ____ + ____ + ____ + ____ + ____ + ____ + ____ = ____.

1

Nxënësit e klasave të treta, të katërta dhe ato të pesta kanë mbedhë patate nga pronat e një kooperative. Rezultatet e punës së nxënësve janë paraqitur me anën e diagramit kështu:

		Sasia e patateve të mbledhura të shprehura në kilogram									
Klasa	e tretë										
	e katërt										
	e pestë										

Një thes ka 20 kilogram.

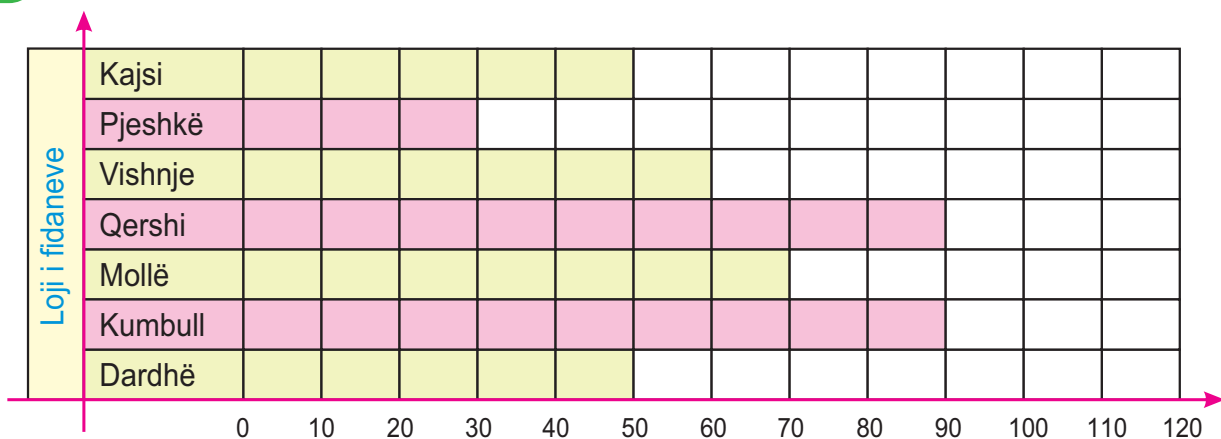
Të dhënat nga diagrami i paraqesim në tabelën e mëposhtme:

Klasat				
Kilogramët				

- Klasa e tretë ka vjelë ____ kilogramë patate.
- Klasa e tretë dhe klasa e katërt kanë vjelë: ____ + ____ = ____ kilogramë patate.
- Klasa e ____ ka vjelë më së shumti patate.
- Klasa e ____ ka vjelë më së paku patate.
- Klasa e ____ ka vjelë ____ kilogramë mollë më shumë se klasa e ____.

2

Në një plantazh pemësh numri i fidaneve sipas llojit është dhënë me diagramin:

Të dhënat nga diagrami i paraqesim në tabelën e mëposhtme:

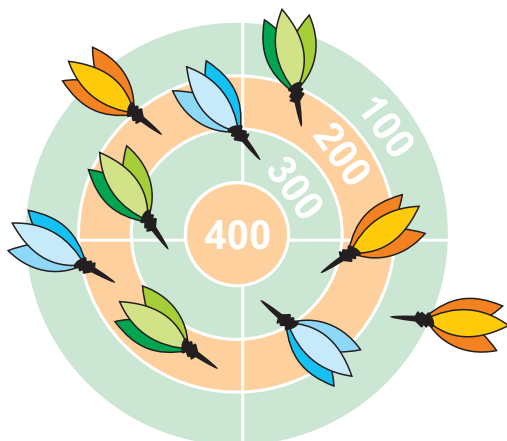
Loji i fidaneve							
Numri i fidaneve							

1

Në një garë në pikado Blerimi, Lumi dhe Arbeni i kanë zënë tre vendet e para. Numri i pikëve të fituara nga ata është dhënë në tabelën e pikados.

Lisi

$$\text{Yellow arrow} + \text{Yellow arrow} + \text{Yellow arrow} = \boxed{}$$

Blerta

$$\text{Green arrow} + \text{Green arrow} + \text{Green arrow} = \boxed{}$$

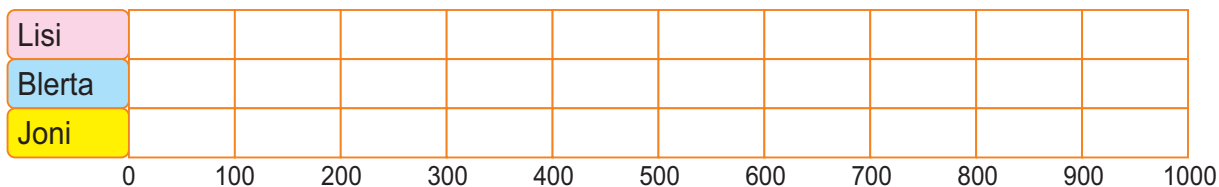
Joni

$$\text{Blue arrow} + \text{Blue arrow} + \text{Blue arrow} = \boxed{}$$

Plotësoni tabelën:

Emri	Lisi	Blerta	Joni
Nr. i pikëve			

Të dhënat e fituara paraqitini në diagram:

Lexojmë:

- Vendin e parë e ka zënë _____ me ____ pikë.
- Vendin e dytë e ka zënë _____ me ____ pikë.
- Vendin e tretë e ka zënë _____ me ____ pikë.

Lumi i munguan ____ pikë për të ndarë vendin e parë me Arbenin.

2

Në një muaj pranvere ka pasur: 7 ditë me shi, 10 ditë me diell, 4 ditë me mjegull dhe 3 ditë me vranësira.

Në fletoren tuaj:

- Formoni tabelën dhe shkruani të dhënat në tabelë.
- Vizatoni diagramin dhe ngjyrosni fushat.

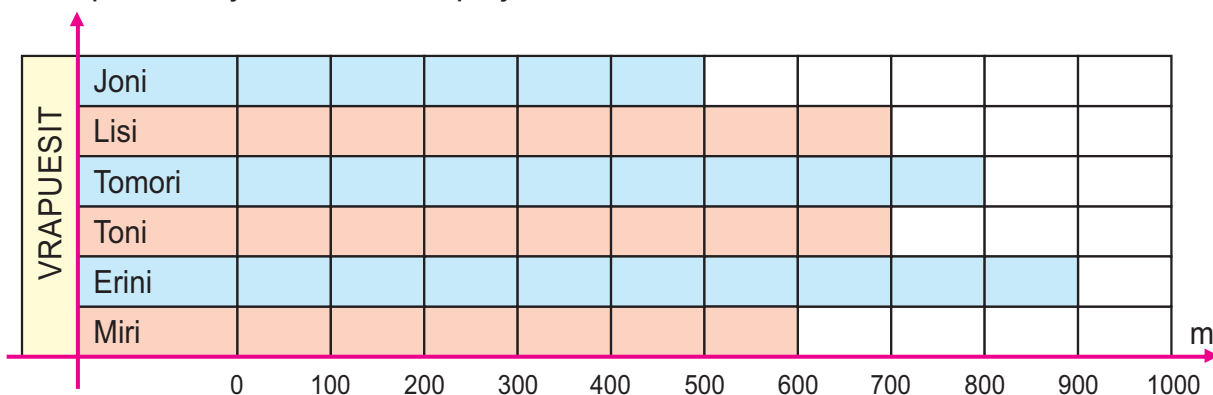

MËSOJMË

4. PLOTËSIMI I TABELAVE ME TË DHËNA

1

Në diagram janë paraqitur të dhënat për gjatësinë e rrugës që kanë kaluar 6 vrapues në një interval kohe prej tre minutave.

Duke analizuar diagramin plotësojmë tabelën:

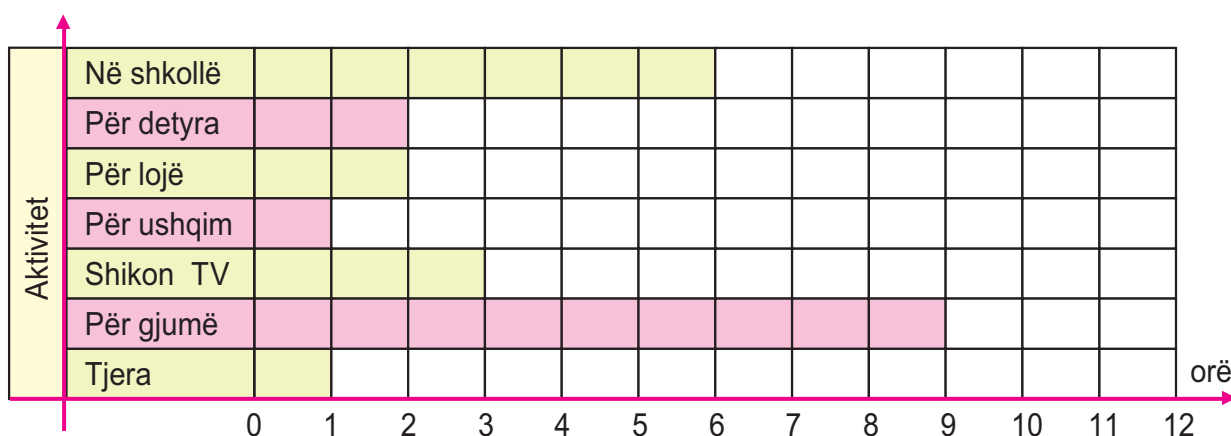
Vrapuesi						
Largësia (m)						

Vërejmë se në intervalin kohor prej tre minutave:

- Rrugën më të gjatë e ka kaluar _____.
- Rrugën më të shkurtër e ka kaluar _____.
- Petriti dhe _____ kanë kaluar rrugë të barabartë.
- Tomori ka kaluar _____ m më shumë se Luani.

2

Në diagram janë paraqitur të dhënat se si Erseni e kalon kohën gjatë një dite pune:

Të dhënat e paraqitura me diagram mund t'i paraqesim me anën e tabelës:

Aktiviteti							
Orët							

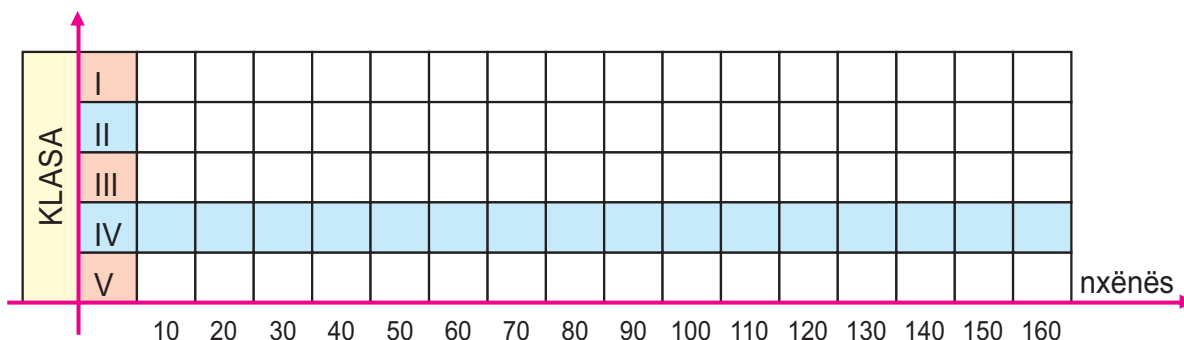

1

Të dhënat për numrin e nxënësve deri në klasën e pestë në shkollën fillore “Naim Frashëri” në Prishtinë janë dhënë me anën e tabelës.

Shkollën fillore “Naim Frashëri”					
Klasa	I (parë)	II (dytë)	III (tretë)	IV (katërtë)	V (pestë)
Numir i nxënësve	120	110	130	160	140

Duke analizuarë tabelën plotësojmë diagramin:

Duke u bazuar në diagram plotësojmë fjalit:

- Klasa e tretë ka 30 nxënës më pak nxënës klasa e katërt.
- Klasa e katërtë ka nxënës më nxënës klasa e dytë.
- Të gjitha klasat kanë:

$$\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad} = \boxed{\quad} \text{ metra.}$$

2

Prej shtëpisë deri në shkollë Joni ka 450 metra, Jona ka 250 metra, Lisi ka 150 metra dhe Hana ka 300 metra.

- Formoni tabelën dhe shkruani të dhënat për largësin e shtëpisë nga shkolla për çdo njeri.
- Paraqitni të dhënat në tabelë.

Përgjigjemi në pyetjet:

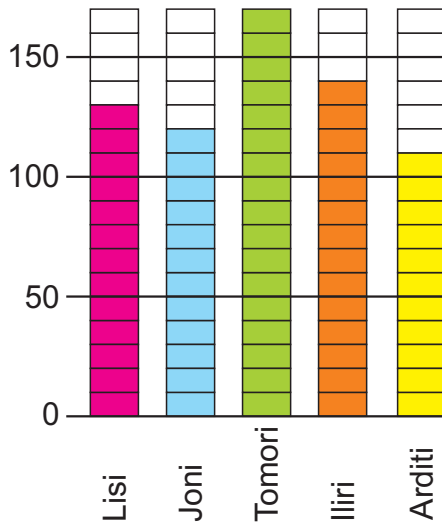
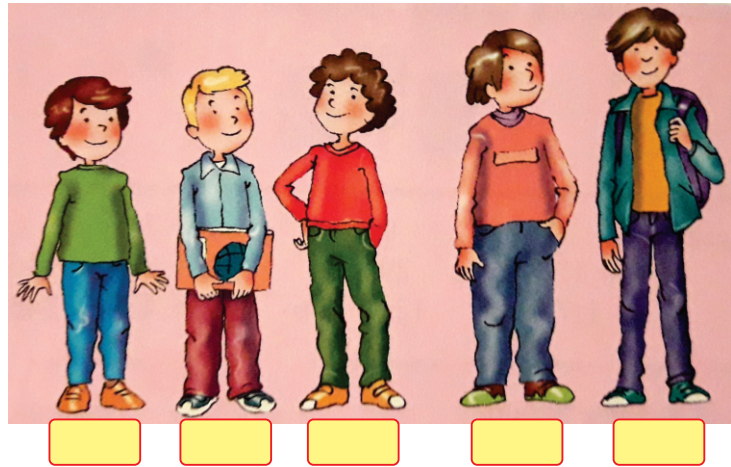
- Jona kalon metra më se Lisi deri në shkollë.
- Lisi kalon metra më se Jona deri në shkollë.

5. PARAQITJA E TË DHËNAVE ME DIAGRAM

1 Shqyrtojmë diagramin dhe zbulojmë emërat e djemëve.

Nga të dhënat e gjatësive të fëmijëve formojmë me tabelën.

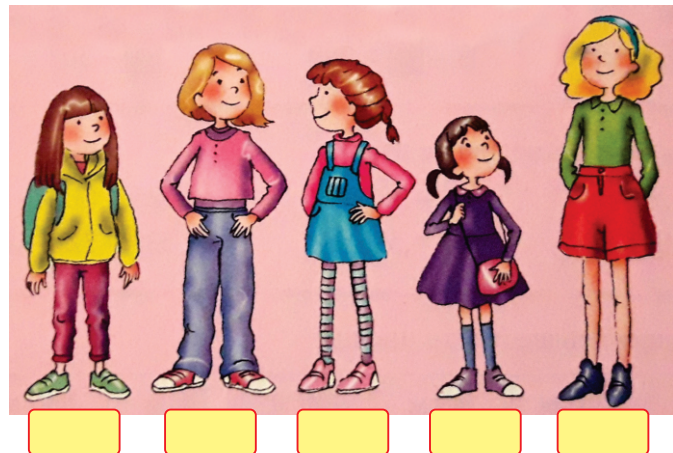
Emri i nxënësve					
Lartësia					

Tomori është ____ cm më i gjatë se Arditi.

Iliri është ____ cm më i shkurtë se Tomori.

2 Shqyrtojmë tabelën dhe zbulojmë emërat e vajzave.

Emri	Lartësia
Hana	136 cm
Rona	147 cm
Blerta	128 cm
Mimoza	157 cm
Zana	144 cm

Nga të dhënat e tabelës formojmë diagramin.

Hana																			
Rona																			
Blerta																			
Mimoza																			
Zana																			

Të dhënat për gjatësinë e pesë nxënëseve të një klase janë dhënë në këtë mënyrë:

1

Tringa ka gjatësinë 140 centimetra.

Rona ka gjatësinë 125 centimetra.

Loriku ka gjatësinë 130 centimetra.

Hana ka gjatësinë 150 centimetra dhe

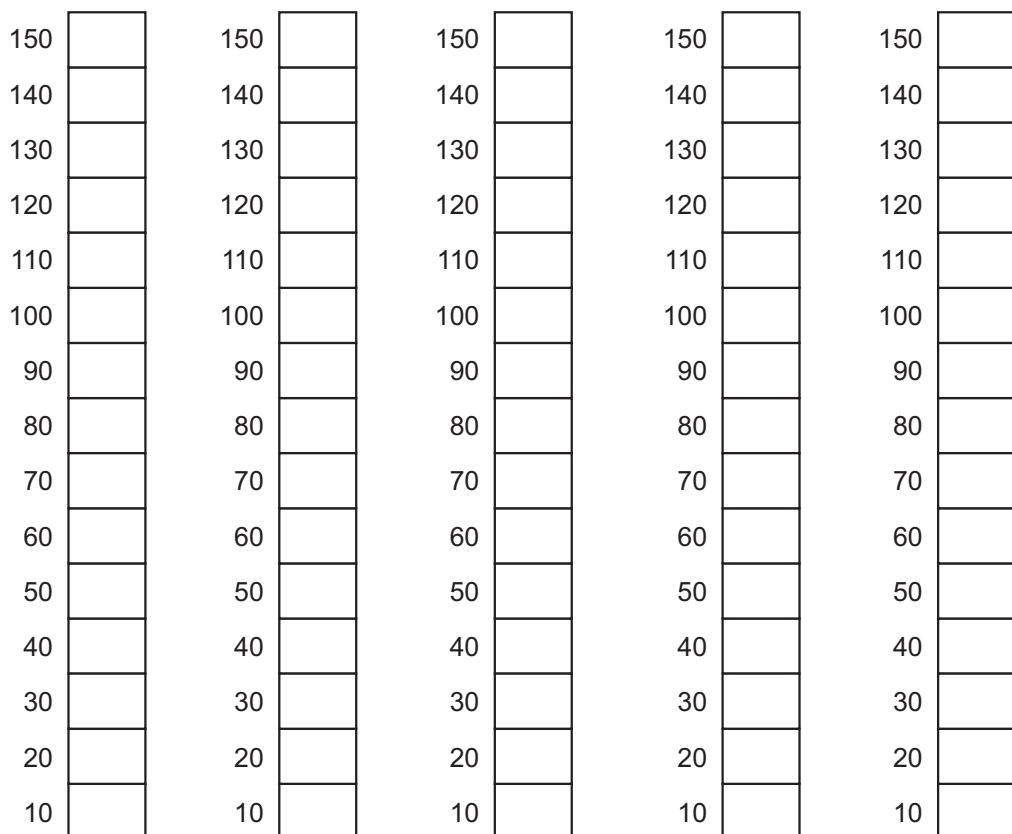
Mirena ka gjatësinë 140 centimetra.

T'i paraqesim këto të dhëna me tabelën e mëposhtme:

Emri					
Gjatësia (cm)					

Këto të dhëna i paraqesim me diagram shtyllor:

Gjatësia (cm)

Emri

Nga diagrami lexojmë:

- Më e gjata nga nxënëset është _____ dhe ka gjatësinë ____ cm.
- Arbëresha është ____ cm më e gjatë se Lorika.

MËSOJMË

6. LEXIMI I TË DHËNAVE PREJ DIAGRAMIT

1

Në diagramin janë paraqitur llojet e librave që kanë dëshirë të lexojnë nxënësit e klasës III_a.

Përralla										
Drama										
Romane										
Poezi										

Plotësojmë tabelën me të dhëna që janë paraqitur në diagram.

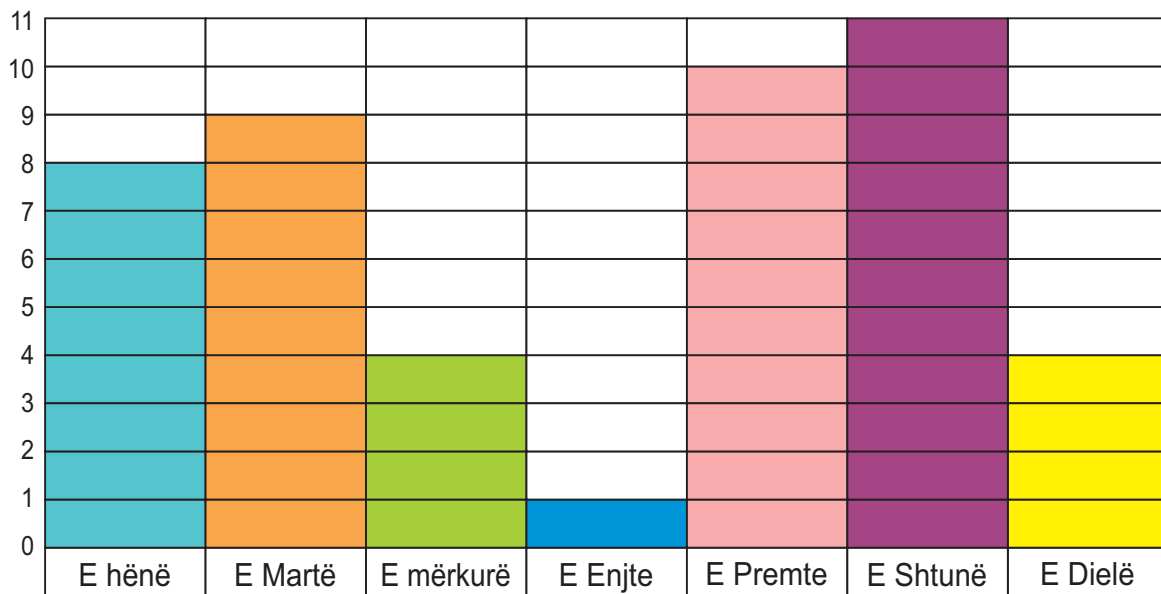
Llojet e librave	Përralla	Drama	Romane	Poezi
Nr. i nxënësve				

Nxënësit e klasës sime kanë dëshirë të lexojnë më së shumti _____

2

Priami ka shënuar çdo ditë gjatë një jave sa nxënës kanë vizituar shërbimet dentale në shkollën e tij.

Të dhënat Priami i ka paraqitur në diagramin shtyllor.

Nga të dhënat në diagram formojmë tabelën dhe plotësojmë.

Ditët	E hënë	E Martë	E mërkurë	E Enjte	E Premte	E Shtunë	E Dielë
Numri i vizitorëve	8		4				

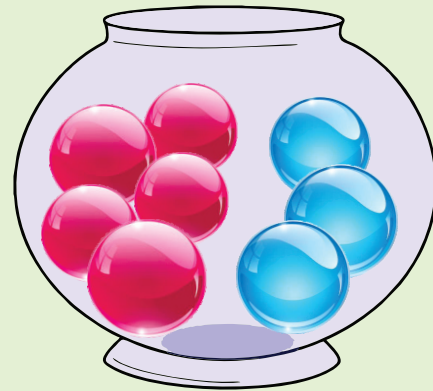
7. PROBABILITETI (NGJARJA)

1

Në një vazo të mbyllur i hedhim 5 sfera të kuqe dhe 3 sfera të kaltra.

- A mund të nxjerrim një sferë të kuqe (E MUNDUR)
- A mund të nxjerrim një sferë të kaltër (E MUNDUR)
- A mund të nxjerrim një sferë të gjelbër (E PAMUNDUR)
- A mund të nxjerrim nga vazoja një sferë (E SIGURT)

Nxënësit analizojnë secilën ngjarje (E MUNDUR, E PAMUNDUR, E SIGURT)

- Pse themi E MUNDUR (sepse: _____)
- Pse themi E PAMUNDUR (sepse: në vazo nuk ka sferë të gjelbër)
- Pse themi E SIGURT (sepse: _____)

2

Zgjedhim fjalën më të përshtatshme për të përshkruar figurat e mëposhtme:

- Priamit i doli numri 8 në një hedhje të zarit: _____
- E Hënë është dita pas së Dielës: _____
- Javën e arshëshme do të bjerë shi: _____

3

Po të hedhim një monedhë 50 cent.

Ç'farë mund të bjerë: _____ apo _____
Janë: _____ mundësi.

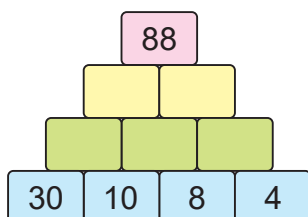
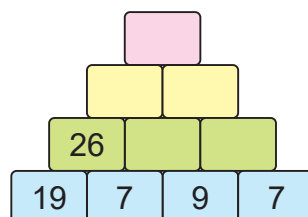
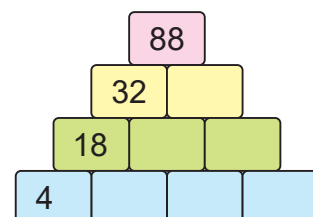

4

Po të hedhim zarin sa mundësi ka.

Mund të bjerë: 1, 2, 3, 4, 5, 6
Pra ka: _____ mundësi.

5

Plotësojmë piramidën:

1

Hedhim zarin:

- Plotësojmë etiketat me fjalët: **E PAMUNDUR**, **E MUNDUR**, **E SIGURT**.

- Zari bie 3:

- Zari bie 9:

- Zari bie 1,2,3,4,5,6:

2

Trego ngjarje:

Të pamundura	Të sigurta

3

a) Në kuti janë ____ lapsa me ngjyra.
Mundësitë që të marrim nga kutia

- Lapsa të gjelbërtë është: _____

- Lapsa të kuqe është: _____

- Lapsa të verdhë është: _____

- Lapsa të çfardo është: _____

- Lapsa e _____ kanë më shumë mundësi për t'u tërhequr

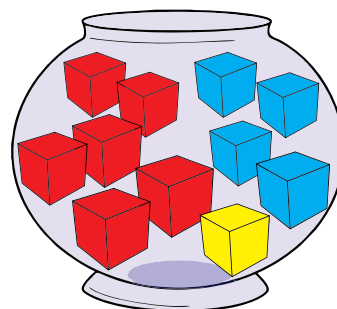
b) Në enën prej qelqi gjithsejtë janë ____ kube.
Mundësitë që të tërheqim:

- Kubin e kuq është: _____

- Kubin e kaltër është: _____

- Një kub të zi është: _____

- Kubin e _____ ka më pakë mundësi për t'u tërhequr

Njehsojmë:

a) $187 \cdot 5 =$ _____ b) $244 \cdot 4 =$ _____
 $693 : 3 =$ _____ $720 : 8 =$ _____

1

Numrin 1000 “zvogëloje” për prodhimin e numrave 250 dhe 4.

2

Njehsojmë:

a) $971 - 568 : 8 =$ _____
 b) $885 + 105 : 7 =$ _____

3

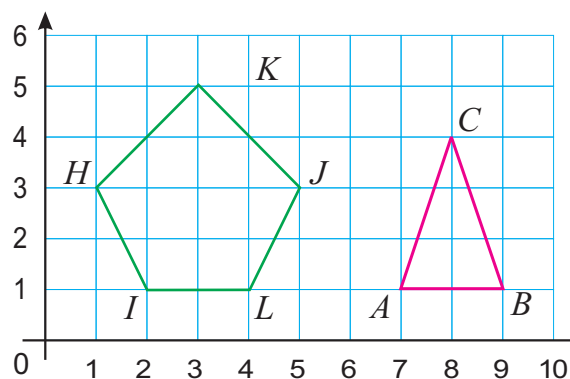
Në vend të yllit (*) vendos numrat e duhur.

a)
$$\begin{array}{r} * * 3 \cdot 2 \\ 5 \ 8 * \end{array}$$

b) $* * * : 3 = 125$

4

Përcaktojmë koordinatat e kulmeve të figurave të dhëna në rrjetin koordinativ:

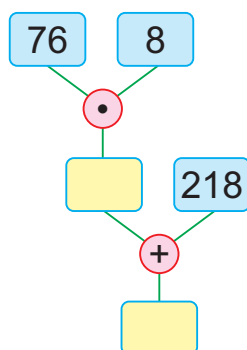
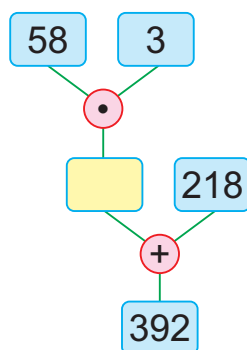
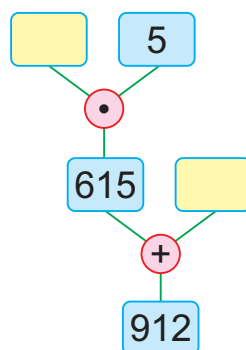
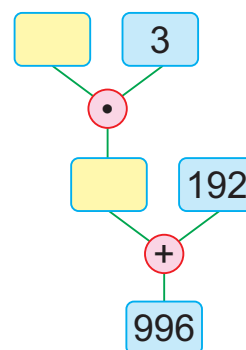

$\triangle A(_, _), B(_, _), C(_, _).$

$\text{pentagon } H(_, _), I(_, _), J(_, _), K(_, _), L(_, _).$

5

Duke njehsuar plotësojmë:

6

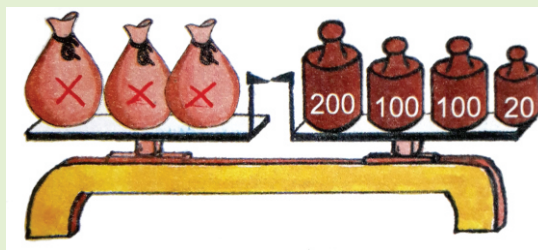
MËSOJMË

1

Tre thas kanë masën 420 kg. Sa kilogram ka masën 1 thes?

Numrin e panjohur e shënojmë me shkronjën **X**

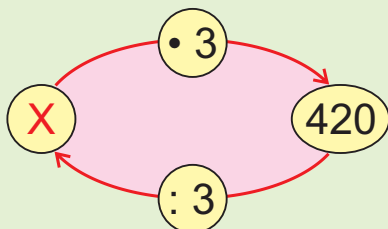
Në bazë të dhënave në figurë shkruajmë barazimin:

$$3 \cdot X = 420$$

X - faktori i panjohur

Gjejmë vlerën e panjohur të shkronjës **X**

$$3 \cdot X = 420$$

$$X = 420 : 3$$

$$X = 140$$

Thuhet se **X = 140** është **ZGJIDHJE** e barazimit: $3 \cdot X = 420$

Prova: $3 \cdot 140 = 420$

Shkruajmë përgjigjen: Numri që duhet shumëzuar me 3 që të fitohet numri 420 është numri **140**.

Shkronja **X** paraqet faktorin (**faktori i panjohur**) në barazimin $3 \cdot X = 420$

Vlera e faktorit të panjohur është një prodhim është e barabart me herësin ndërmjet prodhimit dhe faktorit të panjohur

$$a \cdot X = b \longrightarrow X = b : a$$

2

Të zgjidhim barazimet:

$$6 \cdot X = 864$$

$$X = 864 : 6$$

$$X = 144$$

$$X \cdot 6 = 432$$

$$X \cdot 5 = 285$$

$$X \cdot 8 = 312$$

$$20 \cdot X = 640$$

$$10 \cdot X = 800$$

$$7 \cdot X = 287$$

$$8 \cdot X = 968$$

$$7 \cdot X = 392$$

$$X \cdot 5 = 725$$

3

Priami e mendoi një numër. Numrin e menduar e shumëzoi me 6 dhe fitoi numrin i cili është 4 herë më i madh se numri 216. Cilin numër e mendoi Priami?

1

Në një pushimore ishin duke pushuar një numër fëmijësh. Të nesërmën numri i fëmijëve në pushimore arriti në 492 dhe paraqet katërfishin e numrit të fëmijëve që ishin duke pushuar në fillim. Sa fëmijë kishte në fillim në pushimore?

Në fillim në pushimore ishin X fëmijë. Të nesërmën numri i nxënësve në pushimore ishte 492 dhe $492 = 4 \cdot X$. Pra:

$$4 \cdot X = 492$$

$$X = 492 : 4$$

$$X = 123$$

Në fillim në pushimore kanë qenë 123 fëmijë

Nëse $a \cdot X = b$ atëherë $X = b : a$
 $X \cdot a = b$ $X = b : a$

2

T'i zgjidhim barazimet:

$$6 \cdot X = 942$$

$$X = 942 : 6$$

$$X = 157$$

$$X \cdot 7 = 462$$

$$X = \boxed{} : \boxed{}$$

$$X = \boxed{}$$

$$9 \cdot x = 495$$

$$X = \boxed{} : \boxed{}$$

$$X = \boxed{}$$

$$25 \cdot X = 55 \cdot 25$$

$$X \cdot 12 = 72 \cdot 12$$

$$887 \cdot X = 887 \cdot 5$$

3

T'i zgjidhim barazimet:

$$4 \cdot X + 180 = 780$$

$$3 \cdot X + 160 = 172$$

4

Rona e mendoi një numër. Numrin e menduar Rona e shumëzoi me 7 dhe fitoi numrin 945. Cilin numër Rona e mendoi?

Rona e mendoi numërin ____.

5

Në një fermë prej 600 pula. Pula të kuqe janë 3 herë më shumë se pula të bardha. Sa janë pula të kuqe dhe sa pula të bardha?

Pula të kuqe janë: $3 \cdot X$. Pula të kuqe janë X .

Pula të bardha dhe pula të kuqe janë: $3X + X = 600$ $4X = 600$.

$X = ____ : ____ = ____$ Pula të kuqe janë: $____$; Pula të bardha janë: $____$;

MËSOJMË

2. ZBULOJMË PJESËTUESIN DHE TË PJESËTUESHMIN E PANJOHUR

1

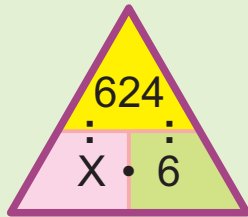
Me cilin numër duhet pjesëtuar numrin 624 që të fitohet numri 6.

Zgjedhim detyrën:

Numrin e **PANJOHUR** e shënojmë me shkronjën **X**

Shkruajmë barazimin: $624 : X = 6$ X - pjesëtuesi i panjohur

Gjejmë vlerën e panjohur të shkronjës **X**

$$624 : X = 6$$

$$624 : 6 = X$$

$$X = 624 : 6$$

$$X = 104$$

Thuhet se $X = 104$ është **ZGJIDHJE** e barazimit: $624 : X = 6$

Prova: $6 \cdot 104 = 624$

Shkruajmë përgjigjen: Numri me të cilin duhet pjesëtuar numrin 624 që të fitohet numri 6 është numri **104**.

Shkronja **X** paraqet pjesëtuesin e panjohur në pjesëtimin $624 : X = 6$

Vlera e pjesëtuesit të panjohur në një pjesëtim njehsohet duke pjesëtuar të pjesëtueshmin me herësin

$$a : X = b \longrightarrow X = a : b$$

2

T'i zgjidhim barazimet:

$$480 : X = 60$$

$$X = 480 : 60$$

$$X = 8$$

$$240 : X = 80$$

$$X = 240 : 80$$

$$X = 3$$

$$360 : X = 90$$

$$X = 360 : 90$$

$$X = 4$$

$$200 : X = 5$$

$$X = 200 : 5$$

$$X = 40$$

$$640 : X = 10$$

$$X = 640 : 10$$

$$X = 64$$

$$270 : X = 30$$

$$X = 270 : 30$$

$$X = 9$$

3

Nëse numrin 650 e pjesëtojmë me një numër, fitojmë numrin 10.
Caktojmë numrin e panjohur?

Barazimi: _____

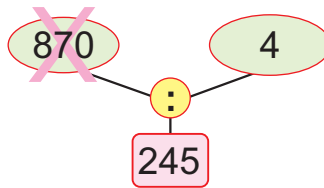

Të zgjidhim barazimin:

$$X : 4 = 245$$

$$X = 245 \cdot 4$$

$$X = 980$$

$$X \xrightarrow{: 4} 245$$

$$980 \xleftarrow{\cdot 4} 245$$

Nëse $X : a = b$ atëherë, $X = a \cdot b$

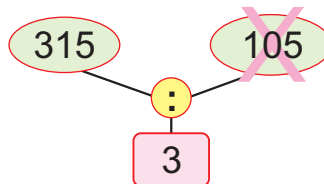
1

Të zgjidhim barazimin:

$$315 : X = 3$$

$$X = 315 : 3$$

$$X = 105$$

$$315 \xrightarrow{: X} 3$$

$$315 \xleftarrow{\cdot 105} 3$$

Nëse $a : X = b$ atëherë, $X = a : b$

2

T'i zgjidhim barazimet:

$$X : 8 = 55 : 8$$

$$X : 214 = 720 : 214$$

$$453 : X = 453 : 6$$

3

Cili numër duhet pjesëtuar me 6, që të merret numri 55?

$$\boxed{X} : \boxed{} = 55$$

4

Trefishi i një numri është 999. Cili është ai numër?

$$\boxed{X} \cdot \boxed{} = 999$$

5

T'i zgjidhim barazimet:

$$4 \cdot X + 280 = 780$$

$$3 \cdot X + 3160 = 372$$

6

MËSOJMË

1

Të zgjidhim jobarazimin dhe të rumbullakësojmë numrat për të cilët jobarazimi është i saktë:

$$4 \cdot X < 444$$

$$X < 444 : 4$$

$$X < 111$$

Në bazë të këtij shembulli përfundojmë:

Nëse: $a \cdot X < b$ atëhere: $X < b : a$
 $a \cdot X > b$ $X > b : a$

4 8 20 40 80 100 110 120 150 200

2

Rrethojmë dhe ngjyrosim numrat për të cilët jobarazimi është i saktë:

$$2 \cdot X < 100 \quad \sim \quad 10 \ 20 \ 30 \ 40 \ 50 \ 60 \ 70 \ 80 \ 90 \ 100$$

$$7 \cdot X < 420 \quad \sim \quad 10 \ 20 \ 30 \ 40 \ 50 \ 60 \ 70 \ 80 \ 90 \ 100$$

$$5 \cdot X > 200 \quad \sim \quad 10 \ 20 \ 30 \ 40 \ 50 \ 60 \ 70 \ 80 \ 90 \ 100$$

3

Rrethojmë dhe ngjyrosim numrat për të cilët jobarazimi është i saktë:

$$8 \cdot X < 888 \quad \sim \quad 5 \ 6 \ 10 \ 12 \ 20 \ 100 \ 111 \ 222 \ 300 \ 333$$

$$4 \cdot X < 500 \quad \sim \quad 5 \ 7 \ 11 \ 12 \ 20 \ 100 \ 120 \ 150 \ 210 \ 300$$

$$5 \cdot X > 100 \quad \sim \quad 5 \ 8 \ 10 \ 50 \ 80 \ 110 \ 115 \ 140 \ 150 \ 200$$

4

Rrethsojmë dhe ngjyrosim numrat për të cilët jobarazimi është i saktë:

$$100 < 3 \cdot X < 300 \quad \sim \quad 4 \ 6 \ 10 \ 21 \ 22 \ 30 \ 40 \ 100 \ 110 \ 120$$

$$300 < 4 \cdot X < 800 \quad \sim \quad 0 \ 5 \ 10 \ 50 \ 100 \ 111 \ 112 \ 200 \ 203 \ 204$$

$$400 < 2 \cdot X < 700 \quad \sim \quad 100 \ 200 \ 210 \ 300 \ 310 \ 400 \ 500$$

5

Duke u bazuar në shembullin e parë zgjidhni jobarazimet.

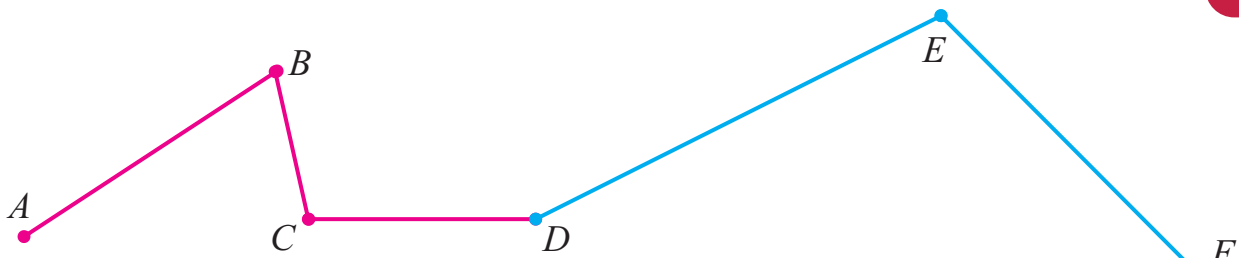
$6 \cdot X < 200$	$5 \cdot X < 200$	$6 \cdot X < 250$	$7 \cdot X < 250$
$6 \cdot 10 = 60$			
$6 \cdot 20 = 120$			
$6 \cdot 30 = 180$			
$X = 10, X = 20, X = 30$			

Duke i matur gjatësitë e segmenteve gjejmë gjatësinë e vijës së thyer:

1

$AB = \square$ cm, $BC = \square$ cm, $CD = \square$ cm, $DE = \square$ cm, $EF = \square$ cm

Pjesa e vijës së thyer e ngjyrosur me të kuqe ka gjatësinë:

$\square$ cm + $\square$ cm + $\square$ cm = $\square$ cm.

Pjesa e vijës së thyer e ngjyrosur me të kaltër ka gjatësinë:

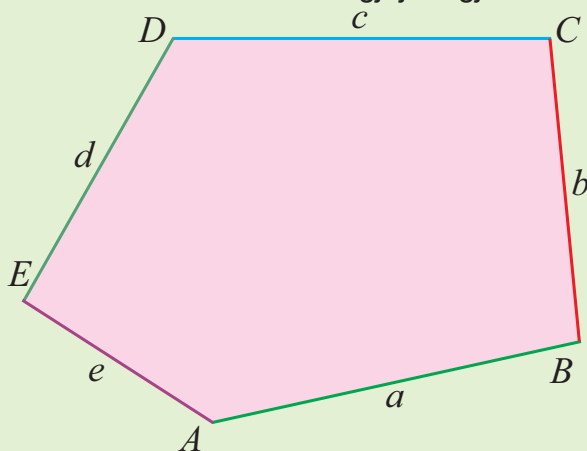
$\square$ cm + $\square$ cm = $\square$ cm.

Gjatësia e vijës së thyer është:

$\square$ cm + $\square$ cm = $\square$ cm.

Duke i matur me vizore gjejmë gjatësitë e brinjëve të peskëndëshit të dhënë në figurë:

2

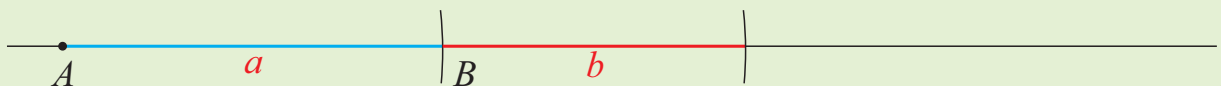
$a = \square$ cm $b = \square$ cm $c = \square$ cm

$d = \square$ cm $e = \square$ cm

Shuma e gjatësive të brinjëve të shumëkëndëshit, quhet perimetër i shumëkëndëshit dhe shënohet me P

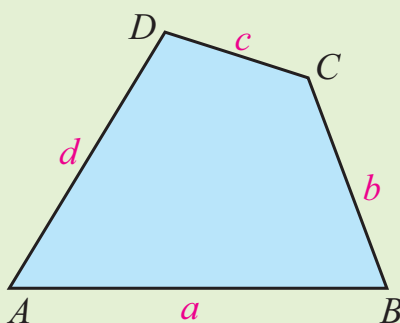
$P = \square$ cm + $\square$ cm + $\square$ cm + $\square$ cm + $\square$ cm = 21 cm; $P = \square$ cm

Duke përdorur kompasin vendosim në drejtëz një pas një brinjët e trekëndëshit.

Duke i matur gjatësitë e brinjëve gjejmë perimetrin e katërkëndëshit:

3

$a = \square$ cm $b = \square$ cm $c = \square$ cm $d = \square$ cm

Shuma e gjatësive të brinjëve të katërkëndëshit quhet perimetër i katërkëndëshit.

$P = \square$ cm + $\square$ cm + $\square$ cm + $\square$ cm = $\square$ cm

$P = \square$ cm

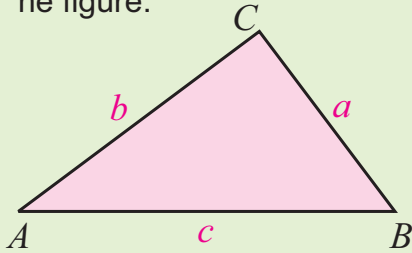

MËSOJMË

4

Duke i matur me vizore gjejmë gjatësitë e brinjëve të trekëndëshit të dhënë në figurë:

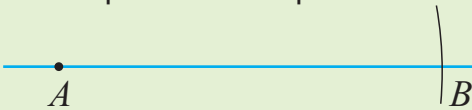

$$a = \boxed{} \text{ cm} \quad b = \boxed{} \text{ cm} \quad c = \boxed{} \text{ cm}$$

$$P = \boxed{} \text{ cm} + \boxed{} \text{ cm} + \boxed{} \text{ cm} = \boxed{} \text{ cm}$$

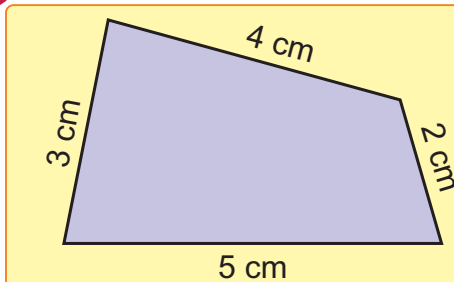
$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

Duke përdorur kompasin vendosim në drejtëz një pas një brinjët e trekëndëshit.

5

Të njehsojmë perimetrin e figurave duke i matur gjatësitë e brinjëve të tyre:

$$P = 5 \text{ cm} + 4 \text{ cm} + 3 \text{ cm} + 2 \text{ cm} = \boxed{} \text{ cm}$$

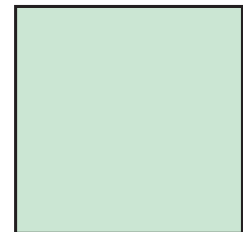
$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

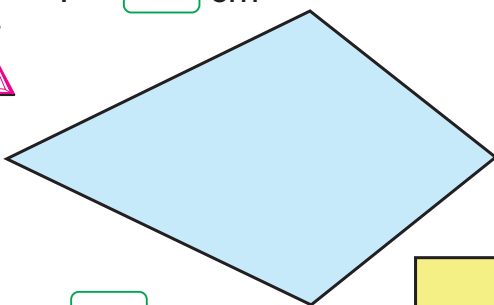
$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

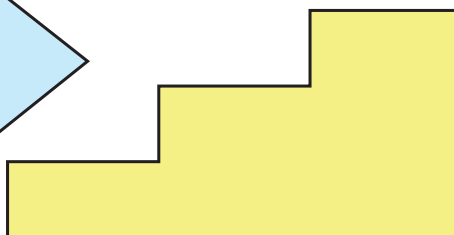
$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

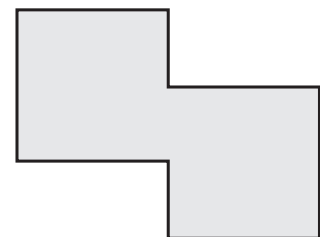
$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

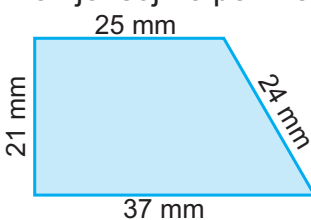
$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

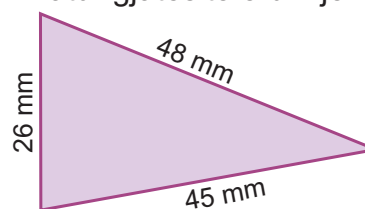
$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

6

Të njehsojmë perimetrin e figurave duke i matur gjatësitë e brinjëve të tyre:

$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

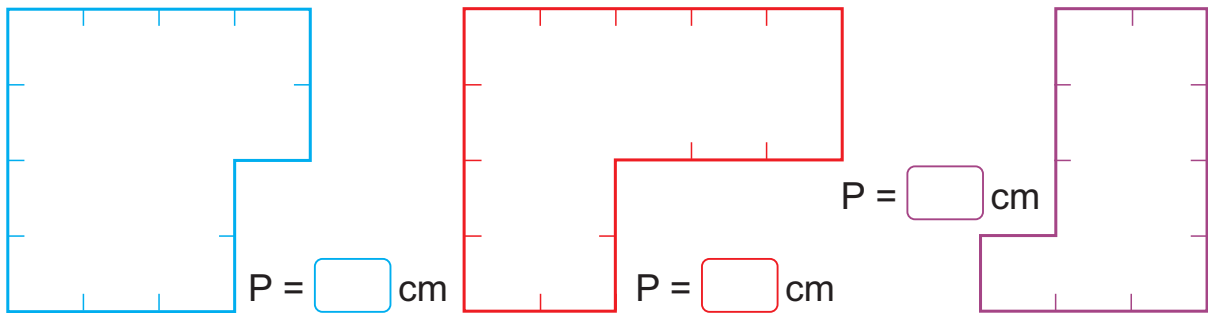
$$P = \boxed{} \text{ cm}$$

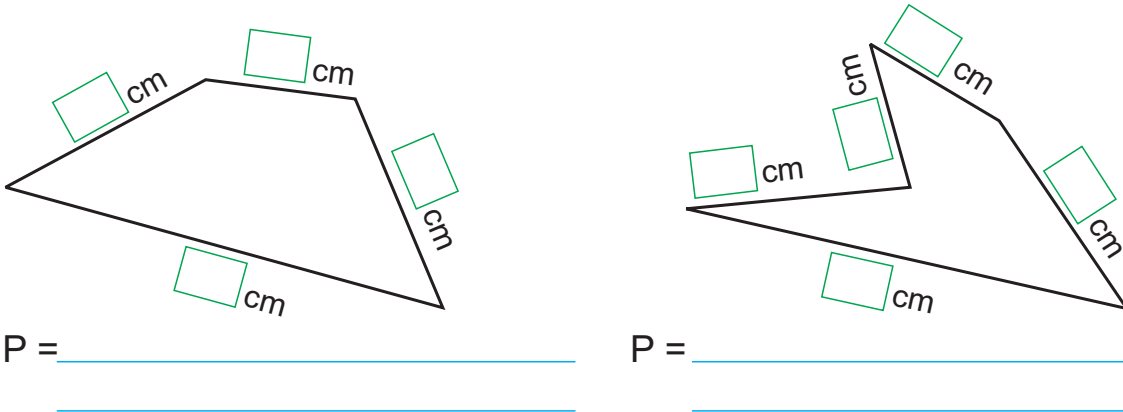
1

Duke i numruar centimetrat e brinjëve të figurave përcaktojmë perimetrat e tyre.

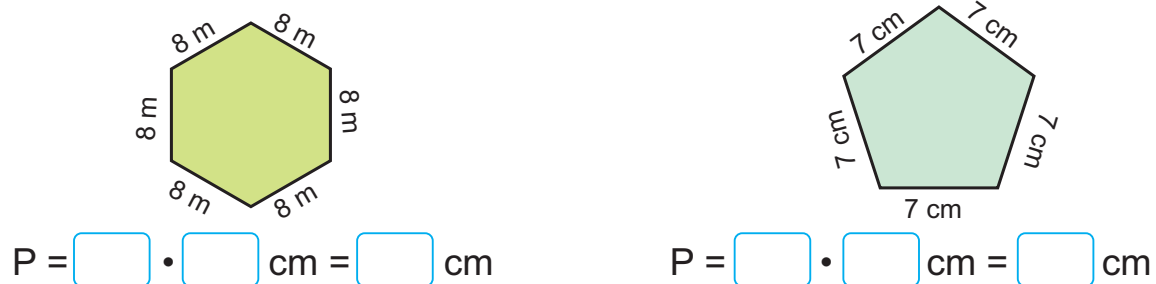
2

Duke i matur gjatësitë e brinjëve të shumëkëndëshave njehsojmë perimetrin e tyre:

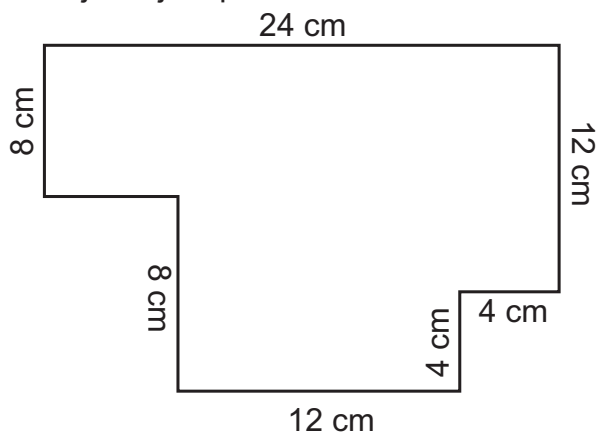
3

Njehsojmë perimetrat e shumëkëndëshave:

4

Të njehsojmë perimetrin e shumëkëndëshit të dhënë:

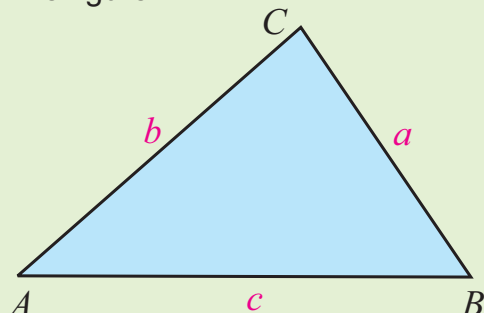

MËSOJMË

1

Në figurë është vizatuar trekëndëshi, brinjët e të cilit i kemi shënuar me a , b dhe c . Duke i matur me vizore gjejmë gjatësitë e brinjëve të trekëndëshit të dhënë në figurë:

$$a = \boxed{} \text{ cm} \quad b = \boxed{} \text{ cm} \quad c = \boxed{} \text{ cm}$$

Shuma e gjatësive të brinjëve të trekëndëshit, quhet perimetër i trekëndëshit.

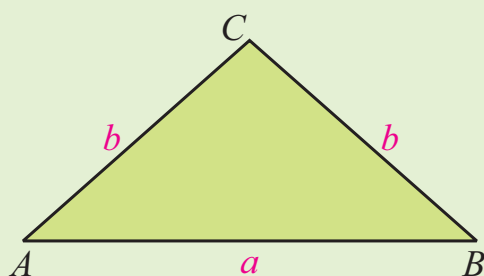
$$P = a + b + c$$

→ Formula për perimetrin e trekëndëshit BRINJËNDRYSHËM

Njehsojmë perimetrin e trekëndëshit brinjët e të cilit janë:
 $a = 7 \text{ cm}$, $b = 4 \text{ cm}$ dhe $c = 5 \text{ cm}$

2

Të njehsojmë perimetrin e trekëndëshit dybrinjëshëm, brinjët e të cilit i kemi shënuar me a dhe b .

Duke i matur me vizore gjejmë gjatësitë e brinjëve të trekëndëshit

$$a = \boxed{} \text{ cm} \quad b = \boxed{} \text{ cm}$$

$$P = a + b + b = a + 2b$$

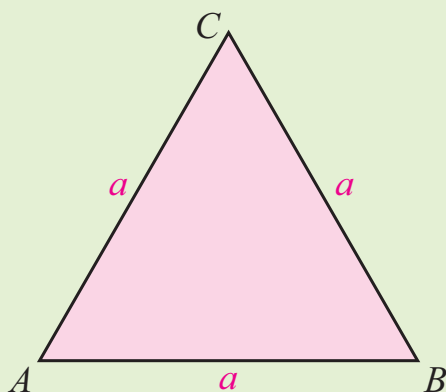
$$P = a + 2b$$

→ Formula për perimetrin e trekëndëshit DYBRINJËNJËSHËM

Njehsojmë perimetrin e trekëndëshit dybrinjënjëshëm me gjatësi të brinjëve:
 $a = 6 \text{ cm}$ dhe $b = 7 \text{ cm}$

3

Të njehsojmë perimetrin e trekëndëshit barabrinjës, brinjët e të cilit i kemi shënuar me a .

Duke i matur me vizore gjejmë gjatësitë e brinjës a të trekëndëshit barabrinjës

$$a = \boxed{} \text{ cm}$$

$$P = a + a + a = 3 \cdot a$$

$$P = 3 \cdot a$$

→ Formula për perimetrin e trekëndëshit BARABRINJËS

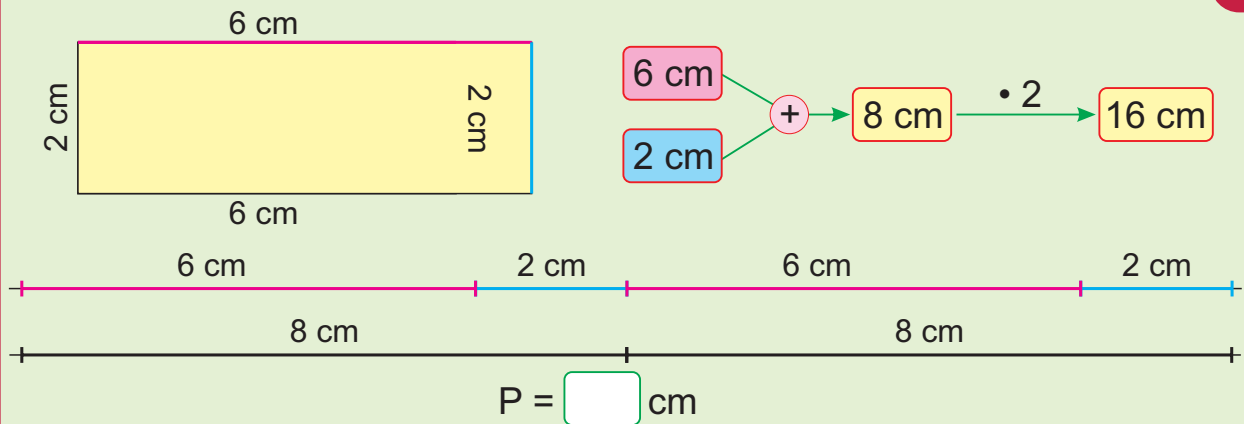
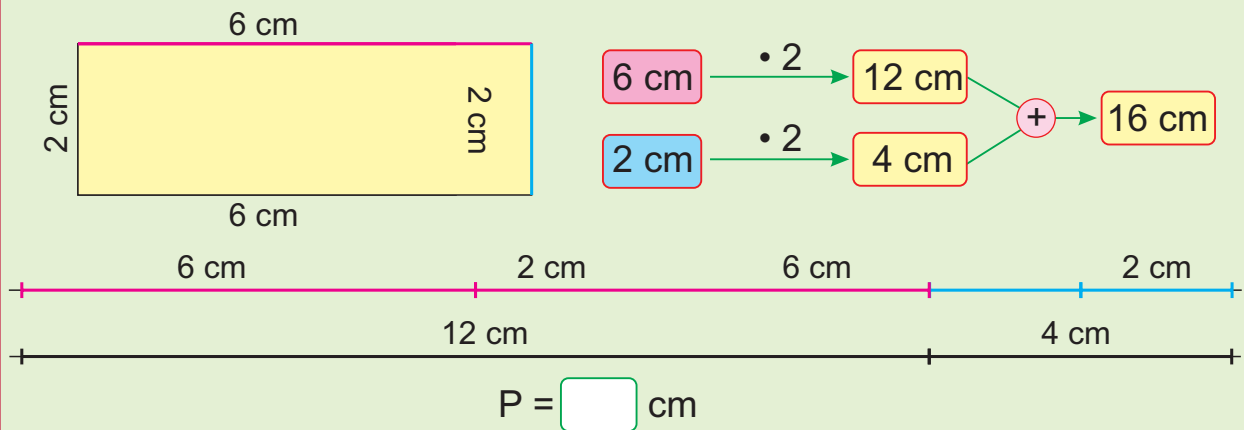
Njehsojmë perimetrin e trekëndëshit barabrinjës me gjatësi të brinjëve:
 $a = 8 \text{ cm}$. $P = a + a + a = 3 \cdot a = 3 \cdot 8 \text{ cm} = 24 \text{ cm}$

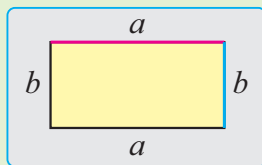

1

Të njehsojmë perimetrin e drejtkëndëshit:

Në bazë të këtij shembulli përfundojmë:

Perimetri i drejtkëndëshit njehsohet me formulën:

$$P = a + a + b + b = 2 \cdot a + 2 \cdot b = 2 \cdot (a + b)$$

$$P = 2 \cdot (a + b)$$

2

Njehsoni perimetrin e drejtkëndëshave:

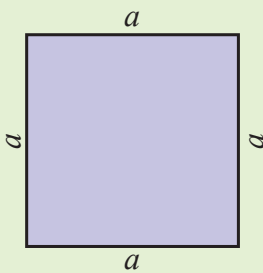
<p>52 cm</p> <p>18 cm</p>	<p>52</p> <p>18</p> <p>+</p> <p>70</p> <p>• 2</p> <p>140</p>	<p>• 2</p> <p>• 2</p> <p>+</p>
<p>28 cm</p> <p>16 cm</p>	<p>•</p> <p>•</p>	<p>•</p> <p>•</p> <p>•</p>
<p>73 cm</p> <p>46 cm</p>	<p>•</p> <p>•</p>	<p>•</p> <p>•</p> <p>•</p>

MËSOJMË

1 Të njehsojmë perimetrin e katrorit.

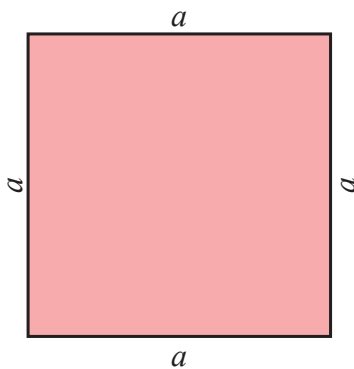
a	28 m	56 cm	128 m	250 cm	80 cm
P					

Perimetri i katrorit njehsohet me formulën:

$$P = a + a + a + a$$

$$P = 4 \cdot a$$

2 Të njehsojmë perimetrin e katrorit.

- Masim gjatësin e brinjës: $a = \square$ cm

- Shkruajmë formulën për perimetrin e katrorit: $P = \underline{\hspace{2cm}}$

- Njehsojmë perimetrin: $P = \underline{\hspace{2cm}}$

$P = \underline{\hspace{2cm}}$

3 Njehsojmë gjatësinë e brinjës së katrorit, perimetri i të cilit është 88 cm.

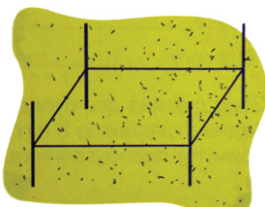
Njehsojmë: $P = 88$ cm

$$P = 4 \cdot a$$

$$88 \text{ cm} = 4 \cdot a \longrightarrow a = 88 \text{ cm} : 4 = 22 \text{ cm}$$

Gjatësia e brinjës së katrorit është 22 cm.

4 Kopshti në formë të katrorit ka perimetrin 144 m.
Caktojmë gjatësinë e brinjës së kopshtit.

Përgjigjja: $\underline{\hspace{2cm}}$

5 Njehsojmë gjatësinë e brinjës së katrorit, perimetri i të cilit është i barabartë me perimetrin e drejtëkëndëshit me brinjë: $a = 40$ dm dhe $b = 20$ dm.

1

Të njehsojmë perimetrin e drejtkëndëshit nëse gjatësitë e brinjëve të tij janë:

$a = 65 \text{ cm}$ dhe $b = 34 \text{ cm}$

$a = 12 \text{ cm}$ dhe $b = 3 \text{ dm}$

2

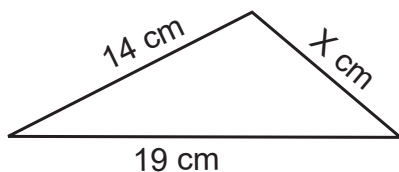
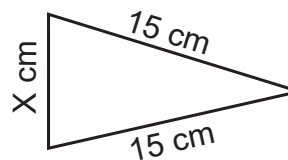
Kopshti në formë të drejtkëndëshit me gjatësi 45 m dhe gjerësi 25 m duhet të rrethohet me nga 4 fije teli. Sa metra tel nevojiten për ta rrethuar kopshtin?

Gjatësia e telit që nevojitet për ta rrethuar kopshtin është sa katërfishi i perimetrit të kopshtit

Njehsojmë :

3

Në figurë janë dhënë dy trekëndësha me perimetër 42 cm. Njehsoni gjatësinë e brinjës së tretë të trekëndëshit.

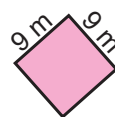

4

Njehsojmë perimetrin e figurave të dhëna në të.

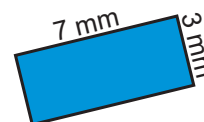
$P = \square \text{ cm}$

$P = \square \text{ cm}$

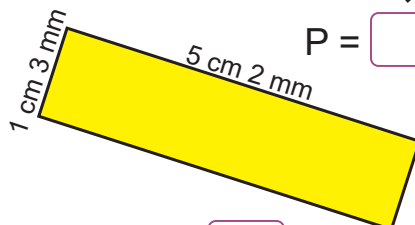
$P = \square \text{ cm}$

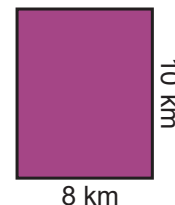
$P = \square \text{ cm}$

$P = \square \text{ cm}$

$P = \square \text{ cm}$

$P = \square \text{ cm}$

5

Oborri i shkollës është rrethuar me gjatësi 196 m., tri anët e oborrit janë rrethuar me rrethojë të hekurt. Sa është gjatësia e rrethojës së hekurt?

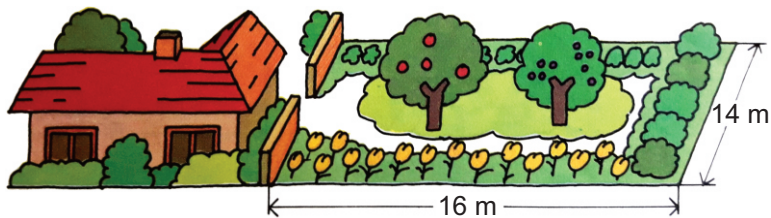

1

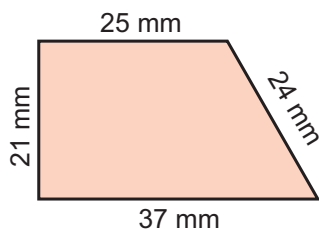
Kopshtin pranë shtëpisë së vetë Dioni dëshiron me rrethue me tel. Sa tel i nevoitet Dionit për me rrethue kopshtin?

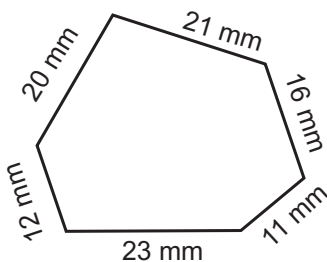
Dionit i nevoiten ____ metra tel për ta rrethuar kopshtin.

2

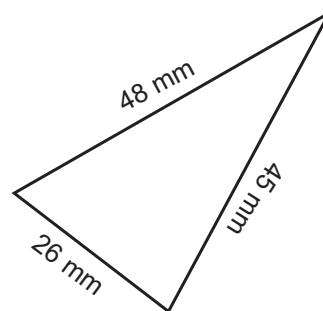
Të njehsojmë perimetrat e shumëkëndëshave:

P = mm

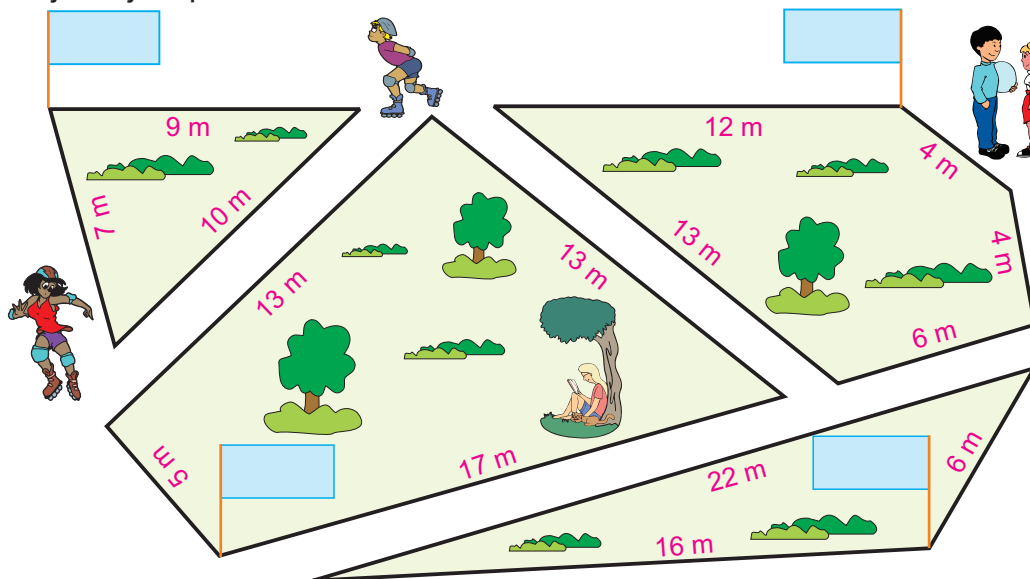
P = mm

P = mm

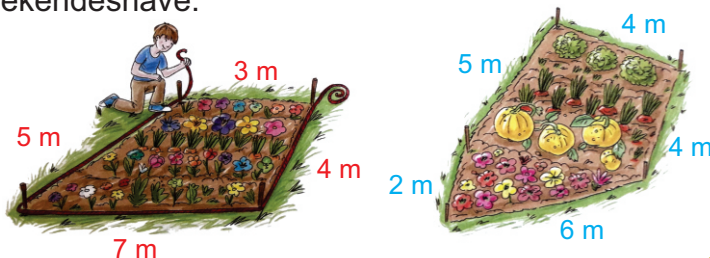
3

Të njehsojmë perimetrat e shumëkëndëshave:

4

Të njehsojmë perimetrat e shumëkëndëshave:

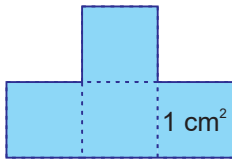
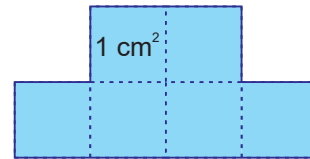
I. SIPËRFAQJA E DREJTËKËNDËSHIT

MËSOJMË

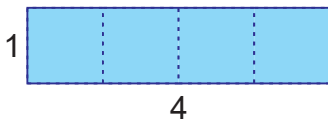
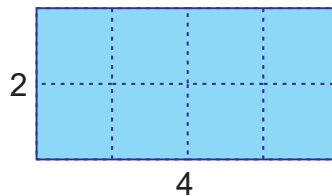
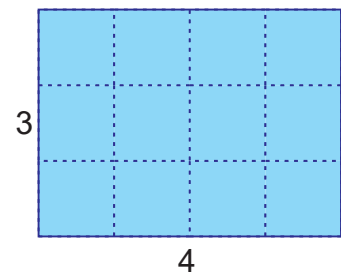
Sa është masa e sipërfaqeve të figurave.

1

Përgjigje: ____ cm^2

Përgjigje: ____ cm^2

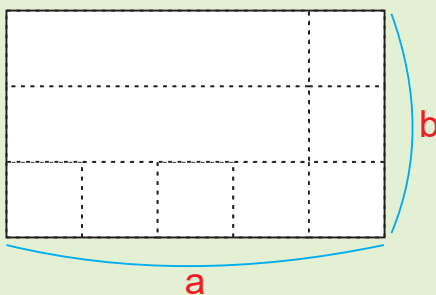
Sa centimetra katror nevojiten për t'i mbuluar drejtëkëndëshat nga figura?

2

Nevoiten: 4 cm^2

Nevoiten: ____ cm^2

Nevojiten: ____ cm^2

Duke u bazuar në shembullin e parë dhe të dytë mundemi me njehësuar syprinën e sipërfaqes së drejtëkëndëshit.

3

SIPËRFAQEN E DREJTËKËNDËSHIT e njehsojmë në këtë mënyrë:

- Numërojmë cm^2 të një rreshti. Në atë rresht janë 5 cm^2 .
- Numërojmë rreshtet gjithësejta janë 3 rreshte.

- Numrin e rreshteve e shumëzojmë me numrin e cm^2 në një rresht:

$$3 \cdot 5 \text{ cm}^2 = 15 \text{ cm}^2$$

Masa e sipërfaqes së drejtëkëndëshit është 15 cm^2 .

Nëse brinjët fqinjë të drejtëkëndëshit i shenojmë me a dhe b .

Masën e sipërfaqes së drejtëkëndëshit e shenojmë me S .

Atëhere masa e syprinës së secilit drejtëkëndësh është:

$$S = a \cdot b$$

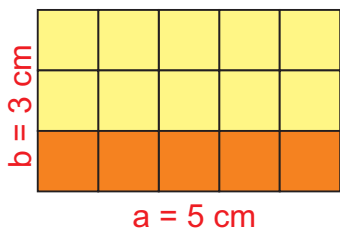

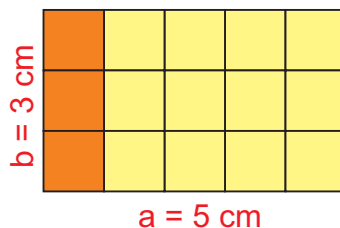
USHTROJMË

SIPËRFAQJA E DREJTËKËNDËSHIT

- 1 Njehsojmë sipërfaqen e drejtëkëndëshit me gjatësi 5 cm dhe gjerësi 3 cm.

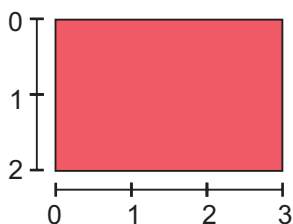

$$S = a \cdot b$$
$$S = 5 \cdot 3 \text{ cm}^2$$
$$S = 15 \text{ cm}^2$$

$$S = b \cdot a$$
$$S = 3 \cdot 5 \text{ cm}^2$$
$$S = 15 \text{ cm}^2$$

- 2 Duke shfrytëzuar figurën njehsojmë sipërfaqen e drejtëkëndëshit.

$$S = a \cdot b$$

$$S = (___ \cdot ___) \text{ cm}^2 = ___ \text{ cm}^2$$

- 3 Njehsojmë sipërfaqen e drejtëkëndëshit me brinjë.

a) $a = 16 \text{ cm}$, $b = 8 \text{ cm}$.

$$S = (___ \cdot ___) \text{ cm}^2$$

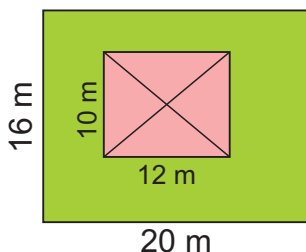
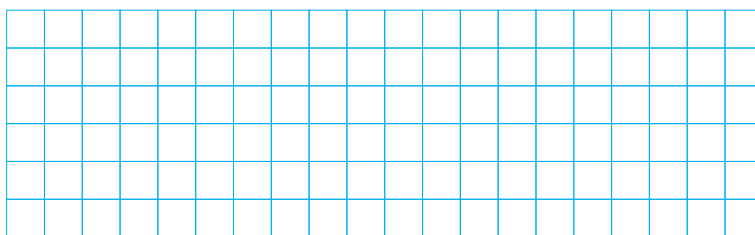
$$S = ___ \text{ cm}^2$$

b) $a = 4 \text{ dm}$, $b = 15 \text{ cm}$.

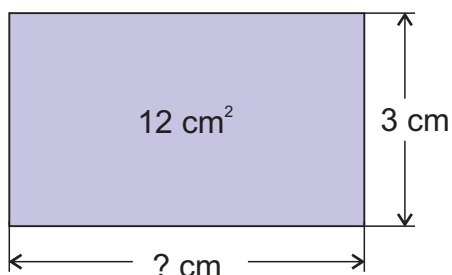
$$S = (___ \cdot ___) \text{ cm}^2$$

$$S = ___ \text{ cm}^2$$

- 4 Në vizatim është paraqitë shtëpia në oborr. Në bazë të dhënave në vizatim njehsojmë sipërfaqen e oborrit pa shtëpinë.

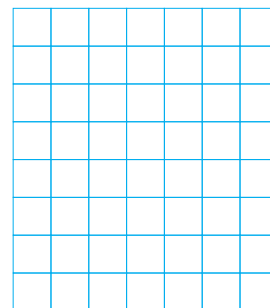
- 5 Njehsojmë gjatësin e brinjëve të drejtëkëndëshit nëse dihet syprina e tij.

$$a \cdot 3 \text{ cm} = ___ \text{ cm}^2$$

$$a = ___ 12 \text{ cm}^2 : ___ \text{ cm}$$

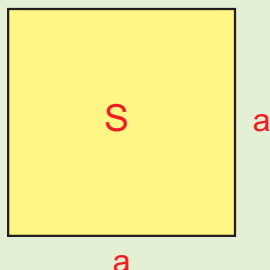
$$a = ___ \text{ cm}.$$

1

Nëse dijmë të njehsojmë sipërfaqen e **drejtëkëndëshit** atëherë shumë lehtë mundemi me njehsësu edhe sipërfaqen e **katrorit** sepse katrori është drejtëkëndësh me brinjë të barabarta.

- Masim gjatësin e brinjës së katrorit: $a = 3 \text{ cm}$.
- Njehsojmë sipërfaqen e këtij katrori.

$$S = a \cdot a$$

$$S = (3 \cdot 3) \text{ cm}^2$$

$$S = 9 \text{ cm}^2$$

2

Njehsojmë perimetrin dhe sipërfaqen e katrorit me brinjë:

a) $a = 16 \text{ cm}$;

$$P = _ \cdot _ = _ \text{ cm}$$

$$S = _ \cdot _ = _ \text{ cm}^2$$

b) $a = 2 \text{ dm}$;

$$P = _ \cdot _ = _ \text{ dm}$$

$$S = _ \cdot _ = _ \text{ dm}^2$$

3

Nëse perimetri i një katrori është 36 cm. Sa është syprina e tij?

$$P = 4 \cdot a$$

$$36 = 4 \cdot a$$

$$a = _ : _ \text{ cm}$$

$$a = _ \text{ cm}$$

$$S = a \cdot a$$

$$S = _ \cdot _ \text{ cm}$$

$$S = _ \text{ cm}^2$$

4

Njehsojmë gjatësinë e brinjës së katrorit, sipërfaqja e të cilit është 25 cm^2 .

Njehsojmë:

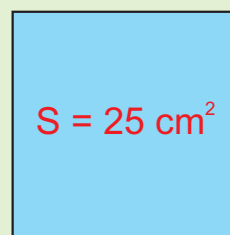
$$S = 25 \text{ cm}^2$$

$$S = a \cdot a$$

$$25 \text{ cm}^2 = a \cdot a$$

$$25 \text{ cm}^2 = _ \text{ cm} \cdot _ \text{ cm}$$

$$a = _ \text{ cm}$$

$$a = ?$$

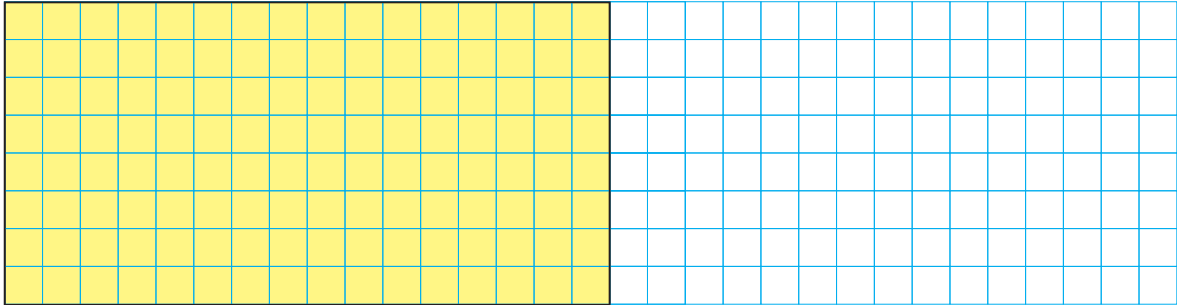
Cili numër kur shumëzohet me vetëveten jep numrin 25

1

Vizatojmë drejtëkëndëshin brinjët e të cilit janë dy herë më të shkurt se brinjët e drejtëkëndëshit të vizatuar.

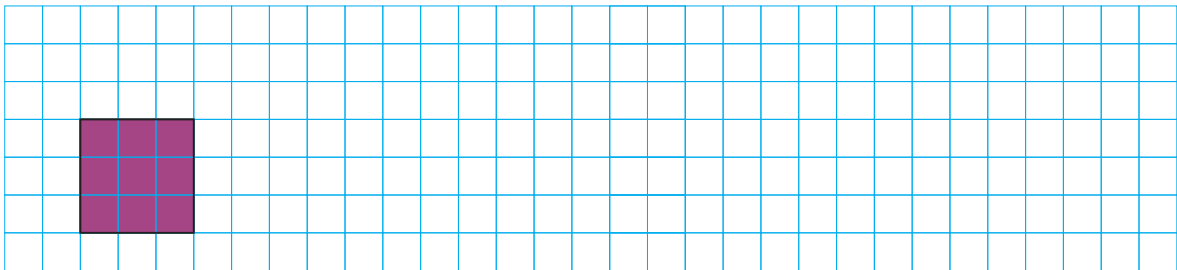
Duke matur brinjët njehsojmë sipërfaqet e të dy drejtëkëndëshave:

$$S = _ \cdot _ = _ \text{ cm}^2$$

$$S = _ \cdot _ = _ \text{ cm}^2$$

2

Vizatojmë katrorin brinjët e të cilit janë dy herë më të gjatë se brinjët e katrorit të vizatuar.

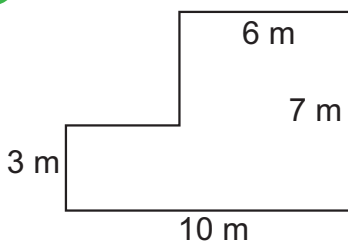
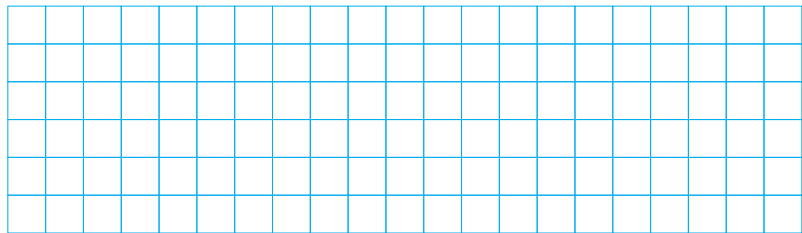
Duke matur brinjët njehsojmë sipërfaqet e të dy katrorëve:

$$S = _ \cdot _ = _ \text{ cm}^2$$

$$S = _ \cdot _ = _ \text{ cm}^2$$

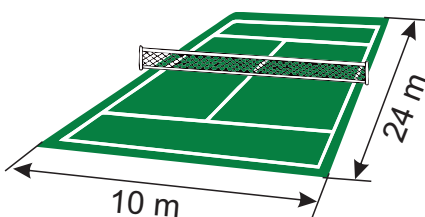
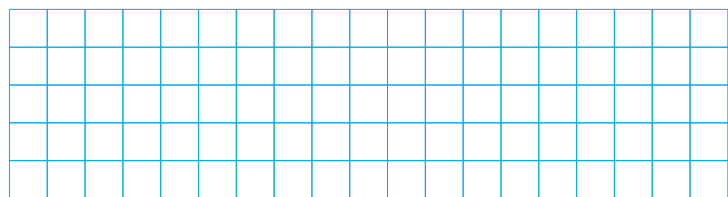
3

Njehsojmë sipërfaqen e figurës me të dhëna në të.

4

Në figurë janë dhënë dimensionet e një fushe të tenisit. Caktojmë sipërfaqen e fushës së tenisit?

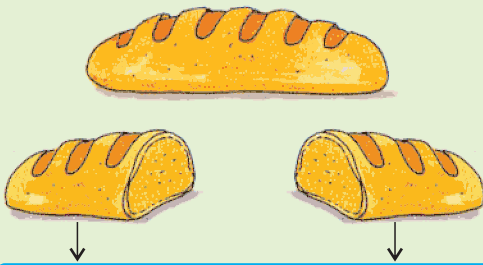
Sipërfaqja e fushës së tenisit është: $_ \text{ m}^2$.

1

Vështrojmë figurat dhe përshkruajmë pjesët ndarëse:

Një nga dy pjesët e barabarta (gjysma).
Shkruajmë:

$$\frac{1}{2}$$

Lexojmë: **Një e dyta.**

Tri nga katër pjesët e barabarta.
Shkruajmë:

$$\frac{3}{4}$$

Lexojmë: **Tri të katërtat.**

Një nga katër pjesët e barabarta (çereku).
Shkruajmë:

$$\frac{1}{4}$$

Lexojmë: **Një e katërta.**

Për të patur një thyesë, **E TËRA** duhet të ndahet në pjesë saktësisht të njëjta. Çdo pjesë është një **NJËSI THYSORE**.

2

Çokolata është ndarë në 8 pjesë të barabarta.

$$\frac{1}{8}$$

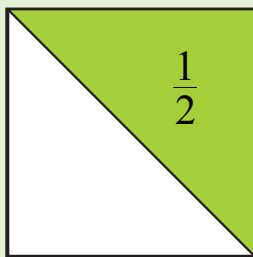
Pjesa e ndarë është _____ $\frac{1}{8}$

Të tetën pjesë e fitojmë kur të **TËRËN** e ndajmë në _____ pjesë të barabarta.

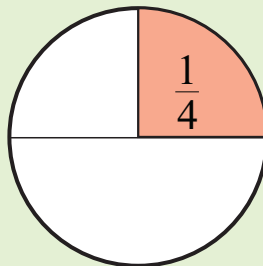
Unë e ndava
1 pjesë

3

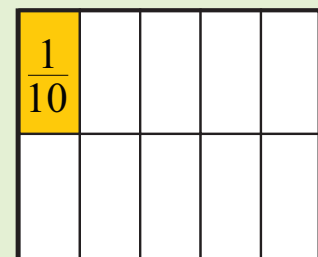
Është ngjyrosur një e dyta e figurës

$$\frac{1}{2}$$

Është ngjyrosur një e katërta e figurës

$$\frac{1}{4}$$

Është ngjyrosur një e dhjeta e figurës

$$\frac{1}{10}$$

$$\frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{10}$$

quhen numra thyesorë ose shkurt **thyesa**.

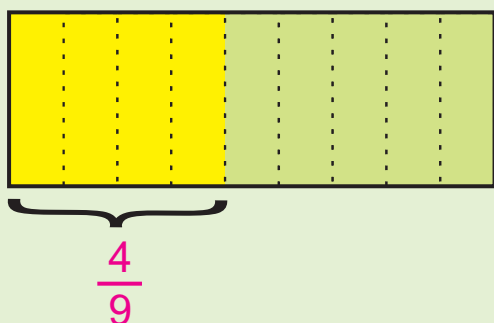

MËSOJMË

NJOHURI FILLESTARE PËR THYESAT

4

Drejtëndëshi është ndarë në nëntë pjesë të barabarta:

Me të verdhë janë ngjyrosur $\frac{4}{9}$ e drejtëndëshit.

Me të gjelbër janë ngjyrosur $\frac{5}{9}$ e drejtëndëshit.

Numëruesi i thyeses

↓

4

↓

9

Emëruesi i thyeses

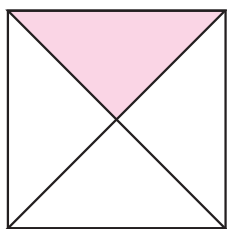
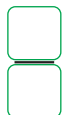
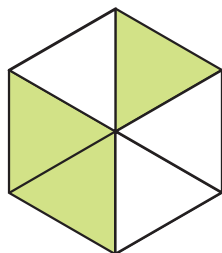
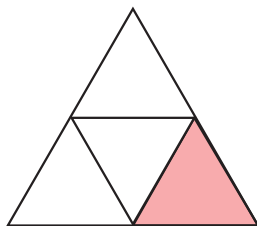
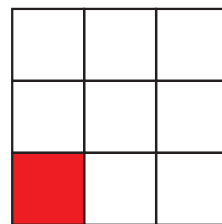
Tregon se sa pjesë të barabarta janë marrë nga tërësia

Vija thyesore

Tregon se në sa pjesë të barabarta është ndarë tërësia

5

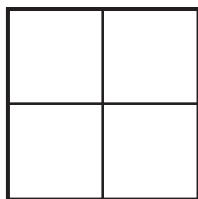
Pjesët e ngjyrosura i shprehim me thyesa.

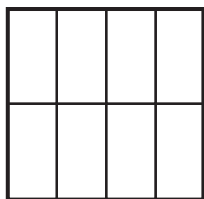
6

Ngjyrosim aq pjesë të figurës sa tregon thyesa para saj:

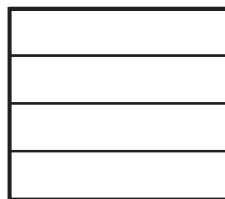
$\frac{2}{4}$

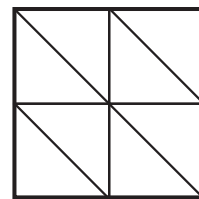
$\frac{3}{8}$

$\frac{3}{4}$

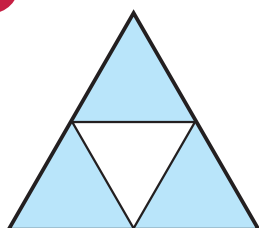

$\frac{6}{8}$

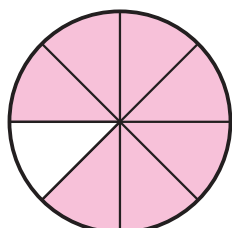
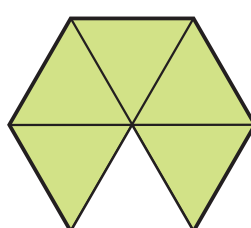
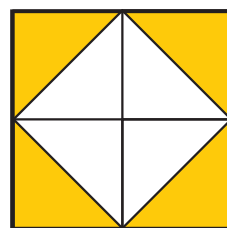

7

Të shprehim me fjalë pjesët e ngjyrosura të figurës:

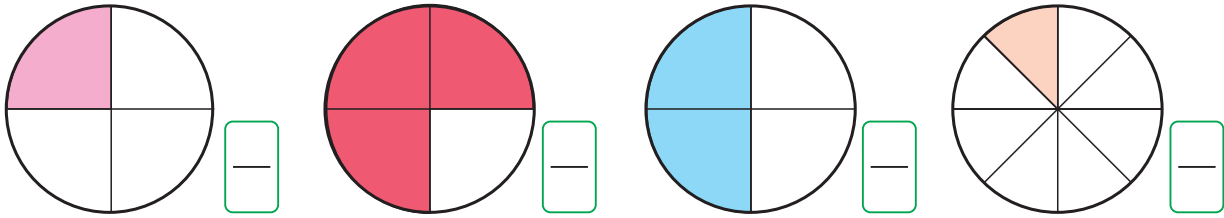
Tri të katërtat

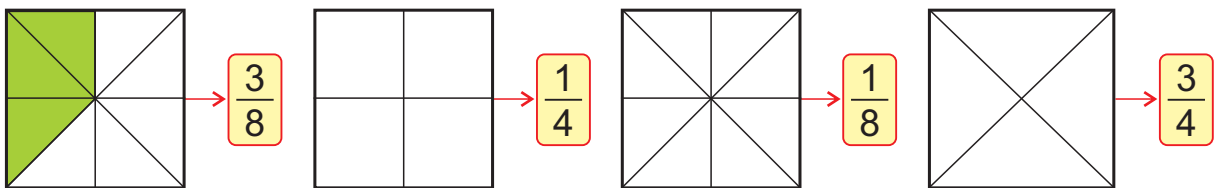
Në drejtkëndëshat e zbrazët shkruajmë thyesën që tregon pjesën e ngjyrosur të figurës:

1

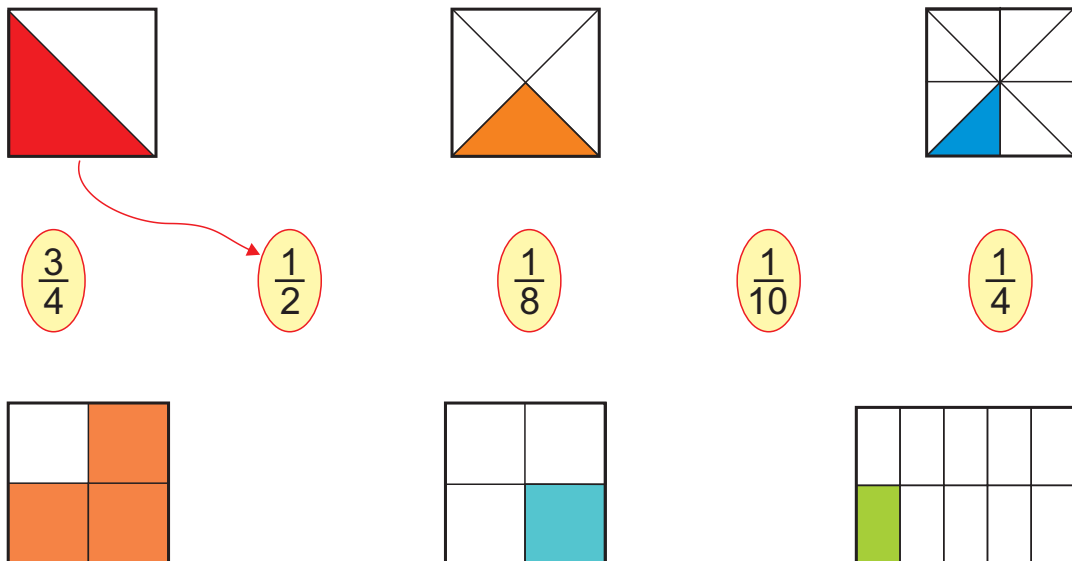
Ngjyrosim pjesën e figurës që e tregon thyesa pranë saj:

2

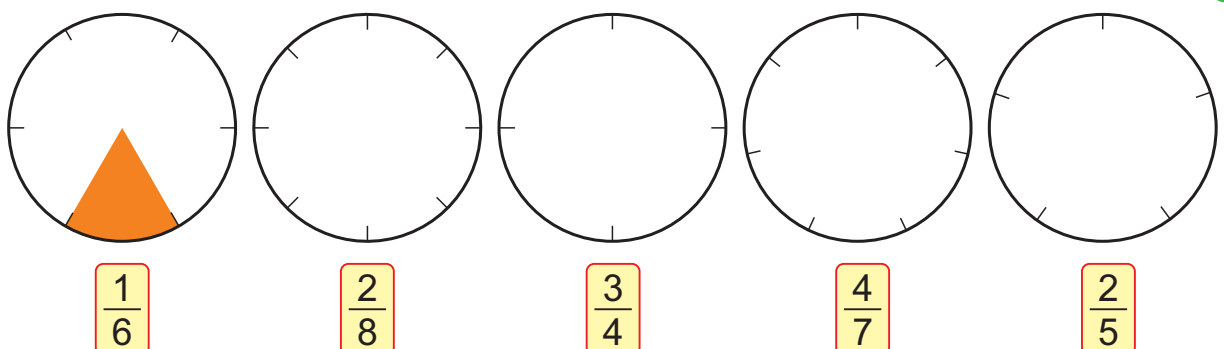
Figurën e lidhim me thyesën që tregon pjesën e ngjyrosur të saj:

3

Ndajmë dhe bgjyrosim pjesën e figurës që tregon thyesa pranë sajë.

4

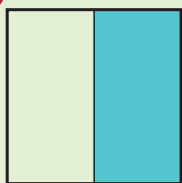

MËSOJMË

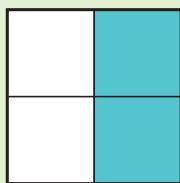
2. THYESAT QË TREGOJNË TË NJËTËN PJESË TË NJË TËRËSIE

1

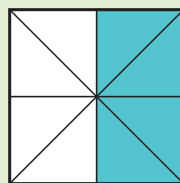
Të shkruajmë thyesën që tregon pjesën e ngjyrosur të figurës:

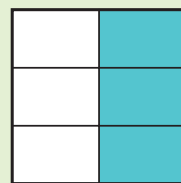
$$\frac{1}{2}$$

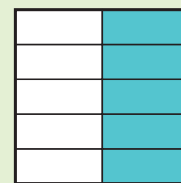
$$\frac{1}{2} = \frac{2}{4}$$

$$\frac{1}{2} = \frac{4}{8}$$

$$\frac{1}{2} = \frac{3}{6}$$

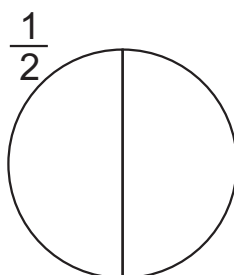

$$\frac{1}{2} = \frac{5}{10}$$

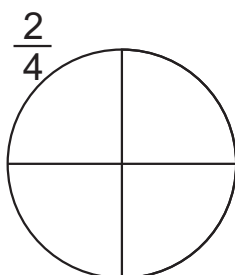
Pra, thyesat: $\frac{1}{2}, \frac{2}{4}, \frac{4}{8}, \frac{3}{6}, \frac{5}{10}$ emërtohen dhe shkruhen ndryshe nga njëri-tjetri por tregojnë të njëjtën pjesë të një tërësie.

2

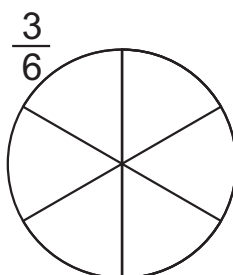
Ngjyrosim pjesën e figurës që tregon thyesa, pastaj shkruajmë edhe një thyes tjetër që tregon të njëjtën pjesë të figurës.

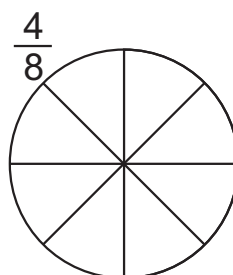
$$\frac{1}{2} = \frac{2}{4}$$

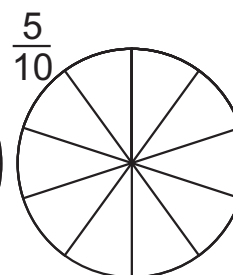
$$\frac{2}{4} = \frac{3}{6}$$

$$\frac{3}{6} = \frac{4}{8}$$

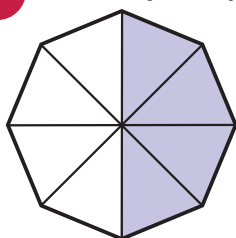
$$\frac{4}{8} = \frac{5}{10}$$

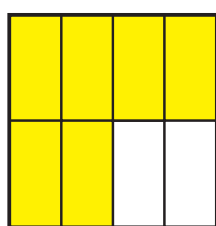
$$\frac{5}{10} = \frac{6}{12}$$

3

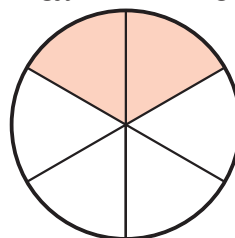
Shkruajmë dy thyesa që tregojnë pjesën e ngjyrosur të figurës:

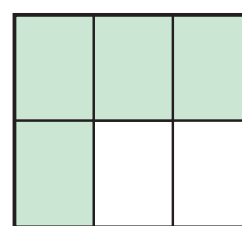
$$\frac{4}{8} = \frac{1}{2}$$

$$\frac{4}{8} = \frac{1}{2}$$

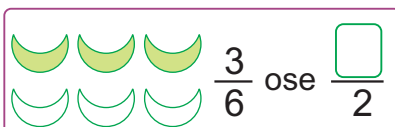
$$\frac{2}{6} = \frac{1}{3}$$

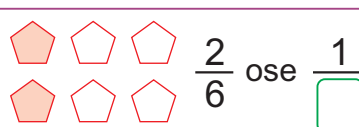
$$\frac{2}{6} = \frac{1}{3}$$

4

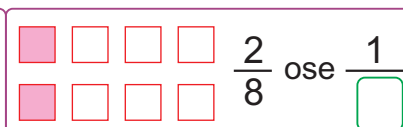
Shkruani dy thyesa që tregojnë pjesët e ngjyrosura të figurave:

$$\frac{3}{6} \text{ ose } \frac{1}{2}$$

$$\frac{2}{6} \text{ ose } \frac{1}{3}$$

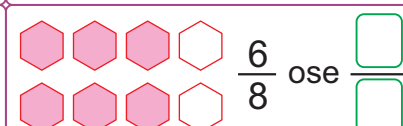
$$\frac{4}{8} \text{ ose } \frac{1}{2}$$

$$\frac{4}{6} \text{ ose } \frac{2}{3}$$

$$\frac{3}{6} \text{ ose } \frac{1}{2}$$

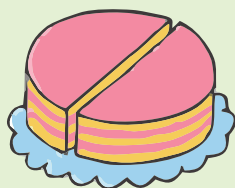
$$\frac{6}{8} \text{ ose } \frac{3}{4}$$

Tërësinë e ndarë në pjesë të barabarta (numrin 1) e shkruajmë në formë të thyesës:

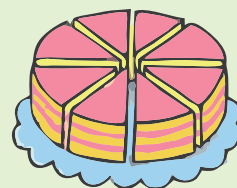
5

$$1 = \frac{2}{2}$$

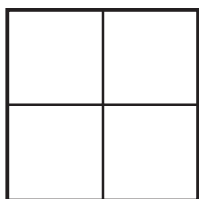
$$1 = \frac{\square}{4}$$

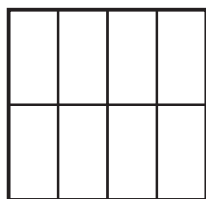
$$1 = \frac{8}{\square}$$

Të shkruajmë thyesa të ndryshme që tregojnë një tërësi (numrin 1).

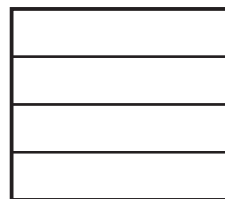
6

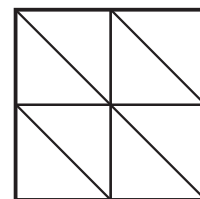
$$\frac{\square}{\square} = 1$$

$$\frac{\square}{\square} = 1$$

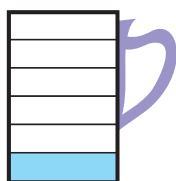
$$\frac{\square}{\square} = 1$$

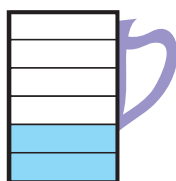
$$\frac{\square}{\square} = 1$$

Sasinë e lëngut në gotë e paraqesim në formë thyese:

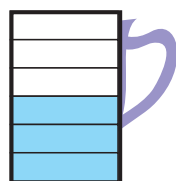
7

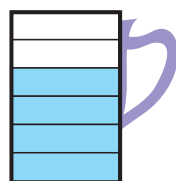
$$\frac{1}{6}$$

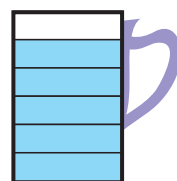
$$\frac{\square}{\square}$$

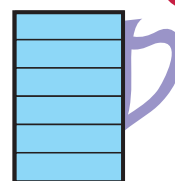
$$\frac{\square}{\square}$$

$$\frac{\square}{\square}$$

$$\frac{\square}{\square}$$

$$\frac{6}{6} = 1$$

Vështrojmë figurën dhe plotësojmë barazitë:

8

1							
$\frac{1}{2}$				$\frac{1}{2}$			
$\frac{1}{4}$		$\frac{1}{4}$		$\frac{1}{4}$		$\frac{1}{4}$	
$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$

$$1 = \frac{2}{2} = \frac{4}{\square} = \frac{\square}{8}$$

$$\frac{1}{2} = \frac{\square}{4} = \frac{4}{\square}$$

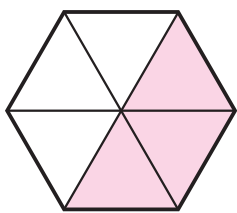
$$\frac{1}{4} = \frac{\square}{8}$$

$$\frac{3}{4} = \frac{\square}{8}$$

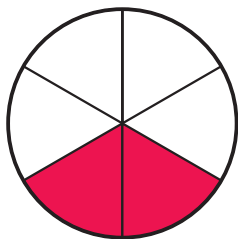

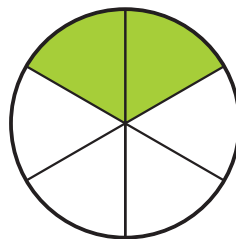
1 Shkruajmë dy thyesa që tregojnë pjesën e ngjyrosur të figurës:

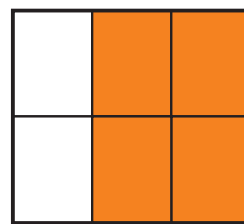
$$\frac{3}{6} = \frac{1}{2}$$

$$\frac{2}{6} = \frac{1}{3}$$

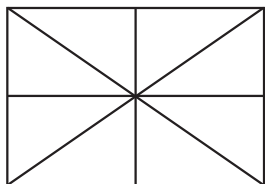

$$\frac{1}{3} = \frac{2}{6}$$

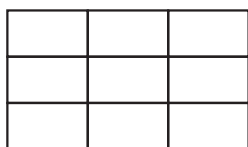

$$\frac{2}{3} = \frac{4}{6}$$

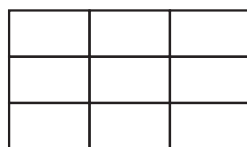
2 Ngjyrosim pjesën e figurës që e tregon thyesa pranë saj:

$$\frac{7}{8}$$

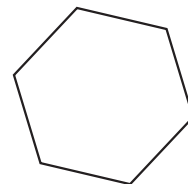
$$\frac{5}{9}$$

$$\frac{1}{3}$$

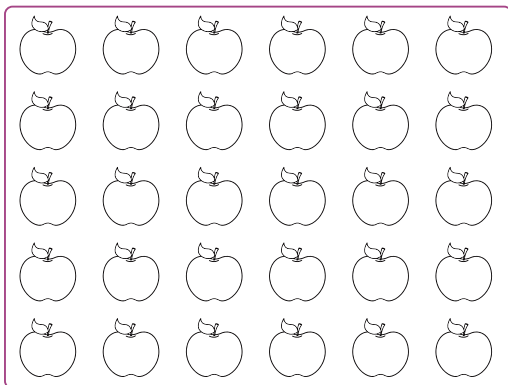

$$\frac{1}{4}$$

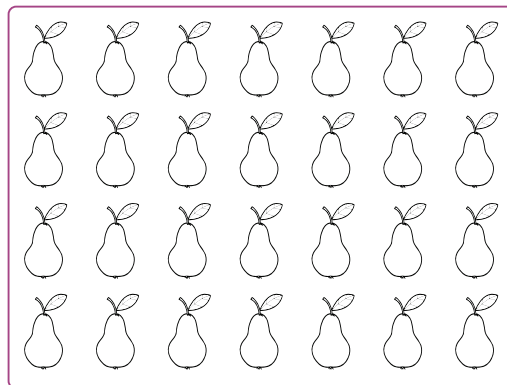

$$\frac{4}{6}$$

3 Ngjyrosim aq pemë sa tregon thyesa.

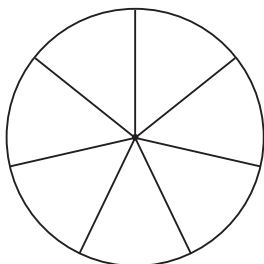
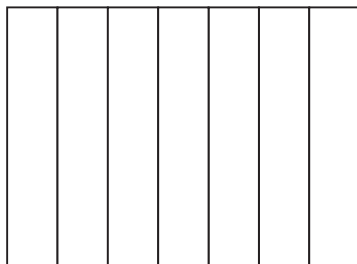

$$\frac{2}{5} \text{ e mollave}$$

$$\frac{1}{7} \text{ e dardhave}$$

4 Ngjyrosim $\frac{2}{7}$ pjesë të secilës figurë.

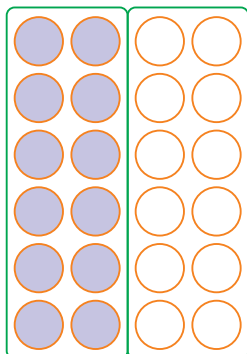

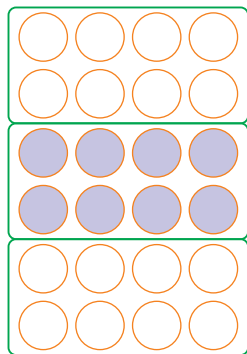
1

Në figurë, 24 bonbone janë të renditur në 6 rreshta dhe 4 shtylla.

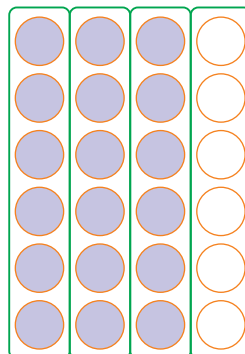
Janë ngjyrosur
 $\frac{1}{2}$ e rrathëve

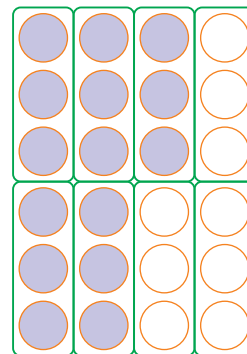
Janë ngjyrosur
 $\frac{1}{3}$ e rrathëve

Janë ngjyrosur
 $\frac{3}{4}$ e rrathëve

Janë ngjyrosur
 $\frac{5}{8}$ e rrathëve

$$\frac{1}{2} \text{ e } 24 = \square$$

$$24 : 2 = 12$$

$$\frac{1}{3} \text{ e } 24 = \square$$

$$24 : 3 = 8$$

$$\frac{3}{4} \text{ e } 24 = \square$$

$$(24 : 4) \cdot 3 = 18$$

$$\frac{5}{8} \text{ e } 24 = \square$$

$$(24 : 8) \cdot 5 = 15$$

Për të përcaktuar pjesën e një numri, atë e pjesëtojmë me emëruesin e thyesës e pastaj e shumëzojmë me numëruesin.

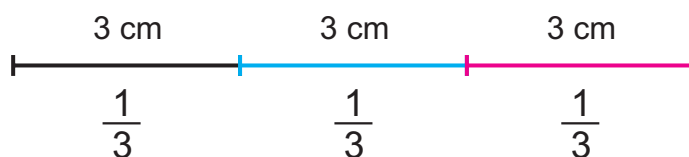
$$\frac{3}{4} \text{ e } 60 = (60 : 4) \cdot 3$$

2

Tomori ka vizatuar një segment duke ditur se $\frac{1}{3}$ e segmentit është 3cm. Si e vizatoi Tomori segmentin?

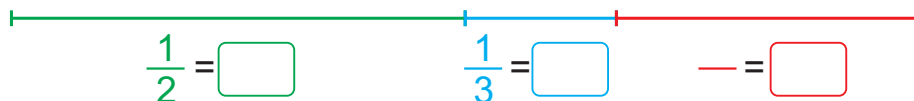
Nëse $\frac{1}{3}$ e segmentit është 3 cm, gjatësia e segmentit është:

$$3 \cdot 3 \text{ cm} = 9 \text{ cm}$$

3

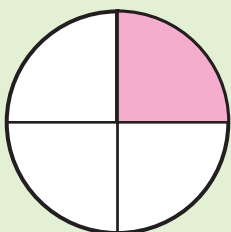
Një udhëtar për tri ditë kaloi 720 km. Ditën e parë e kaloi gjysmën e rrugës, kurse ditën e dytë kaloi $\frac{1}{3}$ e rrugës së mbetur. Sa kilometra udhëtari i kaloi ditën e tretë?

1

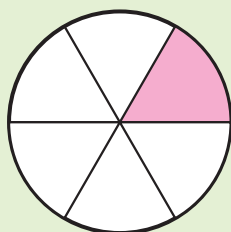
Është ngjyrosur

$\frac{1}{4}$ e rrethit

Është ngjyrosur

$\frac{1}{6}$ e rrethit

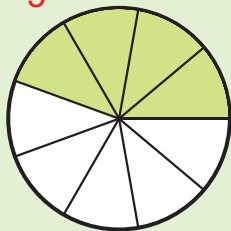
$$\frac{1}{4} > \frac{1}{6}$$

Nga dy thyesa me numërues të njëjtë më i madh është ai që e ka emëruesin më të vogël

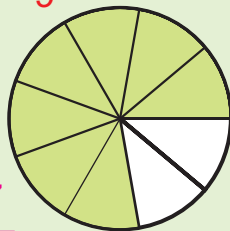
Është ngjyrosur

$\frac{4}{9}$ e rrethit

Është ngjyrosur

$\frac{7}{9}$ e rrethit

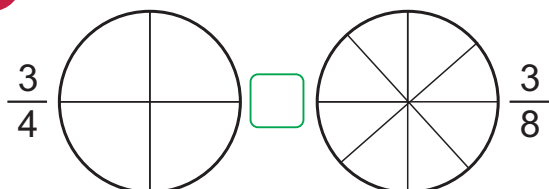
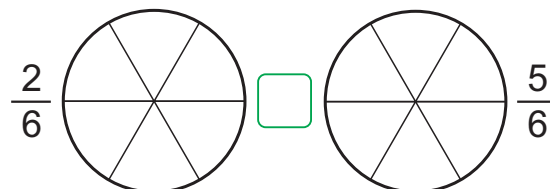
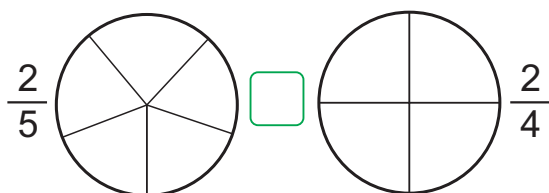
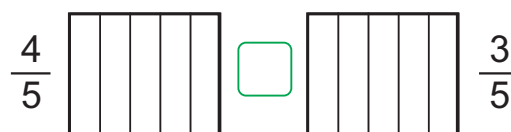
$$\frac{4}{9} < \frac{7}{9}$$

Nga dy thyesa me emërues të njëjtë më i madh është ai që e ka numëruesin më të madh.

2

Ngjyrosim dhe krahasojmë thyesat:

3

< = > ?

$$\frac{1}{8} \quad \square \quad \frac{1}{10}$$

$$\frac{3}{10} \quad \square \quad \frac{4}{10}$$

$$\frac{5}{10} \quad \square \quad \frac{8}{8}$$

$$\frac{8}{8} \quad \square \quad \frac{10}{10}$$

$$\frac{4}{10} \quad \square \quad \frac{3}{10}$$

4

Në katror shkruajmë një numër që të fitojmë jobarazi të saktë.

$$\frac{\square}{7} < \frac{2}{7}$$

$$\frac{1}{5} < \frac{\square}{5}$$

$$\frac{\square}{8} < \frac{7}{8}$$

$$\frac{\square}{10} < \frac{8}{10}$$

$$\frac{3}{6} < \frac{\square}{6}$$

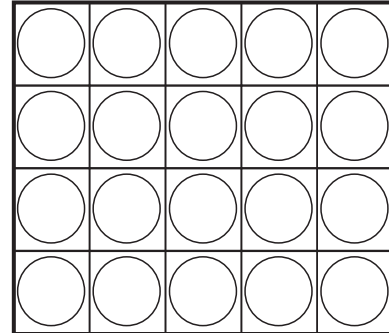
1

Në figurë janë 20 rathë:

- $\frac{1}{2}$ e rathëve ngjyroseni me të kaltër.
- $\frac{1}{4}$ e rathëve ngjyroseni me të kuqe.
- Sa rathë kanë mbetur pa ngjyrosur?

Pra:

- $\frac{1}{2}$ e numrit 20 është numri _____.
- $\frac{1}{4}$ e numrit 20 është numri _____.

2

Në kopshtin e zonjës Besa janë 350 lule. $\frac{1}{5}$ e luleve janë trëndafila, $\frac{1}{10}$ janë karafila, $\frac{1}{2}$ janë tulipan. Kurse tjerat janë lule të ndryshme. Sa lule të ndryshme janë në kopshtin e zonjës Blerta?

$$\frac{1}{5} \text{ e } 350 \text{ janë trëndafila: } \underline{\quad} : \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$\frac{1}{10} \text{ e } 350 \text{ janë karafila: } \underline{\quad} : \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$\frac{1}{2} \text{ e } 350 \text{ janë tulipan: } \underline{\quad} : \underline{\quad} = \underline{\quad}$$

$$\text{Lule të ndryshme janë: } 350 - (\underline{\quad} + \underline{\quad} + \underline{\quad}) = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \boxed{\quad}$$

3

Nga $\frac{1}{4}$ e numrit 840 zbresim $\frac{1}{5}$ e numrit 450.

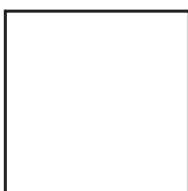
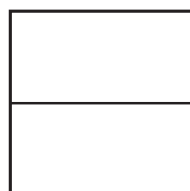
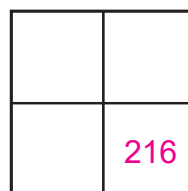
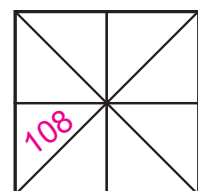
$$\frac{1}{4} \text{ e } 840 = \boxed{\quad} : \boxed{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$\frac{1}{5} \text{ e } 450 = \boxed{\quad} : \boxed{\quad} = \boxed{\quad}$$

$$\text{Pra, } \frac{1}{4} \text{ e } 840 - \frac{1}{5} \text{ e } 450 = \boxed{\quad} - \boxed{\quad} = \boxed{\quad}$$

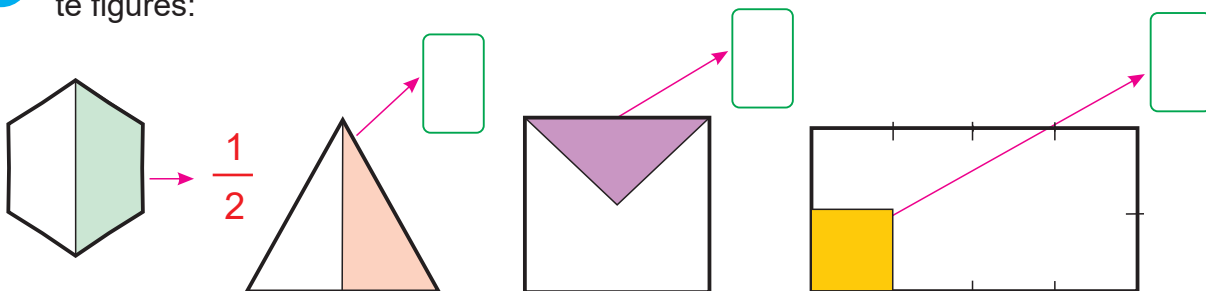
4

Ndarjet në katror i plotësojmë me numra:

- 1** Në drejtkëndëshat e zbrazët shkruajmë thyesat që tregojnë pjesën e ngjyrosur të figurës:

- 2** Të njehsojmë:

$$\frac{1}{4} \text{ e numrit: } 320 = 320 : 4 = \underline{\quad};$$

$$\frac{1}{6} \text{ e numrit: } 240 = 240 : 6 = \underline{\quad};$$

$$\frac{1}{3} \text{ e numrit: } 720 = \underline{\quad} : \underline{\quad} = \underline{\quad};$$

$$\frac{1}{8} \text{ e numrit: } 640 = \underline{\quad} : \underline{\quad} = \underline{\quad};$$

- 3** Të njehsojmë:

$$\frac{1}{4} \text{ e numrave: } 112, 280, 888.$$

$$\frac{1}{8} \text{ e numrave: } 64, 208, 896.$$

- 4** Në një shkollë ka 390 nxënës. Prej tyre $\frac{1}{3}$ janë vajza. Sa meshkuj ka në atë shkollë?

Numri i vajzave në shkollë është: $\frac{1}{3}$ e =

Numri i meshkujve në shkollë është: $390 - \text{$ = $\text{$

- 5** Njehsojmë dhe ngjyrosim që të fitojmë figurën simetrike.

$$246 + 509 = \text{$$

$$700 - 348 = \text{$$

$$98 \cdot 7 = \text{$$

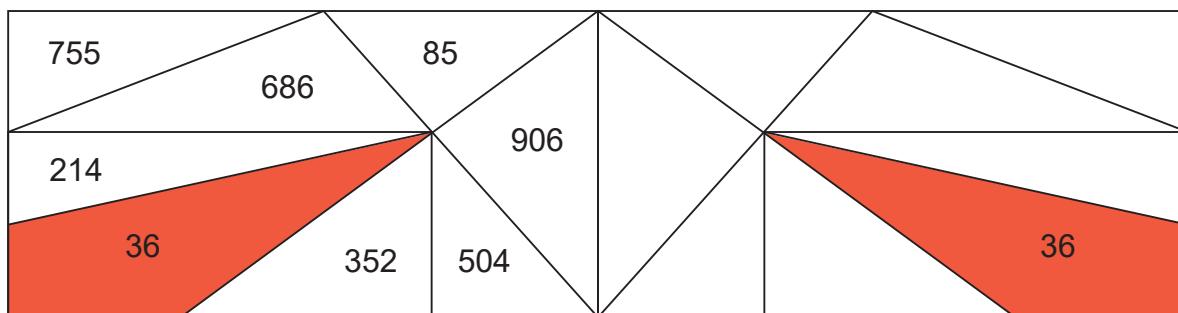
$$288 : 8 = \text{$$

$$507 + 399 = \text{$$

$$612 - 398 = \text{$$

$$56 \cdot 9 = \text{$$

$$510 : 6 = \text{$$

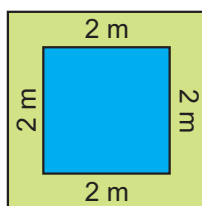
Të gjejmë faktorin e panjohur.

a) $6 \cdot X = 353 + 247$

b) $8 \cdot X = 958 - 718$

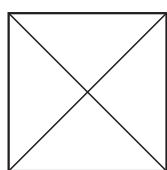
1

Në një hapsirë në formë të katrorit me brinjë 30 metra gjendet pishina. Çdo anë e pishinës është në largësi 2 metra nga muri. Sa është perimetri i pishinës?

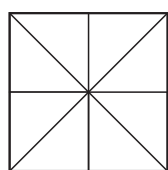

2

Ngjyrosni fushat aq sa tregon thyesa.

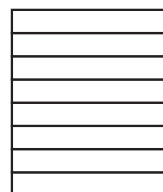
$\frac{1}{4}$

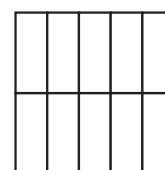
$\frac{3}{8}$

$\frac{5}{7}$

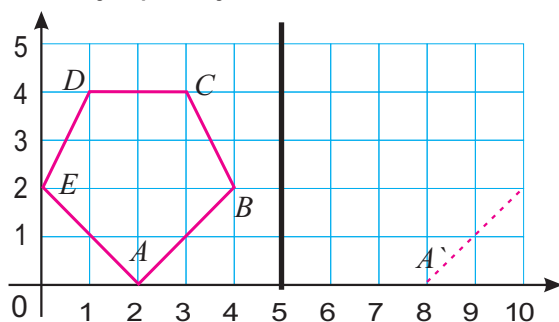
$\frac{3}{4}$

$\frac{2}{5}$

3

Vizatoni figurën simetrike me figurën e dhënë ndaj drejtëzës së dhënë. Përcaktojn pastaj koordinatat e kulmeve të figurave.

A (__, __)

A' (__, __)

B (__, __)

B' (__, __)

C (__, __)

C' (__, __)

D (__, __)

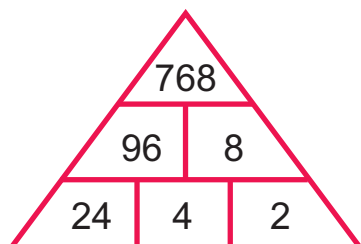
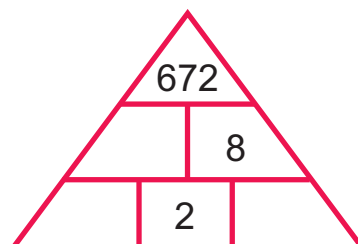
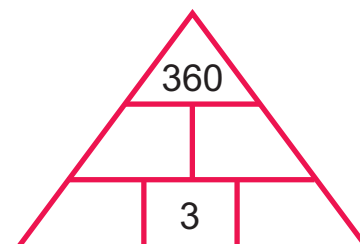
D' (__, __)

E (__, __)

E' (__, __)

4

Zbulojmë rregullën dhe plotësojmë piramidat:

6

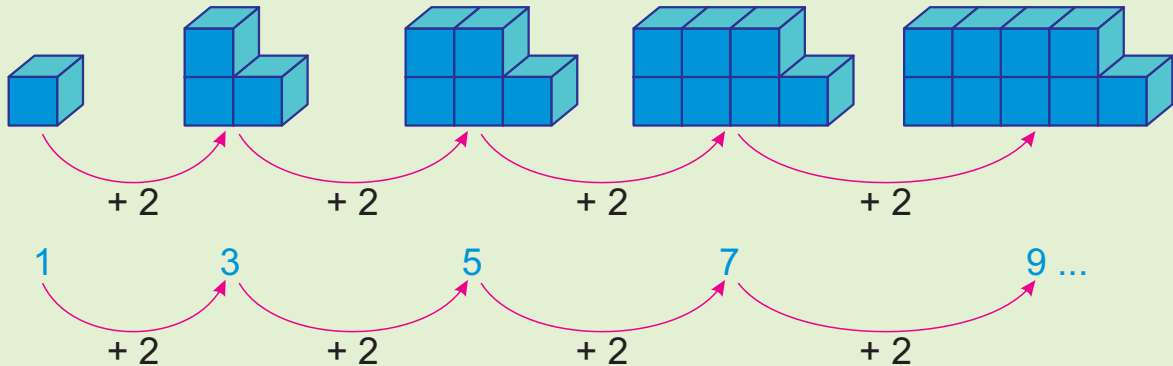

MËSOJMË

1

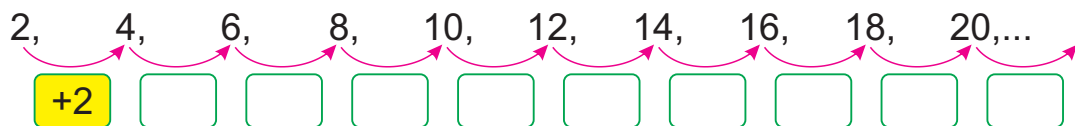
Vështrojmë vargun e kubeve të shprehur me numra dhe tregojmë se si rriten kutizat e tij.

Çdo kufizë e vargut është për ____ më e madhe se kufiza paraardhëse.

2

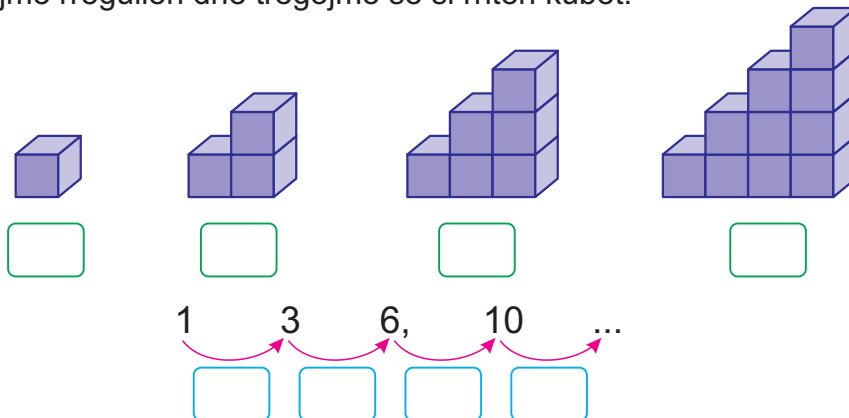
Vështrojmë vargun e numrave çift dhe tregojmë si rriten kufizat e tij:

Çdo kufizë e vargut është për ____ më e madhe se kufiza paraardhëse.

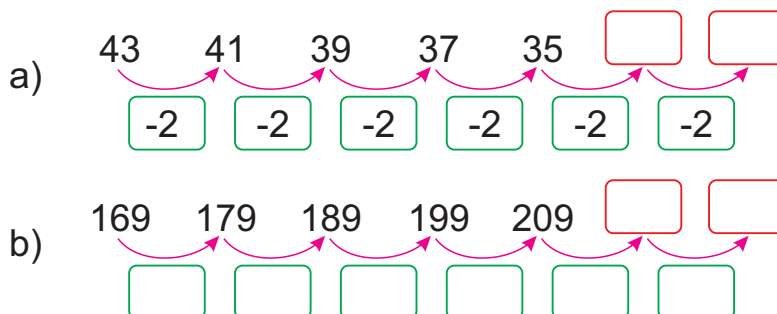
3

Zbulojmë rregullën dhe tregojmë se si rriten kubet.

4

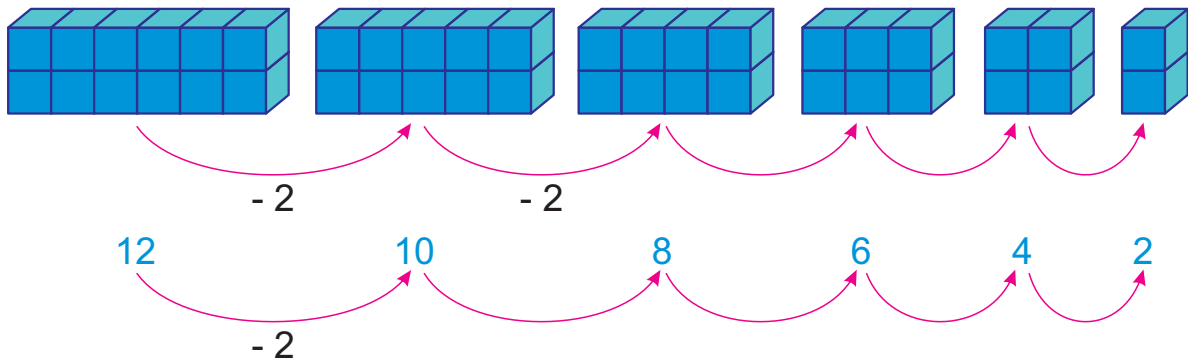
Zbulojmë rregullën dhe shkruajmë disa kufiza të vargut

1

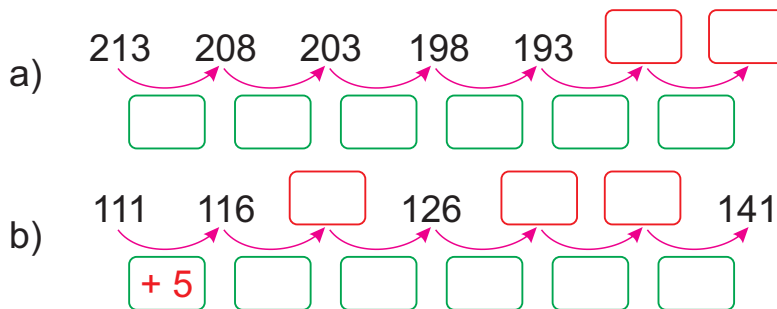
Vështrojmë vargun e kubeve e shprehur në numra dhe tregojmë se si zvogëlohen kutizat e tij.

Duket qartë që çdo kufizë e vargut është për ___ më e vogël se kufiza paraardhëse.

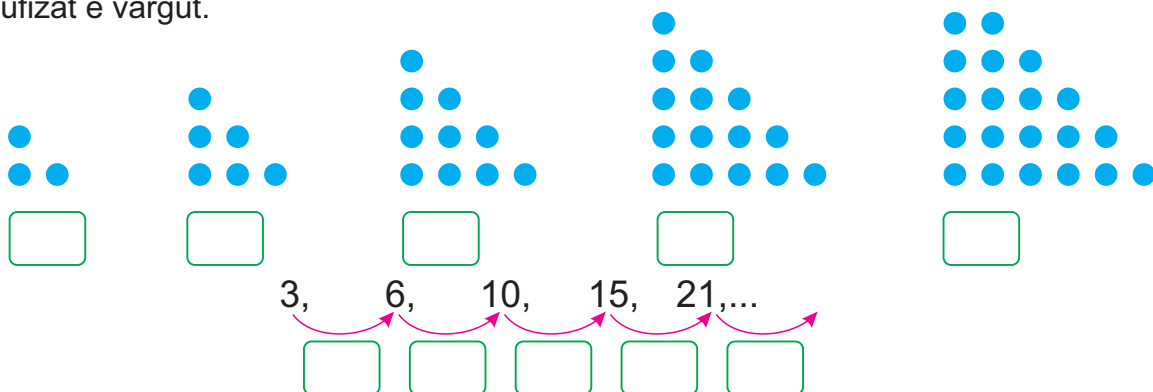
2

Zbulojmë rregullën dhe shkruajmë disa kufiza të vargut

3

Formoni vargun e numrave trekëndorë, dhe tregoni se si rriten kufizat e vargut.

4

Shkruani 8 kufiza të vargut:

a) kufiza e parë e të cilit është 1, kurse çdo kufizë tjetër është për 3 më e madhe se kufiza paraardhëse.

1, , , , , , ,

b) kufiza e parë është 3, e dyta 4, kurse çdo kufizë tjetër është e barabartë me shumën e dy kufizave paraardhëse.

3, 4, , , , , ,

MËSOJME

I. MATJA E KOHËS (ORA)

1

1 ditë = 24 orë

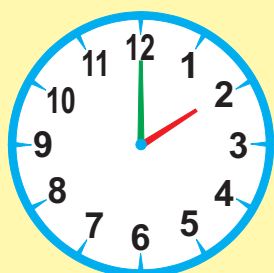
Ora është 10

Ora është 11

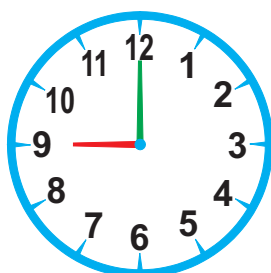

2

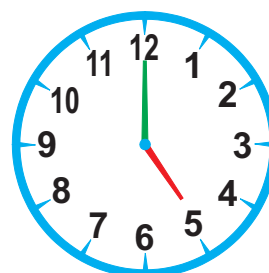
Ora është

Ora është

Ora është

Ora është

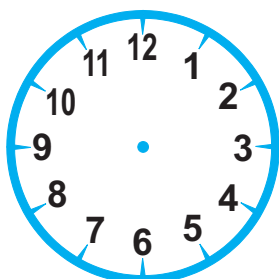
Ora është

Ora është

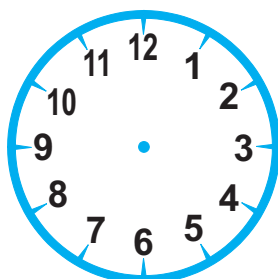
3

Në orën e vizatuar vendosim akrepat, ashtu që ora të tregojë kohën e shënuar:

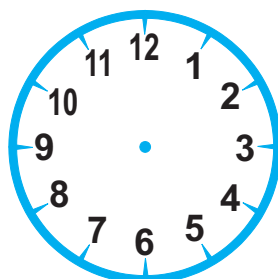
Ora është 1

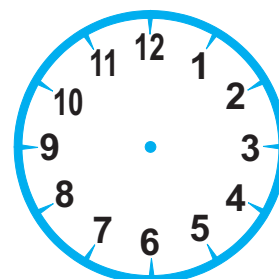
Ora është 4

Ora është 15

Ora është 22

2. MATJA E KOHËS (ORA - MINUTA)

1

min

30 min

min

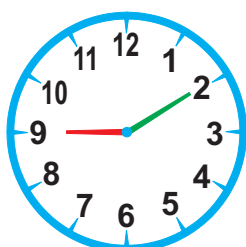
min

1 orë = 60 minuta ose simbolikisht 1 h = 60 min

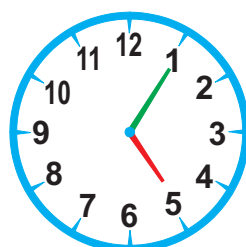
2

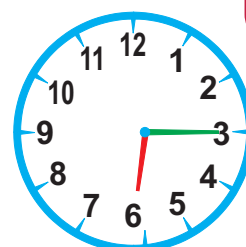
Ora: 2 e 45 min

Ora: e min

Ora: e min

Ora: e min

3

5 e 35
ora 5 e 35 min.

4

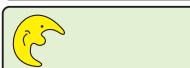
Përcaktojmë orën ditën dhe natën.

7.00

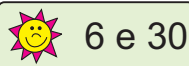

19.00

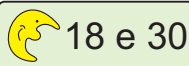

1 Përcaktojmë orën ditën dhe natën.

6 e 30

18 e 30

2

1 orë = 60 min

35 min + min = 1 orë

1 orë - min = 15 min

52 min + min = 1 orë

1 orë - min = 35 min

47 min + min = 1 orë

1 orë - min = 45 min

3

a) Kur akrepi i madh i orës lëviz nga ora 12 në orën 2, kalojnë 10 minuta.

b) Kur akrepi i madh i orës lëviz nga ora 12 në orën 4, kalojnë ____ minuta.

c) Kur akrepi i madh i orës lëviz nga ora 12 në orën 11, kalojnë ____ minuta.

4

Në orët e vizatuara vendosim akrepat ashtu që ora të tregojë kohën e shenuar.

1:35

14:40

21:20

19:55

6:50

17:05

5

Bashkojmë me shigjeta kohën e njëjtë.

2 h 40 min

2 h 25 min

8 h 23 min

5 h 30 min

1

Plotësojmë:

1 vit i ka _____ muaj;

1 muaj i ka _____ javë;

1 javë i ka _____ ditë;

1 ditë i ka _____ orë;

1 orë i ka _____ minuta;

2

1 javë = 7 ditë

3 javë = ditë

5 javë = ditë

8 javë = ditë

28 ditë = javë

42 ditë = javë

63 ditë = javë

3

1 ditë = 24 orë

Gjysma e ditës = orë

Çereku i ditës = orë

1 orë = 60 minuta

Gjysma e orës = min

Çereku i orës = min

4

Ora në pozitën A tregon kohën e nisjes së autobusit. Duke vizatuar akrepat në orën në pozitën B, tregoni kohën kur mbërrin autobusi:

5

Duke njehsuar zbuloni emrin e pseudonimit të shkrimtarit të mjerimit.

Një ditë ka

100 vjetë

Një javë ka

365 ditë

Një orë ka

60 minuta

Një minutë ka

60 sekonda

Një vitë ka

7 ditë

Një shekull ka

24 orë

- 1** Autobusi niset nga Prishtina në ora 6 e 30 min dhe arrin në Prizren në ora 8 e 20 min. Sa zgjat udhëtimi i autobusit?

Njehsojmë: $8 \text{ orë } 20 \text{ min} - 6 \text{ orë } 30 \text{ min} = 500 \text{ min} - \underline{\hspace{2cm}} \text{ min} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ min}$
 $= 1 \text{ orë } \underline{\hspace{2cm}} \text{ min.}$

Pra, udhëtimi i autobusit nga Prishtina në Prizren zgjat $\underline{\hspace{2cm}}$ orë e $\underline{\hspace{2cm}}$ minuta.

2

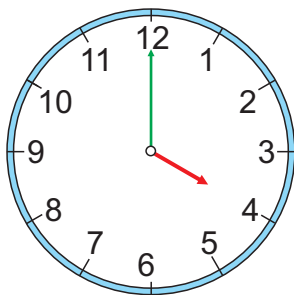
- Sa orë në ditë punon dr. Petriti?

- Sa orë në javë punon dr. Petriti?

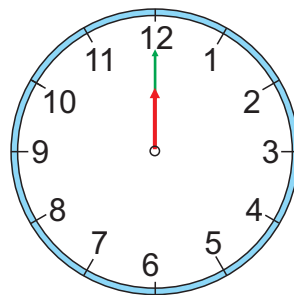
- Sa orë në muaj punon dr. Petriti?

3

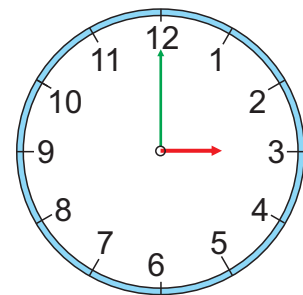
Sa është gjatësia e kohës nga ora 4 e mëngjesit deri në ora 3 pas dite:

4 e mëngjesit

12

3 pas dite

8 orë

3 orë

orë

Ose kështu: ora 3 pasdite = ora 15, prandaj $15 - 4 = \boxed{\hspace{2cm}}$.

4

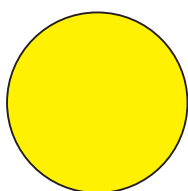
Rina është nisur nga shtëpia në orën 7 e 30 minuta ka arritur në shkollë në orën 8 e 8 minuta. Sa kohë ka udhëtuar vajza për në shkollë?

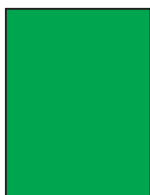

1

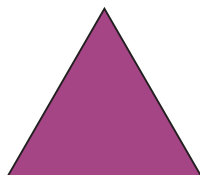
Të përkujtojmë:

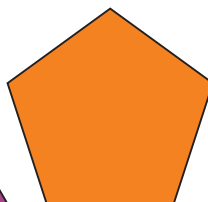
Qarku

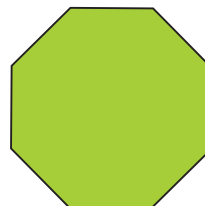
Drejtëkëndëshi

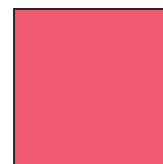
Trekëndëshi

Pesëkëndëshi

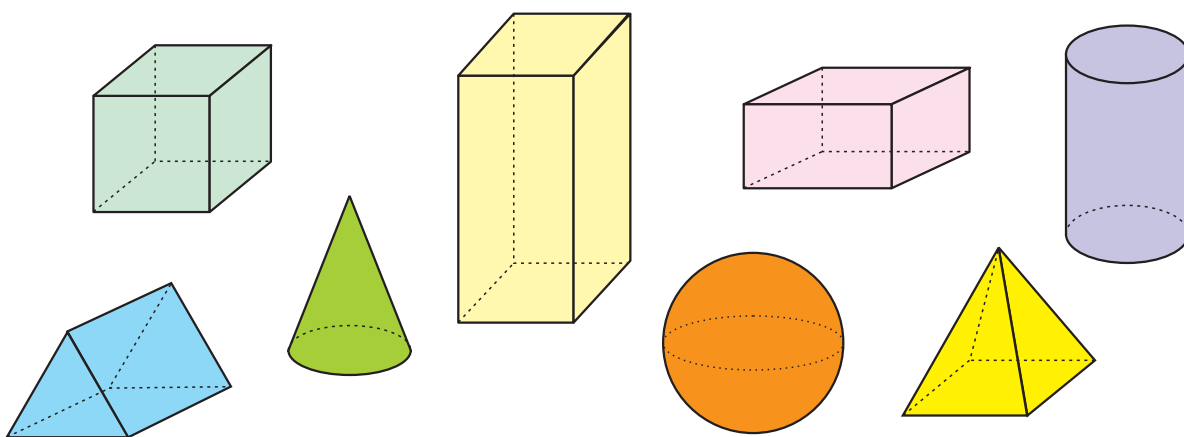

Tetëkëndëshi

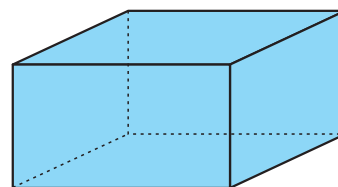
Katrori

FIGURAT GJEOMETRIKE shtrihen në rrafsh dhe kanë 2 përmasa:
GJATËSI dhe **GJERËSI**

TRUPAT GJEOMETRIKE shtrihen në hapësirë dhe kanë 3 përmasa:
GJATËSI, **GJERËSI** dhe **LARTËSI**

- TRUPAT GJEOMETRIKE kufizohen nga figurat gjeometrike. Secila nga këto figura quhet **FAQE E TRUPIT**
- Skajet e brinjëve të trupave gjeometrik quhen **KULME** të tyre.

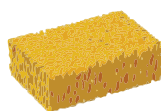
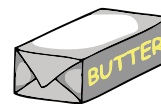

2

Në secilën nga figurat përpiqemi të gjejmë diçka të ngjashme me trupat gjeometrik dhe i emërojmë.

Kubit

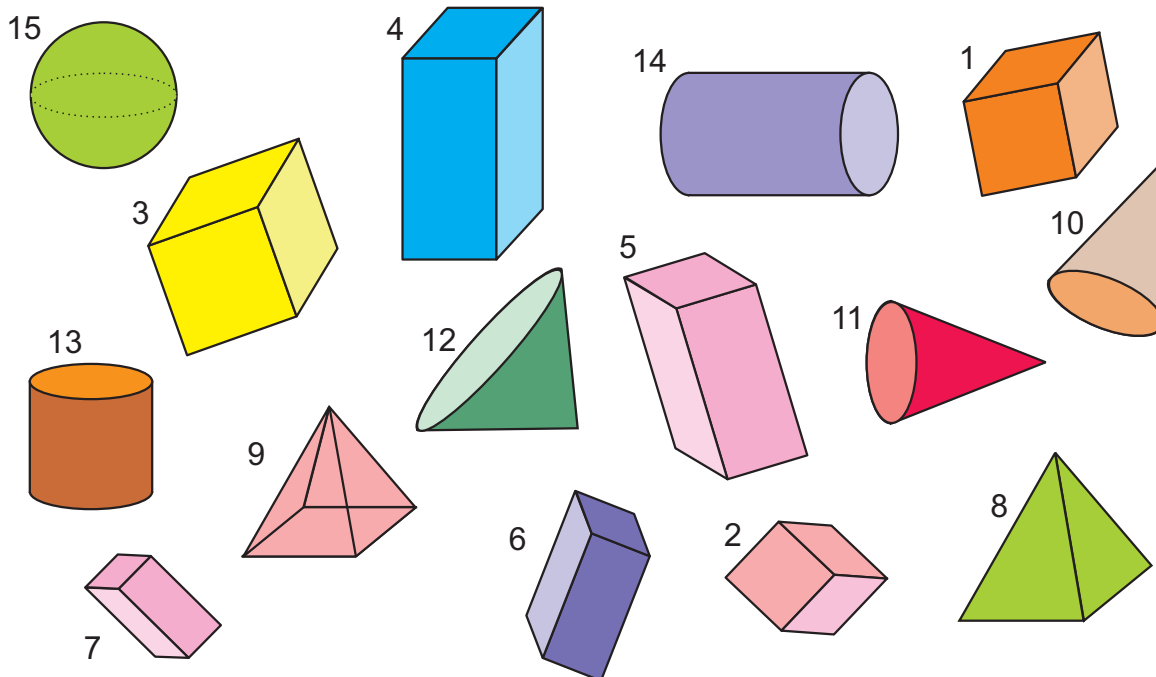
Koni

3

Çfarë trupa gjeometrik dallojmë në figurë.

Në figurë dallojmë:

KUBI: __, __, __.

PIRAMIDA: __, __.

CILINDRI: __, __.

PRIZMI: __, __, __, __.

KONI: __, __.

SFERA: __.

4

Shiqojmë trupin gjeometrik **KUBOIDI (KUADRI)**

- Kulmet që i takojnë kuboidit janë:

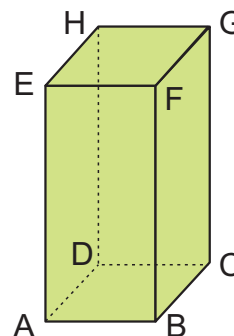
A, B, __, __, __, __, __, __.

- Brinjët e kuboidit janë: AB, __, __, __,

__, __, __, __, __, __, __, __.

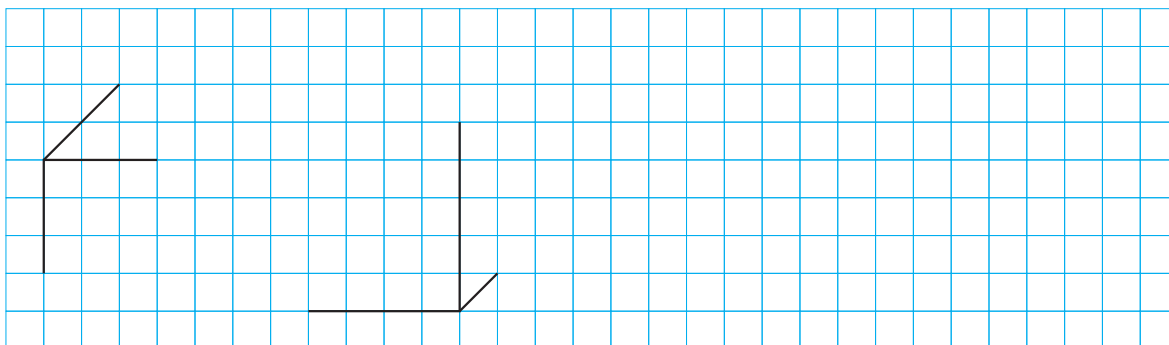
- Faqet e kuboidit janë: ABCD, ____,

__, __, __, __.

5

Në rrjetin kuadratik vizatojmë disa trupa gjeometrik.

2. KUBI

1

kulmi faqja

brinja

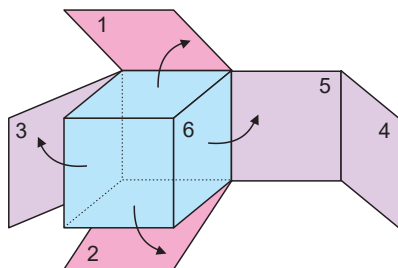
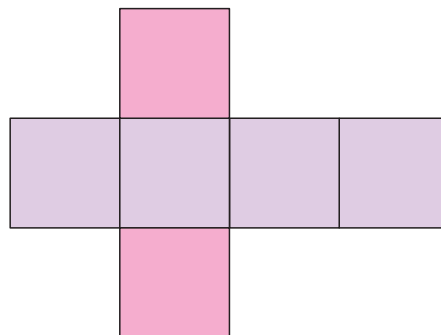
Modeli i kubit

K u b i		
numri i faqeve	numri i kulmeve	numri i brinjëve

Faqet e kubit janë sipërfaqe katrore

2

Në figurë është dhënë shpalosja e kubit. Në modelin e kubit shenojmë faqet 1, 2, 3, 4, 5, dhe 6.

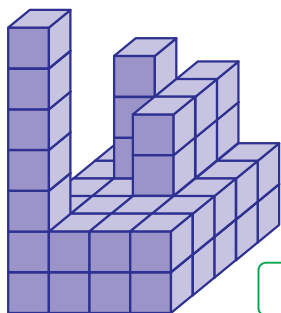
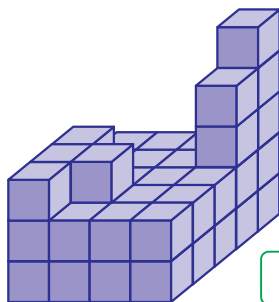
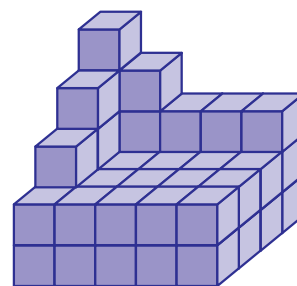

Numrat 1 dhe 2 tregojnë **BAZAT** e kubit.

Numrat 3, 4, 5, 6 tregojnë **MBËSHTJELLËSIN** e kubit.

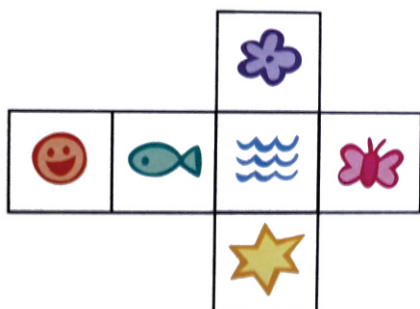
3

Të gjejmë numrin e kubeve, në secilën nga figurat e dhëna.

4

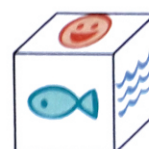
Cili nga kubet të shenuara me numra 1, 2, 3 ose 4 paraqet rrjetin e vet.

1

2

3

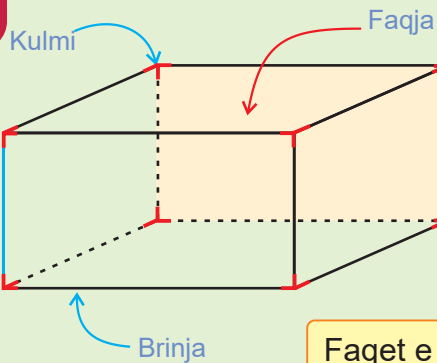
4

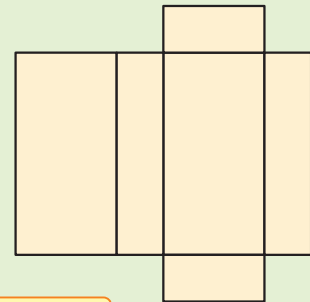
MËSOJMË

1

Shpalosja e kuboidit

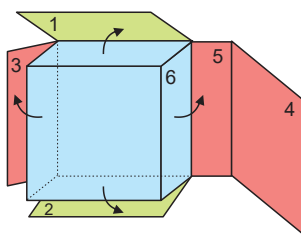
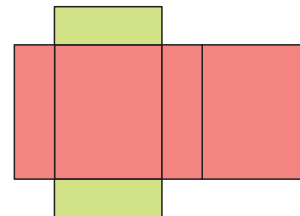
K u b o i d i		
numri i faqeve	numri i kulmeve	numri i brinjëve

Faqet e kuboidit janë sipërfaqe drejtkëndëshe

2

Në figurë është dhënë shpalosja e kubit. Në modelin e kuboidet shenojmë faqet 1, 2, 3, 4, 5, dhe 6.

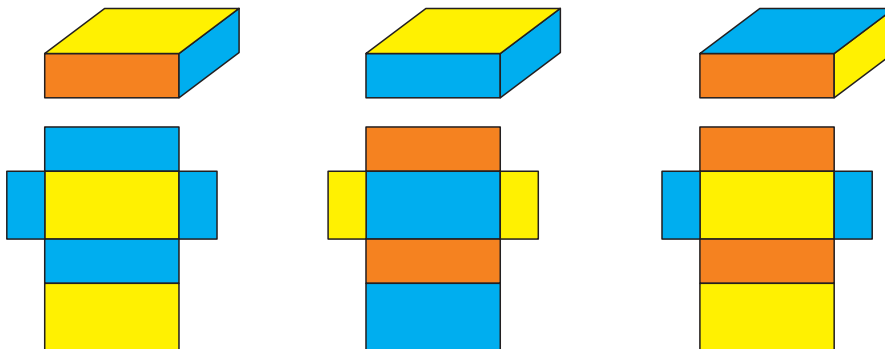

Numrat 1 dhe 2 tregojnë **BAZAT** e kuboidit.

Numrat 3, 4, 5, 6 tregojnë **MBËSHTJELLËSIN** e kuboidit.

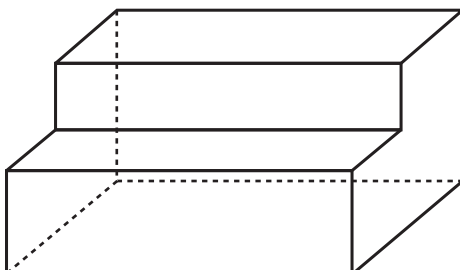
3

Çdo kuboid prej rreshtit të sipërm me lidhe shigjetë me rrjetin përkatës prej rreshtit të dytë.

4

Në figurën e dhënë përcaktojmë numrin e brinjëve, faqeve dhe kulmeve.

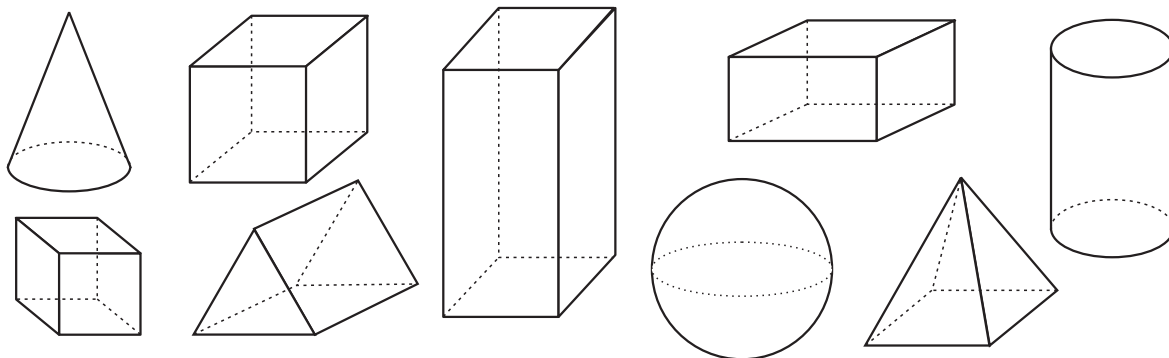
numri i faqeve	numri i kulmeve	numri i brinjëve

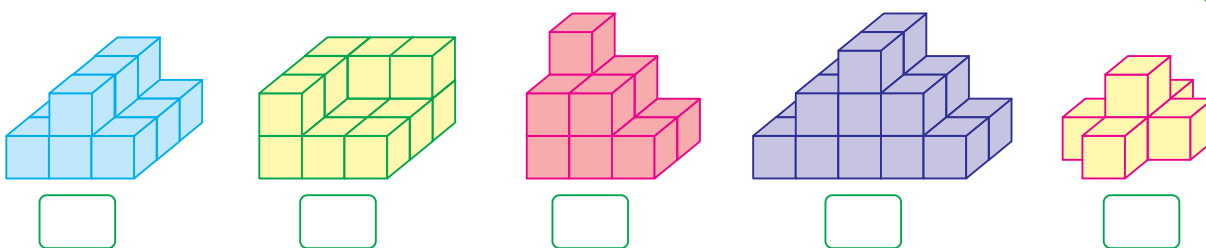
Ngjyrosim me të kuqe kubet dhe me të gjelbërt koboidet.

1

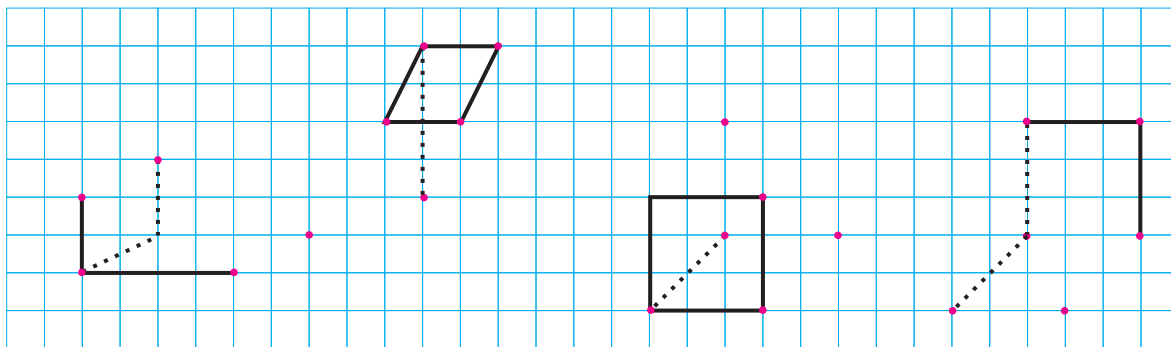
Të gjejmë numrin e kubeve në secilën nga figurat e dhëna:

2

Plotësojmë vizatimet që të marrim kuboide:

3

- Emërtojmë kuboidin e vizatuar: ABCDEFGH.

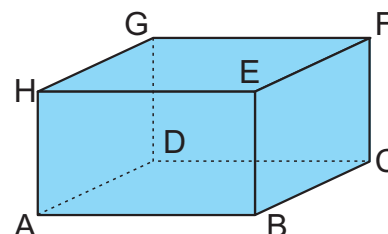
- Kulmet që i takojnë kuboidit janë:

____, ____, ____, ____, ____, ____, ____, ____.

- Brinjët e kuboidit janë: AB, ____, ____, ____,

____, ____, ____, ____, ____, ____, ____, ____.

- Kulmet e padukshëm të kuboidit janë: _____,

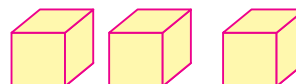

4

Në figurë janë dhënë kubet. Sa kuboide të ndryshmemundemi me i formu nga kubet e dhëna?

5

Mundemi me i formu ____ kuboide të ndryshme.

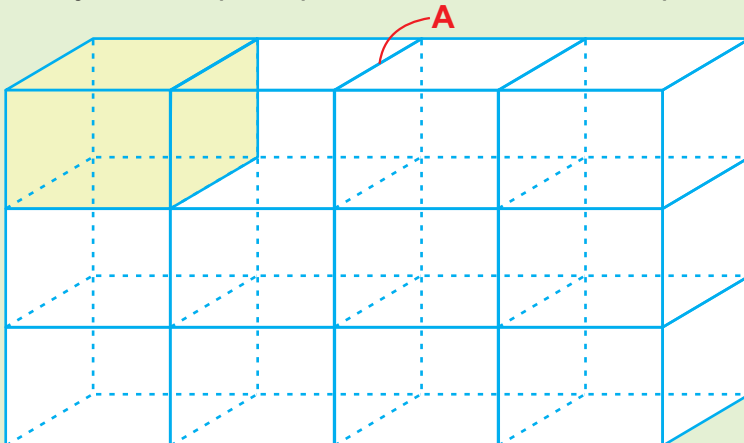
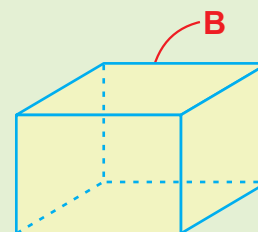

MËSOJMË

4. VËLLIMI I TRUPAVE DHE NJËSIA MATËSE

1

Në figurë janë dhënë dy trupa A dhe B. Për të njehsuar vëllimin e trupit A e krahasojmë atë me vëllimin trupit B (trupit të marrë për njësi). Vërejmë se trupi B përmbahet 12 herë në trupin A.

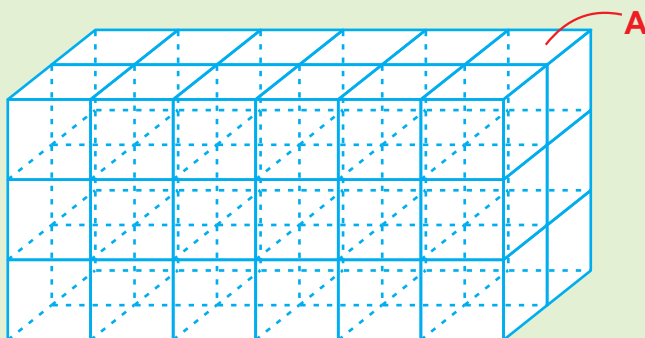
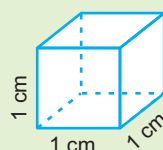

njësia matëse

- Trupi B me të cilin është bërë matja e trupit A quhet **njësi matëse**.
- Veprimi me të cilin caktojmë se sa herë përmbahet trupi i marrë për njësi në trupin e dhënë quhet **matje**.
- Numri 12 që tregon se sa herë përmbahet trupi i marrë për njësi në trupin e dhënë A quhet **numër matës, vëllim (masë)** i trupit A.

2

- Në praktikë zakonisht njësi për matjen e vëllimit merret **centimetri kub**.
- Kubi gjatësie e brinjës të të cilit është **1 cm** quhet **centimetër kub**.
1 centimetër kub $\longrightarrow$ **1 cm³**
- Vëllim i trupit quhet numri që tregon se sa centimetër kub përmban ai trup.

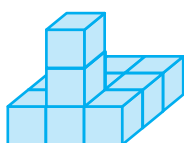

njësia matëse

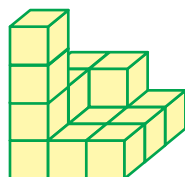
Vëllim i trupit A është:

$$V = \boxed{} \text{ cm}^3$$

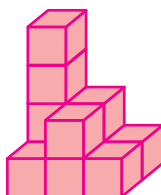
3

Njësia matëse **1 cm³**

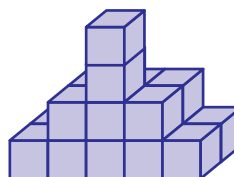
$$V = \boxed{} \text{ cm}^3$$

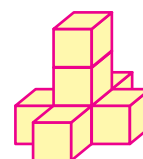
$$V = \boxed{} \text{ cm}^3$$

$$V = \boxed{} \text{ cm}^3$$

$$V = \boxed{} \text{ cm}^3$$

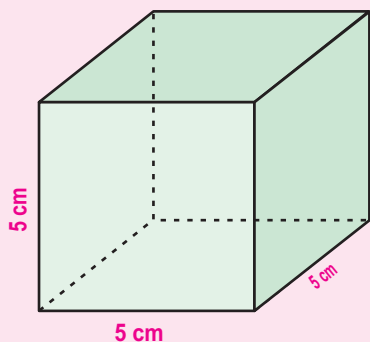
$$V = \boxed{} \text{ cm}^3$$

1

Të gjejmë vëllimin e kubit, gjatësia e tehut e të cilit është 5 cm.

Pasi kubi i ka të gjitha brinjët e barabarta atëhere kemi:

$$V = 5 \cdot 5 \cdot 5 = 125 \text{ cm}^3$$

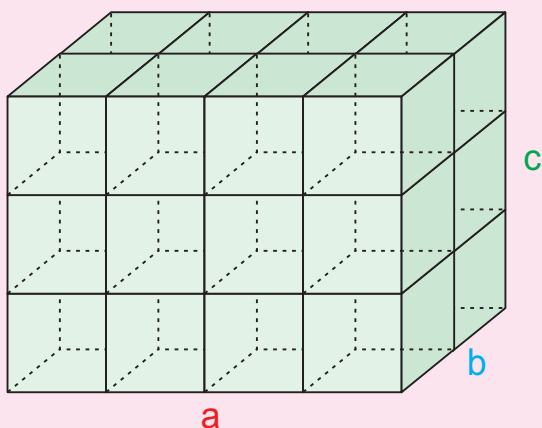
Vëllimi i kubit është baras me kubin e tehut të tij

$$V = a \cdot a \cdot a = a^3$$

2

Vëllimin e kuadrit e njehsojm në mënyrë të ngjajshme sikur vëllimin e kubit

Le të jetë dhënë kuadri.

Gjatësia **a** ka 4 njësi matëse.

Gjerësia **b** ka 2 njësi matëse.

Lartësia **c** ka 3 njësi matëse.

Prandaj vëllimi i kuadrit është i barabart me prodhimin e numrave matës të **gjatësisë**, **gjerësisë** dhe **lartësisë**.

Në këtë rast njësia matëse për gjatësin është 1 cm^2 , atëhere vëllimi i kuadrit është:

$$V = (4 \cdot 2 \cdot 3) = 24 \text{ cm}^3$$

Në bazë të kësaj përfundojmë:

Vëllimi i kuadrit është baras me prodhimin e përmasave të tij a, b, c (të dhëna në njësi mase të njëjta)

$$V = a \cdot b \cdot c$$

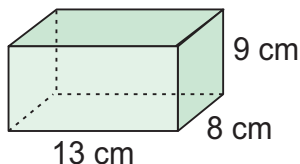

3 Njehsojmë vëllimin e kuadrit me përmasa 11 cm, 7 cm dhe 12 cm.

$$V = a \cdot b \cdot c = 11 \cdot 7 \cdot 12 = 77 \cdot 12 = 924 \text{ cm}^3.$$

4 Të njehsohet syprina dhe vëllimi i kuadrit me të dhënat në figurë.

5 Sa do të jetë vëllimi i kubit me teh 9 cm, dhe sa do të jetë vëllimi i kubit tehu i të cilit është 3 herë më i vogël.

6 Pishina në formë të kuadrit me dimensione, 8 m gjatësi 4 m gjerësi dhe 2 m thellësi është mbushur për $\frac{3}{4}$ e vëllimit të tij.

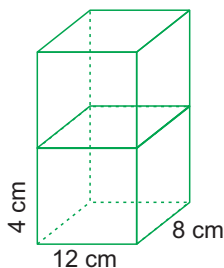
a) Sa kub ujë gjinden në akuarijum?

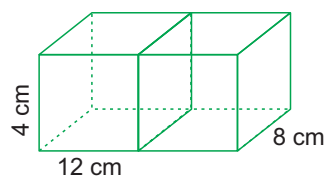
b) Sa është vëllimi i pjesës së akuarijum pa ujë?

a)

b)

7 Le të jetë dhënë dy kuadra në pozita si në figurë me të dhëna në te. Njehsoni dhe krahasoni vëllimet e tyre.

1

Njehsoni vëllimin e kubit me gjatësi të tehut:

a) $a = 8 \text{ cm}$

b) $a = 10 \text{ cm}$

c) $a = 6 \text{ m}$

a) $V = a^3 = a \cdot a \cdot a = 8 \cdot 8 \cdot 8 = 64 \cdot 8 = 512 \text{ cm}^3$

b) $V =$

c) $V =$

2

Njehsoni vëllimin e kuadrit me gjatësi të tehut:

a) $a = 6 \text{ cm}, b = 5 \text{ cm}, c = 4 \text{ cm};$

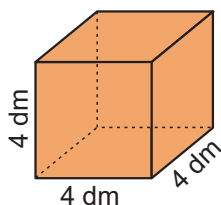
b) $a = 15 \text{ dm}, b = 7 \text{ dm}, c = 9 \text{ dm};$

a) $V = a \cdot b \cdot c = 6 \cdot 5 \cdot 4 = 30 \cdot 4 = 120 \text{ cm}^3$

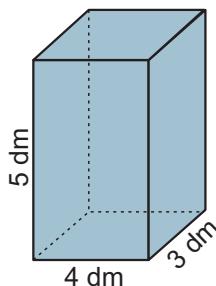
b) $V =$

3

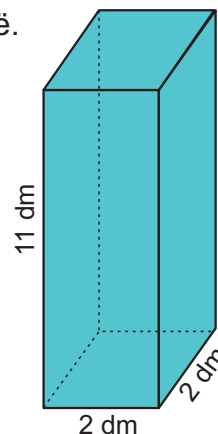
Të njehsojmë vëllimin e trupave gjeometrik me të dhënat në të.

$V =$

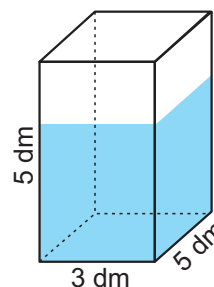
$V =$

$V =$

4

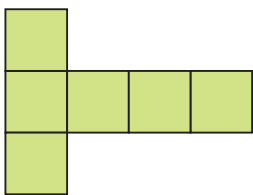
Akuariumi në formë kuboidit (kuadrit) me përmasa: gjatësi 5 dm, gjerësi 3 dm dhe thellësi 5 dm është mushur me $\frac{2}{3}$ e latësis. Sa ujë gjendet në kuboidë?

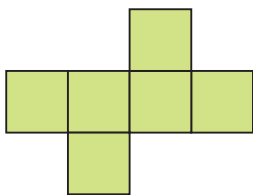

1 Cilët nga rrjetet e paraqitura janë rrjetët e kubit, rretho shkronajt e përgjigjeve të sakta.

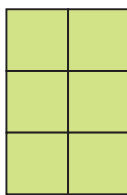
a)

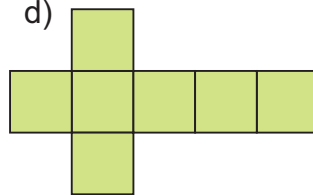
b)

c)

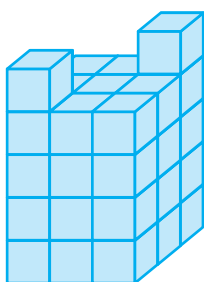
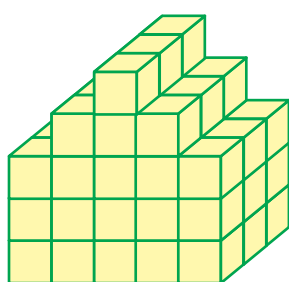
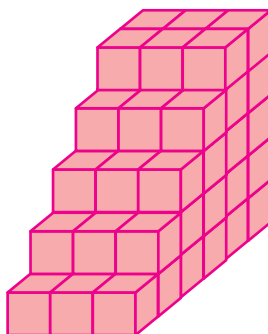
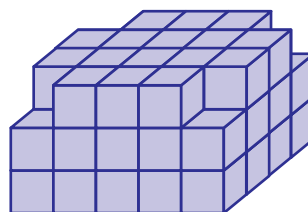
d)

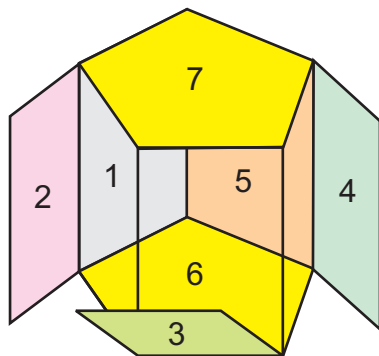
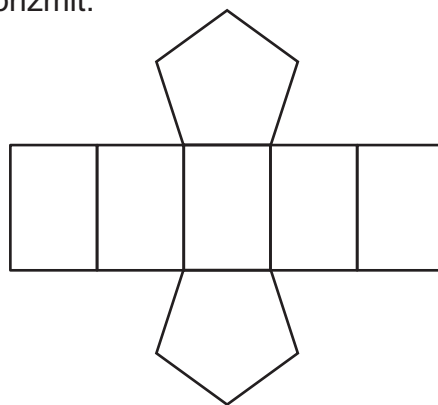
2 Njehsoni vëllimin e trupave të dhënë në figurë:

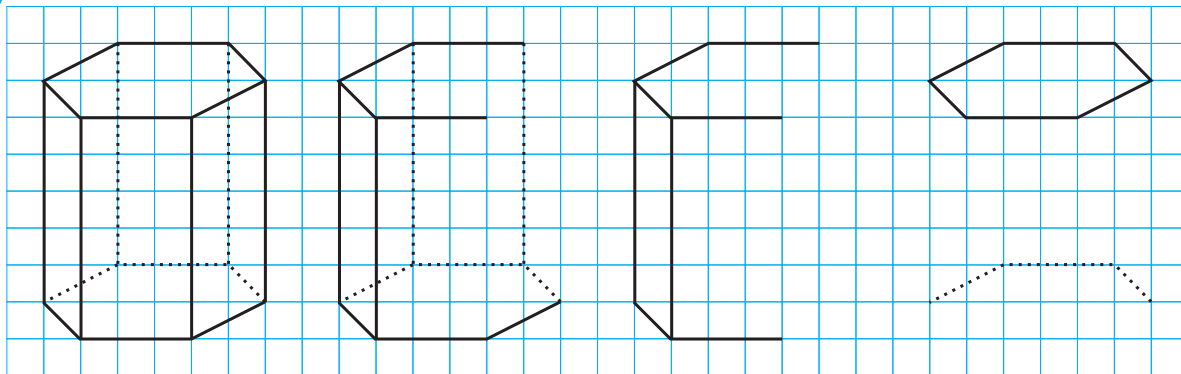
- njësia matëse

3 Në figurë është dhënë shpalosja e prizmit. Në modelin e prizmit shënoni faqet dhe ngjyrosni ato sipas ngjyrave të faqeve të prizmit.

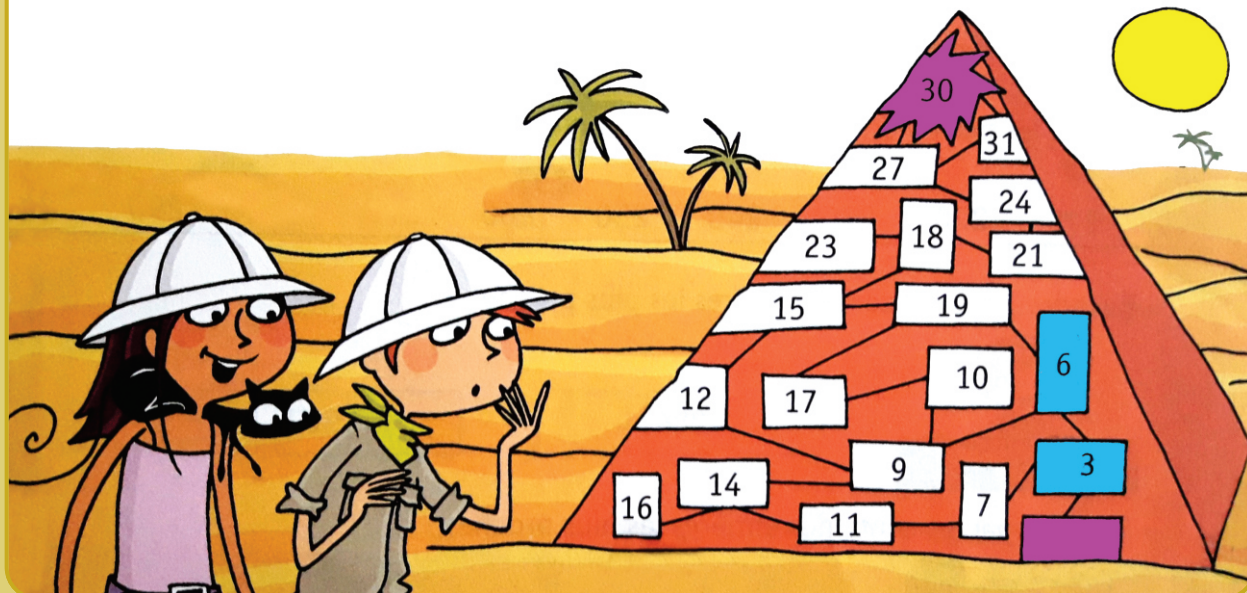
4 Plotësojmë vizatimet që të marrim prizmin gjashtëfaqësor.

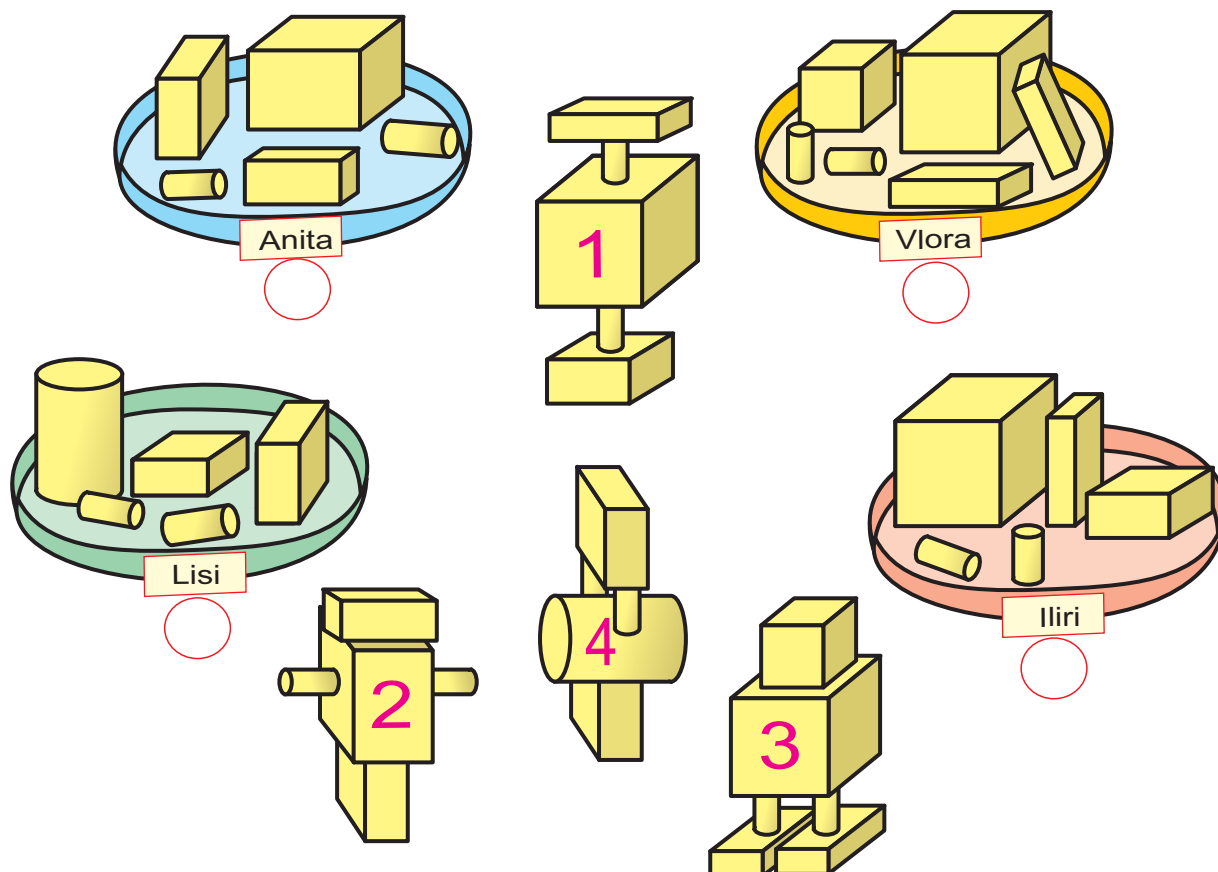
1

Për të arritur thesarin në kulmin e piramidës, Priami dhe Zana duhet përcjellur rrugën e shumëfishit të numrin 3 duke i ngjyrosur fushat.

2

Në rrethin e zbrazët shkruajmë numrin e modelit të robotit, të cilin nxënësi e ka ndërtuar me trupat e dhënë:

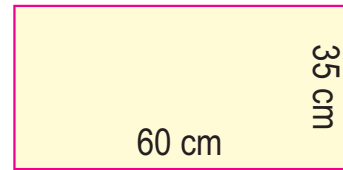

1

Perimetri i kënddrejtit është:

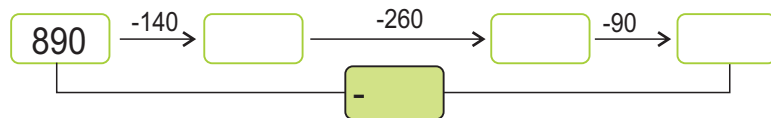
- a) 164 cm c) 146 cm
b) 170 cm d) 190 cm

2

Numri, i cili duhet të vendoset në kutinë e ngjyrosur është:

- a) 600 b) 390
c) 490 d) 400

3

Zgjidhja e ekuacionit $x + 574 = 856$ është:

- a) $x = 200$; b) $x = 190$; c) $x = 282$; d) $x = 270$;

4

Vlera e shprehjes $(1\text{km} - 716\text{ m}) : 4$ është:

- a) 47 m; b) 68 m; c) 59 m; d) 71 m;

5

Vlera e shprehjes: $125 \cdot (29 - 3 \cdot 7)$ është:

- a) 790; b) 890; c) 990; d) 1000;

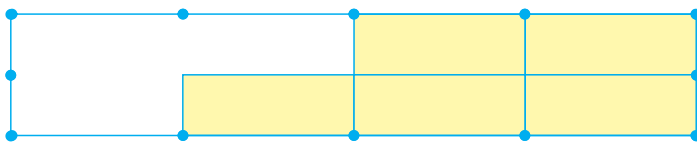
6

 $\frac{3}{5}$ e numrit 1000 është:

- a) 300; b) 400; c) 500; d) 600;

7

Pjesën e hijesuar në figurë paraqite me anën e thyesave:

- a) $\frac{2}{7}$; c) $\frac{4}{7}$;
b) $\frac{3}{8}$; d) $\frac{5}{8}$;

8

Autobusi niset nga Prishtina në ora 10 e 10 min dhe arrin në Prizren në ora 12 e 20 min. Rruga zgjati:

- a) 2 orë e 10 min. b) 3 orë c) 1 orë e 50 min. d) 2 orë

9

Zgjidhja e ekuacionit: $490 : x + 656 = 726$ është:

- a) $x=7$; b) $x=8$; c) $x=18$; d) $x=6$;

10

Numri i cili duhet të shkruhet në katrorin e zbrazët që barazimi të jetë i sakt është:

$$64 \cdot 12 = \square \cdot 32$$

- a) 30; b) 18; c) 24; d) 34;

PARAT

1. MONEDHAT - EURO.....	3
-------------------------	---

SHUMËZIMI DHE PJESËTIMI

1. SHUMËZIMI I NUMRAVE DYSHIFRORE ME NJË NUMËR NJËSHIFROR.....	6
2. PJESËTIMI I NUMRAVE DYSHIFRORE ME NUMËR NJËSHIFROR.....	7
3. SHUMËZIMI I NUMRAVE TRESHIFROR ME NJË NUMËR NJËSHIFROR.....	9
4. PJESËTIMI I NUMRAVE TRESHIFROR ME NJË NUMËR NJËSHIFROR.....	10
5. VARËSIA E PRODHIMIT NGA FAKTORËT.....	14
6. VARËSIA E HERËSIT NGA I PJESËTUESHMI DHE PJESËTUESI.....	15
7. PANDRYSHUESHMERIA E PRODHIMIT DHE E HERËSIT.....	17

FORMAT GJEOMETRIKE

1. SHUMËKËNDËSHAT.....	21
2. TREKËNDËSHAT.....	23
3. KATËRKËNDËSHAT.....	25
4. KATËRKËNDËSHAT (DREJTËKËNDËSHI DHE KATRORI).....	27
5. PESËKËNDËSHI DHE GJASHTËKËNDËSHI.....	28

MASA DHE MATJET

1. MATJA E LËNGJEVE.....	29
2. MATJA E LËNGJEVE (LITRI, DEKALITRI, HEKTOLITRI DHE KILOLITRI).....	30

MBLEDHJA DHE ZBRITJA ME SHKRIM

1. MBLEDHJA E NUMRAVE TRESHIFRORE PA KALIM TË DHJETËS.....	32
2. ZBRITJA E NUMRAVE TRESHIFRORE PA PRISHJE TË DHJETËS.....	34
3. MBLEDHJA E NUMRAVE TRESHIFRORE ME KALIM TË DHJETËS.....	36
4. ZBRITJA E NUMRAVE TRESHIFRORE ME PRISHJE TË DHJETËS.....	38
5. MBLEDHJA E NUMRAVE TRESHIFRORE ME KALIM TË QINDËSHES.....	42
6. ZBRITJA E NUMRAVE TRESHIFRORE ME PRISHJE TË QINDËSHES.....	44
7. MBLEDHJA E NUMRAVE TRESHIFRORE ME KALIM TË DHJETËSHES DHE QINDËSHES.....	46
8. ZBRITJA E NUMRAVE TRESHIFRORE ME PRISHJE TË DHJETËSHES DHE QINDËSHES.....	48
9. MBLEDHJA E MË SHUMË NUMRAVE TRESHIFRORE.....	50

SIPËRFAQET SHUMËKËNDËSHE

1. SIPËRFAQJA TREKËNDËSHE.....	55
2. SIPËRFAQJA KATËRKËNDËSHE.....	57
3. SIPËRFAQJA KATËRKËNDËSHE.....	58
4. SIPËRFAQJET PESËKËNDËSHE DHE GJASHTËKËNDËSHE.....	60

SHUMËZIMI DHE PJESËTIMI ME SHKRIM

1. SHUMËZIMI I NUMRAVE ME SHKRIM (PA KALIM).....	62
2. SHUMËZIMI I NUMRAVE ME NJË KALIM.....	63
3. SHUMËZIMI I NUMRAVE ME DY KALIME.....	64

FORMAT GJEOMETRIKE

1. KATRORËT NË RRJETIN KOORDINATIV.....	68
2. PIKAT NË RRJETIN KOORDINATIV.....	69
3. ZHVENDOSJA PARALELE (TRANSLACIONI).....	72
4. ZHVENDOSJA PARALELE (TRANSLACIONI).....	74
5. SIMETRIA NDAJ DREJTËZËS.....	77

SHUMËZIMI DHE PJESËTIMI ME SHKRIM

1. PJESËTIMI I NUMRAVE ME SHKRIM.....	81
2. PJESËTIMI I NUMRAVE ME SHKRIM (ME ZBËRTHIM TË QINDËSHES).....	82
3. PJESËTIMI I NUMRAVE ME SHKRIM (ME ZBËRTHIM TË DHJETËSHEVE).....	84
4. PJESËTIMI I NUMRAVE ME ZBËRTHIM TË QINDËSHES DHE DHJETËSHE.....	85
5. PJESËTIMI I NUMRAVE ME MBETJE.....	88

PUNA ME TË DHËNA

1. KUPTIMI I TË DHËNAVE.....	93
2. LEXIMI I TË DHËNAVE NGA TABELA.....	95
3. PLOTËSIMI I TABELAVE ME TË DHËNA.....	97
4. PLOTËSIMI I TABELAVE ME TË DHËNA.....	98
5. PARAQITJA E TË DHËNAVE ME DIAGRAM.....	100
6. LEXIMI I TË DHËNAVE PREJ DIAGRAMIT.....	102
7. PROBABILITETI (NGJARJA).....	103

BARAZIMET DHE JOBARAZIMET

1. TË GJEJMË FAKTORIN E PANJOHUR.....	106
2. ZBULOJMË PJESËTUESIN DHE TË PJESËTUESHMIN E PANJOHUR.....	108
3. JOBARAZIMET.....	110

PERIMETRI I SHUMËKËNDËSHIT

1. PERIMETRI I SHUMËKËNDËSHIT.....	111
2. PERIMETRI I TREKËNDËSHIT.....	114
3. PERIMETRI I SHUMËKËNDËSHIT (DREJTKËNDËSHIT).....	115
4. PERIMETRI I KATRORIT.....	116

SYPRINA E SIPËRFAQES SË DREJTËKËNDËSHIT DHE KATRORIT

1. SIPËRFAQJA E DREJTËKËNDËSHIT.....	119
2. SIPËRFAQJA E KATRORIT.....	121

THYESAT

1. NJOHURI FILLESTARE PËR THYESAT.....	123
2. THYESAT QË TREGOJNË TË NJËTËN PJESË TË NJË TËRËSIE.....	126
3. ÇAKTIMI I PJESËS SË NJË TËRËSIE.....	129

4. KRAHASIMI I THYESAVE.....	130
------------------------------	-----

VARGJET NUMERIKE

1. VARGJET NUMERIKE.....	131
--------------------------	-----

MATJET

1. MATJA E KOHËS (ORA).....	136
2. MATJA E KOHËS (ORA - MINUTAI).....	137
3. MATJA E KOHËS (ORA - DITËT - JAVA - MUAJI - VITI).....	139

TRUPAT GJEOMETRIK

1. IDENTIFIKIMI DHE DALLIMI I OBJEKTEVE TË NGJAJSHME ME FIGURAT DHE TRUPAT GJEOMETRIK.....	141
--	-----

TRUPAT GJEOMETRIK

2. KUBI.....	143
3. KUBOIDI KUADRI.....	144
4. VËLLIMI I TRUPAVE DHE NJËSIA MATËSE.....	146
5. VËLLIMI I KUBI DHE KUBOIDI.....	147

